

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

โดย
นางพัชรินทร์ รอดสิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(การสอนภาษาไทย) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อ
เสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(การสอนภาษาไทย) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT MODEL FOR SECONDARY
SCHOOL THAI LANGUAGE TEACHERS TO ENHANCE ANALYTICAL READING
THINKING SKILLS BY USING METACOGNITION STRATEGIES AND COACHING

By
MRS. Patcharin RODSIN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2019

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

57255909 : หลักสูตรและการสอน(การสอนภาษาไทย) แบบ 2.1 ปรัชญาคุณภิรมย์

คำสำคัญ : กลวิธีเมตาคอกนิชัน, การโค้ช, ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

นาง พัทรินทร์ รอดสิน: การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. มีชัย เอี่ยมจินดา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ดำเนินการวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และประยุกต์ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการวิจัยก่อนการทดลอง (Pre-Experimental Design) โดยประยุกต์ใช้แบบการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว (The One-Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่าง คือ 1) ครูภาษาไทยโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 6 คน และ 2) นักเรียนจำนวน 240 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช 2) คู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย 4) แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ 5) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 6) แบบบันทึก และ 7) แบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช เรียกว่า 3P Model ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้น คือ 1) ขั้นเตรียม (Prepare: P) 2) ขั้นปฏิบัติการ (Process: P) และ 3) ขั้นผลผลิต (Product: P) การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ (3P) ไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ

2. ประสิทธิภาพการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช พบว่า

2.1 คะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย จากการประเมินครั้งที่ 1-3 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นตามลำดับ

2.3 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.4 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

57255909 : Major (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

Keyword : METACOGNITIVE STRATEGIES, COACHING, ANALYTICAL READING THINKING SKILL

MRS. PATCHARIN RODSIN : THE DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT MODEL FOR SECONDARY SCHOOL THAI LANGUAGE TEACHERS TO ENHANCE ANALYTICAL READING THINKING SKILLS BY USING METACOGNITION STRATEGIES AND COACHING THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR MEECHAI IAMJINDA, Ph.D.

The purposes of this research were to: 1) develop a learning management model for secondary school Thai language teachers to enhance analytical reading thinking skills 2) study the effectiveness of the learning management model for secondary school Thai language teachers to enhance analytical reading thinking skills by using metacognition strategies and coaching. The research mixed method research through pre-experimental designed with one-group pretest-posttest designed. The subjects were selected through purposive random sampling of 6 teachers and 240 secondary school students at Benchamatheputhit Phetchaburi School in second semester of the 2017 academic year. The research instruments were 1) the 3P Model 2) handbook for Learning Management 3) lesson plan 4) knowledge test 5) assessment test 6) feedback questionnaire 7) record form 8) observation form. The data was analyzed by using presented, mean, standard deviation, Dependent t-test and content analysis.

The findings of the study were as following;

1. The development learning Management Model for secondary school Thai language teachers to Enhance Analytical Reading Thinking Skills called "3P Model" comprised principles, objective, learning activities (consisting of 5 steps, which are: (1) Prepare; P, (2) Process; P and (3) Product; P), evaluation, and condition.

2. The effectiveness of the learning management model for secondary school Thai language teachers to enhance analytical reading thinking skills by using metacognition strategies with Coaching indicated that;

2.1 The average post-test score of teachers' instructional knowledge to enhance analytical reading thinking skills were significantly higher than of the pre-test score at .05 level.

2.2 The Thai language teachers' instructional competency to enhance analytical reading thinking skills were at the highest level.

2.3 The Thai language teachers' opinions toward the development of a learning management model to enhance analytical reading thinking skills by using metacognition strategies and coaching were at the high level.

2.4 The students' opinions toward the development of a learning management model to enhance analytical reading thinking skills by using metacognition strategies and coaching were at the highest level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.มีชัย เอี่ยมจินดา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.นงนุช โจรจนเลิศ รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.ภัทร์ธีรา เทียนเพิ่มพูน ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เมตตาให้คำปรึกษา ให้การชี้แนะ และเหนือสิ่งอื่นใดทุกท่านให้ความเมตตากรุณา ให้กำลังใจ มาโดยตลอด จึงทำให้งาน สำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณและขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ล้วนมีประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งสิ้น

ขอขอบคุณ คุณครูทุกท่าน ทั้งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย กลุ่มขยายผล และเพื่อนครู กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อนครูจากกลุ่มสาระอื่น ๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ประสาน ความร่วมมือในทุกด้าน ทั้งการให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนมุมมองเพื่อการทดลอง อีกทั้ง ให้การสนับสนุนในเรื่องการจัดอบรม คอยดูแลบริการในทุกด้าน รวมถึงอาหารและเครื่องดื่ม และการช่วยบันทึกการประชุมเมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือ และขอบคุณผู้บริหารที่เห็นความสำคัญ ของงานวิจัยและให้โอกาสในการทำงานวิจัย ได้เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน

ขอบพระคุณบิดา-มารดา ขอบคุณครอบครัว พี่น้องและญาติทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ ในการทำงานอย่างดียิ่ง

ด้วยความเมตตากรุณาจากกรรมการทุกท่าน และจากกำลังใจที่ได้รับจึงทำให้งานวิจัย ในครั้งนี้สำเร็จลงได้ ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

พัชรินทร์ รอดสิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี.....	7
คำถามในการวิจัย.....	11
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	11
สมมติฐานของการวิจัย.....	12
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	16
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	18
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี พุทธศักราช 2561.....	18
บริบทของโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี.....	18
วิสัยทัศน์.....	19
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน.....	19
คุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	20

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	21
คำอธิบายรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านคิดวิเคราะห์.....	25
ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์.....	25
ความสำคัญของการอ่านคิดวิเคราะห์.....	27
การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการอ่านคิดวิเคราะห์.....	28
บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์.....	35
การวัดและประเมินผล การอ่านคิดวิเคราะห์.....	37
แนวคิดเกี่ยวกับเมตาคอกนิชัน (Metacognition).....	42
ความหมายของเมตาคอกนิชัน.....	42
ความสำคัญของเมตาคอกนิชันต่อการอ่าน.....	43
แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของเมตาคอกนิชัน.....	46
การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน.....	49
เมตาคอกนิชันกับการสะท้อนคิด.....	54
แนวคิดเกี่ยวกับการโค้ช.....	57
ความหมายของการโค้ช.....	57
ความสำคัญของการโค้ช.....	58
การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching).....	59
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน.....	59
รูปแบบและลักษณะการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน.....	62
บทบาทของโค้ช.....	68
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการโค้ช.....	69
แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory).....	69
ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Change Theories).....	71

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning).....	76
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู	77
ความหมายของการพัฒนาครู.....	77
ความสำคัญของการพัฒนาครู.....	78
แนวทางการพัฒนาครู.....	79
แนวคิดสำคัญในการพัฒนาครูตามยุทธศาสตร์ชาติ	79
การพัฒนาครูตามแนวทางชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : PLC.....	81
การฝึกอบรม.....	85
ความหมายของการฝึกอบรม.....	85
ประเภทของการฝึกอบรม.....	88
เทคนิคการฝึกอบรม	90
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	92
ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน.....	92
การจัดกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอน.....	93
หลักการพื้นฐานของการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	95
ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	97
ระบบการเรียนการสอน.....	100
ความหมายของระบบการเรียนการสอน.....	100
การออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบ	100
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	107
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านคิดวิเคราะห์	107
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเมตาคอกนิชัน	109
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการโค้ช	115
งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครู.....	120

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	127
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	129
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R ₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A): การศึกษา ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	129
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D ₁) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D and D): การพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้	136
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R ₂) เป็นการนำไปใช้ (Implementation: I): การทดลองใช้	144
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D ₂) เป็นการประเมินผล (Evaluation: E): การ ประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	149
ขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment) การวิจัย.....	153
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	160
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อ เสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช	160
ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชัน ร่วมกับการโค้ช	186
ตอนที่ 3 ผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อ เสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ไปขยายผล	202
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	212
สรุปผลการวิจัย	213
อภิปรายผล	215
ข้อเสนอแนะ	225
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้	225

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	225
รายการอ้างอิง.....	227
ภาคผนวก	243
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้วิจัย...	244
ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและผลการทดสอบ	246
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	271
ภาคผนวก ง คู่มือการใช้ แผนการจัดการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วย กลวิธีเมตาคอกนินชันร่วมกับการโค้ช.....	295
ภาคผนวก จ ภาพประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	337
ประวัติผู้เขียน	341

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	การประเมินตามระดับพฤติกรรมของ Benjamin S. Bloom (ค.ศ.1956) ด้านพุทธิพิสัย	39
ตารางที่ 2	การสังเคราะห์ความสำคัญของเมตาคอกนิชันต่อการอ่าน.....	45
ตารางที่ 3	การสังเคราะห์องค์ประกอบของเมตาคอกนิชัน.....	48
ตารางที่ 4	การสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันในการสอนอ่าน คิทธิวิเคราะห์.....	53
ตารางที่ 5	สังเคราะห์ขั้นตอนกระบวนการโค้ช.....	67
ตารางที่ 6	การสังเคราะห์แนวคิดเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย	125
ตารางที่ 7	สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R ₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) สำหรับการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ของครู.....	135
ตารางที่ 8	ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R ₂) เป็นการนำไปใช้ (Implementation: I).....	148
ตารางที่ 9	สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D ₂) เป็นการประเมินผล (Evaluation: E) และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	152
ตารางที่ 10	สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 5 การขยายผลการใช้รูปแบบ	156
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไป.....	163
ตารางที่ 12	ภาพรวม ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา	164
ตารางที่ 13	แสดงค่า PNI _{Modified} และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิทธิวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ด้านคุณภาพครูผู้สอน.....	165

ตารางที่ 14	แสดงค่า PNI _{Modified} และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ด้านคุณภาพผู้เรียน	168
ตารางที่ 15	แสดงค่า PNI _{Modified} และลำดับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนารูปแบบ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ด้านคุณภาพการบริหารจัดการชั้นเรียน	171
ตารางที่ 16	การสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันในการสอนอ่าน คิดวิเคราะห์.....	176
ตารางที่ 17	การสังเคราะห์หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบ การจัดการ การเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช	179
ตารางที่ 18	ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ	184
ตารางที่ 19	เปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย	186
ตารางที่ 20	ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์	187
ตารางที่ 21	สรุปผลการสังเกตการสอน การร่วมประชุม และตรวจบันทึกของครูและ นักเรียน	191
ตารางที่ 22	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบ การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธี เมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยรวม 3 ด้าน	192
ตารางที่ 23	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบ การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธี เมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ด้านรูปแบบ	192
ตารางที่ 24	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบ การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธี เมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ด้านการนำไปใช้	193

ตารางที่ 25	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ด้านประโยชน์ที่ได้รับ.....	194
ตารางที่ 26	ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช รวม 3 ด้าน	198
ตารางที่ 27	ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช รายด้าน	199
ตารางที่ 28	เปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย	203
ตารางที่ 29	ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของครูกลุ่มตัวอย่างขยายผล	205
ตารางที่ 30	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่มีต่อ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์	259
ตารางที่ 31	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์	260
ตารางที่ 32	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช	261
ตารางที่ 33	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นครูภาษาไทยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยผู้เชี่ยวชาญ	262

ตารางที่ 34	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	263
ตารางที่ 35	ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ	264
ตารางที่ 36	ค่าร้อยละของคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และค่าร้อยละของคะแนนทดสอบหลังเรียน.....	265
ตารางที่ 37	ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัด การเรียนรู้ของครูภาษาไทยตามแนวคิดของ Bloom	266
ตารางที่ 38	ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) และค่าจำแนก (r) ของข้อสอบ และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย.....	267
ตารางที่ 39	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของประเด็นการสนทนาความเกี่ยวกับคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช	268
ตารางที่ 40	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของประเด็นการสนทนากลุ่มแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มขยายผล ที่มีต่อรูกอกนิชันร่วมกับการโค้ช.....	269
ตารางที่ 41	ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยผู้สังเกตการสอน/ผู้โค้ช.....	270

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี.....	10
ภาพที่ 2 รูปแบบของกิจกรรม Peer Coaching ของ Pam Robbins.....	65
ภาพที่ 3 กระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงของ Osterhoff	74
ภาพที่ 4 การออกแบบอย่างเป็นระบบ	101
ภาพที่ 5 ระบบการเรียนการสอนของ Tyler.....	101
ภาพที่ 6 ระบบการสอนของ Glaser	102
ภาพที่ 7 การออกแบบตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของ ADDIE Model	104
ภาพที่ 8 การออกแบบตามรูปแบบการสอนของ Dick, Carey, & Carey.....	106
ภาพที่ 9 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	126
ภาพที่ 10 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	128
ภาพที่ 11 การดำเนินงานตามแผนการเรียนรู้ภายใต้รูปแบบตามแนวคิด ADDIE Model .	159
ภาพที่ 12 สรุปแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ.....	180
ภาพที่ 13 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (3P) เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช	181
ภาพที่ 14 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ครั้งที่ 1-3	189
ภาพที่ 15 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผล.....	204
ภาพที่ 16 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ครั้งที่ 1-3 กลุ่มขยายผล.....	207

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศที่ย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลแน่นอนและรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 4) จึงกล่าวได้ว่าการศึกษาคือหัวใจของการพัฒนามนุษย์ อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีคุณค่าเพื่อให้มีคุณภาพและมีคุณธรรมที่พึงประสงค์ ทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย โดยเฉพาะยุคข้อมูลข่าวสารสารสนเทศในสังคมปัจจุบันซึ่งเกิดสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขึ้นอย่างรวดเร็วตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ จะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งส่งผลถึงการดำเนินชีวิต ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 บุคคลจึงต้องรู้จักคิดวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง ความเป็นเหตุเป็นผล เลือกรับและเลือกใช้สารอย่างถูกต้องเหมาะสม การจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคนให้มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ตอบสนองต่อการพัฒนาสังคมตามวิถีแห่งประชาธิปไตยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีคุณภาพ เป็นบุคคลผู้มีความรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 24 (2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และมาตรา 24 (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง โดยจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากเหตุผลดังกล่าวหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ว่าต้องเป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ยังมีจุดเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 6-7) นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐานที่ 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน และได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้วสามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง และเข้าใจ ดีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็น โต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่าและนำความรู้ความคิดจากการอ่าน มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพและนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 4)

การอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญและเป็นยอมรับกันว่า เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ การนำไปใช้ในการดำรงชีวิต การอ่านเป็นเหมือนกุญแจพิเศษที่จะไขไปสู่ความกระจ่างในเรื่องราว เหตุการณ์ หรือปัญหามานานาประการ การอ่านเป็นทักษะที่จะช่วยปรับขยายประสบการณ์ ทั้งยังช่วยให้คนสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และสร้างความเพลิดเพลินจากการอ่านอีกด้วย ดังนั้นการอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของบุคคลในการแสวงหาความรู้ เป็นทักษะที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคคลในทุกอาชีพ ทุกสาขาวิชาและช่วยให้บุคคลได้รับรสของความบันเทิง และได้รับการจรรโลงใจจากการอ่าน (อัจฉราชีวะพันธ์, 2546: 48; กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 4) โดยเฉพาะการอ่านคิดวิเคราะห์เป็นการอ่านที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจ เจตนาและแนวคิดที่ผู้เขียนต้องการสื่อมายังผู้อ่าน ซึ่งจะเป็นเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2547: 9)

ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์เป็นการอ่านที่ฝึกให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิด สติปัญญาและความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน การฝึกแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิดเป็น มีความรู้กว้างขวาง เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการใช้ทักษะทางปัญญา เพื่อแสดงออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง สามารถถ่ายทอดความคิดเห็นของตนเองออกมาได้ ซึ่งในกระบวนการอ่านที่จะประสบความสำเร็จผู้อ่านจำเป็นจะต้องแสวงหาความรู้ต่าง ๆ นำมาเปรียบเทียบ นำไปพัฒนาความสามารถของตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงานและชีวิตครอบครัว (กรมวิชาการ, 2546: 10)

และการอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้น เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ข้อความ คำกล่าวอ้างต่าง ๆ โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่าง ข้ออ้างและข้อสรุป หลักฐานที่นำมากล่าวอ้าง จะช่วยให้เราค้นพบความถูกต้องหรือผิดพลาดของ ข้ออ้างนั้น การอ่านคิดวิเคราะห์ข่าว สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ ทราบเบื้องหน้า เบื้องหลังของเหตุการณ์ประจำวันที่เกิดขึ้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2548: 9) นอกจากนี้การอ่านคิดวิเคราะห์ยังช่วยให้เรารู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผล คาดเดาสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจ ความเป็นไปเป็นมาของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง สำนวจความสมเหตุ สมผลของข้อมูลที่ปรากฏ ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งใดเร็วเกินไป ขณะเดียวกันยังช่วยให้เราไม่หลงเชื่อ ข้อกล่าวอ้างที่เกิดจากตัวอย่างเดียว ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต มองเห็นความแตกต่างของ สิ่งที่ปรากฏ ทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานความรู้สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง (สุวิทย์ มูลคำ, 2547: 39)

ความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถทางภาษาที่เด็กทุกคนสามารถ พัฒนาได้ ซึ่งประกอบด้วยปัญญาสองด้านคือ ด้านภาษาและเหตุผล อันเป็นคุณลักษณะเด่นของ สติปัญญาที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และมีโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถของตนเองได้ เติบโตตามศักยภาพ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถ ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการ เรียนรู้ของผู้เรียน เด็กจึงควรได้รับการฝึกอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 62-63; วัชรวิภา เล่าเรียนดี, 2552: 2)

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ซึ่งจากการรายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ตามนโยบายด้านการศึกษาของ รัฐบาล ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า ความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของ นักเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จ โดยมีข้อมูลจากผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน อยู่ระดับพอใช้เป็น ส่วนใหญ่ และยังพบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการอ่านเกินร้อยละ 25 มีสถานศึกษาเพียงร้อยละ 11.1 เท่านั้น ที่มีผลการประเมิน อยู่ในระดับดี และจากผลประเมินผู้เรียนในระดับนานาชาติ PISA 2012 พบว่า คะแนนการรู้เรื่องการอ่าน ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยค่ากลาง นอกจากนี้จากการศึกษาข้อเสนอแนะ ของสภาการศึกษา ยังพบว่า คุณภาพการเรียนการสอน ควรพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และพัฒนาผู้เรียนทุกระดับ การศึกษาตามคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ด้านต่าง ๆ ในระดับมาก เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การคิดวิเคราะห์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม การอ่านออกเขียนภาษาไทย ความรู้ความเข้าใจ ประชาธิปไตย (สิทธิและหน้าที่) การมีจิตสาธารณะ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2557: 9)

ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสิทธิพล อาจอินทร์ (2554: 2) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ทักษะ การอ่านคิดวิเคราะห์ ทักษะการค้นคว้าของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ด้านคุณภาพการเรียนการสอนมีความสำคัญและควรได้รับการพัฒนา และจากผลการจัดการศึกษาที่ปรากฏจึงควรได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง และจากสถานการณ์ การจัดการเรียนการสอนของผู้วิจัยในโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรีพบว่า นักเรียน ยังมีทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังและอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ และจาก การศึกษาข้อมูลผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน เบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยมีแนวโน้มลดลง โดย ในปีการศึกษา 2559 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยเท่ากับ 52.29 และปีการศึกษา 2560 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยเท่ากับ 49.25 ซึ่งหากปล่อยให้สถานการณ์ดำเนินต่อไปเช่นนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพของการศึกษาในที่สุด เนื่องจากโรงเรียน เบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรีเป็นโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่พิเศษ มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 3,200 คน เป็นโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง ก่อตั้งมาเป็นระยะเวลายาวนานมากกว่า 100 ปี ดังนั้นจึงโรงเรียน ชี้้นำ และผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพของประเทศตลอดระยะเวลาอันยาวนาน การพัฒนาการจัดการ เรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของ การจัดการเรียนรู้ของผู้สอน จะเห็นได้ว่าในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการพยายามที่จะ พัฒนาคุณภาพครูอย่างเร่งด่วน มีการจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อพัฒนาครูทั้งระบบ

สิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู คือ การตระหนักถึงวิธีการพัฒนา ที่ถูกต้องเหมาะสม ครูควรได้รับโอกาสในการฝึกฝน เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เพื่อพัฒนา ทักษะของตนอยู่เสมอ อันจะนำไปสู่การสร้างทักษะการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ การส่งเสริมให้ครูได้เกิดการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ให้สูงขึ้น เพื่อนำไปใช้สำหรับ การกำหนดกลวิธีทางการสอนและจัดประสบการณ์ในการการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับบริบททาง การเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน ซึ่งสามารถทำได้หลาย รูปแบบทั้งการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงการเรียนรู้ผ่านสื่อที่ หลากหลาย เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติการสอนได้ในชั้นเรียน ในการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนได้มีการนำหลักการนิเทศการสอนมาใช้โดยตลอด เพื่อเป็นการช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน และส่งเสริมการทำงานร่วมกัน เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองได้และ ประสบความสำเร็จ (วัชรา เล่าเรียนดี, 2552: 5; Association for Supervision and Curriculum Development: ASCA cited by Wiles and Bondi, 2004: 13; Glickman et al., 2010: 8)

Costa and Garmston (2002: 38) กล่าวถึงการศึกษาศึกษาของ Joyce and Shower ในปีค.ศ. 1988 พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการผสมผสานระหว่างการบรรยายทางทฤษฎี การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการโค้ช (Coaching) หรือการช่วยเหลือแนะนำ การฝึกปฏิบัติ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้บุคลากรได้รับความรู้ในระดับสูงมาก ทำให้เกิดทักษะและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในระดับสูง ซึ่งการนำหลักการแนวความคิดการพัฒนาบุคลากรด้วยการโค้ชเป็นรูปแบบหนึ่งของการนิเทศมาผสมผสานร่วมกับวิธีการอื่น ๆ จึงเป็นแนวคิดหนึ่งที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู สอดคล้องกับแนวคิดของ Hunter and Russell (1990: 9) ที่กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้ครูสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงในห้องเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงงานวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา

การโค้ช (Coaching) เป็นวิธีหนึ่งของการร่วมกันพัฒนางานและพัฒนาวิชาชีพที่ผู้ที่ทำหน้าที่โค้ชและผู้รับการโค้ชเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน การสังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นไปตามความต้องการที่ทั้งสองฝ่ายกำหนดขึ้น ผลัดกันสังเกตการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้หรือพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเอง รวมทั้งการพัฒนาผู้เรียนของทั้งสองฝ่าย จะเห็นได้ว่า ผู้ที่ทำหน้าที่โค้ชจึงมุ่งเน้นการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ช่วยเหลือให้ผู้รับการโค้ชใช้กระบวนการคิดและกระบวนการทางปัญญาของตนเองในการเรียนรู้ การปฏิบัติงาน และตัดสินใจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น จึงเรียกการโค้ชอีกชื่อหนึ่งว่า การโค้ชทางปัญญา (Cognitive coaching) (Costa & Garmston, 2002: 9; Sweeny, 2009: 9) ดังนั้นการโค้ชจึงเป็นพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้วยการนำตนเองของทั้งสองฝ่าย (self-directed learning) โดยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำหน้าที่โค้ชและผู้รับการโค้ช เป็นสื่อกลางให้เกิดการคิดพัฒนาและสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นภายในตนเอง (Costa & Garmston, 2002: 31)

การโค้ชทางปัญญา (Cognitive coaching) มีชื่อเรียกอีกหลายชื่อ เช่น การนิเทศแบบเน้นการเรียนรู้ (learning centered supervision) การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer supervision) และการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) (Pellicer & Anderson, 1995, cited by Britton Anderson, 2009: 1) ซึ่งการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) จะช่วยให้เกิดสัมพันธภาพและความร่วมมือซึ่งกันและกันของผู้ที่ทำหน้าที่โค้ชและผู้รับการโค้ช ทั้งสองฝ่ายได้เรียนรู้ร่วมกัน แนะนำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งแต่ละคนอาจมีความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน (Britton & Anderson, 2009: 1; Sweeny, 2009: 9; Tee, Jowett, & Bechelet-Carter, 2009: 377; Glickman et al., 2010: 295) และจากผลการศึกษาก็เกี่ยวกับการนำการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกหัดครูของ

บริตันและแอนเดอร์สัน (Britton & Anderson, 2009: 7) พบว่า การโค้ชส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกหัดครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของซวาร์ทและคณะ (Zwart et al., 2008: 993) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของครูที่เกิดจากการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า ครูที่ได้รับโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเกิดการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการเรียนรู้ที่พบมากที่สุดคือ การเกิดมโนทัศน์ ความคิดหรือความเชื่อใหม่ ๆ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนการสอน โดยเกิดการเรียนรู้ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน การสังเกตการสอน การร่วมประชุมปรึกษาหารือร่วมกันโค้ช ผลจากการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีส่วนช่วยทำให้ครูเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลดีต่อการจัดการเรียนรู้ ทำให้วิชาชีพเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ จึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมการปฏิบัติการสอนด้วยการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในที่สุด

ในกระบวนการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ของครู ต้องสอนอ่านอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและสอดคล้องกับกระบวนการคิดและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักในการอ่าน คือ โครงสร้างบทอ่าน กระบวนการสอนการอ่าน ความสามารถทางการเรียนและกลวิธีที่เหมาะสมในการอ่าน ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนมีคุณภาพการอ่านที่ดี วิธีที่เหมาะสมในการพัฒนาการอ่านวิธีหนึ่งคือ กลวิธีเมตาคอกนิชัน (metacognitive strategies) ซึ่งเป็นวิธีการนำความรู้และกระบวนการทางความคิดมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน ผ่านการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม แล้วเลือกวิธีการอ่านที่เหมาะสม มีการวางแผน การอ่าน กำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่าน ตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของตนเอง และประเมินผลการอ่านเพื่อนำไปใช้ในการอ่านครั้งต่อไป (ศุภิสรา ทองโพธิ์, 2550: 3) มีผลการวิจัยเป็นจำนวนมากที่สอดคล้องกัน โดยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันจะมีความเข้าใจในการอ่านที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีการควบคุมตนเองเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองต้องอ่านและเรียนรู้ได้ดีขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมตาคอกนิชันมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนรู้ว่าจะเรียนรู้ได้อย่างไร (learn how to learn) และมีความสำคัญต่อครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การวางแผนในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ความเข้าใจในการตรวจสอบและประเมินตนเอง เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของงาน ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า กลวิธีเมตาคอกนิชันสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักรู้เกี่ยวกับการรู้คิดของตน ซึ่งถ้าผู้เรียนรู้จักใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันเพียง 1 วิธี ก็จะสามารถพัฒนาการอ่านของตนได้ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าผู้เรียนรู้จักการใช้แผนผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) เพื่อช่วยในการเรียนรู้ ถือว่า การเรียนรู้ได้พัฒนาขึ้นแล้ว (รูปทอง กว้างสวัสดิ์, 2554: 335; พาสนา จุลรัตน์, 2556: 2; Britton & Anderson, 2002: 8)

Flavell (1976) นักจิตวิทยาพัฒนาการเป็นบุคคลแรกที่ใช้คำว่า เมตาคอกนิชัน (Metacognition) สำหรับในวงการศึกษาไทย คำว่า “เมตาคอกนิชัน” มีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน เช่น “การรู้คิด” “ความรู้ทางอภิปัญญา” “การคิดอภิमान” “การตระหนักรู้การรู้คิด” อย่างไรก็ตาม ถึงแม้เมตาคอกนิชันจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน แต่ก็มีความหมายใกล้เคียงกัน ซึ่งสรุปได้ว่า เมตาคอกนิชันหมายถึง การที่บุคคลสามารถรู้เกี่ยวกับความรู้ กระบวนการคิดและความสามารถของตนเอง และรู้จักใช้ความรู้ ความเข้าใจนั้นมาวางแผน จัดการการทำงานของตน โดยเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่เหมาะสมช่วยให้การเรียนรู้หรือการทำงานประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ

ดังนั้นจากการที่นักเรียนโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรีมีทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจและจากผลกระทสอบระดับชาติในวิชาภาษาไทย ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีแนวโน้มลดลง และจากข้อค้นพบเกี่ยวกับความสำคัญในการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเน้นการพัฒนาครูของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีการสอน โดยใช้การสอนอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชัน การโค้ช ตลอดจนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน (Metacognition) ร่วมกับการโค้ช ดังนี้ คือ

1. แนวคิดประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการนำใช้กำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ ADDIE Model และ Dick, Carey, & Carey โดยการนำข้อมูลจากการประเมินสภาพปัจจุบันที่ดำเนินอยู่ และข้อมูลความต้องการให้เกิดการพัฒนาปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อมูลจากผู้ทำงานในด้านการเรียนการสอน มาทำการวิเคราะห์ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในด้านใด

2. แนวคิดการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยใช้การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) เป็นการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยความร่วมมือกันของครูในการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ ผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช เป็นเพื่อนร่วมงานกัน แต่มีความเชี่ยวชาญในบางเรื่องที่แตกต่างกัน ทั้งสองฝ่ายมาเรียนรู้ร่วมกัน มีการชี้แนะ แนะนำ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์

ซึ่งกันและกัน ตามแนวคิดของ วัชราน เล่าเรียนดี (2553), วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2557), Shower and Joyce (1987), Garmston (1990), Shulman (1991), Gottesman and Jennings (1994) และ Tuckman (1976) โดยกระบวนการโค้ช ประกอบด้วย การวางแผน การสังเกต การสอน และการให้ข้อมูลป้อนกลับ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชัน (Metacognition) ตามแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชคุปต์ (2544), และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552), ฟลาวเวล (Flavell, 1987), เบเกอร์ และ บราวน์ (Baker & Brown, 1984), เบเยอร์ (Beyer, 1987), จาคอบโอวิทซ์ (Jacobowitz, 1987) และ ครอส และ ปารีส (Cross & Paris, 1998) สังเคราะห์ ขั้นตอนได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม (Prepare : P) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวางแผน

ขั้นนี้เป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นความสนใจ เพื่อเสริมแรง และดึงความรู้เดิมของผู้เรียนมาใช้ ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ในการอ่าน วางแผนการอ่านของตน เพื่อให้การอ่านคิดวิเคราะห์ดำเนินการต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในขั้นนี้จึงประกอบด้วย 3 กลวิธี คือ กำหนดเป้าหมาย (Setting) กระตุ้นความสนใจ (Arouses interest) และวางแผนการอ่าน (Planning) ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้ได้

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Process : P) เป็นการฝึกการอ่านคิดวิเคราะห์และกำกับตนเอง

ขั้นนี้เป็นการฝึกการปฏิบัติการอ่านตามที่กำหนดไว้ เป็นการกำกับตนเองของผู้เรียน มีความหลากหลายในการเรียนรู้ ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ท 1.1 (3-6) โดยมีค่าสำคัญเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ จำแนกแยกแยะ บอกความสัมพันธ์ ประเมินค่า ตั้งคำถาม แสดงเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน โดยทำการสังเคราะห์อยู่ในขั้นปฏิบัติการ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนกำกับตนเองในการอ่าน ใช้คำถามกระตุ้นการคิดตามแนวคิดการใช้เมตาคอกนิชันของพิมพันธ์ เดชคุปต์ ซึ่งเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ในการอ่าน คิดวิเคราะห์โดยใช้จำแนก การแยกแยะคำ ข้อความที่สำคัญ การสังเกตความหมายที่เหมือนกันหรือขัดแย้งกันจากบทอ่าน การตีความ การเชื่อมโยง บอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การตั้งคำถามและตอบคำถาม การสรุปความ การคาดเดาคำตอบ นักเรียนใช้วิธีดังกล่าวมาช่วยในการอ่านของตนเพื่อหาคำตอบที่ต้องการ ในขั้นนี้จึงสรุปวิธีการฝึกปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย 5 กลวิธี คือ การสังเกต (Observation) การจำแนก (Classification) การเชื่อมโยง (Connection) การตั้งคำถาม (Questioning) และการคาดเดา (Predicting)

ขั้นที่ 3 ขั้นผลผลิต (Product : P) เป็นการตรวจสอบคำตอบของตนและสะท้อนผล
 ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจการอ่านของตน มีการทบทวน
 วิธีการเรียนรู้ของตน การตรวจสอบคำตอบหรือผลการปฏิบัติงานโดยการนำเสนอความคิดแล้ว
 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนคำตอบและวิธีการคิดหาคำตอบที่นักเรียนเลือกใช้
 รวมทั้งความรู้อื่น ๆ ที่จากบทอ่าน มีการชี้แนะจากครูหรือเพื่อน สะท้อนผลกลับเพื่อการปรับปรุง
 การอ่าน ในขั้นนี้จึงประกอบด้วยกลวิธีที่สำคัญ 2 ประการ คือ การตรวจสอบ (Checking) และ
 การสะท้อนผลกลับ (Reflecting)

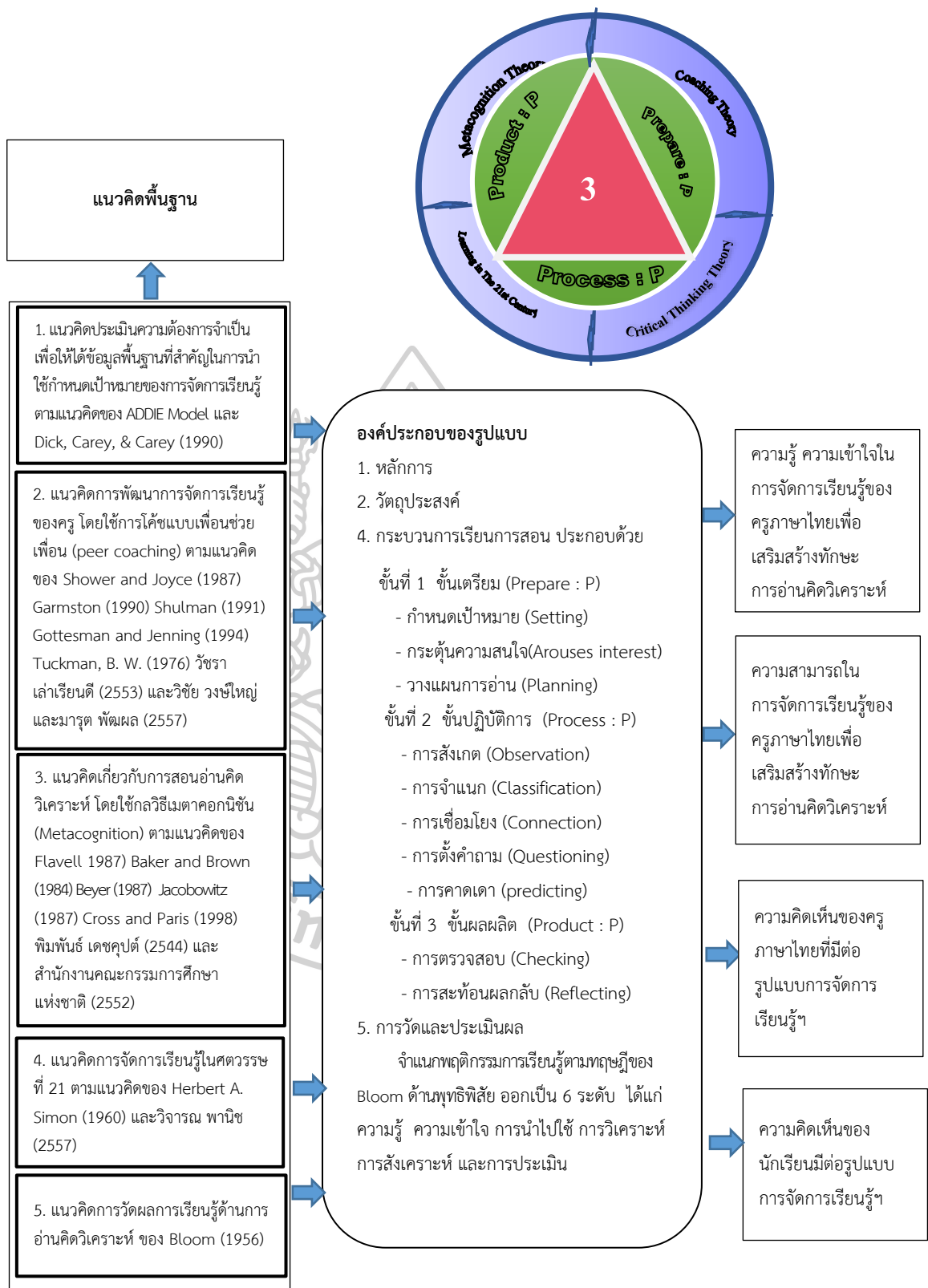
4. แนวคิดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2556)
 และ Simon (1960) และ อยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มิใช่แต่เพียง
 การให้ความรู้หรือบอกความรู้ แต่ต้องเกิดการกระบวนกรเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนต้องรู้จัก
 การจัดการระบบความรู้ ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้จึงมีความสำคัญ กระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้

5. แนวคิดการวัดผลการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยได้นำแนวคิดของ Bloom
 (1956) เป็นการวัดด้านพุทธิพิสัย เป็นการประเมินด้านพุทธิพิสัยจากพฤติกรรม 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้
 ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน

6. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยนำแนวคิดในการออกแบบ
 การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มาพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย การประเมิน
 และการวิเคราะห์ (Assessment & Analysis) การออกแบบและพัฒนา (Design & Development)
 การทดลองใช้ (implementation) และการประเมินผล (Evaluation)

7. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู ตามแนวคิดของแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ
 เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยใช้การฝึก
 อบรม ประกอบด้วย การให้ความรู้ก่อนการปฏิบัติ การติดตามการปฏิบัติงาน และการประเมิน
 หลังการปฏิบัติ

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์
 สอดคล้องกันในรายละเอียดซึ่งจะเสริมสร้างให้ครูเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม
 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
 อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ นำไปสู่การจัดการเรียน
 การสอนที่มีคุณภาพต่อไป จากแนวคิดดังกล่าว สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี

คำถามในการวิจัย

1. รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ที่ดีมีลักษณะอย่างไร
2. ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังหลังการใช้รูปแบบ เป็นอย่างไร
3. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ในระยะก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ เป็นอย่างไร
4. ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช เป็นอย่างไร
5. ความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช เป็นอย่างไร
6. ผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชไปขยายผล เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
2. เพื่อศึกษาผลการประเมินประสิทธิผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้
 - 2.1 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
 - 2.2. เพื่อศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบและหลังการใช้รูปแบบ
 - 2.3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

2.4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

3. เพื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชไปขยายผล

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2. การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ครูภาษาไทยมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ

3. การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ครูภาษาไทยมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ

4. การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ครูกลุ่มขยายผล มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนา มีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1.1 หลักการของรูปแบบ
- 1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
- 1.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้
- 1.4 การวัดและประเมินผล
- 1.5 เงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

2. ขอบเขตคุณภาพของรูปแบบการพัฒนา ซึ่งใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนา โดยใช้วิธีการตรวจสอบ 2 ประการ คือ

2.1 ความสมบูรณ์ขององค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนา โดยการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเหมาะสมในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แต่ละองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการ และองค์ประกอบเชิงเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

2.2 ผลที่เกิดจากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา คือ

2.2.1 ผลการประเมินความสามารถครูในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ ในด้านความรู้ และด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้

2.2.2 ผลการประเมินความคิดเห็นครูที่มีต่อการรูปแบบการพัฒนา

3. ขอบเขตด้านวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ได้กำหนดขอบเขตด้านวิธีการพัฒนารูปแบบ ดังนี้

3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยข้อมูลที่ศึกษา คือ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์บุคคล ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพร้อมที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาครูได้เป็นอย่างดี

3.2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ การยกย่อง และการประเมินรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

3.3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง เป็นครูที่สอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2560

4. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) ครูภาษาไทยที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 15 คน และ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวนห้องเรียน 12 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 500 คน ของโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี

4.2 กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) กลุ่มเป้าหมาย เป็นครูภาษาไทยโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง เนื่องจากปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ในระดับเดียวกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และมีประสบการณ์ในการสอนใกล้เคียงกัน จึงมีความเหมาะสม ในการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching)

2) กลุ่มตัวอย่างนักเรียน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2560 จำนวนห้องเรียน 6 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 240 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถใกล้เคียงกัน ได้นักเรียนชั้น ม.4/1, ม.4/2, ม.4-3, ม.4/4, ม.4/6 และ ม.4/8

4.3 กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างขยายผลการวิจัย ได้แก่ 1) กลุ่มเป้าหมายในการขยายผล คือ ครูโรงเรียนคงคาราม จำนวน 2 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษเช่นเดียวกับโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรีและมีบริบทใกล้เคียงกัน เป็นครูที่สอนอยู่ในระดับชั้นเดียวกัน มีประสบการณ์ใกล้เคียงกัน และ 2) กลุ่มตัวอย่างขยายผล คือนักเรียนโรงเรียนคงคารามที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนห้องเรียนละ 40 คน รวมเป็นจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 80 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถใกล้เคียงกัน

5. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ตัวแปรตาม คือ 1) ความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ 2) สามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ 3) ความคิดเห็นของครูภาษาไทยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช และ 4) ความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการออกแบบและสร้างโครงสร้างทางความคิดในการเตรียมการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มาพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย การประเมินและการวิเคราะห์ (Assessment & Analysis) การออกแบบและพัฒนา (Design & Development) การทดลองใช้ (implementation) และการประเมินผล (Evaluation)

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันในการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ หมายถึง องค์ประกอบของการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์ โดยมีจุดมุ่งหมายให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน และขั้นตอนย่อยภายใต้ขั้นตอนหลักในแต่ละขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม (Prepare: P) ประกอบด้วย กำหนดเป้าหมาย (Setting) กระตุ้นความสนใจ (Arouses interest) และวางแผนการอ่าน (Planning) ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Process: P) ประกอบด้วย การสังเกต (Observation) การจำแนก (Classification) การเชื่อมโยง (Connection) การตั้งคำถาม (Questioning) และการคาดเดา (Predicting) และขั้นที่ 3 ขั้นผลผลิต (Product: P) ประกอบด้วย การตรวจสอบ (Checking) และการสะท้อนผลกลับ (Reflecting)

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน หมายถึง ระดับคุณภาพของกระบวนการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ ที่ได้กำหนดเกณฑ์ เท่ากับ 80/80 โดยมีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ในระหว่างเรียน ของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมด ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์หลังเรียน ของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมด ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของผลผลิต

4. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน หมายถึง ผลที่ได้จากการที่ครูกลุ่มตัวอย่างนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้โดยร่วมกับการโค้ชเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย 1) ครูภาษาไทยมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช 2) ครูภาษาไทยมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช 3) ครูภาษาไทยมีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 4) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

5. ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบครูภาษาไทยด้านการสอนอ่านคิดวิเคราะห์

6. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ หมายถึง ทักษะในการปฏิบัติงานสอนของครูที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยได้จากการประเมินการสอนของครูภาษาไทยด้านการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ ในช่วง 3 ระยะ คือ ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ

7. ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียนในการอ่านแล้วสามารถเข้าใจความหมายของคำ เนื้อความ จำแนกแยกแยะ วิเคราะห์วิจารณ์ คาดคะเนเหตุการณ์จากบทอ่าน บอกความสัมพันธ์ของข้อมูลที่อ่าน ตีความจากบทอ่าน ตั้งคำถาม คาดดาคำตอบอย่างมีเหตุผล

8. การโค้ช หมายถึง การร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการเข้าสังเกตการสอน ประเมินหรือ ชี้แนะ แนะนำ โดยผู้เข้าสังเกตการสอน เรียกว่า ผู้โค้ช และครูผู้สอนเรียกว่า ผู้รับการโค้ช ซึ่งทั้งสองฝ่ายอาจมีความรู้หรือประสบการณ์ หรือความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน ทั้งสองฝ่ายมาเรียนรู้ร่วมกัน แนะนำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

9. ความคิดเห็น หมายถึง ระดับความนึกคิดของบุคคล ในที่นี้ หมายถึง ระดับความนึกคิดของครูภาษาไทย หรือระดับความนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Best, 2006)

ประโยชน์ที่ได้รับ

ด้านนักเรียน

1. นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
2. นักเรียนมีผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทยสูงขึ้น

ด้านครู

1. ได้ข้อมูลพื้นฐานสภาพการณ์ ความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
2. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
3. ได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

ด้านโรงเรียน

1. โรงเรียนสามารถพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างคุณภาพ
2. โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชนในด้านคุณภาพการเรียนการสอน

ด้านวิชาการ

1. การดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนได้รับการส่งเสริมในด้านการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้
2. เป็นแบบอย่างในการพัฒนางานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี และโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญ ได้แก่

1. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี พุทธศักราช 2561
2. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านคิดวิเคราะห์
3. แนวคิดเกี่ยวกับเมตาคอกนิชัน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการโค้ช
5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู
6. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น มีรายละเอียด ดังนี้

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี พุทธศักราช 2561

บริบทของโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี

โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษประจำจังหวัดเพชรบุรี แต่เดิมเป็นโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดเพชรบุรี ปัจจุบันเป็นโรงเรียนสหศึกษาเปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อตั้งในปีพุทธศักราช 2453 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เปิดทำการสอนในปีพุทธศักราช 2460 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ ห้องเรียนทั่วไป ห้องเรียนโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ภาคภาษาไทย ห้องเรียนโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ ห้องเรียนโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์ภาษาอังกฤษ และห้องเรียนโครงการห้องเรียนอัจฉริยภาพวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 2 ภาษา 2) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ห้องเรียนโครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ ห้องเรียนแผนการเรียนคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ ห้องเรียนโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศ

ด้านภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ ห้องเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ ห้องเรียนโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านภาษาอังกฤษ-ภาษาฝรั่งเศส ห้องเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาฝรั่งเศส ห้องเรียนโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน ห้องเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน ห้องเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ธุรกิจ และห้องเรียนโครงการห้องเรียนอัจฉริยภาพวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 2 ภาษา

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี พุทธศักราช 2561

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี พุทธศักราช 2561 เป็นหลักสูตรที่เกิดจากการร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรในชุมชน โดยมีการวางแผนออกแบบหลักสูตรที่ครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานทุกด้านของสถานศึกษา มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อันเป็นเป้าหมายของคุณภาพการศึกษาที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนนี้ ขอนำเสนอเฉพาะประเด็นสำคัญดังนี้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี มุ่งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้และคุณธรรมโดยให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งในกลุ่มนักเรียนทั่วไปและนักเรียนกลุ่มความสามารถพิเศษให้มีศักยภาพเป็นพลโลกตามมาตรฐานสากลบนพื้นฐานแห่งความเป็นพลเมืองไทย มีความซื่อสัตย์ กตัญญู รู้หน้าที่ มีน้ำใจ ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน การทำงานและการดำรงชีวิต สร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมและสังคมอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความรู้สามารถจัดการตนเองได้ มีความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นและเพียงพอต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จัดหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนมีสมรรถนะหลักตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

นอกจากนี้โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรียังมีจุดเน้นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ ทนต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน และสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ รวมทั้งเกิดทักษะในการปรับประยุกต์ใช้องค์ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวทางที่ปรากฏของ โรงเรียนมาตรฐานสากล อันประกอบด้วย 1) ทักษะพื้นฐาน (Core Skills) ประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ คือ การสื่อสารการดำเนินงานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) การแก้ปัญหาและการทำงานกับผู้อื่น 2) ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบต่อสังคม (Citizenship Skills) ประกอบด้วย ทักษะทักษะต่าง ๆ คือการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมชุมชน/สังคมการเคารพ ความหลากหลาย การมีบทบาท/การมีส่วนร่วมในการสร้างให้เกิดความเท่าเทียมและความยุติธรรมในสังคม การศึกษาปัญหา สังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความเข้าใจเรื่องสิทธิที่มาพร้อมความรับผิดชอบและปฏิบัติตามนั้น มีขันติต่อความหลากหลายและไม่เลือกปฏิบัติ 3) ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน (Personal Learning and Development Skills) ประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ คือ การเห็นคุณค่าและเชื่อมั่นในตนเอง การตระหนักรู้ในตนเองและรู้จักตนเองการมีทักษะเชิงบวกต่อการเรียนรู้การจัดการ/ การควบคุมตนเองได้ และการคิด/วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล 4) ทักษะการทำงาน (Employability Skills) ประกอบด้วย ทักษะต่าง ๆ คือ การวางแผนงาน/กิจกรรมการจัดการตนเองและผู้อื่น การตรงเวลา มีวินัย ทำงานด้วยตนเองได้ การจัดลำดับความสำคัญของงานและทำงานได้ตามเวลา ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเตรียมการล่วงหน้าและยืดหยุ่นและการมีจริยธรรมในการทำงาน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จัดหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างเพียงพอ 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ นอกจากนี้ยังมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามคำขวัญของโรงเรียน คือ “ซื่อสัตย์ กตัญญู รู้หน้าที่ มีน้ำใจ” และคุณลักษณะของผู้เรียนสำหรับโรงเรียนมาตรฐานสากลในด้านการมีศักยภาพเป็นพลโลก ได้แก่ ความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารอย่างน้อยได้ 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก เป็นต้น

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดความรู้อีกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษารักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คำอธิบายรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน

รหัสวิชา ท 31102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ศึกษา วิเคราะห์ ฝึกทักษะทางภาษา ฟัง ดู พูด อ่านและเขียน บทร้อยแก้วและร้อยกรอง การรับสารด้วยการอ่านจากสื่อต่าง ๆ ตีความ แปลความ ขยายความเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน ตอบคำถาม เขียนจดหมายกิจธุระ เขียนเรียงความ ย่อความ เรียงความ สารคดี เขียนรายงาน เขียนบันทึกความรู้ ตลอดจนประเมินค่างานเขียน พูดสรุปแนวคิด และการแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง และดู วิเคราะห์แนวคิดการใช้ภาษาไทย และความน่าเชื่อถือ เลือกเรื่องที่ ฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ ตั้งคำถาม ประเมินเรื่องที่ฟัง และดูเพื่อกำหนดแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ พูดในโอกาสต่าง ๆ ออกเสียงคำ ประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แต่งบทร้อยกรองประเภทโคลง วิเคราะห์ วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้น ประเมินค่า สังเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและภูมิปัญญาทางภาษา ท่องบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า

โดยใช้กระบวนการเรียนทางภาษา กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการสร้างความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ กระบวนการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ และกระบวนการสร้างความตระหนัก

เพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถภาพ การเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้า เกิดทักษะทางภาษา นำความคิดไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา เข้าใจและเห็นคุณค่าในวรรณคดี และวรรณกรรมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง ดูและการพูด มีความ มุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวินัย ซื่อสัตย์ มีจิตสาธารณะ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทยและ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ตัวชี้วัดวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ท 31102

- ท 1.1 ม.4-6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้องไพเราะและเหมาะสม กับเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/2 ตีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์ เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล
- ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
- ท 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่านและเสนอความคิดใหม่ อย่างมีเหตุผล
- ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด
- ท 1.1 ม.4-6/7 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน
- ท 1.1 ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตนพัฒนาการเรียนและพัฒนาความรู้ทางอาชีพ
- ท 2.1 ม.4-6/1 เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน
- ท 2.1 ม.4-6/3 เขียนย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาหลากหลาย
- ท 2.1 ม.4-6/7 บันทึกการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
- ท 3.1 ม.4-6/1 สรุปแนวคิดและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
- ท 3.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษาและความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล
- ท 3.1 ม.4-6/3 ประเมินเรื่องที่ฟังและดูแล้วกำหนดแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
- ท 3.1 ม.4-6/4 มีวิจารณ์ญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู
- ท 4.1 ม.4-6/7 วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- ท 5.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น
- ท 5.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต
- ท 5.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
- ท 5.1 ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
- ท 5.1 ม.4-6/5 รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านคิดวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐาน ท 1.1 และตัวชี้วัด ดังนี้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

- ท 1.1 ม.4-6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้องไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/2 ตีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์ เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล
- ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
- ท 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่านและเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล
- ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด
- ท 1.1 ม.4-6/7 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน
- ท 1.1 ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียนและพัฒนาความรู้ทางอาชีพ

จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความสอดคล้องกัน โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด อีกทั้งยังมุ่งให้เป็นผู้มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถพัฒนาตนเองได้ทันการเปลี่ยนแปลงและมีศักยภาพเป็นพลโลกตามโรงเรียนมาตรฐานสากล

จากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดในสาระการอ่านที่มีความสอดคล้องกับทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ สามารถนำเสนอข้อมูลที่สอดคล้อง สรุปได้ ดังนี้

ตัวชี้วัด	ทักษะการคิด	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมี เหตุผล 4. คาดคะเนเหตุการณ์จาก เรื่อง ที่อ่านและประเมินค่า เพื่อนำความรู้ความคิดไปใช้ ตัดสินใจแก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิต 5. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดง ความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล 6. ตอบคำถามจากการอ่าน งานเขียนประเภทต่าง ๆ	- การอ่านคิดวิเคราะห์ - การอ่านคิดวิเคราะห์ - การอ่านคิดวิเคราะห์ - การอ่านคิดวิเคราะห์	1. ศึกษาข้อมูลแล้ววิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน จำแนก แยกแยะ 2. ศึกษาข้อมูลแล้ววิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่อ่านแล้ว คาดคะเนเหตุการณ์ แสดง ความคิดเห็นอย่างเป็นเหตุ เป็นผล 3. สรุปความรู้จากการ วิเคราะห์ วิจารณ์เรื่องที่ อ่าน 4. จำแนก แยกแยะข้อมูลหา ความสัมพันธ์ข้อมูล ลงข้อสรุปการวิเคราะห์ 5. อ่านงานเขียนแล้วฝึกตั้ง คำถาม ตอบคำถามจาก เรื่องที่อ่าน

ที่มา: วิเคราะห์โดยผู้วิจัย

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้นจะเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะ การอ่านคิดวิเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ควรฝึกให้ผู้เรียน วิเคราะห์ วิจารณ์เรื่องที่อ่าน จำแนก แยกแยะ คาดคะเนเหตุการณ์ แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นเหตุ เป็นผล สรุปความรู้จากการวิเคราะห์ วิจารณ์เรื่องที่อ่าน หาความสัมพันธ์ข้อมูล ลงข้อสรุปการวิเคราะห์ และอ่านงานเขียนแล้วฝึกตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือ

ในการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน รวมถึงประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง

แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านคิดวิเคราะห์

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้และพัฒนาชีวิต ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้แล้วยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นอกจากนี้ผู้อ่านยังได้แนวคิดในการดำเนินชีวิต เป็นการเปิดโลกทัศน์ของตน การอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนจึงมีการฝึกทักษะการอ่านให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรเน้นทักษะการอ่านที่สำคัญและจำเป็น และเป็นทักษะการอ่านขั้นสูง คือ การอ่านคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นพื้นฐานนำไปสู่การอ่านในระดับที่สูงขึ้น จากการศึกษาพบว่า การอ่านคิดวิเคราะห์มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ในตำราวิชาการบางเล่มใช้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์หรือการอ่านเพื่อการวิเคราะห์ ซึ่งล้วนต่างมีความหมายในทำนองเดียวกัน จากการศึกษาทบทวนและวิเคราะห์แนวคิด หลักการและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถนำเสนอประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) และกรियงศ์ศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549) ได้ให้ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์ที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ การอ่านคิดวิเคราะห์หมายถึง การอ่านเรื่องทั้งที่เป็นข้อความ บทความ นิทาน ข่าว สารคดี เพลง เรื่องสั้น โฆษณา และบทร้อยกรอง แล้วสามารถแสดงพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์จากสิ่งที่อ่านได้ เช่น บอกหรืออธิบายความหมายของคำทั้งโดยตรงและโดยนัย แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน อธิบายความเชื่อมโยงของเหตุการณ์กับสำนวนได้ บอกการนำแนวคิดไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ยกตัวอย่างที่สอดคล้องกับสาระของเรื่องได้ ลำดับเหตุการณ์และแยกแยะข้อดี ข้อเสียจากสิ่งที่อ่าน เป็นต้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2549) ส่วน Bruner and others (1956: 22) ได้ให้ความหมายว่าการคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่ใช้ในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept Formation) เกี่ยวกับเรื่องราว ข้อมูลความจริงที่ได้รับและเป็นกระบวนการที่ใช้ในการแปลข้อความ ข้อมูล รวมถึงได้รับข้อมูลแล้วจำแนกรายละเอียด การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้รับ ตลอดจนเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสม สอดคล้องกับ Guilford (1967: 23)

ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการอ่านคิดวิเคราะห์ไว้ การอ่านคิดวิเคราะห์ หมายถึง การกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยปัญญา คือ เป็นการรับเข้าข้อมูลแล้วมีกระบวนการปรับโครงสร้างโดยการจัดสิ่งเร้าที่ได้รับให้เข้ากับประสบการณ์เดิม และการปรับประสบการณ์เดิมให้เข้ากับความจริงที่ได้รับใหม่ ผลของการปรับเปลี่ยนดังกล่าวจะช่วยพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของบุคคลจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่งที่สูงกว่า และสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2547: 24-25) กล่าวว่า การอ่านกับการคิดเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน การอ่านเริ่มต้นที่สายตารับรู้สัญลักษณ์ แต่การคิดจะเริ่มตั้งแต่การแปลความของสัญลักษณ์ที่สายตารับรู้แล้วส่งยังไปสมองเพื่อแปลความหมาย ด้วยเหตุผลนี้จึงกล่าวได้ว่าเมื่อมีการอ่านเกิดขึ้นก็จะต้องมีการคิดตามมา ดังนั้นทันทีที่บุคคลเริ่มต้นอ่านก็จะเริ่มต้นคิดควบคู่กับการอ่านทันที จะเห็นได้ว่า กระบวนการอ่านมีการคิดร่วมอยู่ด้วย ซึ่งความสามารถทางการอ่านคิดวิเคราะห์สามารถสื่อสารแสดงออกทางพฤติกรรมให้ผู้อื่นรับรู้ หรือครูผู้สอนสามารถวัดความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ โดยผ่านช่องทางการสื่อสาร ได้แก่ การบอก การพูด การอธิบาย และการเขียน

จากการศึกษาการอ่านคิดวิเคราะห์ สรุปได้ว่า การอ่านคิดวิเคราะห์เป็นการอ่านที่แสดงพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์จากสิ่งที่อ่าน ต้องใช้กระบวนการความคิดไตร่ตรอง หาเหตุผล แยกแยะข้อเท็จจริงของข้อมูลที่อ่าน สารของเรื่อง แนวคิดที่ปรากฏในเรื่อง รวมถึงจุดประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการสื่อจากเรื่องราวที่อ่าน ตลอดจนวิเคราะห์การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลได้

คำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการอ่านคิดวิเคราะห์ คือ คำว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ Bloom (1956: 41) ให้ความหมายของทักษะการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาต่าง ๆ จากการอ่านว่า ประกอบด้วยอะไรบ้าง มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล และที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร สอดคล้องกับ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2539: 55) ให้คำนิยามของทักษะการคิดวิเคราะห์ไว้ในทำนองเดียวกันว่า เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยของสิ่งต่าง ๆ เพื่อดูความสำคัญ ความสัมพันธ์ และหลักการของความเป็นไป ส่วน Good (1973: 680) ให้คำนิยามของทักษะการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการคิดอย่างรอบคอบตามหลักของการประเมินและมีหลักฐานอ้างอิง เพื่อหาข้อสรุปที่น่าจะเป็นไปได้ ตลอดจนพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมดและใช้กระบวนการตรรกวิทยาได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล แต่ Russel (1956: 281-282) ได้ให้คำนิยามของทักษะการคิดวิเคราะห์แตกต่างออกไปว่า เป็นความสามารถในการคิดเพื่อแก้ปัญหาชนิดหนึ่งโดยผู้คิดจะต้องพิจารณาตัดสินในเรื่องราวต่าง ๆ ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย การคิดวิเคราะห์จึงเป็นกระบวนการประเมินหรือการจัดหมวดหมู่โดยอาศัยเกณฑ์ที่เคยยอมรับกันมาแต่ก่อน ๆ แล้วสรุปหรือพิจารณาตัดสิน

จากนิยามข้างต้น สรุปความหมายของทักษะการคิดวิเคราะห์ได้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นกระบวนการคิดที่มีความสัมพันธ์กับการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการจำแนกแยกแยะ องค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องราว เพื่อดูรายละเอียดที่สำคัญของเรื่อง เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา แสดงถึงความสามารถในการแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น นอกจากนี้ยังเป็นการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์เป็นความสามารถในการพิจารณาหาเหตุและผลเพื่ออธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และสามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ ทัศนคติของผู้เขียนที่ปรากฏอยู่ในบทอ่าน

ความสำคัญของการอ่านคิดวิเคราะห์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547: 9) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญ ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ข้อความ คำกล่าวอ้างต่าง ๆ โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้ออ้างและข้อสรุป หลักฐานที่นำมา กล่าวอ้าง จะช่วยให้เราค้นพบความถูกต้องหรือผิดพลาดของข้ออ้างนั้น การอ่านเชิงวิเคราะห์ข่าว เพื่อให้ทราบเบื้องหน้า เบื้องหลังของเหตุการณ์ประจำวันที่เกิดขึ้น การอ่านเชิงวิเคราะห์สถานการณ์ ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในแง่มุมต่าง ๆ

สุวิทย์ มูลคำ (2547: 39) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ช่วยให้เรา รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นไปเป็นมาของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้น มีองค์ประกอบอะไรบ้าง สืบหาความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏ ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ ขณะเดียวกันช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเดียว ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต หาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ในขณะที่ พิศศักดิ์ วิสัยรัตน์ (2559: online) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านคิดวิเคราะห์ว่า การอ่านคิดวิเคราะห์มีความสำคัญ ช่วยให้ผู้อ่านรู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้เข้าใจความเป็นไปของ เหตุการณ์ต่าง ๆ ผู้อ่านจะได้ความรู้ซึ่งจะเป็นฐานในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา ช่วยให้ บุคคลหาเหตุผลที่เหมาะสมให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง อันจะนำไปประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังช่วยให้สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

สรุปได้ว่า การอ่านคิดวิเคราะห์มีความสำคัญในการใช้ชีวิตในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีความก้าวหน้า ในด้านเทคโนโลยี วิทยาการ และการสื่อสารที่ทันสมัย การอ่านเชิงวิเคราะห์ยังทำให้ผู้อ่านสามารถ เลือกข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ มีคุณค่าต่อตนเองและต่อสังคม

การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการอ่านคิดวิเคราะห์

จากสภาพการณ์ในปัจจุบันที่เทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้า มีการติดต่อสื่อสารที่ทั่วถึงกัน จึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด การใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์จึงมีความสำคัญ ครูจึงต้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องและเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็น 8 กลุ่มสาระ วิชาภาษาไทยเป็นกลุ่มที่ 1 และกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สาระที่ 1: การอ่าน ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และเมื่อนักเรียนจบ การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องมีคุณภาพผู้เรียนเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด โดยสามารถอ่านได้คล่อง เข้าใจ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็น โต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเน เหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียน กรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจาก สิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และที่สำคัญใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตน การตรวจสอบความรู้ค้นคว้าเพิ่มเติม และยังได้ กำหนดสรรณะที่สำคัญของผู้เรียนไว้ ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการอ่าน คือ ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการคิด หมายถึง รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และ คิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและ สังคมได้อย่างเหมาะสม จึงกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ มีความสำคัญยิ่ง และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดกรอบ ทิศทางเพื่อเป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทยทุกคน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายไว้อย่างชัดเจน ปรากฏให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่ต้องเน้นให้ ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ สามารถนำเสนอข้อมูลที่สอดคล้อง ดังนี้

ตัวชี้วัด	ทักษะการคิด	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมี เหตุผล 4. คาดคะเนเหตุการณ์จาก เรื่องที่อ่านและประเมินค่า เพื่อนำความรู้ความคิดไปใช้ ตัดสินใจแก้ปัญหาใน การดำเนินชีวิต 5. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดง ความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล 6. ตอบคำถามจากการอ่าน งานเขียนประเภทต่าง ๆ	- การอ่านคิดวิเคราะห์ - การอ่านคิดวิเคราะห์ - การอ่านคิดวิเคราะห์ - การอ่านคิดวิเคราะห์	1. ศึกษาข้อมูลแล้ววิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน จำแนก แยกแยะ 2. ศึกษาข้อมูลแล้ววิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่อ่านแล้วคาดคะเน เหตุการณ์ แสดงความคิดเห็น อย่างเป็นเหตุเป็นผล 3. สรุปความรู้จากการวิเคราะห์ วิจารณ์เรื่องที่อ่าน 4. จำแนก แยกแยะข้อมูลหา ความสัมพันธ์ข้อมูล ลงข้อสรุป การวิเคราะห์ 5. อ่านงานเขียนแล้วฝึกตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

ที่มา: วิเคราะห์โดยผู้วิจัย

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้นจะเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะ
 การคิดวิเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้นักวิชาการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อ
 ส่งเสริมทักษะการอ่านวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546: 11-18) ได้เสนอแนวคิดในการส่งเสริมการจัดการเรียน
 การสอนเพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการสอนเพื่อฝึกให้ผู้เรียนคิดอย่างใคร่ครวญ แสวงหา
 คำตอบอย่างมีเหตุผล โดยการให้ผู้เรียนได้ค้นพบข้อเท็จจริงหรือข้อสรุปด้วยตนเอง โดยอาศัย
 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้เรียนตีความจากการอ่าน พยายามทำความเข้าใจเรื่อง
 ให้เหตุผล และแปลความจากข้อมูลที่ยังไม่ครบถ้วน 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ
 หรือข้อมูลเป็นการตอบคำถาม แจกแจง จำแนก จัดลำดับหมวดหมู่ พิจารณาหาเหตุผล ความสัมพันธ์
 รวมถึงผลกระทบ 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกการสังเกต ตั้งคำถาม เพื่อการค้นพบหาคำตอบ หาเหตุผล
 ประกอบ 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เพื่อการตัดสินใจ นำไปแก้ปัญหา รวมถึง
 การประเมินค่าในเรื่องต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 39) ได้เสนอขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ดังนี้ 1) ให้นักเรียนศึกษาข้อมูลหรือสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ 2) นักเรียนกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของการวิเคราะห์ 3) นักเรียนกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ 4) ปฏิบัติกิจกรรมแยกแยะ/ แยกแยะส่วนประกอบของสิ่งนั้น และแจกแจงรายละเอียดของส่วนประกอบทั้งหมด และ 5) ตรวจสอบ/จัดโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบใหญ่และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อย นอกจากนี้ ทิศนา แคมมณี (2547: 263-264) ได้เสนอการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม 8 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์ เริ่มจากการที่ครูผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของเรื่องที่เรียนด้วยตนเอง โดยตอบคำถามว่า “ทำไมตนจึงต้องเรียนรู้เรื่องนี้” ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ประสบการณ์ คือ การที่ผู้เรียนสะท้อนความคิดจากประสบการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ และยอมรับความสำคัญของเรื่องที่เรียน ขั้นที่ 3 การพัฒนาประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอดหรือแนวคิด เมื่อผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของเรื่องที่ตนเรียนแล้ว ครูผู้สอนจึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดได้ด้วยตนเอง ขั้นที่ 4 การพัฒนาความรู้ความคิด เมื่อผู้เรียนได้ประสบการณ์จากการคิดและเกิดความคิดรวบยอดในระดับหนึ่งแล้ว ครูผู้สอนจึงทำการกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความคิดของตนให้กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น โดยการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 คือคำตอบคำถามว่า “สิ่งที่ได้เรียนรู้ คืออะไร” ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามแนวคิดที่ได้เรียนรู้ ในขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้ความคิดที่ได้รับจากที่ได้เรียนรู้ตามขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 นำมาทดลองปฏิบัติจริง และศึกษาผลที่เกิดขึ้น ขั้นที่ 6 การสร้างสรรค์ชิ้นงานของตนเอง เมื่อผู้เรียนปฏิบัติตามที่ได้เรียนรู้ในขั้นที่ 5 แล้ว ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ถึงจุดเด่นจุดด้อย เกิดความเข้าใจ และมีความรู้ ความคิดที่กระจ่างขึ้น ในขั้นนี้ครูผู้สอนจึงกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถของตน โดยการนำเอาความรู้ความเข้าใจนั้นไปปรับใช้ในการสร้างชิ้นงานที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ของตัวเอง ดังนั้นคำถามหลักที่ใช้ในขั้นที่ 5-6 คือ “จะอย่างไร” ขั้นที่ 7 การวิเคราะห์ผลงานและแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ เมื่อนักเรียนได้สร้างสรรค์ชิ้นงานของตนตามความรู้ ความสามารถแล้ว ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานของตน นักเรียนชื่นชมความสำเร็จของตน และเรียนรู้ที่จะวิพากษ์วิจารณ์งานผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งยอมรับฟังข้อวิพากษ์วิจารณ์จากสมาชิก เพื่อการปรับปรุงงานของตนให้ดีขึ้น ขั้นที่ 8 การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด กิจกรรมในขั้นนี้การขยายขอบข่ายความรู้ ความคิด โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกับเพื่อนในชั้นเรียน และร่วมกันอภิปรายเพื่อเป็นการนำความรู้ ความคิดที่ได้จากการเรียนรู้ไปเชื่อมโยงกับชีวิตจริง คำถามหลักในการอภิปรายก็คือ “ถ้า....?” ซึ่งอาจนำไปสู่การเปิดประเด็นใหม่สำหรับการเรียนรู้ เป็นการเริ่มต้นวัฏจักรของการเรียนรู้ในเรื่องใหม่ต่อไป ขณะที่สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์

(2545: 131) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ไว้ สรุปได้ดังนี้ 1) ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความและประสบการณ์เดิม ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เน้นใจความสำคัญของสาร เมื่อผู้อ่านรับสารแล้วโยงเข้าสู่ประสบการณ์เดิมเพื่อเปรียบเทียบและตัดสินใจจะยอมรับข้อมูลหรือไม่ ถ้ายอมรับจะเก็บข้อมูลไว้ในสมองเป็นความรู้ใหม่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ 2) ทฤษฎีวิเคราะห์ข้อความของสาร เน้นใจความสำคัญขององค์ประกอบย่อยของประโยค ผู้อ่านจะต้องวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาและชนิดของคำเพื่อให้เข้าใจความหมายได้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับเสาวลักษณ์ รัตนิวิซซ์ (2551: 23) กล่าวถึง การสอนอ่านคิดวิเคราะห์ที่สำคัญ คือ ใช้ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์และทฤษฎีทางจิตวิทยา ซึ่งมีเป้าหมายของการสอนอ่านที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านหารายละเอียดและสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน โดยการสอนผสมผสานกันระหว่างทฤษฎีทางภาษาศาสตร์และทฤษฎีทางจิตวิทยา ซึ่งต้องพิจารณาทั้งลักษณะของธรรมชาติทางภาษาศาสตร์ที่มนุษย์ต้องรับรู้และมีประสบการณ์และจากวัสดุที่อ่านหรือสิ่งที่อ่านในชีวิตจริง และคำนึงถึงกระบวนการอ่านของมนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสำคัญ นอกจากนี้ สุวิทย์ มูลคำ (2547: 19) ได้เสนอแนวคิดในการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดเรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อจะใช้วิเคราะห์ เช่น เหตุการณ์จากข่าว ของจริงหรือสื่อเทคโนโลยี เป็นต้น 2) กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ เช่น บทความนี้ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญ 3) กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงหรือขัดแย้งกัน 4) พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจวิเคราะห์ทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาจใช้เทคนิคคำถามที่ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) How (อย่างไร) 5) สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญ เพื่อค้นหาข้อสรุปเป็นคำตอบ หรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนด นอกจากนี้โรบินสัน (Robinson, 1987) ยังได้กล่าวถึงแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ กล่าวคือ ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมองทั้ง 2 ซีก การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นการพัฒนาสมองซีกหนึ่งซึ่งในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรได้เน้นกิจกรรมที่จะพัฒนาสมองอีกซีกหนึ่งควบคู่กันไปด้วย สอดคล้องกับวัชรา เล่าเรียนดี (2553: 3) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดว่า ควรให้นักเรียนได้เรียนรู้ และฝึกฝนทักษะการคิดตั้งแต่ชั้นเรียนต้น ๆ จัดการเรียนรู้โดยฝึกทักษะการคิดให้ต่อเนื่องกันไป นอกจากนี้ยังได้นำเสนอวิธีการสอนที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์จากงานวิจัยหลายรูปแบบเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เช่น วิธีสอนแบบแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการงาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนภาพความคิด เป็นต้น ซึ่งวิธีการขั้นตอนการสอนเหล่านี้สามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนสามารถทำได้หลายวิธี ครูจึงควรนำมาปรับใช้ให้เหมาะสม สิ่งสำคัญคือ ต้องมีความชัดเจนว่าต้องการสอนทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์อย่างไร ลักษณะใด ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ คือ 1) ต้องมีความชัดเจนว่าต้องดำเนินการเรียนการสอนตามวิธีการใด เพื่อให้ได้คำตอบหรือการอธิบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการคิดนั้น 2) ถ้าต้องการให้นักเรียนรู้กระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์ อาจดำเนินการสอนโดยการให้ความรู้และฝึกปฏิบัติควบคู่กันไป โดยฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์แต่ละวิธี แต่ละรูปแบบเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการทางการคิด 3) ถ้าต้องการส่งเสริมการคิดนำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหาเป็น ต้องฝึกการคิดโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีความคิดเชิงระบบ บูรณาการทักษะการคิดวิเคราะห์นำไปสู่การตัดสินใจได้ ทักษะที่สำคัญและครูใช้ได้เป็นอย่างดีคือการใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์นำไปสู่คำตอบที่ต้องการ ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับพิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545) กล่าวถึงการใช้คำถามเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพ ควรเป็นคำถามระดับสูง กล่าวคือ เป็นคำถามที่ส่งเสริมให้ผู้ตอบใช้ความคิด นำความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายมาเป็นพื้นฐานสรุปหาคำตอบ ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และเกิดทักษะในการคิดอย่างมีระบบ นอกจากนี้ยังเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น ตลอดจนกระตุ้นให้ได้ลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง คำถามระดับสูงที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ แบ่งออกได้เป็น 7 ชนิด คือ 1) คำถามให้อธิบาย เป็นคำถามที่ผู้เรียนต้องประมวลความรู้แล้วนำมาตอบ 2) คำถามให้เปรียบเทียบ เป็นคำถามที่มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนใช้ความคิดเปรียบเทียบของสองสิ่งว่า มีคุณสมบัติหรือลักษณะคล้ายกันหรือต่างกันอย่างไร 3) คำถามให้จำแนกประเภท เป็นคำถามเพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักจัดกลุ่มจัดหมวดหมู่ โดยใช้เกณฑ์ของตนเองหรือของผู้อื่นหรือบอกเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดกลุ่มที่ผู้อื่นทำไว้ 4) คำถามให้ยกตัวอย่าง เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบบอกชื่อ หรือยกตัวอย่างของสิ่งที่กำหนดให้ โดยอาศัยทักษะการสังเกต และมีความรู้ความจำเรื่องต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการหาคำตอบ 5) คำถามให้วิเคราะห์ เป็นคำถามที่ให้คิดค้นหาความจริงหรือแยกแยะเรื่องราวเพื่อหาสาเหตุและผลต่าง ๆ ของปัญหาที่เกิดขึ้น หรือให้นักเรียนได้คิดค้นหาความจริงต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นมาเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ 6) คำถามให้สังเคราะห์ หมายถึง การผสมรวมสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไปให้เกิดเป็นของใหม่ขึ้นมา ในการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ อาจให้นักเรียนเขียนให้เป็นข้อความหรือเรื่องราวที่เป็นแนวคิดใหม่ หรือพัฒนาของเก่าให้ดีขึ้น มีความชัดเจนมากขึ้น คำถามให้สังเคราะห์ เป็นคำถามที่มีจุดมุ่งหมายให้เด็กใช้กระบวนการคิด เพื่อสรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลย่อยขึ้นเป็นหลักการ และ 7) คำถามให้ประเมินค่า เป็นคำถามที่มีจุดมุ่งหมายให้ได้พิจารณาคุณค่าของสิ่งของก่อนตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักประเมินค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้กฎเกณฑ์ที่เป็นจริง และ

เป็นที่ยอมรับของสังคมแล้ว มาสนับสนุนความคิดเห็นของตนก่อนตัดสินใจ นอกจากนี้ครูควรทราบถึงลักษณะการใช้คำถามที่ดี ให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้บรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่ต้องการ การใช้คำถามที่ดี ผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้ 1) เตรียมคำถามล่วงหน้า เพราะจะช่วยให้ การถามเป็นไปตามลำดับความง่ายยาก ตามลำดับเนื้อหา และช่วยให้มีความมั่นใจในการถาม ผู้เรียนจะไม่เกิดความสับสนจากการใช้คำถามของครู 2) ถามอย่างมั่นใจโดยใช้ภาษาชัดเจน กะทัดรัด 3) เมื่อถามคำถามไปแล้ว ครูต้องมีเวลารอคอย ประมาณ 3 วินาที เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทั้งเก่งและไม่เก่งได้คิดอย่างทั่วถึง จากนั้นจึงเรียกชื่อผู้เรียนให้ตอบคำถาม ไม่ควรกำหนดผู้ตอบก่อนถามคำถาม 4) ควรถามทีละคน และตอบทีละคน แต่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตอบหลาย ๆ คน ในคำถามเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นความหลากหลายทางการคิด อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ และสรุปความได้ 5) ถามแล้วไม่ทวนคำถาม และไม่ทวนคำตอบ เพราะจะทำให้นักเรียนสับสนได้ 6) ควรใช้ท่าทางเสียงประกอบการถามเพื่อกระตุ้นความสนใจ 7) ควรใช้คำถามปูพื้น เมื่อนักเรียนตอบคำถามแรกไม่ได้ 8) ควรใช้คำถามง่ายและยากปนกันในการสอนครั้งหนึ่ง ๆ และ 9) ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งคำถามในเรื่องที่อ่าน อาจตั้งคำถามถามครูผู้สอน ตั้งคำถามถามเพื่อน หรือตั้งคำถามถามสิ่งที่ตนต้องการรู้เพิ่มเติม

จากการใช้คำถามที่นำเสนอ จะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดชั้นของการใช้ความคิดในพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ตามแนวคิดของ Bloom (1956) โดยแบ่งคำถามเป็น 6 ประเภท คือ 1) ถามความรู้ เป็นคำถามที่มีคำตอบแน่นอน ถามเนื้อหาเกี่ยวกับข้อเท็จจริง คำจำกัดความ คำนิยาม คำศัพท์ กฎ ทฤษฎีถามเกี่ยวกับใคร (who) อะไร (what) เมื่อไร (when) ที่ไหน (where) รวมทั้งใช่หรือไม่ เช่น มนุษย์สัมพันธ์หมายถึงอะไร ผู้ค้นพบทฤษฎีสัมพัทธภาพคือใคร 2) ถามความเข้าใจ เป็นคำถามที่ต้องใช้ความรู้ ความจำมาของตนนำมาประกอบกันเพื่ออธิบายสิ่งที่ต้องการตอบ เป็นคำถามที่สูงกว่าถามความรู้ เช่น จงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการแพร่และการออสโมซิส จงอธิบายลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดี 3) ถามการนำไปใช้ เป็นคำถามในชั้นที่นำความรู้และความเข้าใจไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ เช่น ท่านจะมีวิธีประหยัดน้ำในครอบครัวของท่านได้หรือไม่ อย่างไร เมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ท่านควรปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง 4) ถามการวิเคราะห์ เป็นคำถามที่ให้จำแนก แยกแยะเรื่องราวต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยส่วนย่อยอะไรบ้าง โดยอาศัยหลักการ กฎ ทฤษฎี ที่มาของเรื่องราว หรือเหตุการณ์นั้น เช่น สาเหตุสำคัญใดบ้างที่ทำให้เยาวชนเสพยาเสพติด เหตุสำคัญที่ทำให้สถิติการมีสุขภาพจิตไม่ดีของคนในกรุงเทพฯ สูงขึ้นคืออะไร 5) ถามการสังเคราะห์ เป็นคำถามที่ใช้กระบวนการคิด เพื่อสรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลย่อย ๆ ขึ้นเป็นหลักการ หรือแนวคิดใหม่ เช่น จงสรุปหลักการถนอมอาหาร จากการศึกษาจงสรุปผลเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดมะเร็ง และ 6) ถามการประเมินค่า เป็นคำถามที่ให้นักเรียนตีคุณค่า โดยใช้ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็นมาใช้ในการกำหนดเกณฑ์ เพื่อประเมินค่าสิ่งเหล่านั้น เช่น ความคิด เห็นของเพื่อนคนใดเหมาะสมที่สุด

ในสถานการณ์ปัจจุบัน จึงให้เหตุผลประกอบ ผลการทำโครงการวิทยาศาสตร์ของกลุ่มได้ดีที่สุด จึงให้เหตุผลสนับสนุน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดในการตั้งคำถามของ Bloom (1956) นำมาใช้ในการสร้าง แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

นอกจากนี้ทักษะการคิดวิเคราะห์ยังมีความสอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากสังคมและชุมชนในศตวรรษที่ 21 มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงของความรู้และข้อมูล ข่าวสารตลอดเวลา ดังนั้นการให้ความสำคัญกับข้อมูลความรู้และข่าวสารที่หลากหลาย รวมถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ใช่กระบวนการถ่ายทอดความรู้ แต่คือการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียน การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ถือเป็น การเตรียมพร้อม ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีภูมิคุ้มกันทางการคิด การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดขั้น สูง และเป็นทักษะการคิดเบื้องต้นที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดในระดับที่สูงขึ้น สามารถพัฒนา ศักยภาพทางความคิด การตัดสินใจ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Whitehead, 1931; Faure et al., 1972; Delors, 1998) การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จึงมิใช่แต่เพียงการให้ความรู้หรือบอก ความรู้ แต่ต้องเกิดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์จึงมี ความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะดังกล่าว อันจะเป็น การเตรียมพร้อมผู้เรียนสู่โลกอนาคตที่มีความรู้ นอกห้องเรียนอย่างกว้างขวาง ผู้เรียนต้องมี กระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อการตัดสินใจในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของ วิจารณ์ พานิช (2556) และ Simon (1960) ซึ่งกล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้สมัยใหม่ สรุปได้คือ 1) ความรู้เดิมของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 จะมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา 2) การจัดระบบความรู้ที่เรียกว่า Knowledge Organization มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ หากผู้เรียน สามารถจัดระบบความรู้ได้ดี ก็จะสามารถนำความรู้มาใช้ได้ทันที่และถูกกาลเทศะ 3) แรงจูงใจ (Motivation) และแรงบันดาลใจ (Inspiration) มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ 4) การเรียนที่ถูกต้องจะ ส่งผลให้ผู้เรียนต้องเรียนจนรู้จริง (Mastery Learning) และ 5) การสอนโดยการปฏิบัติและป้อนกลับ (Feedback) จะทำให้การเรียนรู้บรรลุผล เนื่องจากผู้เรียนจะเกิดความมั่นใจ เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และทราบว่าจะต้องปรับปรุงในส่วนใด

จากแนวคิดการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ที่นักการศึกษาเสนอไว้มีความสอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ที่ได้กำหนดไว้ และมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ครูจึงต้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎีแบบต่าง ๆ และนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการจัด การเรียนรู้ เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ และมีคุณลักษณะ อื่น ๆ เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด

บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ บทบาทของครูผู้สอนมีความสำคัญต่อการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ชาติ แจ่มนุช (2545: 75-78) ได้เสนอแนวคิดว่าการพัฒนาความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น บุคคลที่มีความใกล้ชิด มีส่วนสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้ และทำหน้าที่ฝึกฝนและพัฒนาการคิดให้กับผู้เรียนคือ “ครู” โดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

- 1) **ขั้นเตรียมความพร้อมของครู** โดยครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีการสอนทักษะการคิด เพื่อที่ครูจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดเป็นเครื่องมือหรือเป็นวิธีการในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาในหลักสูตร รวมถึงการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม สามารถกระตุ้นการคิดของผู้เรียน ตลอดจนดำเนินการวัดและประเมินผลการคิดได้อย่างเหมาะสม
- 2) **ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอน** ควรเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย ดังนั้นปัญหาหรือคำถามที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียนจะเป็นตัวจุดประกายให้ผู้เรียนเริ่มต้นคิดและหาคำตอบ โดยครูสามารถใช้คำถามหรือปัญหาย่อยการคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้คิดตลอดเวลา สำหรับคำถามหรือปัญหาที่ใช้ความจำนำมาตอบ เช่น คำถามที่ถามว่าอะไร (What?) เมื่อไร (When?) ที่ไหน (Where?) คำถามเหล่านี้จะไม่ส่งเสริมทักษะการคิด ครูผู้สอนควรตั้งคำถามหรือปัญหาที่ผู้เรียนต้องใช้การจำแนก แยกแยะ การเปรียบเทียบ การจัดลำดับ การจัดกลุ่ม การให้เหตุผลประกอบ หรือการลงข้อสรุป ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดได้แก่นักเรียนได้ เช่น คำถามที่ถามว่า อย่างไร (How?) ทำไม (Why?) หรือทำไมไม่เป็นอย่างนั้น หรือทำไมไม่เป็นอย่างนี้ (Why not?) คำถามในลักษณะนี้จะช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์แก่นักเรียนได้ โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับประเด็นในการตั้งคำถามที่กระตุ้นการคิด ควรมีลักษณะ คือ เป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบเดียว ผู้เรียนสามารถตอบได้หลากหลาย โดยใช้เหตุผลประกอบในการตอบ ควรเป็นคำถามปลายเปิด อาจเป็นเรื่องใกล้ตัว อยู่ในความสนใจของผู้เรียน หรือเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน ครูผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้เรียนค้นคว้าหาคำตอบ โดยครูอาจเสนอแนะวิธีการช่วยให้ตอบคำถามหรือแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น เช่น ให้เปรียบเทียบ ให้จัดลำดับ ให้จำแนก แยกแยะ หรือให้จัดหมวดหมู่ เป็นต้น และครูอาจจะเสนอแนะแหล่งข้อมูลให้ผู้เรียนไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมมาประกอบการคิดด้วยก็ได้ ซึ่งผู้เรียนต้องเป็นผู้แสวงหาคำตอบหรือตอบคำถามด้วยตนเอง ครูควรสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้เหตุผลในการตอบคำถามหรือแก้ปัญหาทุกครั้ง โดยให้ผู้เรียนได้แสดงเหตุผลประกอบว่าทำไม เพราะอะไรถึงตอบคำถามเช่นนั้น หรือให้บอกว่าคุณครูมีข้อสนับสนุนคำตอบของคุณอย่างไร เหตุใดจึงได้ข้อสรุปนั้นมา สิ่งสำคัญในขั้นตอนนี้ คือ ครูควรให้การเสริมแรงในทุก ๆ คำตอบของนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการคิดของตน

เกิดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าและการคิดหาคำตอบ นอกจากนี้ครูผู้สอนควรลดพฤติกรรมทางวาจา ไม่ว่าจะเป็นการบอก อธิบาย สรุปลงให้นักเรียนฟัง หรืออื่น ๆ ครูควรพูดให้น้อยลง แต่ควรปฏิบัติตนเป็นผู้ฟังที่ดี เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน ผู้เรียนควรมีบทบาทมากกว่าครู เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมมากขึ้น ฟังผู้เรียนมากขึ้น เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทำกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา เป็นผู้ฟังที่ดี จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นและเกิดความรู้สึกสบายใจและปลอดภัยในห้องเรียน ครูจึงควรมีการเสริมแรงสม่ำเสมอ วิธีการอีกอย่างหนึ่งคือ การจัดแสดงผลงานที่เกิดจากการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ และทำทนายผลงานการคิดของตน และยังเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกันเอง ทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ในที่สุด และในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการคิดนี้ ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คิดอย่างทั่วถึง อาจเป็นการฝึกคิดเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม ไม่ควรใช้วิธีการที่ว่า ใครคิดได้ก่อนตอบก่อน เพราะผู้เรียนกลุ่มเก่งเท่านั้นจะมีโอกาสตอบคำถาม ผู้เรียนที่มีทักษะการคิดช้า หรืออยู่ในกลุ่มอ่อนจะตอบไม่ทัน และไม่มีโอกาสตอบ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอาจเริ่มคิดเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่มเล็ก แล้วค่อยเป็นกลุ่มใหญ่ และควรกำหนดระยะเวลาในการคิด ซึ่งจากบทบาทครูที่กล่าวมาข้างต้นสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552: 186) กล่าวคือ ก่อนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียน ครูผู้สอนควรมีการเตรียมการสอน เตรียมสถานการณ์ในการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ควรใช้บทอ่านที่มีประเด็นให้คิดได้หลายแง่หลายมุม และใช้คำถามที่กระตุ้นความสนใจ เร้าความรู้สึกร่วมในเหตุการณ์ที่จะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ เป็นคำถามที่ไข่มักขึ้นต้นหรือลงท้ายด้วยคำว่า “อะไร” “ที่ไหน” และ “อย่างไร” ซึ่งเป็นคำถามที่มีลักษณะให้นักเรียนได้สำรวจสภาพการณ์ วิเคราะห์ลักษณะคุณสมบัติธรรมชาติ โครงสร้าง กระบวนการ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ฝึกให้นักเรียนใช้ข้อมูลจากการที่ได้คิดวิเคราะห์ไปเกี่ยวโยงสัมพันธ์กัน แล้วแสดงคำตอบเป็นรูปประโยคที่แสดงความเป็นเหตุเป็นผลขององค์ประกอบต่าง ๆ ด้วยตนเอง ฝึกให้นักเรียนคิดคาดการณ์ ทำนายผลสาเหตุต่าง ๆ ซึ่งน่าจะเป็นคำถามที่สมเหตุสมผลได้

สรุปได้ว่า บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียน ครูควรมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน เป็นการเตรียมความพร้อมทั้งตัวครูผู้สอนและผู้เรียน ควรเน้นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิด จำแนก แยกแยะ หาความสัมพันธ์เชื่อมโยง และส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เหตุผลประกอบคำตอบ นอกจากนี้ควรมีการเสริมแรงในการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย

การวัดและประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนรวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นการวัดและประเมินในชั้นเรียน ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนและสภาพจริงของการเรียนการสอน พฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออกจะสะท้อนให้เห็นความสามารถที่หลากหลาย ช่วยเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลให้สัมพันธ์กัน และเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินควบคู่กันไปตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ผู้สอนกำหนดจุดประสงค์ เลือกใช้เครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมในการประเมินผล เพื่อชี้ให้เห็นภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนตามพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณธรรม

การประเมินตามสภาพจริงอิงมาตรฐานการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 54-55) กล่าวถึง การประเมินตามสภาพจริงอิงมาตรฐานการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้ประเมินจะต้องเข้าใจคำสำคัญ ดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินผู้เรียนจากข้อมูลหลากหลาย ซึ่งจะต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินหลายอย่างประกอบกัน เช่น ผลงาน รายงาน โครงการ การทดสอบ ในลักษณะต่าง ๆ แบบฝึกหัด แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกต ร่องรอยการปฏิบัติ เช่น การเข้าห้องสมุด การเข้าร่วมกิจกรรมชมรม เป็นต้น ตลอดจน การพิจารณา แฟ้มสะสมงาน ซึ่งเป็นการรวบรวมจัดเก็บเป็นระบบ คัดเลือกผลงานที่แสดงถึงพัฒนาความก้าวหน้า จุดประสงค์หลักของการประเมินตามสภาพจริง คือ การประเมินที่มุ่งพิจารณาที่พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ใช่การประเมินเพื่อตัดสิน การได้-ตก และเป็นการประเมินในสภาพที่สอดคล้องโยงไปสู่ชีวิตจริงของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถนำผลงานของตนเองไปปรับปรุงแก้ไข ใช้ความสามารถที่มีของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ในการประเมินตามสภาพจริงควรกำหนดเกณฑ์ในการประเมินร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน โดยให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ให้เพื่อนหรือกลุ่ม หรือ ผู้ปกครองและครูผู้สอน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน และช่วงเวลาประเมินจะต้องประเมินอย่างต่อเนื่องตามบริบทในการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. มาตรฐานการเรียนรู้ในที่นี้ หมายถึง มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3. การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความพร้อมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ 1) ครูผู้สอนต้องเชื่อว่าผู้เรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมและเอื้อต่อผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ มีอิสระในการคิดและสามารถลงมือปฏิบัติได้จริง 2) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ยึดหลักการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพสูงสุด โดยพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม 3) จัดประสบการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดเชิงระบบ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีโอกาสพัฒนารูปแบบการคิดเป็นของตนเอง สามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตจริง 4) จัดประสบการณ์เรียนรู้โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล 5) จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นคุณธรรมนำความรู้ บูรณาการคุณธรรมกับการจัดประสบการณ์ทุกกลุ่มสาระและทุกขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ และ 6) การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติวิชาและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการใช้ชีวิตและประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริง และตระหนักว่าการวัดและประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ควรใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ด้วย

ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน ครูจึงควรมีการประเมินตามสภาพจริงอิงมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งสามารถทำได้ในการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน

สำหรับเกณฑ์การประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ Valette and Disick (1972: 142) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้เรียนสามารถบอกความเหมือนและความแตกต่างของตัวอักษร อ่านประโยคได้อย่างเข้าใจความหมาย สามารถบอกได้ว่าประโยคสอดคล้องกับรูปภาพที่เห็นหรือคำแปล เข้าใจคำศัพท์หรือโครงสร้างที่เคยเรียนและนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ อ่านแล้วตอบคำถามที่ ถูก-ผิด เติมคำหรือเลือกคำตอบ สามารถเข้าใจความหมายแฝง ตลอดจนสามารถประเมินเนื้อหาส่วนที่เป็นสำนวนของผู้เขียน สอดคล้องกับนวลเพ็ญ พุมรินทร์ (2546: 24) ได้เสนอหลักการประเมินว่า ต้องดูองค์ประกอบ การให้ความหมายของคำ การเรียบเรียงข้อความ แนวคิด เนื้อหา จินตนาการ การลำดับ

เรื่อง และการใช้ภาษา ซึ่งหมายความว่า ผู้อ่านต้องเข้าใจตามเนื้อหาตรงตัวอักษร การเรียบเรียงเรียงความคิดหรือสาระ โดยการจัดประเภท การสรุปใจความสำคัญ แสดงถึงความเข้าใจในระดับตีความ การสังเคราะห์ เรียงลำดับเหตุการณ์ เปรียบเทียบ และการประเมิน โดยครูผู้สอนสามารถตัดสินเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความเหมาะสม และความเที่ยงตรง

แนวคิดที่สำคัญของนักการศึกษาอีกคนหนึ่ง คือ Bloom (1956) ได้เริ่มเผยแพร่แนวคิดในปี ค.ศ.1956 เรียกว่า “Bloom’s Taxonomy” การจำแนกการเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom สามารถจำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยในแต่ละด้าน

จะมีการจำแนกระดับ ความสามารถจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด เช่น ด้านพุทธิพิสัย เริ่มจากความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน นอกจากนี้ยังนำเสนอระดับ ความสามารถที่มีการปรับปรุงใหม่ ตามแนวคิดของ Anderson and Krathwohl (2001) เป็นการจำ (Remembering) การเข้าใจ (Understanding) การประยุกต์ใช้ (Applying) การวิเคราะห์ (Analysing) การประเมินผล (Evaluating) และการสร้างสรรค์ (Creating) ด้านจิตพิสัย จำแนกเป็น การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การจัดระบบ และการสร้างคุณลักษณะจากค่านิยม ด้านทักษะพิสัย จำแนกเป็น ทักษะการเคลื่อนไหวของร่างกาย ทักษะการเคลื่อนไหวอวัยวะสองส่วนหรือมากกว่า พร้อม ๆ กัน ทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง และทักษะการแสดงพฤติกรรมทางการพูด จากแนวคิด ของ Bloom เป็นแนวทางที่สำนักทดสอบมาตรฐานการศึกษาใช้ประเมินผู้เรียนในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยใช้แนวคิดของ Bloom ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐาน โดยทั่วไปนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการสอบวัด ระดับมาตรฐานตามหลักสูตร และในการทดสอบระดับชาติ (O-Net) โดยการสร้างและใช้แบบทดสอบ เพื่อวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน ครูสามารถกำหนดพฤติกรรมการวัดได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 การประเมินตามระดับพฤติกรรมของ Benjamin S. Bloom (ค.ศ.1956) ด้านพุทธิพิสัย

เนื้อหาวิชา	ระดับพฤติกรรม					
	ความรู้	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมิน

ที่มา: <http://www.korat7.go.th/web/images/stories/08-59/29-08.pdf>

ดังนั้น เพื่อให้มีความกระจ่าง ชัดเจนมากขึ้น จึงขอนำเสนอรายละเอียดเพิ่มเติม เนื่องจาก เป็นแนวคิดในการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์

พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากพฤติกรรม ด้านสมองเป็นพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญา พฤติกรรมทางพุทธิพิสัย แบ่งเป็น 6 ระดับ ได้แก่ (ทศนา เขมมณี 2552)

1. ความรู้ความจำ เป็นความสามารถในการเก็บรักษาประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้จากการรับรู้ไว้ และสามารถระลึกถึงสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการ

2. ความเข้าใจ เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสิ่งที่อ่าน และสามารถแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ของการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือ การกระทำอื่น ๆ

3. การนำความรู้ไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ความรู้ความเข้าใจที่มี นำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

4. การวิเคราะห์ เป็นการแสดงถึงความสามารถของผู้เรียนในการคิดแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน

5. การสังเคราะห์ เป็นการแสดงถึงความสามารถในการที่ผสมผสานความรู้ในส่วนย่อยรวมเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม และสามารถถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ อาจเป็นการกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานขึ้นใหม่ หรืออาจจะเกิดความคิดในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบหรือแนวคิดใหม่

6. การประเมิน เป็นความสามารถในการตัดสิน ตีราคา หรือ สรุปลักษณะคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับก็ได้ ผู้เรียนควรให้เหตุผลประกอบในการประเมิน

พฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นค่านิยม ความรู้สึก ทศนคติความซาบซึ้ง ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา จะส่งผลให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ ส่วนด้านจิตพิสัยจะประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ อีก 5 ระดับ ได้แก่ 1) การรับรู้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อสิ่งเร้า หรือเกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้าอันนั้นว่าคืออะไร แล้วผู้เรียนสามารถจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้ 2) การตอบสนอง เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ การยินยอม และความพึงพอใจต่อสิ่งเร้าอันนั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการที่ผู้เรียนได้เลือกแล้ว 3) การเกิดค่านิยม เป็นการเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม เป็นการยอมรับนับถือในคุณค่าของสิ่งนั้น หรือได้ปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อ แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น 4) การจัดระบบ การสร้างแนวคิด เป็นการจัด ระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ ซึ่งถ้าสามารถเข้ากันได้ ผู้เรียนก็จะยึดถือต่อไป แต่ถ้าหากว่ามีความขัดกันอยู่ ผู้เรียนอาจไม่ยอมรับและอาจจะยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่าได้ และ

5) บุคลิกภาพ คือการนำค่านิยมที่ตนยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ส่งผลให้ประพฤติกรรมปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องตึงาม พฤติกรรมด้านนี้จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายจนกลายเป็นความรู้สึกด้านต่าง ๆ จนกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งจะเป็นการควบคุมทิศทางการแสดงออกทางพฤติกรรมของคน บุคคลจะรู้ดีรู้ชั่วอย่างไรนั้น เป็นผลของพฤติกรรมด้านนี้

พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) (พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท) เป็นพฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาให้เห็นได้อย่างชัดเจน โดยมีเกณฑ์การบ่งชี้ระดับทักษะ พิจารณาจากเวลาและคุณภาพของงาน ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย 5 ชั้น ได้แก่ 1) การรับรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือเป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ 2) กระทำตามแบบหรือการชี้แนะ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตนเองตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะได้ตามแบบที่ตนสนใจหรือสามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำนั้น 3) การหาความถูกต้อง เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยการชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้วก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติของตน 4) การกระทำอย่างต่อเนื่อง หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตนเอง ผู้เรียนจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนสามารถทำงานหรือปฏิบัติงานที่ซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง มีความคล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ และ 5) การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้ฝึกอย่างต่อเนื่อง จนสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว โดยอัตโนมัติ เป็นไปตามธรรมชาติซึ่งถือว่าเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ สามารถวัดตามพฤติกรรมใน 3 ด้านตามแนวคิดของ Bloom ได้แก่ พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็นการวัดและประเมินด้านความรู้ พฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นการวัดและประเมินด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และ พฤติกรรมทักษะพิสัย เป็นการวัดด้านทักษะกระบวนการของผู้เรียน สำหรับเกณฑ์ในการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แนวคิดในการตั้งคำถามของ Bloom (1956) นำมาใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน เป็นการประเมินด้านพุทธิพิสัย จากพฤติกรรม 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน โดยพิจารณาจากความสามารถของผู้เรียนด้านการเข้าใจความหมายของคำ ประโยค เนื้อหา การเรียบเรียงความคิดและจำแนกความเหมือนและแตกต่าง การสรุปแนวคิดสำคัญของเรื่อง การตีความ ลำดับเหตุการณ์ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และการคาดเดา จึงถือว่ามีทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

แนวคิดเกี่ยวกับเมตาคอกนิชัน (Metacognition)

การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการอ่านโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมีจุดเริ่มต้นจากแนวคิดของ Flavell (1979) และ Brown (1994) จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า เมตาคอกนิชันมีความสำคัญในกระบวนการคิด และมีนักวิชาการหลายท่านที่กล่าวถึงกลวิธีเมตาคอกนิชัน นำเสนอ ดังนี้

ความหมายของเมตาคอกนิชัน

Flavell (1979) กล่าวว่า เมตาคอกนิชันเป็นการติดตามและตรวจสอบผลการกระทำที่เกิดจากความคิด พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลทางการคิดที่ตอบสนองต่อเป้าหมาย ส่วน Costa (1984) ให้ความหมายว่า เมตาคอกนิชัน หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะว่า สิ่งใดที่ตนเองรู้ และสิ่งใดที่ตนเองไม่รู้ ขณะที่ Brown (1994) กล่าวว่า เมตาคอกนิชันเป็นทักษะในการควบคุมกิจกรรมทางความคิดของตนเอง โดยสามารถบอกได้ว่าในขณะที่อ่าน บุคคลนั้นใช้กลวิธีใดมาช่วยทำความเข้าใจกับบทที่อ่าน เรียกว่า เป็นทักษะอภิปัญญา ส่วนความหมายกว้าง ๆ คือ ความรู้คิดที่มีในตัวบุคคล ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดของตนเอง สำหรับ Osman and Hannafin (1992) กล่าวถึงเมตาคอกนิชันหรือการรู้คิดว่า หมายถึง การที่บุคคลตระหนักรู้ (awareness) เกี่ยวกับความรู้และความสามารถของตน และใช้ความเข้าใจในการรู้ดังกล่าวจัดการควบคุมกระบวนการคิด การทำงานของตนด้วยกลวิธีต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้และการงานที่ทำประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ สอดคล้องกับ Beyer (1987: 191-192) ได้ให้ความหมายว่า เมตาคอกนิชันเป็นการคิดที่เกี่ยวกับการคิด (thinking about thinking) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการความก้าวหน้า การประเมินผลงานหรือกิจกรรมที่ทำ รวมทั้งการปรับปรุงงานหรือกิจกรรมให้สำเร็จตามแผนที่ตนได้วางไว้ ส่วน Smit (2003) กล่าวว่า เมตาคอกนิชันจะเกิดขึ้น เมื่อเราทราบกระบวนการคิดของตนเอง และพิมพ์ันต์ เดชะคุปต์ (2544: 155-156) ให้ความหมายว่าเมตาคอกนิชัน หมายถึง การที่บุคคลรู้ถึงกระบวนการคิดของตนเองว่าตนเองมีเป้าหมายอะไร มีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ตนเองบรรลุเป้าหมายนั้น และประเมินตนเองได้ว่า วิธีการที่ใช้สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ เป็นการควบคุมและการประเมินความคิดของตนเองและใช้ความรู้นั้นในการควบคุมหรือปรับการกระทำของตนเอง สอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี และคณะ (2544: 54) ได้กล่าวไว้ว่า กลวิธีเมตาคอกนิชัน เป็นวิธีการควบคุมการรู้คิดของตนเอง คือ การรู้ถึงความคิดของตนเองว่า กระทำอะไร อย่างไร หรือการประเมินการคิดของตนเองและใช้ความรู้นั้นในการควบคุมหรือปรับการทำงานของตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 363) ให้ความหมายว่า เมตาคอกนิชัน หมายถึง การรู้หรือการตระหนักรู้ของบุคคลที่เกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเอง โดยบุคคลนั้นสามารถควบคุมกระบวนการคิด การวางแผนการจัดระบบความคิด และการตรวจสอบการคิดของตนเองได้

จากการศึกษาความหมายของเมตาคอกนิชัน สรุปได้ว่า เมตาคอกนิชัน หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรู้การคิดของตนเอง สามารถประเมินการคิดในการทำงานของตนเอง ได้ว่า สำเร็จอย่างไร ด้วยวิธีการใด เป็นการติดตามการคิดและตรวจสอบวิธีการคิดของตนเอง ดังนั้น เมตาคอกนิชันจึงมีความหมายเกี่ยวกับการติดตามการคิดและการปฏิบัติงานของตนเองด้วยการควบคุม และตรวจสอบวิธีคิดในการปฏิบัติงานของตน ทำให้ทราบว่า ตนเองจะปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายนั้น

ความสำคัญของเมตาคอกนิชันต่อการอ่าน

เป็นที่ทราบกันดีว่า เมตาคอกนิชันมีความสัมพันธ์กับการคิดและการอ่าน มีนักวิชาการ นำเสนอความคิดไว้ ดังนี้

Brown (1994) กล่าวถึงความสำคัญของเมตาคอกนิชันที่มีต่อการอ่าน คือ การที่บุคคล สามารถอ่านงานเขียนต่าง ๆ และรับรู้สาระต่าง ๆ จากบทอ่านนั้นได้ ผู้อ่านได้ใช้ทักษะในการอ่าน แบบไม่รู้ตัว เป็นไปตามธรรมชาติของความสามารถที่ตนมี แต่จะพบว่าบางครั้งการอ่านเกิดความล้มเหลว ผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจบทอ่านนั้นได้ ผู้อ่านจะทบทวนการอ่านของตน พยายามหาวิธีการโดยการคิด หาวิธีการอ่านอย่างไรจึงจะตอบโจทย์ หรือบรรลุเป้าหมายได้ ทักษะในการควบคุมการคิดจึงเกิดขึ้น แสดงถึงความสามารถในการใช้เมตาคอกนิชันของบุคคลนั้น ส่วน Baker (1999) กล่าวว่า เมตาคอกนิชัน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเมตาคอกนิชันจะช่วยให้ บุคคลสามารถควบคุม กำกับกระบวนการทางการคิดของตนได้ ความรู้ การคิดในเมตาคอกนิชัน มีการพัฒนาตั้งแต่แรกเกิด โดยเป็นการพัฒนาอย่างช้า ๆ บุคคลในวัยผู้ใหญ่จะรู้คิดมากกว่าวัยเด็ก และมีความสามารถอธิบายเกี่ยวกับการคิดของตนได้ดีกว่าวัยเด็กและการเรียนรู้ที่ดีจะสามารถส่งผลดี ต่อเมตาคอกนิชัน ซึ่งเกิดจากการสอนในสถานการณ์ที่เหมาะสม นอกจากนี้ Osman and Hannafin (1992) ยังกล่าวถึงความสำคัญในการนำเมตาคอกนิชันมาสนับสนุนการอ่าน โดยกล่าวว่า กลวิธีเมตาคอกนิชันจะส่งผลดีที่สุดเมื่อมีการสะท้อนผลกลับ จากการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาของ Osman and Hannafin พบว่า นักศึกษาที่ใช้เมตาคอกนิชันเป็นประจำ จะมีผลการเรียนดีขึ้นและยังสามารถถ่ายทอดการรู้คิดของตนไปให้นักศึกษาคนอื่นเพื่อเป็นทางเลือกในการอ่านได้ สอดคล้องกับ แนวคิดของ Anderson (2002) ที่กล่าวว่า เมตาคอกนิชันมีประโยชน์และช่วยจุดประกายความคิด ให้กับผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง และประสบความสำเร็จในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนที่กำลังประสบกับปัญหาในการเรียน และสอดคล้องกับ Mcneil (1984: 83-84) ได้กล่าวว่า เมตาคอกนิชันมีความสำคัญในการสอนให้นักเรียนมีสติที่จะควบคุมการใช้กลวิธีในการอ่าน ของตน และควบคุมตนเองในขณะที่อ่าน จึงทำให้ผู้เรียนสามารถใช้กลวิธีในการอ่านได้ถูกต้องและทำให้ ประสบความสำเร็จในการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ Rubin (1993: 105-108) ได้กล่าวถึงกลวิธีเมตาคอกนิชัน

มีความสำคัญต่อการอ่าน โดยกลวิธีเมตาคอกนิชันมีบทบาทสำคัญต่อผู้อ่านเป็นอย่างมาก ช่วยทำให้ผู้อ่านเกิดความสามารถในการเรียนรู้อย่างรู้ตัว ตลอดจนสามารถที่จะแก้ปัญหาในการเรียนของตน ทำให้เข้าใจบทอ่านได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า การใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วย ดังนั้นจึงควรใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมาช่วยในการอ่านของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น และ Pintrich (2000) กล่าวว่า เมตาคอกนิชันเกี่ยวข้องกับการคิดและการรับรู้ความรู้ในการคิดของตนเอง ผู้เรียนนำเมตาคอกนิชันมาใช้ได้โดยที่อาจไม่รู้ว่าจะใช้ไปเองโดยไม่รู้ตัว ซึ่งหากผู้เรียนได้รับการพัฒนา สามารถใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมาช่วยในการอ่านจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่านได้มากขึ้น

กล่าวโดยสรุป เมตาคอกนิชันมีความสำคัญต่อการอ่าน เป็นกลวิธีที่นำมาใช้สนับสนุนความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขอนำเสนอตารางการสังเคราะห์ความสำคัญของเมตาคอกนิชันต่อการอ่านได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ความสำคัญของเมตาคอกนิชันต่อการอ่าน

นักวิชาการ	ความสำคัญของเมตาคอกนิชันต่อการอ่าน	การสังเคราะห์
Brown (1994)	การที่บุคคลสามารถอ่านงานเขียนต่าง ๆ และรับรู้สาระต่าง ๆ จากบทอ่านนั้นได้ ผู้อ่านได้ใช้ทักษะในการอ่านแบบไม่รู้ตัว เป็นไปตามธรรมชาติของความสามารถที่ตนมี แต่จะพบว่าบางครั้งการอ่านเกิดความล้มเหลว ผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจบทอ่านนั้นได้ ผู้อ่านจะทบทวนการอ่านของตน พยายามหาวิธีการโดยการคิดหาวิธีการอ่านอย่างไรจึงจะตอบโจทย์ หรือบรรลุเป้าหมายได้ ทักษะในการควบคุมการคิดจึงเกิดขึ้น แสดงถึงความสามารถในการใช้เมตาคอกนิชันของบุคคลนั้น	เมตาคอกนิชันมีความสำคัญต่อการอ่าน เป็นกลวิธีที่นำมาใช้สนับสนุนความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้เรียนได้รับการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมาช่วยในการอ่าน จะส่งผลให้การอ่านประสบความสำเร็จและยังสามารถถ่ายทอดการรู้อะไรไปยังผู้อื่นได้
Baker (1999)	เมตาคอกนิชันเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเมตาคอกนิชันจะช่วยให้คุณควบคุม กำกับกระบวนการคิดของตนได้ ความรู้การคิดในเมตาคอกนิชัน มีการพัฒนามาตั้งแต่แรกเกิด โดยเป็นการพัฒนาอย่างช้า ๆ บุคคลในวัยผู้ใหญ่จะรู้คิดมากกว่าวัยเด็ก และมีความสามารถอธิบายเกี่ยวกับการคิดของตนได้ดีกว่าวัยเด็กและการเรียนรู้ที่ดีจะสามารถส่งผลต่อเมตาคอกนิชัน ซึ่งเกิดจากการสอนในสถานการณ์ที่เหมาะสม	เมตาคอกนิชันมีความสำคัญต่อการอ่าน เป็นกลวิธีที่นำมาใช้สนับสนุนความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้เรียนได้รับการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมาช่วยในการอ่าน จะส่งผลให้การอ่านประสบความสำเร็จและยังสามารถถ่ายทอดการรู้อะไรไปยังผู้อื่นได้
Osman and Hannafin (1992)	ในการนำเมตาคอกนิชันมาสนับสนุนการอ่านนั้นจะส่งผลต่อการอ่าน กลวิธีเมตาคอกนิชันจะส่งผลดีที่สุดเมื่อมีการสะท้อนผลกลับจากการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ใช้เมตาคอกนิชันเป็นประจำ จะมีผลการเรียนดีขึ้นและยังสามารถถ่ายทอดการรู้อะไรของตนไปให้นักศึกษาคนอื่นเพื่อเป็นทางเลือกในการอ่านได้	เมตาคอกนิชันมีความสำคัญต่อการอ่าน เป็นกลวิธีที่นำมาใช้สนับสนุนความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้เรียนได้รับการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมาช่วยในการอ่าน จะส่งผลให้การอ่านประสบความสำเร็จและยังสามารถถ่ายทอดการรู้อะไรไปยังผู้อื่นได้
Anderson (2002)	เมตาคอกนิชันมีประโยชน์และช่วยจุดประกายความคิดให้กับผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง และประสบความสำเร็จในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนที่กำลังประสบกับปัญหาในการเรียน	เมตาคอกนิชันมีความสำคัญต่อการอ่าน เป็นกลวิธีที่นำมาใช้สนับสนุนความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้เรียนได้รับการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมาช่วยในการอ่าน จะส่งผลให้การอ่านประสบความสำเร็จและยังสามารถถ่ายทอดการรู้อะไรไปยังผู้อื่นได้
Pintrich (2000)	เมตาคอกนิชันจะเกี่ยวข้องกับการคิดและการรับรู้ความรู้ในการคิดของตนเอง ผู้เรียนนำเมตาคอกนิชันมาใช้ในการอ่านได้โดยอาจไม่รู้ตัวตนใช้ไปแล้วโดยไม่รู้ตัว ซึ่งหากผู้เรียนได้รับการพัฒนา สามารถใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมาช่วยในการอ่านจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่านได้มากขึ้น	เมตาคอกนิชันมีความสำคัญต่อการอ่าน เป็นกลวิธีที่นำมาใช้สนับสนุนความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้เรียนได้รับการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมาช่วยในการอ่าน จะส่งผลให้การอ่านประสบความสำเร็จและยังสามารถถ่ายทอดการรู้อะไรไปยังผู้อื่นได้

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของเมตาคอกนิชัน

เมตาคอกนิชันเป็นความคิดขั้นสูงที่ควบคุมกระบวนการคิดในการเรียนรู้ มีนักวิชาการหลายท่านได้แบ่งองค์ประกอบของเมตาคอกนิชันไว้ ดังนี้

Flavell (1979) ตามแนวคิด Flavell กล่าวว่า เมตาคอกนิชันประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) ความรู้ในเมตาคอกนิชัน (metacognitive knowledge) และ 2) ประสบการณ์ในเมตาคอกนิชัน (metacognitive experiences) สำหรับองค์ประกอบแรก คือ ความรู้ในเมตาคอกนิชัน หมายถึง ความรู้หรือความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมการคิด หรือกิจกรรมทางปัญญาของบุคคล ซึ่งความรู้ในเมตาคอกนิชันสามารถจำแนกออกเป็นองค์ประกอบย่อย 3 ประการ ได้แก่ (1) ความรู้เกี่ยวกับบุคคล (Person) หมายถึง ความรู้หรือความเชื่อที่คนแต่ละคนมีในตนเอง เป็นความรู้เกี่ยวกับลักษณะของความสามารถทางปัญญา การคิด การเรียนรู้และการทำงานของตนเอง ตัวอย่างเช่น การที่ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับตนเองในฐานะผู้เรียน โดยรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการเรียนรู้อยู่ในระดับใด รู้ว่าตนมีรูปแบบหรือวิธีการเรียนรู้เป็นแบบใด และรู้ว่าคนอื่นมีความแตกต่างจากตนอย่างไร (2) ความรู้เกี่ยวกับงาน (Task) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับงานที่จะต้องเรียนรู้ รู้ถึงความยากง่ายของงาน ลักษณะขอบข่ายของงาน รวมถึงปัจจัยและเงื่อนไขของงาน ตลอดจนรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคของงาน เช่น เรื่องที่ผู้เรียนรู้ว่าตนชอบอ่านเป็นเรื่องที่อ่านง่ายกว่าเรื่องที่ไมชอบ หรือข้อมูลที่จัดเป็นหมวดหมู่จะง่ายกว่าข้อมูลที่ไม่ได้จัดเป็นหมวดหมู่ เป็นต้น และ (3) ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ของตน ตลอดจนประโยชน์ของกลวิธีนั้นที่มีต่องานแต่ละอย่างที่ทำ เป็นการตระหนักถึงประโยชน์ของกลวิธีต่าง ๆ ที่มีต่องานแต่ละอย่าง เป็นการรู้ถึงเงื่อนไขว่าควรใช้กลวิธีแบบใดในสถานการณ์ใด อย่างไร และเมื่อไร ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนรู้ว่าควรใช้กลวิธีใดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้หรือการรู้ว่าควรใช้กลวิธีแต่ละอย่างในสถานการณ์ใด และใช้อย่างไร นอกจากนี้ Flavell (1979: 908) ยังเสนอว่า ความรู้ในเมตาคอกนิชันเป็นความรู้ที่สามารถบันทึกเก็บไว้ในความจำของบุคคลได้ในระยะยาวเหมือนความรู้ในเรื่องอื่น ๆ ความรู้ในด้านนี้เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงหรือกระบวนการ หรือทั้งสองอย่าง และความรู้ในลักษณะนี้ของบุคคลจะค่อย ๆ สะสมมากขึ้นจากการได้รับประสบการณ์เช่นเดียวกับความรู้อื่น ๆ และเมื่อมีความรู้ด้านนี้มากขึ้น บุคคลก็จะตอบสนองต่อเหตุการณ์ทางปัญญาที่คุ้นเคยได้อย่างอัตโนมัติ และองค์ประกอบที่สอง คือ ประสบการณ์เกี่ยวกับเมตาคอกนิชัน เป็นประสบการณ์ทางความคิดหรือความรู้สึกที่ส่งผลต่อการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาของบุคคล และสามารถควบคุมได้ ประสบการณ์ทางความคิดมีความสำคัญต่อการกำกับตนเองในกิจกรรมที่คิดให้เกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ตัวอย่างเช่น จะมีการสอบในวันพรุ่งนี้ แต่นักเรียนรู้สึกว่าตนยังไม่เข้าใจเนื้อหาที่จะสอบ เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่า นักเรียนสามารถสอบผ่าน หรือในบางครั้งนักเรียนมีการเตรียมตัวสอบแล้วเป็นอย่างดี แต่นักเรียนไม่แน่ใจว่า สิ่งที่ตนเข้าใจมันมากพอที่จะ

สอบผ่านหรือไม่ ดังนั้น นักเรียนจึงพยายามหาวิธีที่จะตรวจสอบตนเอง โดยการตั้งคำถามและหา คำตอบจากเนื้อหาที่อ่านด้วยตนเอง เป็นต้น ประสบการณ์ในเมตาคอกนิชันมีความสำคัญต่อเป้าหมาย ของงานอย่างยิ่ง และยังสามารถส่งผลกระทบต่อความรู้เกี่ยวกับเมตาคอกนิชันได้ ทำให้ความรู้ เกี่ยวกับ เมตาคอกนิชันเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ คือ 1) ก่อให้เกิดการสร้างเป้าหมายใหม่ ซึ่งอาจเป็น การทบทวนเป้าหมายที่มีอยู่แต่เดิม หรืออาจยกเลิกเป้าหมายเดิมถ้าเป้าหมายที่มีอยู่เดิม ไม่มีโอกาสที่ จะประสบความสำเร็จ 2) ทำให้เกิดการเพิ่มเติม หรือตัดทอนความรู้ หรือเปลี่ยนแปลงความรู้ที่มีอยู่ เดิมในเมตาคอกนิชัน และ 3) กระตุ้นให้มีการเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ หรือเลือกใช้กลวิธีใหม่ ๆ เพื่อให้ งานนั้นบรรลุเป้าหมาย

สรุปได้ว่า ตามแนวคิดของ Flavell (1979) เมตาคอกนิชันเป็นการตระหนักรู้การคิด และ การควบคุมการรู้คิดของตน มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ของบุคคล โดยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ที่สำคัญ 2 ประการ คือ ความรู้ในเมตาคอกนิชัน และประสบการณ์ในเมตาคอกนิชัน

Beyer (1987: 192-196) กล่าวถึงเมตาคอกนิชันเป็นการคิดเกี่ยวกับการคิด (thinking about thinking) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผนในการทำงาน การสังเกตหรือตรวจสอบความก้าวหน้า การประเมินผลงานหรือกิจกรรม รวมทั้งการปรับปรุงงานหรือกิจกรรมให้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ การวางแผน การกำกับ และการประเมิน ส่วน Baker (1984: 501-503) และ Brown (1987: 625) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเมตาคอกนิชัน สรุปได้ว่า เมตาคอกนิชัน แบ่งออกได้เป็น 2 องค์ประกอบ คือ 1) การตระหนักรู้ (awareness) เป็นการตระหนักรู้ เกี่ยวกับทักษะกลวิธี รวมถึงแหล่งข้อมูลที่เป็นในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรู้ว่าต้อง ทำอย่างไร กล่าวคือ เป็นเรื่องของการที่ตนสามารถรู้ถึงสิ่งที่ตนเองคิด และมีความสอดคล้องกับ สถานการณ์การเรียนรู้รวมถึงการแสดงออกในสิ่งที่รู้ โดยการอธิบายให้ผู้อื่นฟัง สามารถสรุป ใจความสำคัญของสิ่งที่รู้นั้น หรือรู้วิธีการจำ การวางแผน ขอบข่าย กำหนดแผน การทำงาน และสามารถ สะท้อนการคิดของตนออกมาในขณะอ่าน เป็นการทำงานอย่างมีแผน รู้ว่างานนั้นจะต้องประกอบด้วย สิ่งใดบ้าง ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) ความสามารถในการกำกับตนเอง (self-regulation) เป็นความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมความคิดของตนเอง รวมไปถึง การพิจารณาว่า มีความเข้าใจในสิ่งนั้นหรือไม่ มีการประเมินความพยายามในการทำงาน การวางแผน ขั้นตอนในการทำงาน มีการทดสอบวิธีการที่ใช้ การการตัดสินใจในการปฏิบัติ หรือการเปลี่ยนวิธีการ เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้น ส่วน Jacobowitz (1987: 258-259) กล่าวว่า กลวิธีเมตาคอกนิชัน แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การประเมินตนเอง (Self-appraisal) หมายถึง การที่บุคคลสามารถ ประเมินตนเองเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ เกี่ยวข้องกับการประเมิน งานหรือการพิจารณาวิธีการที่จะนำมาใช้ในงาน และการประเมินกระบวนการคิดในของตนเอง 2) การจัดการตนเอง (Self-management) หมายถึง การที่บุคคลรู้วิธีการที่จะจัดการกับความคิดของ

ตนเอง มีการวางแผนการทำงาน กำหนดเป้าหมายและกำหนดการประเมินวิธีคิดในการทำงานของตน และ 3) การกำกับตนเอง ในการจัดการกระบวนการคิดต้องมีการตรวจสอบกิจกรรมควบคุมการคิดของตน ติดตามความก้าวหน้า ทบทวนการปฏิบัติงาน ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ เป้าหมายเพื่อความสำเร็จของงาน สำหรับ Osman and Hannafin (1992) กล่าวถึงองค์ประกอบของเมตาคอกนิชันว่า ประกอบด้วย ความสำคัญของการรู้คิดที่ใช้ควบคุมกระบวนการในการประมวลผลข้อมูลทั้งหมด รวมถึงความตั้งใจ แรงจูงใจ ความมุ่งมั่น เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่บุคคลนำมาควบคุมตนเอง และ Wenden (1987) กล่าวว่า เมตาคอกนิชันประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ความรู้เกี่ยวกับบุคคล ความรู้เกี่ยวกับภาระงาน และความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของเมตาคอกนิชันตามความคิดของ Baker (1984), Beyer (1987), Brown (1987), Jacobowitz (1987), Wenden (1987) และ Osman and Hannafin (1992) มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ เมตาคอกนิชัน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ๆ ได้แก่ การวางแผน การตรวจสอบ และการประเมิน

จากข้อมูลที่น่าเสนอข้างต้น จึงสังเคราะห์องค์ประกอบของเมตาคอกนิชันได้ ดังตาราง

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของเมตาคอกนิชัน

นักวิชาการ	องค์ประกอบของเมตาคอกนิชัน	การสังเคราะห์
Flavell (1979)	1. ความรู้เมตาคอกนิชัน (Metacognition Knowledge) 2. ประสบการณ์เมตาคอกนิชัน (Metacognition Experience)	1. การวางแผน ซึ่งประกอบด้วย ความรู้และ
Beyer (1987)	1. การวางแผน 2. การตรวจสอบ 3. การประเมิน	ประสบการณ์เมตา คอกนิชัน
Baker (1984) and Brown (1987)	1. การตระหนักรู้ (awareness) 2. ความสามารถในการกำกับตนเอง (self-regulation)	2. การควบคุมตนเอง ประกอบด้วย การจัดการตนเอง การกำกับตนเอง การตรวจสอบ
Jacobowitz 1987)	1. การประเมินตนเอง (Self-appraisal) 2. การจัดการตนเอง (Self-management) 3. การกำกับตนเอง (self-regulation)	3. การประเมิน เป็น การประเมินตนเอง ทั้งด้านการคิด วิธีการ และผลงาน
Osman and Hannafin (1992)	1. การรู้คิดที่ใช้ควบคุมกระบวนการในการประมวลผล ข้อมูล 2. กลวิธีในการควบคุมตนเอง	
Wenden (1987)	1. การวางแผน 2. การตรวจสอบ 3. การประเมิน	

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน

นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนำกลวิธีเมตาคอกนิชันมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

Baker (1984) และ Brown (1987) ได้กล่าวถึงการนำกลวิธีเมตาคอกนิชันมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดย 1) การตระหนักรู้ (awareness) เป็นการสอนให้รู้ถึงทักษะ กลวิธีและแหล่งข้อมูลที่เป็นต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถรู้ได้ว่าต้องทำอะไร อย่างไร แล้วสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการให้ได้ผลตามเป้าหมาย 2) ความสามารถในการกำกับตัวเอง (self – regulation) เป็นการสอนให้รู้จักคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบในการวางแผนการทำงานนั้น เช่น ทำอะไร มีการคิดเกี่ยวกับวิธีตรวจสอบที่เหมาะสมอย่างไร พร้อมทั้งประเมินผลว่า สิ่งที่จะทำหรือแผนที่ได้รับการตรวจสอบแล้วสามารถนำไปใช้งานได้มากน้อยเพียงใด ส่วน Beyer (1987 : 192–196) อธิบายว่า ครูผู้สอนสามารถนำกลวิธีเมตาคอกนิชันมาใช้ในการเรียนการสอนได้ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การกำกับ และการประเมิน เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน (Planning) มีการกำหนดเป้าหมาย (Stating a goal) ที่ชัดเจน เหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งจะส่งผลให้งานมีโอกาสประสบความสำเร็จ จากนั้นให้เลือกวิธีการปฏิบัติ (Selecting operations to perform) เพื่อให้ได้ขั้นตอนที่เหมาะสมที่สุด มีการลำดับขั้นตอนให้ชัดเจน (Sequencing operations) นำขั้นที่ได้มาเรียงลำดับความสำคัญแล้วจึงลงมือปฏิบัติตามความสำคัญนั้น เพื่อความสะดวกในการที่ผู้เรียนจะนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ควรระบุข้อผิดพลาดหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน เพื่อที่จะได้ปรับปรุงงานของตนครั้งต่อไป (Identifying potential obstacles/errors) และควรมีการคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นข้างหน้า (Predicting results desired and/or anticipated) 2) การกำกับการตรวจสอบ (Monitoring) เป็นการทบทวนว่าแผนที่วางไว้ได้ดำเนินผ่านมาได้ดีเพียงไร ในขณะเดียวกันก็ต้องตรวจสอบว่าจะดำเนินต่อไปได้หรือไม่ 3) การประเมิน (Assessing) เป็นการประเมินทั้งกระบวนการที่นำมาใช้เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และการประเมินผลที่จะได้รับ โดยประเมินจากความสำเร็จของเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Assessing goal achievement) พิจารณาจากผลที่ได้รับอย่างรอบคอบ (Judging accuracy and adequacy of the results) และประเมินปัญหา อุปสรรค และข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม (Evaluating appropriateness of obstacles/errors) สำหรับ Jacobowitz (1987: 258-259) เสนอวิธีการนำเมตาคอกนิชันมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน โดยกำหนดเป้าหมายของการอ่านให้เหมาะสมกับเวลา หรือสถานการณ์อื่น ๆ 2) การประเมิน เช่น ในขณะอ่าน ผู้อ่านอาจใช้วิธีการหยุดอ่านเพื่อประเมินความเข้าใจของตนก่อนที่จะอ่านเรื่องจนจบ สามารถแปลความ ถอดความ ตอบคำถามตนเองก่อนจะอ่านเรื่องต่อจนจบ และ 3) การควบคุมตนเอง ในการจัดการเรียนรู้ผู้อ่านมีความจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบ ติดตามความก้าวหน้าในการอ่าน

ของตน และสามารถปรับเปลี่ยนกลวิธีในการปฏิบัติงานเพื่อให้การอ่านนั้นประสบความสำเร็จ ส่วน Cross and Paris (1998:131-142) กล่าวว่า กลวิธีเมตาคอกนิชันในการอ่านแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การประเมินตนเองเกี่ยวกับการรู้คิด (Self-appraisals of One's knowledge) หมายถึง การรู้ลักษณะและสภาพของกิจกรรมที่ทำ มีความรู้ในการใช้ทักษะใด หรือจะการประยุกต์ใช้ทักษะนั้นอย่างไรจึงจะสามารถไปสู่จุดประสงค์ที่ต้องการได้ และควรมีความรู้ความเข้าใจถึงเงื่อนไขและข้อจำกัดเกี่ยวกับกลวิธีที่ตนเลือกใช้ เพื่อที่จะนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม และ 2) การจัดการเกี่ยวกับการคิดของตนเอง (Self-management of One's Thinking) ได้แก่ การวางแผน (Planning) โดยเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมในขณะที่ทำกิจกรรมการอ่าน มีการกำกับควบคุม (Regulation) เป็นการกำหนดทิศทางในกิจกรรมการอ่านของตน และการประเมิน (Evaluation) เพื่อเป็นการวิเคราะห์และประเมินความสามารถของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นต่อไป สำหรับ Flawell (1976: 234-243) กล่าวถึงกลวิธีเมตาคอกนิชันในการอ่าน โดยกลวิธีเมตาคอกนิชันเป็นการตรวจสอบตนเองอย่างมีสติหรือรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา และตรวจสอบเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทราบว่า เป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเองเป็นอย่างไร มีความก้าวหน้าหรือบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ รวมถึง การเลือกใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) ในการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรม เป็นการเตรียมพร้อมในการทำงาน ผู้เรียนต้องมีเป้าหมายในการปฏิบัติ ซึ่งเป้าหมายนั้นอาจจะกำหนดขึ้นเองหรือผู้อื่นกำหนดก็ได้ 2) การตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring) ผู้เรียนต้องมีวิธีการตรวจสอบตนเองเพื่อเป็นการกำกับกับการปฏิบัติงานตามภาระงานของตน ส่งผลให้เกิดความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ (2545: 160-161) เสนอแนวทางในการที่ครูผู้สอนจะนำเมตาคอกนิชันไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยสามารถฝึกผู้เรียนได้ ดังนี้ 1) ครูผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนระบุให้ชัดเจนว่า “อะไรที่เรียนรู้แล้วและอะไรที่ผู้เรียนยังไม่รู้” 2) ครูผู้สอนต้องอธิบายพื้นความรู้ เทคนิควิธีการอ่าน เพื่อเป็นการทบทวนกระบวนการหรือวิธีการซึ่งนักเรียนเคยมีประสบการณ์มาแล้ว ควรมีการฝึกคิดและอภิปรายเกี่ยวกับวิธีคิดหรือกระบวนการคิดของผู้เรียนละคน 3) ครูผู้สอนควรฝึกให้นักเรียนมีการสะท้อนผล โดยการเขียนหรือบันทึกวิธีการคิดของตน บันทึกข้อควรระวัง ปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการสะท้อนความคิดของตนเอง 4) ครูผู้สอนควรฝึกให้นักเรียนวางแผนและกำกับตนเองในการเรียนรู้ 5) ครูผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนสรุปกระบวนการคิดที่ตนใช้ในขณะปฏิบัติกิจกรรมการอ่าน และให้ผู้เรียนได้อภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการคิด เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้การคิด และควบคุมการคิดของตน

จากการสังเคราะห์แนวคิดข้างต้น นำเสนอได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ประการ คือ 1) การวางแผน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดการตนเองเกี่ยวกับการคิดของผู้เรียน โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การประเมิน เป็นการตรวจสอบและสะท้อนผล ดังนั้นในการนำกลวิธีเมตาคอกนิชันมาใช้

ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ จึงสามารถสังเคราะห์เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียม เป็นขั้นของการวางแผนดำเนินกิจกรรม 2) ขั้นปฏิบัติการ (Process: P) เป็นขั้นที่ผู้เรียนกำกับตนเองในการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามกลวิธีที่ตนถนัดเพื่อนำไปสู่คำตอบที่ต้องการ และ 3) ขั้นผลผลิต (Product: P) เป็นขั้นที่ผู้เรียนตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจการอ่านของตน มีการทบทวนวิธีการเรียนรู้ของตน การตรวจสอบคำตอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของตน และการสะท้อนผลป้อนกลับ

เพื่อให้เกิดความชัดเจน จึงนำเสนอรายละเอียดของการสังเคราะห์ขั้นตอนการนำกลวิธีเมตาคอกนิชันไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ขั้นเตรียม (Prepare: P)

ขั้นนี้เป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นความสนใจเพื่อเสริมแรง และดึงความรู้เดิมของผู้เรียนมาใช้ ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ในการอ่าน วางแผนการอ่านของตน เพื่อให้การอ่านคิดวิเคราะห์ดำเนินการต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในขั้นนี้จึงประกอบด้วย 3 กลวิธี คือ กำหนดเป้าหมาย (Setting) กระตุ้นความสนใจ (Arouses interest) และวางแผนการอ่าน (Planning) ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้ได้

2. ขั้นปฏิบัติการ (Process: P)

ขั้นนี้เป็นการฝึกการปฏิบัติการอ่านตามที่กำหนดไว้ เป็นการกำกับการอ่านของผู้เรียน มีความหลากหลายในการเรียนรู้ ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ท 1.1 (3-6) โดยมีค่าสำคัญเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ วิเคราะห์ วิจาร์ณ คาดคะเน เหตุการณ์ จำแนกแยกแยะ บอกความสัมพันธ์ ประเมินค่า ตั้งคำถาม แสดงเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน โดยทำการสังเคราะห์อยู่ในขั้นปฏิบัติการ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนกำกับตนเองในการอ่าน ใช้คำถาม กระตุ้นการคิดตามแนวคิดการใช้เมตาคอกนิชันของพิมพ์นซ์ เดชะคุปต์ ซึ่งเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้จำแนก การแยกแยะคำ ข้อความที่สำคัญ การสังเกตความหมายที่เหมือนกันหรือขัดแย้งกันจากบทอ่าน การตีความ การเชื่อมโยง บอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การตั้งคำถามและตอบคำถาม การสรุปความ การคาดเดาคำตอบ ซึ่งในการใช้เทคนิคการอ่านซ้ำ การอ่านย้อน หรือการขีดเส้นใต้คำสำคัญ หรือการใช้เครื่องหมายต่าง ๆ มาช่วยในการอ่านของตน ในขั้นนี้จึงสรุปวิธีการฝึกปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย 5 กลวิธี คือ การสังเกต (Observation) การจำแนก (Classification) การเชื่อมโยง (Connection) การตั้งคำถาม (Questioning) และการคาดเดา (Predicting)

3. ชั้นผลผลิต (Product: P)

ชั้นนี้เป็นชั้นที่ผู้เรียนตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจการอ่านของตน มีการทบทวนวิธีการเรียนรู้ของตน การตรวจสอบคำตอบหรือผลการปฏิบัติงานโดยการนำเสนอความคิดแล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน มีการชี้แนะจากครูหรือเพื่อน สะท้อนผลกลับเพื่อการปรับปรุงการอ่าน ในชั้นนี้จึงประกอบด้วยกลวิธีที่สำคัญ 2 ประการ คือ การตรวจสอบ (Checking) และการสะท้อนผลกลับ (Reflecting)

ตารางที่ 4 การสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันในการสอนอ่านคิดวิเคราะห์

นักวิชาการ	องค์ประกอบของเมตาคอกนิชัน	การสังเคราะห์
Flawell (1976)	1. การวางแผน (Planning) เป็นการเตรียมพร้อม 2. การตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring) เป็นการกำกับตรวจสอบการคิด กระบวนการ ผลงาน	1. <u>ขั้นเตรียม</u> (Prepare: P) ประกอบด้วย: กำหนดเป้าหมาย (Setting) กระตุ้น ความสนใจ (Arouses interest) และ วางแผนการอ่าน (Planning)
Baker (1984) and Brown (1987)	1. การตระหนักรู้ (awareness) เป็นการสอนให้รู้ถึงทักษะ กลวิธี และแหล่งข้อมูลที่สำคัญ 2. ความสามารถในการกำกับตัวเอง (self – regulation) เป็นการ สอนให้รู้จักคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบในการวางแผนการทำงานนั้น	2. <u>ขั้นปฏิบัติการ</u> (Process: P) ประกอบด้วย: การสังเกต (Observation) การจำแนก (Classification) การเชื่อมโยง (Connection) การตั้งคำถาม (Questioning) และการคาดเดา (Predicting)
Beyer (1987)	1. การวางแผน (Planning) 2. การกำกับ การตรวจสอบ (Monitoring) 3. การประเมิน การประเมิน (Assessing)	
Jacobowitz (1987)	1. การวางแผน 2. การประเมิน 3. การกำกับตนเอง	
Cross and Paris (1998)	1. การประเมินตนเองเกี่ยวกับการรู้คิด (Self-appraisals of One's knowledge) 2. การจัดการเกี่ยวกับการคิดของตนเอง (Self-management of One's Thinking)	
พิมพันธ์ เดชะ คุปต์ (2545)	1. ใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้ 2. ทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิมในการอ่าน 3. วางแผนและกำกับการเรียนรู้ของตนเอง 4. อภิปรายสรุปการคิด และตรวจสอบวิธีการคิดของตน 5. สะท้อนผล	
นำมาสังเคราะห์ร่วมกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ท 1.1 (3-6) โดยมีคำสำคัญ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้: วิเคราะห์ วิวิจารณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ จำแนกแยกแยะ บอกความสัมพันธ์ ประเมินค่า ตั้งคำถาม แสดงเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน โดยทำการ สังเคราะห์อยู่ในขั้นปฏิบัติการ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนกำกับตนเองในการอ่าน ใช้คำถามกระตุ้น การคิดตามแนวคิดการใช้เมตาคอกนิชันของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และและสังเคราะห์กับ แนวคิดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Simon (1960) และวิจารณ์ พานิช (2556) อยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มิใช่แต่เพียง การให้ความรู้หรือบอกความรู้ แต่ต้องเกิดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน		3. <u>ขั้นผลผลิต</u> (Product: P) ประกอบด้วย: การตรวจสอบ (Checking) และ การสะท้อนผลกลับ (Reflecting)

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

เมตาคognitionกับการสะท้อนคิด

การสะท้อนคิดหรือการสะท้อนการคิด เป็นวิธีการหนึ่งที่น่ามาใช้ในกลวิธีเมตาคognition มีนักวิชาการนำเสนอไว้ ดังนี้

ความหมายของการสะท้อนคิด

Schon (1983) กล่าวว่า การสะท้อนคิด คือ การเรียนรู้จากประสบการณ์ซึ่งได้จากการปฏิบัติ การสะท้อนคิดจะต้องประกอบด้วยปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ บนพื้นฐานของความเชื่อ ความรู้ในสถานการณ์นั้น ซึ่งประสบการณ์เพียงอย่างเดียวไม่สามารถนำไปสู่การเรียนรู้ได้ ต้องอาศัยการสะท้อนคิดจากประสบการณ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งการสะท้อนคิดเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทำอย่างสม่ำเสมอบนพื้นฐานการนำเอาทฤษฎีและการปฏิบัติมาใช้ในการสะท้อนคิด จนนำไปสู่การเข้าใจอย่างถ่องแท้ สอดคล้องกับ Johns (2000) กล่าวว่า การสะท้อนคิด หมายถึง กระบวนการคิดไตร่ตรอง ทวนสอบ (Reflective Thinking) เป็นการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้บุคคลได้ทบทวนและสะท้อนการกระทำของตน (Reflective Practice) โดยสามารถแสดงออกได้ทั้งการพูดและการเขียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ซึ่งแสวงหาคำตอบโดยใช้เหตุผลแก้ไขปัญหานำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเองและปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วน Freshwater (2008) การสะท้อนคิดเป็นการนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติ สะท้อนในสิ่งที่รู้และสิ่งที่จำเป็นต้องรู้ การสะท้อนคิด คือ การเรียนรู้แบบคิดร่วมกัน สร้างร่วมกันอย่างตั้งใจ (Mindful learning) ประกอบด้วย 1) Engage การมีส่วนร่วม และ 2) Question การตั้งคำถาม ขณะที่นักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่งให้ความหมายไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน คือ แคนนิง (Canning, 1990), Knowles (1993) และ Hiller (2002) กล่าวว่า การสะท้อนคิด คือ การสื่อความหมายของบุคคลเพื่อตรวจสอบกระบวนการคิดหรือการทำงานของตนเอง การสะท้อนคิดเป็นการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงการทำงานของตนเอง และเป็นแนวทางในการพัฒนาการคิด การวางแผนในการทำงาน เพื่อลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจทำการใด ๆ ที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้การสะท้อนคิดยังช่วยให้คุณพบจุดแข็งและข้อบกพร่อง ทำให้รู้ว่าเพราะเหตุใดตัวเราจึงตั้งเป้าที่ตนไปไม่ถึง การสะท้อนคิดมีประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้เรียนและครูผู้สอนในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน สอดคล้องกับปวีณภัทร นิธิตันติวัฒน์ (2557) กล่าวถึงความหมายของการสะท้อนคิดว่า หมายถึง การสะท้อนมุมมอง ความเห็น ความรู้สึกนึกคิดที่ผ่านการคิดพินิจพิเคราะห์ ตรึกตรอง มีการตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสม ซึ่ง ซิมอน (Simon, 1994) และ ฟิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544) ได้เสนอวิธีการช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้ฝึกความตระหนักรู้ในกลวิธีเมตาคognition ฝึกทักษะการกำกับตนเองและทบทวนตัวเอง โดยการสะท้อนคิด คือ ฝึกให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดของตนออกมาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น อภิปราย เขียนบันทึก เพื่อให้รู้ว่าตนเองคิดอะไรอยู่

สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2557) กล่าวถึงความหมายของการสะท้อนคิดว่า หมายถึง การให้ผู้เรียนคิดไตร่ตรอง ทบทวน (reflective thinking) พิจารณาสິงต่าง ๆ อย่างรอบคอบ มีเหตุผล ด้วยสติและปัญญา เป็นวิธีการทบทวนประสบการณ์จากการ ปฏิบัติของตนเอง เพื่อนำไปสู่ การเรียนรู้ การสร้างความรู้ การค้นพบ จุดเด่น และจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้จากการศึกษาของภาษิต ประมวลศิลป์ชัย (2548) ได้ศึกษากระบวนการและ ผลของการพัฒนาความสามารถในการคิดไตร่ตรองของครูประจำการโดยใช้วิธีการสะท้อนความคิด แบบผสมผสาน ผลการวิจัยระบุว่า การพัฒนาครูด้วยวิธีการสะท้อนความคิดแบบผสมผสานส่งผลให้ ความสามารถในการคิดไตร่ตรองของกลุ่มครูประจำการเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย ของนฤมล เนียนหอม (2549) ที่ได้พัฒนากระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมของครูในการสร้างวินัยในตนเองให้กับ เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดการสะท้อนความคิดและการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน ผลการวิจัยพบว่า การสะท้อนความคิดของครูโดยการเขียนบันทึกและการสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนทาง วิชาชีพ การชี้แนะด้วยการสนทนาแบบไม่เป็นทางการและการเสริมความรู้ตามความสนใจและความ ต้องการของครูและการปฏิบัติงานอย่างอิสระของครู องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน

สรุปได้ว่า การสะท้อนคิดเป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดทบทวน ตรวจสอบการทำงานของตน จึงเป็นการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในกลวิธีเมตาคอกนิชัน ช่วยในการตรวจสอบความคิดของ ผู้เรียน โดยครูสามารถจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสะท้อนคิดได้ทั้งการพูดและการเขียน

ความสำคัญของการสะท้อนคิด

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2557) กล่าวถึงความสำคัญของการสะท้อนคิดไว้ กล่าวคือการสะท้อนคิดช่วยสร้างความตระหนัก ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ กระตุ้น ความรู้สึก และความคิด การทบทวน หรือการวิเคราะห์ข้อมูลหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้ผู้เรียนบันทึก แล้วทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับปวีภัทร นิธิตันติวัฒน์ (2557) กล่าวว่า การสะท้อนคิดมีความสำคัญต่อการศึกษา เพราะทุกวันนี้มีความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นทุกวันทำให้ความรู้ที่มี อยู่เดิมเริ่มไม่เหมาะสมกับผู้เรียนในสภาพปัจจุบัน การที่ผู้เรียนมีโอกาส สะท้อนคิดเป็นการฝึกการสังเกต การคิดวิเคราะห์ จัดระบบความคิดของตนเองเพื่อให้สื่อสารกับผู้อื่น เป็นการเชื่อมโยงความรู้ การเป็นนักคิด รู้จักการใช้เหตุผลและการอ้างอิง สอดคล้องกับ อัศนี วันชัย และคณะ (2558) กล่าวถึงความสำคัญของการสะท้อนคิดในการจัดการเรียนรู้ว่า ครูผู้สอนควรออกแบบ การสอนที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง 2 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ เชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปใช้ กับสถานการณ์จริง เพื่อการนำไปสู่การปฏิบัติที่ดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากผู้สอนมีการออกแบบให้ ผู้เรียนมีความสามารถในการสะท้อนคิดที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด

เติบโตขึ้นเป็นประชากรที่มีคุณภาพ เนื่องจากการฝึกให้ผู้เรียนได้คิด ไตร่ตรอง ทบทวน พินิจพิเคราะห์ และพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบเกี่ยวกับความรู้หรือประสบการณ์ใด ๆ อันจะทำให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งในเรื่องนั้น ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ สิ่งใหม่ ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงงาน และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป การสะท้อนคิดมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึก การคิด ทบทวน ตรวจสอบกระบวนการคิด การทำงานของตน ความรู้และประสบการณ์ของตน อันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อไป

การนำการสะท้อนคิดไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

สำหรับรูปแบบและวิธีการในการสะท้อนคิด Graner (1988) กล่าวถึงการศึกษา กระบวนการเมตาคอกนิชันซึ่งจำเป็นต้องใช้แรงกระตุ้นจากภายนอกเป็นการส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จ ได้แก่ การตั้งคำถาม การสัมภาษณ์ การคิดออกเสียง ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นการสะท้อนคิดที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันได้ อาจเป็นการรายงาน โดยใช้ถ้อยคำ โดยใช้กระบวนการคิดออกเสียง ส่วนพิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544) ได้นำเสนอการสะท้อนคิดโดยการเขียน คือ การเขียนอนุทินหรือการเขียนบันทึกการเรียนรู้ โดยผู้เขียนจะบันทึกวิถีคิด บันทึกข้อควรระมัดระวัง ความยากลำบาก และการได้ประสบปัญหาความยุ่งยาก ซึ่งนับว่าเป็น การสะท้อนความคิดของตนเอง นอกจากนี้การใช้วิธีการตั้งคำถามก็เป็นการส่งเสริมกระบวนการเมตา คอกนิชัน ขณะที่ Freshwater (2008) กล่าวว่า การปฏิบัติการสะท้อนคิดมี 3 รูปแบบ คือ 1) การสะท้อนคิดก่อนลงมือปฏิบัติ (reflection before action) เป็นการสะท้อนคิดเกี่ยวกับแนวทาง ปฏิบัติโดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์เดิม 2) การสะท้อนคิดขณะปฏิบัติ (reflection in action) ในขณะที่ปฏิบัติมีการสะท้อนคิดในสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น และ 3) การสะท้อนคิดหลังการปฏิบัติ (reflection on action) เป็นการทบทวนในสิ่งเรียนไปและพิจารณาในผลที่เกิดขึ้น โดยอาศัยความรู้ และบริบทที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันในอนาคต โดยมีเป้าหมายของ การสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาศักยภาพใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (knowledge) ด้านทักษะ (skills) และด้านทัศนคติ (Attitude) สอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2557) กล่าวว่า การนำ การสะท้อนคิดมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) Reflection on action เกิดขึ้นหลังจากประสบการณ์ เป็นการมองย้อนสถานการณ์ในการเรียนรู้ว่า เรียนอะไร อย่างไร วิธีการ คิดเป็นอย่างไร เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้น 2) Reflection in action เกิดขึ้นในขณะที่อยู่ใน สถานการณ์ ที่ไม่มีคำตอบชัดเจน หรือมีคำตอบได้หลากหลาย ไม่ชี้ชัดอย่างใดอย่างหนึ่ง และทำให้ หยุดคิด เพื่อหาทางออก แก้ปัญหาขณะผู้เรียนทำกิจกรรม และ 3) Reflection for action เป็น การเปิดความคิดที่มุ่งจะวางแผนการแก้ปัญหาในอนาคต และปวิภัทร นิธิตันติวัฒน์ (2557) กล่าวถึง

การนำการสะท้อนคิดมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามกลวิธีเมตาคอกนิชันว่า ครูผู้สอนควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ต่อไปนี้ 1) ครูควรสร้างแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีการใช้คำถามปลายเปิด กระตุ้นให้คิดเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างต่อเนื่อง 2) ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนสะท้อนคิดทั้งแบบรายบุคคลหรือแบบกลุ่ม ขึ้นอยู่กับประเด็นหรือสถานการณ์ที่ต้องการสะท้อนตามความเหมาะสม 3) ครูควรเป็นผู้ฟังที่ดี เป็นที่ปรึกษาและแก้ปัญหาได้ เปิดใจรับฟัง แสดงความเข้าใจและให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน 4) ครูต้องมีความอดทน ควบคุมอารมณ์ได้ดี และมีความอบอุ่น ไม่ใช้วิธีออกคำสั่ง 5) ครูต้องเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ลดความขัดแย้ง กระตุ้นการเรียนรู้ อยู่เสมอ และ 6) ในการสะท้อนคิดควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนและนำไปสู่การเชื่อมโยงความรู้ได้

สรุปได้ว่า การใช้วิธีการสะท้อนคิด ทำได้หลากหลายรูปแบบทั้งการบอกเล่า การพูดคุย และการเขียนบันทึก ตลอดจนการใช้คำถาม ล้วนเป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชัน โดยสามารถนำมาใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งของการสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการโค้ช

การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยการพัฒนาครูมีความสำคัญ เป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ในการโค้ชมีแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญ ดังนี้

ความหมายของการโค้ช

การโค้ช ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Coaching เป็นรูปแบบหนึ่งของการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมอาชีพ เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนด การโค้ชมีชื่อเรียกหลายอย่างแต่ใช้ในความหมายทำนองเดียวกัน เช่น การสอนงาน การนิเทศสอนงาน การโค้ชทางปัญญา (Cognitive coaching) การนิเทศแบบเน้นความรู้ (learning centered supervision) การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer Coaching) การโค้ชแบบร่วมมือกันระหว่างเพื่อนเพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (collaborative peer coaching) (Pellicer & Anderson, 1995, cited by Britton & Anderson, 2009: 1)

การโค้ช หมายถึง การเป็นคู่คิดของผู้ได้รับการโค้ชในกระบวนการพัฒนาที่สร้างสรรค์ และกระตุ้นให้ผู้ได้รับการโค้ชได้นำศักยภาพของตนเองออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ทั้งชีวิตส่วนตัวและอาชีพการโค้ชเน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงด้านดีที่เป็นรูปธรรม (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2557: 2) นักการศึกษาบางท่านให้ความเห็นในมุมมองของการนิเทศและการโค้ชไปในทำนองเดียวกัน คือหมายถึง กระบวนการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนระหว่างบุคคลทางการศึกษา แต่การโค้ชมีจุดเน้นที่เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของครูผู้สอนและเพื่อนร่วมงาน ร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของกลุ่ม ทั้งฝ่ายที่ทำหน้าที่โค้ชและฝ่ายรับการโค้ช (Glatthorn, 1990: 193; Wiles & Bondi, 2004: 270; Sweeny, 2008: 8)

โดยสรุป การโค้ช หมายถึง กระบวนการที่บุคคลช่วยเหลือ สนับสนุน พัฒนาขีดความสามารถในการทำงานร่วมกัน

ความสำคัญของการโค้ช

การโค้ชเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาวิชาชีพ โดยเฉพาะในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งกล่าวได้ว่า การโค้ชช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังที่ Neufelg and Roper (2003: 4-10) กล่าวไว้ว่า การโค้ชเป็นวิธีการที่สำคัญในการนำมาใช้พัฒนาวิชาชีพ ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาการศึกษาในที่สุด สอดคล้องกับ ศศิมา สุขสว่าง (2557: online) กล่าวถึงความสำคัญของการโค้ช คือ การโค้ชเป็นเครื่องมือที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการพัฒนาบุคลากร เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ นอกจากนี้ยังเป็นข้อดีในการสร้างวัฒนธรรมทางองค์กร ทำให้เกิดการเรียนรู้ภายในองค์กร ซึ่งข้อดีของการโค้ชที่ส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมในองค์กรนั้น มีหลายประการ ได้แก่ 1) ช่วยกระตุ้นและสร้างการตระหนักรู้ (Activation and Awareness) เนื่องจากบุคคลที่ทำหน้าที่โค้ชและผู้ที่ได้รับการโค้ชจะทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงพัฒนา เป็นการสร้างการรับรู้ของบุคลากร ทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการตระหนักรู้และนำไปพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 2) เป็นการให้อำนาจและสร้างความมีส่วนร่วม (Empowers and engagement) การโค้ชเป็นวิธีการที่ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น สามารถเสนอความคิดที่มีประโยชน์ และนำไปดำเนินการได้ตามวิธีการที่คิด เป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมของบุคลากร ให้อำนาจ กล้าทำ กล้าแสดงออก นำเสนอสิ่งใหม่ ๆ 3) ช่วยเพิ่มขีดความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล (performance improvement and high potential employees development) การโค้ชเป็นเครื่องมืออีกอย่างหนึ่งในการช่วยพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้น รวมทั้งเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลด้วย เนื่องจากมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น มีการสื่อสาร มีการฟังกันมากขึ้น ตลอดจนการให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งก่อให้เกิดการร่วมมือการทำงานอย่างเป็นทีมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ 4) แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นขององค์กรในการพัฒนาบุคลากร (Demonstrates organizational commitment to human resource development) ปัจจุบันการโค้ชเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่สถานศึกษานำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในองค์กร เนื่องจากบุคลากรมีโอกาสช่วยเหลือ แบ่งปันความรู้ เทคนิค วิธีการ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนได้

จากการศึกษาข้างต้นจึงกล่าวได้ว่า การโค้ช (Coaching) มีความสำคัญ เป็นวิธีการหรือเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพครูในที่สุด

การโค้ชจัดได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่ผู้นิเทศนำมาใช้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาครูให้มีความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะเฉพาะตัว (Personal Attributes) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Result Oriented) ทำให้เกิดเป็นความร่วมมือ (Collaborative) ระหว่างผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช ทั้งนี้การโค้ชจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาผลการปฏิบัติงานของครู (Individual Performance) ในปัจจุบันการโค้ชยังมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพ (Potential) ครู เพื่อให้ครูมีพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ และมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สูงขึ้น เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และเพื่อเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาการศึกษา นอกจากนี้การโค้ชยังเป็นรูปแบบของการสื่อสารอย่างหนึ่งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการระหว่างผู้ครูผู้โค้ชและครูผู้รับการโค้ช จัดเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two Way Communication) ซึ่งทั้งสองฝ่ายยินยอมที่จะร่วมมือกันในการที่จะพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน การโค้ชที่สำคัญและมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู คือ การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างเพื่อนครูร่วมอาชีพ จะทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการมองหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching)

การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการนิเทศอย่างหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยครูสองคนหรือเป็นกลุ่มเล็กร่วมมือกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยมีหลักการที่สำคัญคือ ครูสามารถเลือกคู่เพื่อโค้ชกันได้ และทั้งสองคนหรือในกลุ่มจะต้องผลิตกันทำบทบาทเดียวกัน คือ เป็นทั้งผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช โดยมีกิจกรรมที่เป็นหลักคือ การสังเกตการสอน กระบวนการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีขั้นตอนที่มีความหลากหลาย ภายใต้องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ เพื่อนสังเกตเพื่อน (Peer Watching) เพื่อนให้ข้อมูลย้อนกลับ (Peer Feedback) และการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Peer Coaching) การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพครู หากครูมีความพึงพอใจที่จะร่วมมือกันแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนการสอน ยอมรับในศักยภาพซึ่งกันและกันพร้อมที่จะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความยั่งยืนของการโค้ชเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูก็จะเกิดขึ้น

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ปัจจุบันการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) มีการนำไปใช้อย่างแพร่หลาย มีวิธีการนำไปใช้ในหลายลักษณะ ทั้งในลักษณะของการถ่ายทอดความรู้และการติดตาม ดูแลช่วยเหลือ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

เป็นแนวคิดของ Joyce and Showers (1987) อยู่บนฐานความเชื่อและแนวคิดของการช่วยเหลือกัน และกันระหว่างเพื่อนครู การสังเกตการสอนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกันภายหลังการฝึก อบรมในด้านต่าง ๆ เช่น วิธีการสอนแบบใหม่ ยุทธวิธีและทักษะการสอน ซึ่งผลปรากฏว่า ครูที่ผ่านการอบรมมากกว่าร้อยละ 80 สามารถนำความรู้และใช้ความรู้จากการฝึกอบรมมาสู่การสอนในชั้นเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นกระบวนการที่เพื่อนร่วมงานสองคนหรือมากกว่า ทำงาน ร่วมกันเพื่อสะท้อนถึงแนวทางปฏิบัติในปัจจุบัน เป็นการปรับปรุงหรือสร้างทักษะใหม่ ๆ แบ่งปัน ความคิด สอนกัน ทำการวิจัยในห้องเรียน หรือแก้ปัญหาในสถานที่ทำงาน และเป็นการสนับสนุน เพื่อนร่วมงานการให้คำปรึกษาเพื่อนร่วมงานและแบ่งปัน (Robbins, 1991) โดยครูสอนในชั้นเรียน เดียวกันและมีความต้องการอย่างเดียวกัน มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความร่วมมือและแบ่งปันความรู้ เกี่ยวกับงาน ซึ่งการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมิได้มุ่งเน้นที่การประเมินผล ในทางการปฏิบัติโค้ช ในระบบโรงเรียนเป็นการสนับสนุนการสอนโดยเพื่อนร่วมอาชีพเป็นแนวทางในการเพิ่มข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสอนและหลักสูตร เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อย่างต่อเนื่อง

Becker (2010) กล่าวว่า การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) คือกระบวนการ ที่เกี่ยวกับเพื่อนร่วมอาชีพ จำนวน 2 คน หรือมากกว่า ทำงานร่วมกันในการกำหนดวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนให้มีคุณภาพ ทั้งนี้อาจรวมถึงการสะท้อนผลการปฏิบัติงานหรือ การอธิบาย การสนับสนุน และการสร้างทักษะใหม่ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนแนวคิดด้านการสอน การสังเกต การแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน โดย peer coaching จะไม่ใช่การตัดสินหรือการประเมิน แต่จะเป็นการร่วมมือกันพัฒนา ส่งเสริมและแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะทางวิชาชีพ

ลักษณะสำคัญของการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีดังต่อไปนี้

1. เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกับเพื่อนในระดับเดียวกัน
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จจะระหว่างกัน โดยร่วมมือกัน ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ
3. เป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านที่เกิดขึ้น
4. เป็นการลดช่องว่างระหว่างครู
5. มีการประชุมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน
6. มีการสนับสนุนและช่วยเหลือครูใหม่ในการพัฒนาการสอน
7. เป็นการสร้างบรรทัดฐานด้านความร่วมมือที่ทำให้ครูเปิดใจรับฟังความคิดและ การช่วยเหลือผู้อื่น

Shower and Joyce (1987) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สรุปได้ว่า การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นความร่วมมือร่วมใจของครูและเพื่อนครู เป็นกิจกรรมต่อจากการฝึกอบรมแต่ละครั้งหรือการร่วมมือกัน ร่วมกันพัฒนาสื่อการเรียนการสอน หรือตัดสินใจร่วมมือกันเกี่ยวกับวิธีการหรือขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งในการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยใช้กระบวนการฝึกอบรมเป็นการออกแบบการโค้ชเพื่อช่วยให้ครูเกิดทักษะใหม่ ๆ ในชั้นเรียน ครูจะได้เรียนรู้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการหรือการฝึกซ้อม การฝึกประเภทนี้มักจะมีการฝึกอบรมตามกลยุทธ์หรือวิธีการเฉพาะ เพื่อส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการหรือกลยุทธ์ดังกล่าวในห้องเรียน ควบคู่กับการปรึกษาหรือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้กลยุทธ์ใหม่ในห้องเรียนได้ จุดเน้นของกิจกรรมการโค้ชในบริบทนี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับเนื้อหาการฝึกอบรมหรือการฝึกอบรม วิธีการนี้ช่วยส่งเสริมการถ่ายทอดทักษะการสอน และที่สำคัญคือการสะท้อนผลของครูที่ทำการโค้ช อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนการสอนตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้

Dalton and Moir (1990) กล่าวถึงการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สรุปได้ว่า การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) คือ การพัฒนาวิชาชีพที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านการเรียนการสอน และความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มเพื่อนร่วมงาน และเป็นกระบวนการที่สร้างความมั่นใจให้กับครูในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เป็นการสะท้อนผลการปฏิบัติซึ่งกันและกัน รวมทั้งการสนับสนุน ช่วยเหลือ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอทักษะ การเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ หรือการแก้ไขปัญหาในห้องเรียน

Reynolds (2007) กล่าวว่า การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) คือ การสนทนาและแลกเปลี่ยนทางปฏิบัติของผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติของพวกเขา ด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ผู้โค้ชจะเป็นผู้ฟัง ผู้สังเกต ผู้ถามและแลกเปลี่ยนแนวคิด ซึ่งกระบวนการโค้ชครูผู้มีความเชี่ยวชาญและเพื่อนจะสร้างแนวคิด ถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและข้อตกลงต่าง ๆ ถึงสิ่งที่ท้าทายและการพัฒนา สนับสนุน ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งการโค้ชจะแตกต่างกับการ Mentoring เนื่องจาก Mentoring จะเกี่ยวข้องกับผู้ที่ไม่มีประสบการณ์หรือประสบการณ์น้อยกว่าผู้ที่มีความรู้ ให้คำแนะนำช่วยในการพัฒนาวิชาชีพให้กับอีกฝ่ายหนึ่ง แต่การทำ peer coaching จะเกี่ยวข้องกับผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเท่ากันในตำแหน่งงานเดียวกัน เช่น ครูกับครู ผู้บริหารกับผู้บริหาร ซึ่งการพัฒนาการเรียนการสอนด้วย peer coaching จะได้ผลและมีประสิทธิภาพมากเมื่ออยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้และการร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาด้านวิชาชีพ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญ คือการมุ่งไปสู่การยอมรับและมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

McLeod 2008) เสนอแนวคิดว่าการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) คือ การที่ครูแต่ละคนจะปฏิบัติในฐานะเป็นผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช โดยมีการเลือกพฤติกรรมไปสู่การพัฒนา มีการช่วยเหลือสนับสนุนกัน

วีชรา เล่าเรียนดี (2553) เสนอแนวคิดว่าการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) เป็นกระบวนการโค้ชที่เพื่อนครู 2 คน จับคู่หรือรวมกลุ่มกันเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนด้วยเทคนิควิธีสอนหรือรูปแบบการสอนใดรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสม ส่งผลถึงพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยมีการสังเกตการสอน การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกัน ซึ่งการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำได้ง่าย สะดวก เนื่องจากเพื่อนครูสามารถช่วยกัน ร่วมมือกันจากความสนใจในเรื่องเดียวกันและพึงพอใจที่จะร่วมมือกันปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของกันและกัน กระบวนการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถนำกระบวนการนิเทศการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ได้ เพียงแต่ผู้ทำหน้าที่โค้ชคือเพื่อนครูที่ร่วมโครงการด้วยกัน ผลัดกันทำหน้าที่โค้ชและผู้รับการโค้ช จนกว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน ทั้งนี้ผู้บริหารและหัวหน้างานวิชาการทำหน้าที่ประสานงานให้ความสะดวก

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) มีแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยความร่วมมือของครูผู้สอน ซึ่งมีเป้าหมายเดียวกัน คือ ต้องการที่จะพัฒนาการเรียนรู้อให้เกิดแก่ผู้เรียน มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และยอมรับซึ่งกันและกัน การโค้ชเน้นความร่วมมือร่วมใจของเพื่อนครูตั้งแต่ 2 คน หรือมากกว่า อาจเป็นกลุ่มก็ได้ โดยเป็นความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนในประเด็นหรือปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเรื่องเดียวกัน ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมกันปฏิบัติและสะท้อนผล เพื่อให้เกิดการพัฒนาและร่วมกันปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

รูปแบบและลักษณะการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีรูปแบบการโค้ชที่หลากหลายตามวัตถุประสงค์ของการโค้ช ทั้งนี้ต่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู โดยเน้นการช่วยเหลือกันและกัน การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และความคิดซึ่งกัน ซึ่ง Gramston (1990) ได้จำแนกรูปแบบของการโค้ชออกเป็น 3 ลักษณะ โดยมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1. การโค้ชด้านเทคนิคเพื่อการด้านพัฒนาเทคนิคการสอน (Technical Coaching) เป็นการช่วยเหลือและส่งเสริมการถ่ายโยงความรู้ โดยนำความรู้และวิธีการสู่การปฏิบัติจริง ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดภายหลังการให้การฝึกอบรมด้านเทคนิค วิธีการใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่ง การใช้รูปแบบการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับโครงการฝึกอบรม โดยครูจับคู่กับครูผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่ผ่านการอบรมมาแล้ว ให้จับคู่กัน ผลัดกันสังเกตการสอนและให้ข้อมูลย้อนกลับหลาย ๆ ครั้ง ซึ่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจ สรุปผลได้ คือ 1) ครูจะใช้วิธีการ ทักษะ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ มากขึ้น 2) ครูสามารถใช้ทักษะ วิธีการ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างเหมาะสม 3) ครูจะจำทักษะใหม่ ๆ เหล่านี้ได้ยาวนาน 4) ครูใช้ทักษะวิธีการและนวัตกรรมใหม่ ๆ เหล่านี้ในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ

5) ครูจะมีความเข้าใจในทักษะ วิธีการ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. การโค้ชแบบเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Collegial Coaching) เป็นการช่วยให้ครูได้พัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองในการทดลองใช้แนวคิด ทฤษฎีและนวัตกรรมใหม่ เป็นการปฏิบัติงานพร้อมกันระหว่างผู้โค้ชกับครู หรือครูกับเพื่อนครู หรือครูกับบุคลากรอื่นในโรงเรียน โดยที่ครูสามารถแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนของตนเองด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการโค้ชเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีมแบบง่าย ๆ คือการจับคู่กันระหว่างครูที่สอนในสายวิชาเดียวกันหรือต่างสาขากัน เน้นการสังเกตการสอนของกันและกัน โดยเฉพาะในจุดที่เป็นประเด็นที่ต้องการเรียนรู้มากที่สุด เน้นเฉพาะจุดที่บกพร่องที่ต้องการแก้ไข ปรับปรุง โดยที่ผู้สังเกตการสอนจะร่วมมือกันกับผู้ถูกสังเกตคิดและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งวิธีการการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในรูปแบบเพื่อร่วมงานเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีม จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาพัฒนาครูเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน

3. การโค้ชเพื่อพัฒนาด้านการแก้ปัญหาที่ท้าทาย (Challenge Coaching) เป็นการช่วยเหลือกันและให้ความร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและยังไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งเป็นงานที่ท้าทายความสามารถในการแก้ปัญหาของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยคณะครูเป็นผู้ดำเนินการเอง ช่วยให้มีการแก้ไข ปรับปรุง หาวิธีการแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีกระบวนการด้านการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 1) การร่วมกันวิเคราะห์ พิจารณาปัญหาการจัดการเรียนการสอนหรือปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียนที่เกิดขึ้นอยู่เสมอหรือโดยร่วมกันกำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาและวิธีการปรับปรุงแก้ไข 2) การดำเนินการตามรูปแบบการโค้ชด้านการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่ท้าทาย มีการดำเนินงานในกลุ่มหรือเป็นคณะตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และสามารถใช่วิธีการโค้ชด้านเทคนิคเพื่อการด้านพัฒนาเทคนิคการสอนและการโค้ชแบบเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีมคู่กันไปได้ 3) บุคลากรในสายงานอื่นที่ไม่ใช่สายผู้สอนแต่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้าร่วมกลุ่มกระทำงานได้ โดยเฉพาะบุคคลที่มีความสามารถด้านการแก้ปัญหา หรือความชำนาญเฉพาะด้านอื่น ๆ เช่น บรรณารักษ์ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

นอกจากนี้ Shulman (1991) ยังได้เสนอเทคนิควิธีการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน อีกวิธีการหนึ่งที่ครูจะแบ่งปันเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์การสอน แนวคิดนี้เป็นการสอนงานด้วยการเล่าเรื่องและเป็นวิธีที่ไม่ทำให้เกิดปัญหากับครูในการแบ่งปันความรู้ด้านการสอน วิธีการคือครูออกมาเล่าเรื่องราวการสอนในชั้นของตนให้เพื่อนฟัง เป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น ครูคนอื่นก็ออกมาเล่าเรื่องราววิธีการสอนต่อเนื่องกันไป เป็นการแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์

เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และกำหนดให้เพื่อนในห้องช่วยสังเกต จดบันทึกความรู้ วิธีการ ต่อมาเพื่อนร่วมงานอภิปรายและวิเคราะห์ข้อมูล ครูบางคนเก็บบันทึกการค้นพบของตนเองใน ช่วงเวลานั้น กลวิธีในลักษณะเช่นนี้สอดคล้องกับรูปแบบการสอนนอกห้องเรียนที่เรียกว่า "Talk Walking" (Caro, 1991) ซึ่งเป็นวิธีการที่ออกแบบมาเพื่อให้ครูมีส่วนร่วมในบทสนทนาของนักศึกษา วิชาชีพครูที่เรียนเรื่องการเรียนการสอนและหลักสูตร โดยผ่านกิจกรรมการออกกำลังกาย มีลักษณะ เด่นคือ หลังจากฝึกอบรมหรือการอบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว ครูถามนักศึกษาเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้ ไปปรับใช้ในห้องเรียนอย่างไร จากนั้นครูให้นักศึกษาวิชาชีพครูจับคู่กันออกไปเดินเล่นเพื่อสนทนา พูดคุยกัน นักศึกษาก็จับคู่และออกไปข้างนอกเพื่อเดินเล่น ในระหว่างนั้นพวกเขาพูดถึงการสะท้อนผล ของพวกเขาเกี่ยวกับการฝึกอบรมของตัวเอง บทสนทนาของนักศึกษาในลักษณะนี้มีความหมาย เป็นความรู้ความเข้าใจสำหรับการพัฒนาการสอนของครู นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนา ความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานที่มุ่งมั่นที่จะแข่งขันความรู้เกี่ยวกับงานอย่างมืออาชีพ พร้อมกับ กระตุ้นให้ครูได้เรียนรู้จากคนอื่น Talk Walking เป็นการใช้ออกกำลังกายเพื่อให้ได้อากาศบริสุทธิ์ กระตุ้นการคิดนำไปสู่การพัฒนาการสอน

จะเห็นว่า ลักษณะการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีหลากหลายกิจกรรมทั้งที่เป็นรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การฝึกอบรม การประชุม และไม่เป็นรูปแบบ เช่น การใช้วิธี "Talk Walking" ซึ่ง Robbins 1991) ได้แสดงความหลากหลายของรูปแบบการโค้ชเพื่อนร่วมงาน สามารถใช้เป็นการ เตรียมการอย่างเป็นทางการและการเตรียมตัวอย่างไม่เป็นทางการ กล่าวคือ กิจกรรมการโค้ชแบบ เพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching Activities) แบ่งออกเป็นกิจกรรมการโค้ชแบบไม่เป็นทางการ (Informal Activities) และกิจกรรมการโค้ชแบบเป็นทางการ (Formal Activities) มีลักษณะ คือ 1) กิจกรรมการโค้ชแบบไม่เป็นทางการ จะมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่เป็นความร่วมมือกันแก้ปัญหา เฉพาะด้านหรือเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะบางประเด็น (Problem Solving) การร่วมกันศึกษาหาความรู้ แล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Study Group) การร่วมกันพัฒนาสื่อการเรียน การสอน (Material Development) การร่วมกันพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) การใช้กิจกรรมในการเล่า ประสบการณ์ (Story Telling about Teaching Practices) การร่วมกันวิเคราะห์ VDO ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน (Videotape Analysis) และการร่วมกันวางแผนการออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบ บูรณาการข้ามสาระ (Planning Interdisciplinary Units) 2) กิจกรรมการโค้ชแบบเป็นทางการ จะมี ลักษณะที่เป็นการนำไปปฏิบัติในกระบวนการเรียนการสอนหรือระบบการพัฒนาวิชาชีพที่มีอยู่แล้ว หรือเป็นกิจกรรมที่มีการปฏิบัติอยู่ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการโค้ชและการพัฒนาวิชาชีพอยู่แล้ว เช่น การร่วมกันสอนบทเรียน (Co-Teaching Lessons) การร่วมกันเรียนรู้โดยโค้ชเป็นผู้ร่วมเรียนด้วย (Coach as Collaborator or Team Learning) การโค้ช โดยผู้ เชี่ยวชาญ (Coach as an Expert Adviser) การโค้ชโดยที่ปรึกษา (Coach as a Mentor) การร่วม กั้นวางแผนบทเรียน (Co-Planning

Lesson) และการโค้ชแบบที่ปรึกษาในชั้นเรียน (Coach as a Mentor in The Classroom) โดยมีจุดมุ่งหมายทั่วไปของการนำการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching) ไปใช้คือ 1) การใช้การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อช่วยให้ครูนำความรู้ ทักษะใหม่ที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรม (Training) หรือจากการฝึกปฏิบัติการ (Workshop) มาใช้ในห้องเรียน เป็นการใช้อย่างหลังการฝึกอบรมเสร็จสิ้น โดยเฉพาะการฝึกอบรมด้านเทคนิควิธีสอน กลวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ 2) การใช้การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้บุคลากรในวิชาชีพครู ได้ร่วมมือกันเรียนรู้ (Collaborative Learning) ในเรื่องหรือประเด็นอื่น ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้รับการอบรม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทางวิชาชีพ เป็นการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และเพื่อพัฒนาการไตร่ตรองสะท้อนคิด หรือการทำวิจัยของครูแต่ละคนในการแก้ปัญหาร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการโค้ชแบบใด วิธีใดก็ตาม มีความมุ่งมั่น ความพยายามของการโค้ชที่จะร่วมกันเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาผลงานให้ดียิ่งขึ้น ได้ขยายเพิ่มพูนความรู้ทักษะในวิชาชีพครูให้สูงขึ้น ดังนั้นการใช้การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching) ในโรงเรียนจึงมีความสำคัญ เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานอันจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมทางการเรียนรู้ร่วมกันในโรงเรียน

จากแนวคิดของ Pam Robbins (1991) นำเสนอเป็นรูปแบบของกิจกรรมได้ ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบของกิจกรรม Peer Coaching ของ Pam Robbins (1991)

ที่มา: Robbins (1991)

นอกจากนี้ยังมีการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่เสนอ (Gottesman & Jennings, 1994: 29-83) เป็นกระบวนการที่พัฒนาบุคลากรตามระยะ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ สรุปได้ว่า ในระยะแรกเป็นการเยี่ยมชมเพื่อน เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกัน ไม่มีการให้ข้อคิดเห็น ระยะที่สองเป็นระยะของการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน คือเมื่อผู้โค้ชมาเยี่ยมชมการเรียนการสอนแล้ว และได้สังเกตการสอนของเพื่อนแล้ว ผู้โค้ชจะบอกสิ่งที่สังเกตได้ หรือสิ่งที่พบในขณะปฏิบัติการสอน โดยไม่มีการเพิ่มเติมข้อคิดเห็นแต่อย่างใด ในระยะที่สาม เป็นระยะสำคัญ คือ เป็นการโค้ชโดยเพื่อน เรียกว่า peer coaching เป็นระยะของการโค้ชที่แท้จริง มีการวางแผนในการโค้ช การให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาตามความต้องการของผู้รับการโค้ช ซึ่งสามารถแบ่งวิธีการออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

- ขั้นที่ 1 การเสนอความต้องการในการพัฒนา
- ขั้นที่ 2 การเยี่ยมเยียน
- ขั้นที่ 3 การทบทวนบันทึกและแนะแนวทางที่เป็นไปได้
- ขั้นที่ 4 การพูดคุยหลังการเยี่ยมเยียน
- ขั้นที่ 5 การทบทวนกระบวนการ

จะเห็นว่า รูปแบบและลักษณะการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) มีหลากหลายแตกต่างกันไปแล้วแต่เทคนิค วิธีการ และจุดประสงค์ของการโค้ช นอกจากนี้อาจมุ่งเน้นไปที่กลยุทธ์การสอนเนื้อหาหลักสูตรและการจัดการในห้องเรียนสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะหรือทักษะการสอน ซึ่งครูสามารถใช้เทคนิคการซักถาม หรือทักษะกระบวนการเพื่อสร้างความ คิดขั้นสูงได้ อาจสรุปได้ว่า กระบวนการโค้ชโดยทั่วไป ประกอบด้วย 1) การประชุมก่อนสังเกตการสอน (Pre Conference) 2) การสังเกตการสอน (Observation) และ 3) การประชุมหลังการสังเกตการสอน (Post Conference) ซึ่งครูผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช (Inviting Teacher) จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในแต่ละขั้นตอน และมีความแตกต่างกันไปตามกระบวนการสอนงานที่ดำเนินอยู่ ซึ่งในขั้นตอนของการประชุมหลังการสังเกตการสอนจะมีการสะท้อนผล โดยให้ข้อมูลย้อนกลับมายังผู้รับการโค้ช ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Tuckman (1975) ได้เสนอหลักการให้ข้อมูลย้อนกลับหลังจากที่มีการตกลงร่วมกันในการโค้ช และเข้าสังเกตการสอนแล้ว ดังนี้ 1) การให้ข้อมูลย้อนกลับควรเป็นพฤติกรรมของครูผู้สอนโดยตรง เป็นที่สังเกตเห็นได้เฉพาะอย่าง ระบุได้แน่นอน มีความชัดเจน ไม่ใช่บอกอย่างกว้าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้รับข้อมูลไม่ทราบว่าต้องพัฒนาส่วนใด อย่างไร หรือควรแก้ไขอย่างไร 2) การให้ข้อมูลย้อนกลับควรเป็นสิ่งที่ผู้รับการโค้ชสามารถแก้ไขได้ 3) การใช้ภาษาในให้ข้อมูลย้อนกลับควรเป็นภาษาไทยที่เข้าใจง่าย และไม่ใช้การข่มขู่ และ 4) การให้ข้อมูลย้อนกลับควรเป็นแรงจูงใจในปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้รับการโค้ช

จากการศึกษาขั้นตอนการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2557), Shower and Joyce (1987), Gramston (1990), Shulman (1991) และ Gottesman and Jennings (1994) วัชรรา เล่าเรียนดี (2553) พบว่า กระบวนการโค้ชมีความคล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันที่การนำเสนอรายละเอียด ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดรูปแบบการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนดังกล่าวมาปรับใช้ โดยในขั้นเริ่มต้น เป็นขั้นตอนการวางแผนและเตรียมการ (Prepare and Planning) ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ของการโค้ช และการเตรียมตัวผู้โค้ชและผู้รับการโค้ชโดยการฝึกอบรมให้ความรู้ในเนื้อหา เทคนิค วิธีการสอน นวัตกรรมรูปแบบการสอน รวมถึงการสร้างเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ขั้นที่สอง คือขั้นปฏิบัติการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) เป็นการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ โดยครูจับคู่กันทำหน้าที่โค้ชซึ่งกันและกัน ซึ่งในระหว่างดำเนินการขั้นตอนการโค้ชจะมีการสังเกตการสอน (Observation) ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด มีการร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเข้าสังเกตการสอนในขั้นเรียน (Analysis Data) และการสะท้อนผลการสังเกตการสอน (Reflection) มีการประชุมหลังการสังเกตการสอนเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ และขั้นสุดท้าย คือ การประเมินและสรุปผลสำเร็จของการโค้ช ว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น นำมาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนกระบวนการโค้ชได้ ดังนี้

ตารางที่ 5 สังเคราะห์ขั้นตอนกระบวนการโค้ช

แนวคิด	กระบวนการโค้ช		
	วางแผน	สังเกตการสอน	ให้ข้อมูลย้อนกลับ
Shower and Joyce (1987)	✓	✓	✓
Garmston (1990)	✓	✓	✓
Shulman (1991)	✓	✓	✓
Gottesman and Jennings (1994)	✓	✓	✓
Tuckman (1976)	✓	✓	✓
วัชรรา เล่าเรียนดี (2553)	✓	✓	✓
วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2557)	✓	✓	✓

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 5 สังเคราะห์ได้ว่า จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน คือ วัชรา เล่าเรียนดี (2553), วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนา (2557), Shower and Joyce (1987), Garmston (1990), Shulman (1991), Gottesman and Jennings (1994) และ Tuckman (1976) มีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการโค้ช สังเคราะห์ได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) วางแผน 2) สังเกตการสอน และ 3) การให้ข้อมูลป้อนกลับ

บทบาทของโค้ช

ผู้โค้ชควรทราบถึงบทบาทในการทำหน้าที่โค้ช เพื่อให้การโค้ชมีประสิทธิภาพ วัชรา เล่าเรียนดี (2556: 292) กล่าวถึงบทบาทของโค้ช โดยทั่วไปโค้ชจะทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ส่งเสริมการคิด ร่วมสะท้อนปัญหาในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียน และร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยสรุปผู้โค้ชมีบทบาท คือ เป็นผู้ให้ข้อมูล ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล และใช้ข้อมูลในการออกแบบ พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (Data Source) ให้การดูแล แนะนำ ชี้แนะแก่ครูที่รับการโค้ช (Mentor) ช่วยเหลือสนับสนุน สำหรับครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และกลวิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Robbins (1991: 13-14) กล่าวถึงบทบาทสำคัญของผู้โค้ช ซึ่งจะส่งผลให้กระบวนการโค้ชประสบความสำเร็จ คือ การโค้ชต้องมาจากการยอมรับและให้ความร่วมมืออย่างจริงจังของทั้งสองฝ่าย เต็มใจที่จะปฏิบัติเรื่องเดียวกันเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน เต็มใจที่จะเป็นทั้งโค้ชและผู้รับการโค้ช เต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคน มีความใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานในการเปลี่ยนแปลงเทคนิคการสอน พัฒนาความรู้ ทักษะของตนเอง พร้อมทั้งช่วยเพื่อให้พัฒนาทำงานเป็นทีมกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อร่วมกันเรียนรู้ และพัฒนาในด้านยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนา (2557: 34) ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้โค้ชไว้ สรุปได้คือ ผู้โค้ชควรสื่อสารให้ชัดเจน ตรงประเด็น ไม่อ้อมค้อม ใช้ภาษากระชับ ไม่ขยายรายละเอียด กระตุ้นให้เกิดตื่นตัว กระตุ้นให้ กระฉับกระเฉง สร้างความสนุกสนานและท้าทาย ควรอธิบายโดยให้เหตุผล ยกตัวอย่างสนับสนุน แสดงตัวอย่างประกอบให้เห็นจริง มีลักษณะเป็นการชี้แนะให้ปฏิบัติ ชี้ให้เห็นประโยชน์ แนะนำแหล่งความรู้ ชี้แนะให้ลองปฏิบัติ ตั้งคำถามให้คิด ใ้กำลังใจ เสริมแรงทางบวก ชมเชย กระตุ้นให้ตัดสินใจ และส่งเสริมให้ใช้เหตุผล

ดังนั้น บทบาทของผู้โค้ชจึงมีความสำคัญ นอกจากจำเป็นต้องมีกระบวนการโค้ชที่ชัดเจน แล้ว ผู้โค้ชยังควรทราบบทบาทในการปฏิบัติงานของตน อันจะส่งผลต่อความสำเร็จ ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ทำให้เกิดการพัฒนารเรียนการสอนได้ในที่สุด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการโค้ช

แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory)

แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่โน้มน้าวหรือชักจูงบุคคลเกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ (To move a person to a course of action) ทำให้บุคคลเลือกพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เหมาะสมที่สุดในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับการพัฒนาบุคลากรได้ ทฤษฎีแรงจูงใจที่สำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีลำดับขั้นแรงจูงใจของ Maslow (Maslow's hierarchy of needs Theory) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไป (Maslow 1970) ทฤษฎีของ Maslow เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย มาสโลว์ มองว่าความต้องการของมนุษย์มีหลายอย่าง และได้นำความต้องการเหล่านั้นมาจัดเรียงเป็นลำดับจากขั้นต่ำไปชั้นสูงสุด เป็นลำดับ 5 ชั้น เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนอง มนุษย์ก็จะมีความต้องการอย่างอื่นที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไปอีก ความต้องการตามลำดับขั้น 5 ชั้นนี้ ได้แก่ 1) ความต้องการด้านร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม อากาศ การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่น ต้องการขจัดความเจ็บป่วย เป็นต้น 2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (safety needs) เมื่อได้รับความพึงพอใจทางด้านร่างกายแล้ว มนุษย์จะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สองคือ ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย สิ่งที่แสดงถึงความต้องการขั้นนี้คือ การที่มนุษย์ชอบอยู่อย่างสงบ มีระเบียบวินัย ไม่รุกรานผู้อื่น 3) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (belongingness and love need) บุคคลต้องการได้รับความรักและความเป็นเจ้าของ โดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวหรือกับผู้อื่น การได้รับความรักและได้รับการยอมรับจากผู้อื่นเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า 4) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง และความภาคภูมิใจ (self-esteem need) ได้แก่ ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Self-esteem Needs) เมื่อความต้องการได้รับความรักและการให้ความรักแก่ผู้อื่นเป็นไปอย่างมีเหตุผลและทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจแล้วพลังผลักดันในขั้นที่ 3 ก็จะลดลงและมีความต้องการในขั้นต่อไปมาแทนที่ เช่น ความต้องการได้รับความเคารพนับถือ ความต้องการการยอมรับจากสังคมว่ามีความรู้ความสามารถ เป็นต้น และ 5) ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล Maslow อธิบายความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงว่าเป็นความปรารถนาในทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งบุคคลสามารถจะได้รับอย่างเหมาะสมบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในขั้นสูงสุดนี้จะใช้พลังอย่างเต็มที่ในสิ่งที่ท้าทายความสามารถและศักยภาพของเขาและมีความปรารถนาที่จะปรับปรุงตนเอง พลังแรงขับของเขาจะกระทำพฤติกรรมตรงกับความสามารถของตน และทฤษฎีการจูงใจของ McGregor (McGregor's Theory X and Theory Y, 1960) McGregor มีผลงานที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย เป็นศาสตราจารย์วิชาการบริหาร ณ สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ทำการศึกษาวิจัย

พฤติกรรมการทำงานของมนุษย์และได้สร้างทฤษฎีการจูงใจในการทำงานออกเป็น 2 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y กล่าวคือ ทฤษฎี X เป็นการมองความเป็นมนุษย์ในแง่ไม่ดี เป็นมุมมองลบ ทฤษฎีดังกล่าวมีแนวคิดที่สำคัญ สรุปได้โดยแบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ 1) เห็นว่า โดยธรรมชาติแท้จริงของมนุษย์นั้นไม่ชอบทำงาน หากมีโอกาสที่จะหลีกเลี่ยงได้ก็พยายามหลีกเลี่ยง 2) เห็นว่าวิธีที่จะทำให้มนุษย์ทำงานได้นั้นต้องใช้วิธีการบังคับ สั่งการ ควบคุม ช่มชู้ และมีการลงโทษ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ และ 3) เห็นว่ามนุษย์ส่วนใหญ่ชอบเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำ และพยายามหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ ไม่แสวงหาความก้าวหน้า และมีความทะเยอทะยานน้อย แต่สิ่งที่มนุษย์ต้องการมากกว่าอย่างอื่นคือ ความมั่นคง ปลอดภัย จากแนวคิดในมุมมองที่มองว่ามนุษย์ไม่ดีดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าผู้ที่เชื่อตามแนวคิดของทฤษฎีนี้หากจะมอบหมายให้ใครทำงานอะไร จะต้องมึหัวหน้านำงาน คอยควบคุม บังคับบัญชา มีกฎและการลงโทษ เพราะเห็นว่า ถ้าไม่มีหัวหน้าบังคับบัญชาหรือไม่มีใครมาสั่งการ งานก็มักไม่เดิน ส่วน ทฤษฎี Y เป็นทฤษฎีที่มองความเป็นมนุษย์ในแง่ดี เป็นมุมมองบวก แนวคิดของทฤษฎีนี้สรุปสาระสำคัญได้ 6 ประการ ดังนี้ 1) โดยธรรมชาติของมนุษย์ส่วนใหญ่มีความมานะพยายามทั้งทางร่างกายและจิตใจ มนุษย์มิได้รังเกียจที่จะทำงาน ความพยายามมีอยู่ในมนุษย์ทุกคน ความพยายามมีความสำคัญเท่ากับการพักผ่อน และเท่ากับความพยายามในการแสวงหาความเพลิดเพลิน โดยเห็นว่าการช่วยสนองความต้องการของตน และเห็นว่าบางครั้ง ที่มนุษย์จำต้องหลีกเลี่ยงงานนั้นน่าจะเนื่องมาจากลักษณะการถูกควบคุมของหัวหน้านำงานหรือถูกอำนาจการควบคุมจากภายนอก 2) การที่จะทำงานให้ผลงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ไม่จำเป็นต้องใช้การควบคุมและบังคับ การที่คนทำงานยอมรับวัตถุประสงค์ของงานได้ และได้มีโอกาสทำงานในบรรยากาศที่เป็นตัวของตัวเอง จะส่งผลให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ 3) โดยทั่วไปมนุษย์จะให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม เป็นคณะ เช่น ในบางท้องถิ่นมีประเพณีรวมกลุ่มกันทำงาน เรียกว่าประเพณีลงแขก 4) มนุษย์ให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ของงาน เมื่อทำงานสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของงานแต่ละอย่าง จะเกิดความรู้สึกพอใจ เกิดความพยายามในการทำงานมากยิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การโดยส่วนรวม 5) มนุษย์เกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์ที่เหมาะสมและพร้อมที่จะรับผิดชอบต่องานของตนและแสวงหาความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ใครก็ตามที่หลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ ขาดความพยายาม ความทะเยอทะยาน แต่แสวงหาความมั่นคงความปลอดภัยเพียงอย่างเดียว น่าจะไม่ใช้ลักษณะที่แท้จริงของบุคคลนั้น การกระทำนั้น น่าจะเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งผลักดันบางอย่าง และ 6) บุคคลในองค์การแต่ละคนจะมีคุณลักษณะในตัวเองที่แตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถทางการคิด ความฉลาด การสร้างจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าทฤษฎี Y ของ McGregor เป็นการมองมนุษย์ในแง่ดี จากแนวคิดที่มองมนุษย์ในแง่ดีดังกล่าว จึงเป็นแนวคิดที่สำคัญในปัจจุบัน เป็นที่มาของหลักการด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ ความเชื่อที่ว่ามนุษย์ต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในระบบสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นอกจากนั้น

ทฤษฎี Y นี้ยังเน้นการพัฒนาตนเองของมนุษย์แต่ละคนมนุษย์จะรู้จักตนเองเป็นอย่างดีและรู้ขีดความสามารถของตน ผู้บังคับบัญชาควรมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อพนักงาน และควรสร้างสถานการณ์ที่เอื้อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อไปสู่เป้าหมาย ทั้งที่เป็นเป้าหมายส่วนบุคคลและเป้าหมายหลักขององค์กร ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีโอกาสแสดงความสามารถของตนให้มากที่สุด ซึ่งถ้าผู้บังคับบัญชาสร้างบรรยากาศให้แก่ผู้ปฏิบัติงานได้ จะส่งผลดีต่องานขององค์กรอีกหลายประการ ทั้งในแง่ผลงานและความรู้สึกผูกพันกับองค์กร

จากทฤษฎีแรงจูงใจดังกล่าว สรุปได้ว่า แรงจูงใจมีส่วนผลักดันให้เกิดความสำเร็จของงาน การสร้างแรงจูงใจควรเริ่มต้นจากการเข้าใจความแตกต่างของบุคคล และการให้ออกาสบุคคลได้ยึดมั่นในวัตถุประสงค์ของงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นทีม จะช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานและทำให้องค์กรเกิดการพัฒนา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้นำแนวคิดทฤษฎีการจูงใจมาใช้สนับสนุน ส่งเสริมให้เพื่อนครูปฏิบัติภารกิจแบบเพื่อนช่วยเพื่อนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Change Theories)

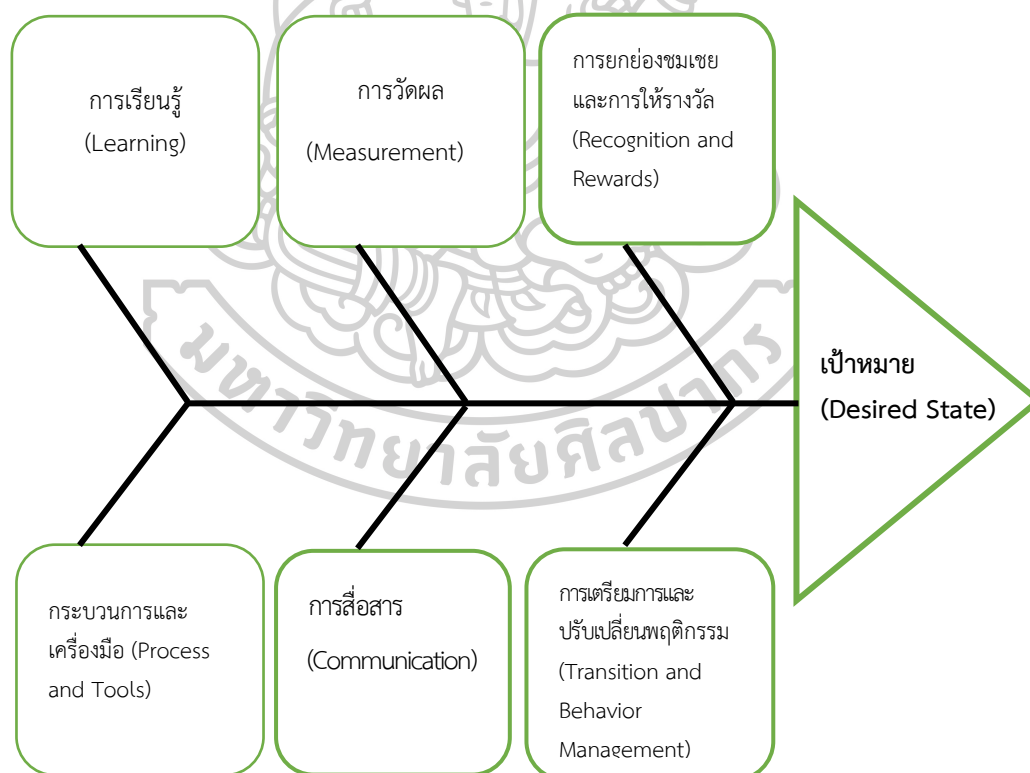
การโค้ชถือว่าเป็นกระบวนการนำการเปลี่ยนแปลงสู่องค์กร ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่โค้ชจึงต้องเข้าใจหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพ ในส่วนของการนำการเปลี่ยนแปลง Kotter (2002) เสนอแนวคิดในการเปลี่ยนแปลง ซึ่งต้องมีการวางแผนควบคู่ไปกับการนำไปปฏิบัติ มีการยอมรับ มีการปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้ข้อตกลงร่วมกันและได้รับการสนับสนุนซึ่งเป็นเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การมีส่วนร่วมและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและร่วมกันในการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลให้ลดกำแพงที่กั้นระหว่างความคิดและความรู้สึกของบุคคลในองค์กร และก่อให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างคนในองค์กรเดียวกัน ก่อนที่จะเริ่มการเปลี่ยนแปลงขององค์กรโดยรวม เราควรถามตัวเราก่อนว่า เราต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายอะไรจากการเปลี่ยนแปลงนั้น ทำไมจึงต้องเปลี่ยน แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรว่าเราทำสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดการณ์ไว้แล้ว และใครคือผู้ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลง และบุคคลนั้นจะตอบสนองอย่างไรกับการเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ เราสามารถที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้เท่าไร อย่างไร และเราต้องการความช่วยเหลือในส่วนใดสำหรับการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด โดยบุคคลในองค์กรควรมีการสื่อสารกันแบบเข้าถึงตัวบุคคล John P. Kotter ได้เสนอขั้นตอนไว้ 8 ขั้นตอน คือ 1) การกระตุ้นให้บุคคลเคลื่อนไหวสร้างเป้าหมายจุดประสงค์ที่เป็นจริง (Establishing a greater sense of urgency) 2) สร้างทีมงานที่เข้มแข็ง (Creating the guiding coalition) โดยการนำคนที่เหมาะสม มีความเชี่ยวชาญ มีอารมณ์ร่วมทำงานและมีความสามารถที่จะเข้ามาทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 3) มีวิสัยทัศน์ที่

ถูกต้อง (Developing a vision and strategy) นำพาทีมงานมาร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการทำงาน และควรที่จะตั้งมั่นบนความรู้สึกและสิ่งสร้างสรรค์เพื่อที่จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดประสิทธิผล 4) การสื่อสารต้องให้มีคนเข้ามามีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด (Communicating the change vision) สื่อสารเป็นในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น และตอบสนองต่อความต้องการของบุคคล 5) ให้อำนาจในการตัดสินใจในการกระทำ (Empowering others to act) โดยการลดอุปสรรคที่จะขัดขวาง ต้องทำให้เกิดผลตอบรับและได้รับการสนับสนุนจากผู้นำ การทำงานต้องมีผลตอบแทนเมื่อสำเร็จและการรับรู้ถึงความคืบหน้าและสิ่งที่ประสบผลสำเร็จ 6) ต้องสร้างชัยชนะในระยะสั้น (Creating short-term wins) โดยกำหนดเป้าหมายที่สามารถบรรลุได้ง่าย และต้องปฏิบัติเพื่อให้ประสบผลสำเร็จให้ได้ระดับหนึ่งก่อนที่จะไปเริ่มทำสิ่งใหม่เป็นอันดับต่อไป จึงจะเป็นการบริหารจัดการที่ดี 7) ต้องสร้างแรงบันดาลใจและมีความเพียรพยายามที่จะเปลี่ยนแปลง (Consolidating gains and producing even more change) โดยการสนับสนุนให้มีการทำรายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน และ 8) ต้องสร้างวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลง (Institutionalizing changes in the culture) เพื่อให้เห็นความสำเร็จจากการเปลี่ยนแปลงใหม่ โดยเน้นย้ำถึงการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กร แนวคิดดังกล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Osterhoff (2007) ซึ่งกล่าวถึง กระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเตรียมการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Transition and Behavior Management) เป็นการเปลี่ยนแปลงค่านิยมพฤติกรรมของผู้บริหารและบุคลากรให้เป็นผู้ยึดแนวการทำงานที่เปิดรับ และพร้อมจะสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ พร้อมเป็นผู้แบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีมุมมองเพื่อร่วมงานในองค์กรและผู้บริหารในเชิงบวก เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน และให้โอกาสทีมงานด้วยความสมัครใจ ปลูกฝังแนวคิดที่เอื้อต่อการทำงาน เช่น ความตั้งใจจริง การเอาชนะอุปสรรค การทำงานให้ผลออกมาดีที่สุด ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในความถูกต้อง ความดีงาม ฯลฯ เป็นการเตรียมโครงสร้างพื้นฐานในการทำงานขององค์กร มีการกำหนดทีม/ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงาน รวมถึงการกำหนดปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ชัดเจน 2) การสื่อสาร (Communication) เป็นการทำให้ทุกคนเข้าใจถึงสิ่งที่องค์กรจะดำเนินการร่วมกัน การสื่อสารที่สำคัญ ได้แก่ สื่อสารเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นให้เข้าใจว่า องค์กรจะดำเนินการต่อไปอย่างไร ต้องมีพื้นฐานความรู้อะไรบ้าง เช่น ความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ ประโยชน์ของการจัดการความรู้ สื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอนในการจัดการความรู้ ตลอดจนเครื่องมือที่จะใช้ในการจัดการความรู้ สื่อสารถึงบทบาทหน้าที่คณะทำงานและผู้เกี่ยวข้อง และสื่อสารเกี่ยวกับเป้าหมายของการจัดการความรู้ ตลอดจนความยาก และปัญหาที่ อาจจะพบในการดำเนินการ สรุปสาระขององค์ประกอบในการสื่อสารต้องคำนึงปัจจัย 3 ประการ คือ (1) เนื้อความ/เนื้อหาที่จะสื่อสาร (2) กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการจะ

สื่อสารด้วย และ (3) ช่องทางในการสื่อสาร 3) กระบวนการและเครื่องมือ (Process and Tools) ช่วยให้การค้นหา เข้าถึง ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนความรู้สะดวกเร็วขึ้น โดยการเลือกใช้กระบวนการและเครื่องมือ ขึ้นกับชนิดของความรู้ ลักษณะขององค์กร ลักษณะการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร ทรัพยากร เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ถ้าเป็นการจัดการความรู้ประเภทชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ส่วนมากจะใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้ประเภทฝังลึก (Tacit Knowledge) มักจะเป็นกระบวนการที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันได้ เช่น การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการร่วมกัน การสอนงาน (Coaching) การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ (Action Learning) การจัดชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice หรือ CoP) 4) การเรียนรู้ (Learning) เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญและหลักการของการจัดการความรู้ โดยการเรียนรู้ต้องพิจารณาถึงเนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย วิธีการประเมินผลและปรับปรุง เช่น การเรียนรู้โดยการจัดชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) มีกระบวนการขั้นตอนดังนี้ (1) การกำหนดเป้าหมาย (Desired State) เพื่อให้รู้ว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องใด และจะทำให้ใครเป็นผู้ได้รับประโยชน์ (2) สรรหาผู้ปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) เข้าร่วมแลกเปลี่ยนแบ่งปันประสบการณ์ สมาชิกทุกคนที่เข้าร่วมเวทีต้องเป็นบุคคลที่ปฏิบัติงานในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับ เป็นแบบอย่างที่ดี และมาจากความแตกต่าง หลากหลายจึงจะเกิดพลัง (3) ค้นหาความรู้ฝังลึกในตัวผู้ปฏิบัติ เพื่อให้ทราบว่า มีวิธีการปฏิบัติอย่างไรจึงประสบผลสำเร็จ ผ่านเทคนิคการเล่าเรื่อง (Story Telling) โดยอาจใช้กระบวนการสกัดความรู้ (Knowledge Assets) เป็นรายบุคคล แล้วหลอมรวมวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของทุกคนให้เป็นแก่นความรู้ (Core Competence) (4) สร้างความรู้ที่กระจัดกระจายอยู่มากมายมารวมไว้ เพื่อจัดเนื้อหาให้เหมาะสม และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ โดยจัดทำเป็นฐานข้อมูลต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (5) เลือกลงและกลั่นกรอง (Refine) โดยสรรหาเลือกความรู้ที่เป็นประโยชน์ และโดดเด่น ซึ่งอาจจะนำไปเทียบเคียงทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่มีบันทึกไว้ หากไม่ตรงกับหลักการใด เราอาจจะได้หลักการปฏิบัติใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น (6) การเผยแพร่ความรู้ (Knowledge Distribution) เป็นการจัดการที่เป็นระบบแล้วเผยแพร่แก่นักปฏิบัติที่มีความต้องการจะนำองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้ไปใช้ประโยชน์ (7) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (Use) เป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเปลี่ยน (8) จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต ไว้เป็นแหล่งความรู้ (Knowledge Assets) เพื่อให้เกิดพลังในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ (9) การตรวจสอบ (Monitor) เป็นการทบทวนดูว่าทุกขั้นตอนของกระบวนการ มีขั้นตอนใดที่จะต้องปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ขั้นตอนใดมีความเหมาะสมดีแล้ว 5) การวัดผล (Measurement) เพื่อให้ทราบว่า การดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ มีการนำผลของการวัดมาใช้ในการปรับปรุงแผนและการดำเนินการให้ดีขึ้น มีการนำผลการวัดมาใช้ในการสื่อสารกับบุคลากรในทุกระดับ ให้เห็นประโยชน์ของการจัดการ

พิจารณาด้วยว่าจะวัดผลที่ขั้นตอนไหน อันได้แก่ วัดระบบ (System) วัดที่ผลลัพธ์ (Output) หรือวัดที่ประโยชน์ที่จะได้รับ (Outcome) การวัดผลจะทำให้เราได้ว่า การดำเนินงานก่อให้เกิดการพัฒนาได้ อย่างเป็นรูปธรรมจริงหรือไม่ และ 6) การยกย่องชมเชยและการให้รางวัล (Recognition and Rewards) เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในทุกระดับ โดยข้อควรพิจารณา ได้แก่ ค้นหาความต้องการของบุคลากร แรงจูงใจระยะสั้นและระยะยาว บุคลากรกับระบบที่มีอยู่ ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับกิจกรรมที่ทำในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งในการปรับเปลี่ยนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้นั้นจะต้องมีสิ่งกระตุ้น ผลักดันให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพิจารณาเรื่อง การยอมรับและให้รางวัล ก็เพื่อให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญ ความสอดคล้อง และความเต็มใจถ่ายทอดร่วมกับผู้อื่น ซึ่งแต่ละองค์ควรต้องพิจารณาตามความเหมาะสม เช่น ของรางวัล ประกาศเกียรติคุณ ค่ายยกย่องชมเชย เป็นต้น

จากแนวคิดกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงของ Robert J. Osterhoff สรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 3 กระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงของ Osterhoff (2007)

ที่มา: <https://www.slideshare.net/SasichaySritep/km-83031213>

นอกจากนี้แนวคิดดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีของนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียง คือ Lewin (1951) ซึ่งเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีลำดับขั้นตอน เคิร์ท เลวิน ได้แบ่งขั้นตอนของกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะแรก คือ ระยะยอมรับถึงความจำเป็น (Unfreezing) เป็นขั้นตอนที่มีเงื่อนไขสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ปัจจุบันที่องค์การเป็นอยู่ขณะนั้น เกิดปัญหาทำให้การดำเนินงานไม่เป็นที่น่าพอใจ อาจเกิดจากการมีโครงสร้าง หรือการจัดรูปแบบงาน หรือเทคโนโลยีที่ขาดประสิทธิผล หรืออาจจะเป็นข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงนั้น 2) ระยะสอง คือ ระยะดำเนินการเปลี่ยนแปลง (Changing) เป็นขั้นตอนของ การนำแผนงานวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ลงสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะที่ต้องการ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงบางอย่างสามารถทำได้ทันทีโดยไม่ต้องมีแผนงานก็ได้ เช่น การจัดฝึกอบรม ทักษะการทำงาน การปรับขั้นตอนการสรรหาพนักงาน เป็นต้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลไม่มาก แต่ถ้าเป็นการเปลี่ยนแปลงใหญ่ที่ต้องเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก เช่น การปฏิรูปปรับโครงสร้างใหม่ การปรับนโยบายจากรวมศูนย์รวมไปเป็นการกระจายอำนาจความรับผิดชอบในการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้จำเป็นต้องมีแผน และดำเนินการอย่างรอบคอบเหมาะสม และ 3) ระยะสาม คือ ระยะรักษาสภาพใหม่ให้อยู่กับองค์การได้ถาวร (Refreezing) กล่าวคือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นแล้ว พร้อมทั้งได้มีการพัฒนาด้านพฤติกรรมและเจตคติของบุคคล หรือปรับโครงสร้างใหม่แล้ว ในขั้นตอนต่อจากนี้ก็ คือ การทำให้ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงใหม่ในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นคงอยู่และกลายเป็นส่วนหนึ่งขององค์การต่อไป ซึ่งมีสิ่งที่จะต้องพิจารณา คือ การเปลี่ยนแปลงใหม่ที่เกิดขึ้นมีประสิทธิผลหรือไม่ และขั้นตอนต่อเนืองที่จะต้องเปลี่ยนแปลงต่อไปเป็นอย่างไร แนวคิดนี้จึงเป็นแนวคิดที่สำคัญที่องค์การในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) เพื่อกระตุ้นทุกคนในองค์การให้มีความรู้ตลอดเวลา และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาและพัฒนาครู นำไปสู่กระบวนการพัฒนาการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มีผลต่อการจัดการเปลี่ยนแปลง ช่วยให้บุคลากรเข้าถึงการสร้างสภาพแวดล้อมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนั้นจึงเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมและสนับสนุนการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning)

การโค้ชเป็นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นทีม จึงต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้นการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงมีส่วนสนับสนุนและมีประโยชน์ต่อการโค้ช โดยเฉพาะการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) ซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์กันและการยอมรับซึ่งกันและกัน การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่เน้นให้ครูได้ใช้กระบวนการจัดการศึกษาโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักการศึกษาหลายคนมีแนวคิด หลักการที่สอดคล้องกัน คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ มีลักษณะส่งเสริมการทำงานร่วมกันเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกันแบบปฏิสัมพันธ์ทางบวกเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสมาชิกกลุ่มให้มากที่สุด สำหรับความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับความพยายามและความสามารถของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มทุกคนจะเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ในการทำงานร่วมกันเพื่อให้งานของกลุ่มดำเนินไปด้วยดี ทักษะดังกล่าวได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด หรืออธิบายทักษะการหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้ง และทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นสมาชิกทุกคนในทีมไม่เพียงแต่รับผิดชอบงานในส่วนของตนเองเท่านั้นแต่จะต้องช่วยเหลือสมาชิกในทีมด้วย (Slavin, 1990; Balkcom, 1992; Johnson & Johnson, 1993) นอกจากนี้ยังมีแนวคิดเพิ่มเติมในทำนองเดียวกันของ Abuseileek (2007) ที่ว่า นอกจากการที่บุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มแล้ว ยังรวมถึงการที่ทีมงานร่วมกันแก้ปัญหาหรืองานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ สมาชิกในกลุ่มทุกคนเป็นส่วนสำคัญของกลุ่มที่จะต้องมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่มล้วนเป็นของทุกคนในกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีแนวคิดของนักการศึกษาในประเทศอีกหลายคนที่กล่าวไว้สอดคล้องกัน เช่น วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือคือวิธีการจัดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และเกิดความสำเร็จแต่ละกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กัน คนที่เก่งกว่าจะช่วยคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่องานของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม ส่วนอาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) และทศนา แคมมณี (2551) ได้ให้แนวคิดที่สอดคล้องกัน คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือหรือแบบมีส่วนร่วมเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้มีความรู้ความสามารถต่างกันได้ร่วมกันทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจและความเต็มใจรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตน

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การที่ทุกคนในกลุ่มร่วมกันทำงานในกิจกรรมของกลุ่ม มีเป้าหมายมุ่งสู่ความสำเร็จร่วมกัน โดยให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่มซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จขององค์กร

จากแนวคิด ทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่ามีความสอดคล้องกันและเป็นแนวคิดที่สนับสนุนการโค้ชอย่างชัดเจน กล่าวคือ คนเราต้องการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยได้รับแรงจูงใจเป็นส่วนกระตุ้น ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงที่จะสำเร็จได้ด้วยดี ควรเกิดจากการที่ทุกคนในองค์กรมีความร่วมมือกัน ปฏิบัติงานของกลุ่มโดยมีเป้าหมายมุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู

จากการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะเรื่องการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา และมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทครูผู้สอน โดยแนวคิดการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 บทบาทของครู คือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ มิใช่การบอกความรู้ ผู้เรียนมีหน้าที่สืบค้นหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาคุณภาพครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นนโยบายที่สำคัญของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้การฝึกอบรมมีความสำคัญ ส่งผลสำเร็จต่อการจัด การเรียนรู้และคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย อีกทั้งยังเป็นแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการนำมาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

ความหมายของการพัฒนาครู

โชติชวัล พุทธิกาญจน์ (2556) กล่าวว่า การพัฒนาครู หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่สอน โดยเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนปลูกฝังคุณลักษณะที่จำเป็นแก่นักเรียน

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2553) กล่าวว่า การพัฒนาครู หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และความสามารถของครู เพื่อช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาครูต้องกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูเกิดความก้าวหน้า ทนต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถนำความรู้ นั้นไปปรับใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย

วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ (2553: 4) กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาครูว่า หมายถึง การส่งเสริมให้ครูสามารถใช้ความรู้ความชำนาญในการสั่งสอนและถ่ายทอดวิชาความรู้ตลอดจนความสามารถในการปลูกฝังจิตสำนึกแก่ผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ซึ่งครูจะต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญตามลักษณะ 3 ประการ คือ 1) มีความรู้เชี่ยวชาญในวิชาที่รับผิดชอบ 2) มีความรู้ความชำนาญในการสั่งสอนและถ่ายทอดวิชาความรู้ และ 3) มีความสามารถในการปลูกฝังจิตสำนึกที่ผู้เรียนพึงจะได้รับ

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาครูเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และเสริมสร้างความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครู เพื่อให้เกิดความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ รวมถึงคุณลักษณะที่จำเป็นไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่า ครูคือผู้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความสำคัญของการพัฒนาครู

เป็นที่ยอมรับกันว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่มีบทบาทในการพัฒนาสังคมและการศึกษาของชาติ เนื่องจากครูเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาบุคคลในสังคมโดยเฉพาะเยาวชนให้มีความเจริญงอกงาม สร้างความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป ดังนั้น การพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพสูงสุดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดการพัฒนาครูไว้ในหมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยมีการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อม และมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง และรัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดให้มีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการพัฒนาครูจึงมีความสำคัญยิ่งซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีบทบาทในการพัฒนาครูต่อไป สอดคล้องกับ ยนต์ ชุ่มจิต (2553) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาครูไว้ ดังนี้ 1) ช่วยให้ครูทำงานได้อย่างมีคุณภาพ ทำให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน มีความรู้เพิ่มขึ้น เข้าใจบทบาทหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น 2) การพัฒนาครูช่วยให้เกิดการประหยัดเวลาและลดความสูญเปล่าทางวิชาการ เนื่องจากครูที่ได้รับการพัฒนาจะเป็นครูที่มีคุณภาพ สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนและงบประมาณในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การจัดการเรียนการสอนได้ผลเต็มที่และตรงตามจุดประสงค์ 3) การพัฒนาครูช่วยให้ครูได้เรียนรู้งานในหน้าที่ของตนได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่บรรจุใหม่ หรือครูที่ย้ายไปทำการสอนในที่แห่งใหม่ เป็นต้น 4) การพัฒนาครูช่วยแบ่งเบาหรือลดภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน เนื่องจากครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะมีความเข้าใจในงานการสอนและงานอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ 5) การพัฒนาครูช่วยกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานอันส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน กล่าวคือ ทำให้ครูทุกคนได้มีโอกาสก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งทางวิชาการหรือการบริหารที่มีสถานภาพสูงขึ้น 6) การพัฒนาครูช่วยให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอทั้งในด้านความรู้และเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า การพัฒนาครุมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากครุคือผู้ที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณลักษณะตามที่สังคมและประเทศชาติคาดหวัง ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดให้มีการพัฒนาครูไว้ในมาตราที่ 52

แนวทางการพัฒนาครู

ในการพัฒนาครู มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทำหน้าที่ในการพัฒนา และมีแนวทางในการพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นกรอบของการพัฒนาได้จากหลายองค์ประกอบ ในที่นี้จะกล่าวถึงแนวทางที่สำคัญซึ่งเป็นแนวคิดนำไปสู่ในการพัฒนาครู คือ การพัฒนาครูตามยุทธศาสตร์ชาติ และการพัฒนาครูตามแนวทางชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นบริบทที่นำมาสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้

แนวคิดสำคัญในการพัฒนาครูตามยุทธศาสตร์ชาติ

แนวคิดสำคัญในการพัฒนาครู คือ การพิจารณาจากยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู คือ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 34-43) มีรายละเอียดดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนไทยในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและต่อผู้อื่น มีความมั่งคั่ง อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และการอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น ตลอดจนมีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม เป็น นักคิด ผู้ประกอบการ เป็นเกษตรกรยุคใหม่ และอย่างอื่น ๆ เป็นผู้ที่ประกอบสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย 7 ประเด็น ได้แก่

1. การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เป็นการมุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมกันปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดย (1) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม ซึ่งผ่านการได้ รับการเลี้ยงดูในครอบครัว (2) การบูรณาการเรื่องของความซื่อสัตย์ มีวินัย คุณธรรมและจริยธรรม โดยการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (3) การสร้างความเข้มแข็งให้มากขึ้นในสถาบันทางศาสนา (4) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยให้ใช้ชุมชนเป็นฐาน (5) การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ (6) ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยม

และวัฒนธรรมของคนในสังคม และ (๗) การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2. การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ประกอบด้วย (1) ช่วงการตั้งครรภ์-ปฐมวัย เป็นการเน้นการเตรียมความพร้อม ให้แก่บิดามารดาก่อนการตั้งครรภ์ (2) ช่วงวัยเรียน-วัยรุ่น ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย เกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3) ช่วงวัยแรงงานเพื่อยกระดับศักยภาพ โดยมุ่งเน้นทักษะและสมรรถนะแรงงานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และ (4) ช่วงวัยผู้สูงอายุ เป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังและมีส่วนในการพัฒนาประเทศ

3. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีใจใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดย (1) การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (2) การเปลี่ยนบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ (3) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกประเภท (4) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (5) การสร้างความตื่นตัวให้แก่คนไทยได้ตระหนักถึงบทบาทความรับผิดชอบต่อสังคม และการรับรู้การวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก (6) การวางพื้นฐานในระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย และ (7) การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อก้าวเข้าสู่ระดับนานาชาติ

4. การได้ตระหนักถึงปัญหาของมนุษย์ที่มีความหลากหลาย โดย (1) การพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาผ่านทางครอบครัว ระบบการศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อ ตั้งแต่ระดับเด็กคือปฐมวัย (2) การสร้างเส้นทางเข้าสู่อาชีพ ตลอดจนสภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษโดยใช้กลไกต่าง ๆ และ (4) การดึงดูดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากต่างชาติและคนไทยที่มีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในต่างประเทศให้เข้ามาสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในประเทศ

5. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ทั้งทางด้านร่างกาย ใจ สติปัญญา และสังคม โดย (1) การสร้างความรอบรู้และส่งเสริมด้านสุขภาวะ (2) การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาวะ (3) การสร้างสภาพแวดล้อมซึ่งเอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี (4) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยและสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี และ (5) การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานสำหรับการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่ของประเทศ

6. การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งผลดีต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดย (1) การสร้างความอยู่ดี มีสุข ในครอบครัวคนไทย (2) การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันครอบครัว ตลอดจนชุมชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (3) การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน และ (4) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อเป็นเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

7. การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาให้เกิดการสร้างคุณค่าทางสังคมและนำไปสู่การพัฒนาประเทศ โดย (1) การส่งเสริมให้คนไทยรักการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้เข้ามาในวิถีชีวิต (2) การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย การกีฬาและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ (3) การส่งเสริมการกีฬาของประเทศไทยเพื่อพัฒนาสู่ระดับอาชีพ และ (4) การพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมกีฬา

จากแผนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560: 80) ได้นำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดการพัฒนาครูในยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้มีความสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาอันจะส่งต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีความรู้ มีทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีศักยภาพ ในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาอย่างสูงสุด ซึ่งโครงการที่ได้จัดทำไปแล้วและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในการพัฒนาคุณภาพครูเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ คือ โครงการพัฒนารูปแบบครบวงจรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการพัฒนาครูโดยผ่านการฝึกอบรม มุ่งเน้นให้ครูทุกคนเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่ตนสนใจ

สรุปได้ว่า ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีการกำหนดการพัฒนาอย่างครอบคลุม เน้นทั้งการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญทั้งในส่วนของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างครอบคลุม ดังนั้น การพัฒนาครูจึงถือว่ามีมีความสำคัญและมีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ

การพัฒนาครูตามแนวทางชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : PLC

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community): PLC) เป็นอีกแนวคิดหนึ่งในการพัฒนาครู ตามนโยบายการพัฒนาครูของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17, ม.ป.ป.: 2-6)

โดยเป็นการพัฒนาครูอันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามแนวคิด Active Learning และ Professional Learning Community (PLC) สู่คุณภาพ Thailand 4.0 ซึ่งตามแนวคิดนี้เป็นกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งเกิดจากการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง เกิดจากความร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้มีการกำหนดให้ครูสามารถนำชั่วโมงการอบรม PLC ไปรวมกับจำนวนชั่วโมงการเรียนการสอน เพื่อที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการขอเลื่อนวิทยฐานะของครูตามหลักเกณฑ์ใหม่ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC : Professional Learning Community) เข้าสู่สถานศึกษา ทั้งระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และในสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ครูที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำกระบวนการที่ได้รับการพัฒนาตามกรอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ขับเคลื่อนในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง

ความสำเร็จของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ ซึ่งจะต้องมาจากความร่วมมือของบุคลากรในหน่วยงาน จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจร่วมกันและยอมรับการพัฒนาด้วยตนเอง เช่น การยอมรับว่า หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้คือ ครู การจัดการเรียนรู้ของครู กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน มีผลต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งสิ้น ครูต้องเข้าใจว่า ผู้เรียนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านของระดับการเรียนรู้และลักษณะการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศความร่วมมือร่วมใจ ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร การรับฟัง และแสดงความคิดเห็นด้วยทัศนคติเชิงบวก จึงเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร การดำเนินกิจกรรมจึงอยู่บนพื้นฐานความร่วมมือแบบพึ่งตนเอง การประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นกระบวนการที่สร้างการเปลี่ยนแปลงโดยผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกัน เพื่อเป้าหมายในการทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการตรวจสอบ สะท้อนผลการปฏิบัติงานและผลที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ และการทำงานร่วมกัน

จึงกล่าวได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นกระบวนการที่นำมาใช้เพื่อพัฒนาครูซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือจากบุคลากรในหน่วยงาน และได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในการปฏิบัติงานจากกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาจากกลยุทธ์ระดับองค์กร โดยมุ่งเน้นให้องค์กรมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยการเรียนรู้ร่วมกันในทางวิชาชีพ และมีหน้าที่ภาระงานที่สำคัญ คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความรับผิดชอบร่วมกันในการที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Thompson, Gregg, & Niska (2004) เป็นผู้นำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ โดยได้อธิบายว่า การเปรียบเทียบให้โรงเรียนเป็น “องค์กร” นั้น น่าจะไม่เหมาะสมและถูกต้อง แท้จริงแล้ว “โรงเรียน” ตามแนวคิดของ Thompson, Gregg, & Niska ความเป็น “ชุมชน” มากกว่า ความเป็น องค์กร ซึ่งได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ความเป็น “องค์กร” กับ “ชุมชน” มีความแตกต่างกัน ตรงที่ความเป็นชุมชนจะยึดโยงภายในต่อกันด้วย ทั้งค่านิยม แนวคิด และความผูกพันร่วมกันสมาชิกทุกคน ซึ่งแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ตรงกันข้ามกับ “ความเป็น องค์กร” ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในลักษณะที่ยึดตามระดับตำแหน่งลดหลั่นกันลงมา มีกลไกในการใช้ ควบคุมและมีโครงสร้างแบบตั้งตัว เต็มไปด้วยกฎระเบียบและวัฒนธรรม โดยยึดการใช้อำนาจเป็นหลัก ในขณะที่ “ชุมชน” จะได้รับ อิทธิพลที่เกิดจากการมีค่านิยมและการมีวัตถุประสงค์ร่วมกันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทาง วิชาชีพ มีความเป็นกัลยาณมิตรในเชิงวิชาการมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และยึดหลักว่าต้องพึ่งพา อาศัยซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน เกิดเป็นพลังของความร่วมมือที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ Sergiovanni (1994) ยังให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า “องค์กร” ทำให้เกิดคุณลักษณะที่ลดความเป็นกันเองต่อกันลง แต่มีความเป็นราชการมากขึ้น และถูกควบคุม จากอำนาจภายนอก ทำให้ต้องรักษาสถานภาพเดิมของหน่วยงานไว้ ดังนั้นจึงมีความเห็นว่า ถ้ามอง โรงเรียนในฐานะแบบองค์กรดังกล่าวแล้ว ก็จะทำให้โรงเรียนมีความเป็นแบบทางการ และสร้าง ความรู้สึกห่างระหว่างบุคคลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีกลไกมาบังคับ ควบคุมการทำงานอย่างมาก และในทิศทางตรงข้ามกัน ถ้ายอมรับว่า โรงเรียนมีฐานะเป็นแบบชุมชนแล้วบรรยากาศที่ตามมา คือ สมาชิกทุกคนจะมีความผูกพันต่อกันด้วยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิดสนิท สนม และเกิดบรรยากาศที่ทุกคนได้แสดงออกถึงความผูกพันต่อกัน เต็มใจที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในขณะที่ Hord (1997) ให้ความหมายที่สอดคล้องกัน คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการ รวมตัวกัน โดยมีนัยยะแสดงถึงการเป็นผู้นำร่วมกันของครู หรือเปิดโอกาสให้ครูเป็น “ประธาน” ในการเปลี่ยนแปลง และเซงกี (Senge, 1990) มีความเห็นสอดคล้องว่าการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดขึ้น หากทำเพียงลำพังจะเป็นไปได้ยาก แต่หากต้องการการเปลี่ยนที่มีการขับเคลื่อนทั้งระบบ โรงเรียนแล้ว จำเป็นต้องสร้างความเป็น PLC ที่สอดคล้องกับธรรมชาติทางวิชาชีพพร้อมกันในโรงเรียน ย่อมส่งผลให้เกิดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีสัมพันธ์กันอย่างเข้มแข็ง และวิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการสร้างคุณค่าร่วมกันและมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน รวมไปถึงร่วมกันเรียนรู้และนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน การรวมตัวในลักษณะนี้ เป็นเหมือนแรงผลักดัน โดยอาศัยความต้องการและความสนใจของสมาชิกใน PLC เพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก

ดังนั้น สรุปได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หมายถึง ความร่วมมือกันของบุคลากรในโรงเรียนหรือหน่วยงาน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการที่ร่วมกันพัฒนางาน ซึ่งส่งผลดีต่อวิชาชีพ ทำให้เกิดความร่วมมือ เกิดสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น และเกิดความเข้มแข็งในการพัฒนาอาชีพตน

ความสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีความสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ทำให้เกิดความร่วมมือทางวิชาชีพ เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ครูได้ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ มีผลการวิจัยจำนวนมากที่ยืนยันว่าการดำเนินการพัฒนาครูตามรูปแบบ PLC นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากการสังเคราะห์รายงานการวิจัย ของ สุรพล ธรรมรมดี, ทศนีย์ จันอินทร์ และคงกฤษ ไตรรงค์ (2553) เกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้ง PLC เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู โดยใช้คำถามเป็นหลักว่า โรงเรียนดังกล่าวมีผลลัพธ์อะไรบ้างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และถ้าแตกต่างแล้วจะมีผลดีต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนอย่างไร ซึ่งมีผลสรุป 2 ประเด็นดังนี้ ประเด็นที่ 1 ผลดีต่อครูผู้สอน พบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ส่งผลต่อครูผู้สอน กล่าวคือ ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในงานสอนของครู เพิ่มความรู้สึกว่า ผูกพันต่อพันธกิจ งาน และเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุพันธกิจอย่างแข็งขัน จนเกิดความรู้สึกว่า ครูทุกคนมีความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันและมีความรู้สึกว่าต้องรับผิดชอบต่อการพัฒนาโดยรวมของนักเรียน ถือว่าเป็นพลังแห่งการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีข้อค้นพบเพิ่มเติม คือ ครูที่ร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีความเชื่อที่เกี่ยวกับวิธีการสอนและตัวผู้เรียนว่า การที่จะพัฒนา นักเรียนได้ต้องมาจากการสังเกตผู้เรียนอย่างสนใจ และมีความเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ให้แตกฉานยิ่งขึ้น ครูตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมการสอนของตนซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด อีกทั้งการรับทราบข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อวิชาชีพทำได้อย่างกว้างขวาง และรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงและพัฒนางานวิชาชีพได้ตลอดเวลา จึงเป็นผลให้ครูเกิดแรงบันดาลใจที่จะร่วมมือกันในการพัฒนาและอุทิศตนทางวิชาชีพเพื่อศิษย์ ที่สำคัญคือ ยังสามารถลดอัตราการลาหยุดงานน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบเก่า และยังพบว่า ครูมีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ของตนให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียนได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว ครูร่วมวิชาชีพมีความผูกพัน และพร้อมใจกันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัด และยั่งยืนต่อไป และประเด็นที่ 2 คือ ผลดีต่อผู้เรียนพบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่นำมาร่วมกันพัฒนาครู สามารถลดอัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนให้น้อยลง และอัตราการขาดเรียน

ลดลง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาการอ่านสูงขึ้นอย่างชัดเจน เมื่อเทียบกับรูปแบบเดิม

จะเห็นว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ส่งผลต่อการจัดการศึกษา ทั้งด้านการพัฒนาครูและการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้สนับสนุนในด้านการพัฒนาครู จึงก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้การศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง นอกจากนี้ครูผู้สอนยังเกิดขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว และสามารถนำวิธีการดังกล่าวไปพัฒนาวิชาชีพได้ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงสนับสนุนการโค้ช ซึ่งเป็นกระบวนการในการพัฒนาครูเช่นเดียวกัน เนื่องจากครูที่ใช้กระบวนการโค้ช นำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน จะเกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาการเรียนรู้ ความร่วมมือที่เกิดขึ้นนี้ย่อมส่งผลต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เกิดเป็นความร่วมมือกันของครู ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบได้ คือ พัฒนาทั้งวิชาชีพครู พัฒนาผู้เรียน และทำให้องค์กรได้รับการพัฒนาต่อไป

จากแนวทางการพัฒนาครูดังกล่าวนำไปสู่กระบวนการพัฒนาครู ซึ่งกระบวนการที่ใช้ในการพัฒนาครูต่อเนื่องกันมายาวนาน คือ การฝึกอบรม

การฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ จึงใช้รูปแบบการฝึกอบรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาบุคลากร เพื่อเป็นการฝึกฝน เพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับบุคลากรในหน่วยงานทั้งด้านทักษะหรือทางด้านวิชาการ อันจะช่วยให้บุคลากรมีความเชื่อมั่นในการทำงานเพิ่มขึ้นและเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร นำเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายของการฝึกอบรม

สำหรับความหมายของการฝึกอบรมนั้น มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

Herbison and Myer (1964: 94) และ Scott and Mitchell (1972: 281) ได้ให้ความหมายไปในทำนองเดียวกันว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่จะเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) เพิ่มฝีมือในการทำงาน (skill) และความสามารถ (capacity) ของบุคคลในสังคมใดสังคมหนึ่งให้สูงขึ้น ช่วยให้ความสัมพันธ์กับองค์การดีขึ้น ตลอดจนช่วยให้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ Hoffer, George, and Valacich (2002: 1) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้้อย่างหลากหลายในงานต่าง ๆ ที่ตนเองเกี่ยวข้องในองค์การ

และเพื่อให้มีความสามารถในการใช้เครื่องมือที่ต้องนำไปปฏิบัติหน้าที่จนเกิดความชำนาญ สอดคล้องกับวิจิตร อาวะกุล (2550: 15) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการเพิ่มความรู้ ความชำนาญ และความสามารถของบุคคล หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เป็นการพัฒนาบุคคล” หรืออาจกล่าวได้ว่าการฝึกอบรม ก็คือ “ กระบวนการที่จะส่งเสริมสมรรถภาพบุคคล (พนักงาน ข้าราชการ) ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลโดยตรงไปยังผลงานของสถาบัน สังคม ประชาชน ซึ่งมีความหมายเป็นไปในทำนองเดียวกับศศิกายุจน์ ทวีสุวรรณ (2545), ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ (2548) และ มหาวิทยาลัยมหิดล (2554: ออนไลน์) ที่อธิบายว่า การฝึกอบรม เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรที่มีกระบวนการซึ่งจัดขึ้นอย่างเป็นระบบ เป็นแบบแผน มีการวางแผน การจัดลำดับกิจกรรม และมีกระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์เกี่ยวกับงาน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความชำนาญเกี่ยวกับงานในหน้าที่หรือในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ ภายในระยะเวลาที่กำหนดและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่จะส่งเสริมให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สรุปได้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่ถ่ายทอดความรู้โดยมุ่งเน้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีระบบ เพื่อพัฒนาทักษะ ความชำนาญ ความรู้ ความสามารถ และทัศนคติของบุคคลให้ไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานและภาระหน้าที่ต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความสำคัญของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมที่ดีจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรในหน่วยงานซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มผลผลิตให้กับองค์กร ช่วยทำให้เกิดเจตคติที่ดีกับองค์กร ช่วยองค์การในการลดค่าใช้จ่ายเนื่องจากการฝึกอบรมทำให้มีการขาดงานน้อยลงและลดอัตราการลาออก ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Cooke (1989) ที่กล่าวไว้ สรุปได้ว่า การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การสามารถช่วยวางแผนอัตรากำลังของบุคลากรในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นข้อมูลในการโยกย้ายเลื่อนตำแหน่งแต่งตั้ง ทำให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง การฝึกอบรมจะทำให้องค์การได้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร นอกจากนี้ Cooke ยังกล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่จำเป็นต้องมีการฝึกอบรม เนื่องจากไม่มีสถาบันการศึกษาใด ๆ ที่สามารถผลิตคนให้มีความสามารถที่จะทำงานในองค์กรต่าง ๆ ได้ทันที องค์กรที่รับบุคลากรใหม่จึงต้องทำการฝึกอบรมประเภทก่อนการทำงาน (Preservice Training) อาจเป็นการปฐมนิเทศ (Orientation) หรือการให้คำแนะนำการทำงาน (Introduction Training) เพื่อให้บุคลากรใหม่สามารถคุ้นเคยกับสถานที่ที่จะทำงาน เข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกขององค์การ ตลอดจนเข้าใจวัตถุประสงค์ของ

หน่วยงาน มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่พอเหมาะสมต่อความต้องการของหน่วยงาน และช่วยสร้างขวัญ กำลังใจ และเจตคติที่ถูกต้องให้กับบุคลากรใหม่ ประกอบกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ สภาพการเมือง เศรษฐกิจและสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ นโยบายของรัฐบาล ที่ให้ความสำคัญทางด้านอุตสาหกรรม ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ การที่สภาการณ้ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและระบบ การศึกษา หรือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ นโยบายขององค์การ การแบ่งส่วนงานในองค์การ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร การเปลี่ยนแปลง วิธีการทำงาน การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่หรือการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่ เป็นผลให้องค์การต้อง หาทางให้บุคลากรสามารถทำงานในสภาพแวดล้อมใหม่ได้ภายในเวลารวดเร็ว และการฝึกอบรม ที่ถูกต้อง จะช่วยให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ได้เร็วยิ่งขึ้น การฝึกอบรมและพัฒนาดังกล่าวเป็นการ ฝึกอบรมหลังจากที่บุคลากรได้เข้ามาปฏิบัติงานในองค์การแล้ว เรียกว่า การฝึกอบรมระหว่างทำงาน (In-service Training) องค์การใดมีการฝึกอบรมอย่างมีระบบ องค์การนั้นก็ได้รับประโยชน์จาก การฝึกอบรม คือ มีการเพิ่มผลผลิต (Productivity) มีบุคลากรที่มีคุณภาพและมีความพอใจ ในการทำงาน ตั้งใจทำงานอย่างขยันขันแข็ง สอดคล้องกับคำกล่าวของ Yoder (1988) ที่ว่า ถ้าพนักงานได้พัฒนาและใช้ทักษะต่าง ๆ ของตนอย่างสูงสุดและเต็มความสามารถแล้ว บุคคลนั้น จะต้องมีโอกาสที่จะได้พัฒนาตนเอง มีช่องทางได้ทำงานที่ใช้ทักษะสูงขึ้น และมีความรับผิดชอบ มากขึ้น ซึ่งจากคำกล่าวนี้ทำให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะในด้านการฝึกทักษะต่าง ๆ เพื่อบุคลากรได้ทำงานที่ใช้ทักษะมากขึ้น และมีความรับผิดชอบ มากขึ้น นับเป็นการสนองตอบความต้องการของมนุษย์ตามลำดับขั้นตามทฤษฎีของ Maslow (1970) ชาญ สวัสดิ์สาลี (2550: 16) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกอบรม เนื่องจากเหตุผล หลายประการ สรุปสาระสำคัญได้คือ การฝึกอบรมช่วยให้บุคคลต่าง ๆ ในหน่วยงานสามารถ ปฏิบัติงานตามขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงใหม่ได้อย่างถูกต้อง ช่วยพัฒนาบุคลากร ปรับปรุงและเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้มีบุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ รวมถึงแนวคิดหรือวิทยาการใหม่ ๆ อันทันสมัย เพื่อให้ก้าวทันต่อความเจริญก้าวหน้า และทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ เพิ่มเติมประสบการณ์ ส่งผลให้บุคลากรมีความเหมาะสมกับงานมากยิ่งขึ้น การฝึกอบรมยังช่วยเพิ่มผลผลิต หน่วยงาน จะได้ผลงานมากขึ้นเพราะผู้ปฏิบัติงาน ทำงานได้มาตรฐานทั้งยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายและ ประหยัดเวลาได้มาก ดังนั้นเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม วิทยากร และผู้มีหน้าที่บริหารโครงการฝึกอบรม ทุกระดับ จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการฝึก อบรมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้จัดการฝึกอบรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป การฝึกอบรมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้พัฒนาตนเอง ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ พัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน ช่วยลดเวลาในการเรียนรู้ เพิ่มเติมประสบการณ์ สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ช่วยเพิ่มผลผลิต ช่วยปรับปรุงหรือเพิ่มพูนคุณภาพและประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ช่วยให้ผู้บุคคลต่าง ๆ ในหน่วยงาน มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความมั่นใจ ในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงาน ช่วยสร้างสัมพันธ์ และความสามัคคีในการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขององค์การ

ประเภทของการฝึกอบรม

รูปแบบที่ใช้ในการจัดฝึกอบรมมีหลายประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกันตามแนวความคิด มีนักวิชาการแบ่งไว้หลายแบบแตกต่างกัน เช่น รูปแบบที่ยึดปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นหลัก จะเน้น ความสำคัญที่ผู้เข้ารับการอบรม รูปแบบที่ยึดกระบวนการเป็นหลักจะให้ความสำคัญของกระบวนการ ฝึกอบรม และรูปแบบที่ยึดผลผลิตเป็นหลัก เป็นต้น Johnson and Foa (1989) ได้แบ่งรูปแบบ การสอนการฝึกอบรมเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้ 1) การฝึกอบรมในห้องเรียน (Classroom training methods) เป็นวิธีการสอนการฝึกอบรมที่ใช้ตำราเรียน ใช้วิธีการบรรยาย การสาธิต เป็นต้น 2) การเรียนรู้จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Interactive videodisc) โดยใช้แผ่นวิดีโอติดสไลด์กับ เครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้เข้าอบรมหรือผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับโปรแกรมในแผ่นวิดีโอติดสไลด์ด้วยการ ตอบคำถามเลือกหรือเสนอปัญหาที่กำหนดไว้ในโปรแกรม 3) การเรียนรู้จากเครื่องมือจำลอง สถานการณ์จริง (Face plate simulators) เป็นการให้เรียนรู้ด้วยการสร้างมือที่จำลองสภาพและ สถานการณ์จริงโดยให้ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติจริง เช่น การฝึกบินของนักบิน ฝึกหัด และ 4) การเรียนรู้ด้วยเครื่องมือหรือบุคคลโดยตรง (Hand-on training) ซึ่งหมายถึง การฝึกงานทุกรูปแบบโดยผู้เรียนจะเรียนรู้จากการใช้เครื่องมือหรือการเรียนรู้จากบุคลากรภายใต้ คำแนะนำของผู้ฝึก (Trainer) หรือผู้นิเทศ (Supervisor) ส่วน วิจิตร อวกุล (2550: 83-87) ได้แบ่ง ประเภทของการฝึกอบรมไว้หลายประเภท สรุปได้ดังนี้ 1) การฝึกอบรมก่อนทำงาน (Pre-Service Training or Pre-Entry Training) กล่าวคือ ในการศึกษาความรู้พื้นฐานในโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย ซึ่งจัดการศึกษาจัดหลักสูตรให้สนองความต้องการของตลาด เช่นการแพทย์ วิศวกร นักบิน นักเคมี เศรษฐกร ฯลฯ การศึกษาประเภทนี้ ไม่ได้สอนให้นักศึกษาจบออกมาเพื่อทำงานหรือบริการประชาชน โดยตรง แต่สอนเน้นหนักไปในเชิงวิชาการทั้งในส่วนของหลักการ ทฤษฎี และเทคนิค การทำงาน สำหรับวิธีปฏิบัติให้ฝึกดำเนินงานในโรงงานหรือในสถาบันที่ตรงกับการเรียนรู้นั้น ๆ เพื่อเป็นการฝึก ประสบการณ์ตรงก่อนออกไปประกอบอาชีพ โดยทั่วไปจะพบการฝึกอบรมในลักษณะนี้ตามหลักสูตร การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ซึ่งมักสอนเนื้อหาวิชาการและให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์ ตรงจากการฝึกงานก่อนการจบหลักสูตร การฝึกอบรมนี้ จึงเรียกว่า การอบรมก่อนการทำงาน (Pre-Service Training) 2) การอบรมปฐมนิเทศ (Orientation) กล่าวคือ การอบรมปฐมนิเทศเป็น

การอบรม ให้แก่บุคคลที่เข้ามาทำงานใหม่ ซึ่งได้รับการบรรจุเข้าทำงานในระยะแรก ยังไม่รู้อะไรเกี่ยวกับหน่วยงาน เป็นการแนะนำให้บุคลากรใหม่ให้ทราบเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ ประวัติ ภาวะเบียบ ความเป็นมาของหน่วยงาน ผู้บริหาร โครงสร้างการทำงาน ลักษณะของงานที่รับผิดชอบ เป็นการจัดข้อสงสัยต่าง ๆ นอกจากนั้นการปฐมนิเทศยังช่วยให้พนักงานใหม่ได้รู้จักคุ้นกับหน่วยงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการติดต่อประสานงานและสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การปฐมนิเทศจะช่วยให้บุคลากรใหม่ทราบเรื่องราวความเป็นไปขององค์การด้วยความรวดเร็วภายในระยะเวลาอันสั้น เป็นการหล่อหลอมทัศนคติที่ถูกต้องของหน่วยงาน 3) การฝึกอบรมก่อนเข้าประจำการ (Induction Training) กล่าวคือ พนักงานที่เข้ารับการฝึกก่อนเข้าประจำการ (Pre-Service Training) เมื่อจบจาก โรงเรียนวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ แล้ว ได้รับความรู้พื้นฐานเป็นหลัก หรือทฤษฎีที่ใช้กับงาน กว้าง ๆ พนักงานเหล่านี้จะได้รับการอบรมก่อนให้ปฏิบัติงานจริงตามแผนกต่าง ๆ ก่อนส่งตัวเข้าทำงาน หรือส่งตัวลงปฏิบัติงานในท้องที่เฉพาะเรื่องเฉพาะแห่ง เรียกว่า การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงานหรือก่อนดำรงตำแหน่ง เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ในเรื่องของงาน ลักษณะของงาน วิธีปฏิบัติ ที่ถูกต้อง ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ เป็นการอบรมบุคลากรที่เข้ามาใหม่ หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติงานที่หน่วยใหม่ เพื่อให้พนักงานมีความรู้ในเรื่องหรืองานที่จะต้องไปปฏิบัติในขั้นต้น จะได้ไม่ต้องเสียเวลาไปศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้เสียเวลาและเกิดความสิ้นเปลือง และอาจเกิดผลเสียหายแก่งานได้ 4) การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการหรือประจำการ (In-Service Training, On-The - Job Training) กล่าวคือ การจัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ เกี่ยวกับงานในหน้าที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้มากยิ่งขึ้น ในขณะที่บุคคลยังดำรงตำแหน่งอยู่ ไม่ต้องลาออกไปเรียน ไม่ก่อให้เกิดการเสียหายแก่งานนั้น ในขณะที่รับการฝึก อบรม โดยหน่วยงานหรือทางราชการจัดขึ้นเอง เช่น การอบรมพัฒนาระยะสั้น การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ ฯลฯ ที่หน่วยงาน ต่าง ๆ จัดขึ้นเป็นครั้งคราว การอบรมเหล่านี้จัดว่าเป็นการฝึกอบรม หรือการพัฒนาบุคคลระหว่างการปฏิบัติการ ทั้งสิ้น นอกจากนี้การเรียนทางไปรษณีย์ การซื้อตำรามาอ่านศึกษาด้วยตนเอง ได้สนทนากับผู้ทรงคุณวุฒิ ถือเป็น การฝึกอบรมระหว่างประจำการด้วย เป็นการเติมความรู้ เพิ่มความรู้ใหม่ให้กับผู้ที่กำลังปฏิบัติงาน การฝึกอบรมระหว่างประจำการสามารถทำได้ทุกระดับและทุกวิชาที่มีความจำเป็นในการฝึกอบรม ซึ่งมีวิธีการฝึกอบรมหลายวิธีที่สามารถใช้ให้เหมาะสมกับระดับประเภทของวิชาและบุคคลที่เข้าฝึกอบรม และ 5) การฝึกอบรมเฉพาะเรื่องเฉพาะสาขาวิชา (Specific Training) กล่าวคือ เป็นการอบรมเทคนิคปลีกย่อย ในรายละเอียดเฉพาะเรื่อง เช่น การอบรมเทคนิคการตรวจการติดเชื้ในรังไข่ การตรวจตัวอ่อน การปรับโมดูล ฯลฯ ซึ่งเป็นการอบรมรายละเอียดเฉพาะเรื่องที่ทำเป็นพิเศษของหน่วยงาน เพื่อเสริมงานหลักให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และรวมถึงการอบรมอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย อบรมลูกเสือชาวบ้าน อบรมอาสาสมัคร อบรมหน่วยบรรเทาทุกข์ การอบรม เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม หรือการอบรมให้บริการแก่คน ภายนอกหน่วยงาน เป็นการร่วมมือใน การจัดอบรมระหว่างหน่วยงานในสังคมชุมชน

จากข้อมูลประเภทของการฝึกอบรมข้างต้น สรุปได้ว่า โดยทั่วไป การฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การฝึกอบรมก่อนการทำงาน อาจจะเป็นการฝึกในระหว่างเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอนที่ถูกกำหนดไว้ในมหาวิทยาลัยหรือในโรงเรียน เฉพาะทาง หรืออาจเป็นการฝึกอบรมก่อนที่บุคคลจะเข้ารับตำแหน่งงานก็ได้ และ 2) การฝึกอบรม ขณะปฏิบัติงาน ซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรมีเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ หรือทักษะต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน

เทคนิคการฝึกอบรม

ในด้านวิธีการและเทคนิคของการฝึกอบรม วิจิตร อวกุล (2550: 88-93) กล่าวว่า เทคนิคการฝึกอบรม หมายถึง วิธีการสอนการอบรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้รับการฝึกอบรม เรียนรู้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรตามวัตถุประสงค์ของการอบรม โดยการฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการอบรมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของการอบรม ดังนั้นเทคนิค การสอนแต่ละอย่างย่อมจะเหมาะสมกับบางวิชา กับบางกลุ่ม บางระดับ อายุ การศึกษา ช่วงระยะเวลา ฯลฯ ฉะนั้น ผู้สอนจึงต้องเลือกใช้เพื่อให้เกิดผลมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เทคนิค การฝึกอบรมจึงมีความสำคัญต่อการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร และยังมีผลไปถึงการจูงใจให้เกิด การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม รูปแบบของการฝึกอบรม ที่ใช้กันทั่วไปมีมากมายแต่ที่นิยมปฏิบัติกันมี ดังนี้ 1) การบรรยายหรือการสอน (Lecture) เป็นการสอนโดยอาศัยหลักความแตกต่างของความรู้โดยผู้บรรยายมีความรู้สูงกว่าผู้รับการบรรยาย ผู้อบรมมีความรู้น้อย ผู้สอนถ่ายทอดให้ผู้รับการอบรมทางเดียว มีลักษณะการสอนบอกเล่าทาง วิชาการ สื่อสารทางเดียวเพื่อสร้างเปลี่ยนแปลง ความรู้สึกรู้คิด ความเชื่อเพื่อให้เกิดการยอมรับ เรื่องราว หลักการทฤษฎีโดยใช้การจูงใจ ความจริง เหตุผล หลักทฤษฎีและวิธีการต่าง ๆ โดยจะต้องมี เอกสารประกอบคำบรรยาย ตำรา การค้นคว้า การใช้ ห้องสมุดด้วยจึงจะได้ผล 2) การประชุม (Meeting) การประชุมเป็นวิธีหนึ่งของการฝึกอบรมในหน่วยธุรกิจขนาดเล็ก มักใช้การประชุม เป็นการอบรม เช่น ร้านจำหน่ายสินค้าอาหาร เครื่องดื่ม ฯลฯ มักจะใช้วิธีการประชุมเจ้าหน้าที่ พนักงาน มีวิธีการทำงาน กฎระเบียบ ข้อบังคับมาชี้แจง ทำความเข้าใจ ในการประชุมผู้จัดการมักเป็น ประธานที่ประชุม หรือการอบรมนั้น ๆ เกี่ยวกับเรื่องราวนโยบายใหม่ ๆ หรือมีข้อเสนอแนะที่ดี สามารถรับมาปฏิบัติ สรุปเป็นมติที่ประชุมที่ทุกคนต้องปฏิบัติและมีส่วนรับรู้ นอกจากนั้นเพื่อให้ การฝึกอบรมโดยใช้การประชุมได้ผลดียิ่งขึ้น ผู้บริหารอาจใช้บทบาททางการบริหารเข้าช่วยงาน ฝึกอบรมเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยอาจใช้กฎ ระเบียบ เกณฑ์ต่าง ๆ บังคับ รวมทั้งการให้รางวัลสำหรับ ผู้ที่ทำงานได้ผลดีและลงโทษผู้ฝ่าฝืน หรือกระทำผิดระเบียบกฎเกณฑ์ 3) การนำอภิปราย (Leading

Discussion) เป็นเทคนิคการอบรมโดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมอบรม สามารถแสดงความคิดเห็นเสรี มีข้อยุติเป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูน ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการเรียนรู้ที่กว้างขวาง ตามวัตถุประสงค์และกรอบที่กำหนด โดยมี ผู้นำอภิปราย ซึ่งต้องมีความรู้ ความสามารถ เป็นอย่างดี การอภิปรายมักใช้กับกลุ่มที่มีความรู้และประสบการณ์ จำนวน 20 คน ไม่เกิน 25 คน ข้อมูลข่าวสารจะมาจากผู้นำอภิปราย และประสบการณ์จะมาจากผู้อภิปราย ผลจากอภิปรายมักไม่มีการลงคะแนนเสียง แต่มีลักษณะสรุปข้อเสนอแนะต่าง ๆ จดบันทึก รวมทั้งเก็บรักษาความทรงจำจาก ถ้อยคำ และการอภิปรายในกลุ่มไว้เพื่อพัฒนาตนเอง การอภิปรายจึงเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ ร่วมกันหรือจากประสบการณ์โดยเฉพาะของผู้อื่น นำมาเป็นสิ่งพัฒนาตนเองและพัฒนางานที่ตนทำ ผู้นำการอภิปรายจึงต้องมีความสามารถในการที่จะทำไม่ให้เกิดการขัดแย้ง และสามารถดึงประสบการณ์ จากผู้เข้าร่วมประชุมมาให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ 4) การอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ หลายคน (Panel Discussion) การอภิปรายที่มี ผู้อภิปรายระหว่าง 3 - 4 คน รวมทั้งผู้นำอภิปราย คอยสรุปและเชื่อมโยงเรื่องราวของวิทยากรแต่ละคนให้ผู้ฟังเข้าใจดีขึ้น โดยวิทยากรจะออกความเห็น ในหัวข้อเรื่องเดียวกัน 5) การอภิปรายแบบ ซิมโปเซียม (Symposium) การอภิปรายแบบนี้ คล้ายกับการอภิปรายหมู่ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิหลายคน วิธีการคือ ทุกคนพูดเรื่องเดียวกันแต่แบ่งกันพูด คนละตอน เช่น ถ้าพูดเรื่องอ้อย คนที่หนึ่งอาจพูดเรื่องพันธุ์อ้อย คนที่สองพูดเรื่องการปลูก คนที่สาม พูดเรื่องการ เก็บเกี่ยว เป็นต้น โดยมีผู้ดำเนินการอภิปราย (Moderator) เป็นผู้คอยเชื่อมโยงและ ประสานเรื่องให้ผู้ฟังเข้าใจดีขึ้น 6) การฝึกอบรมแบบอื่น ๆ เช่น การประชุมผู้มีประสบการณ์หรือ มีความรอบรู้ในสาขาต่าง ๆ (Conference) การประชุมทางวิชาการ (Institute) การประชุมระดับ ผู้นำหัวหน้า (Convention) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การสัมมนา (Seminar) การประชุมซินดิเคต (Syndicate) การตั้งเป็นคณะกรรมการ (Colloquy) การตั้งเป็นคณะทำงาน (Working Group) การศึกษาจากกรณี (Case Study) การระดมความคิด (Brain Storming) การอภิปรายกลุ่มย่อย (Group Discussion) เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การฝึกอบรมจำแนกได้หลายลักษณะและมีหลากหลายวิธีการ เทคนิค ในการฝึกอบรมมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการนำรูปแบบและประเภทของการฝึกอบรมมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือองค์การที่ตนรับผิดชอบอยู่ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ นำการฝึกอบรม มาใช้ก่อนทำการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงเป็นการฝึกอบรมระหว่างประจำการ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ในการศึกษามีคำที่ใช้เรียกรูปแบบการสอน (Teaching Model) ได้หลายอย่าง เช่น รูปแบบการเรียนการสอน หรือรูปแบบการจัดการเรียนการสอน นำเสนอรายละเอียดได้ ดังนี้

ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีความหมายในลักษณะเดียวกับระบบการเรียนการสอน ซึ่งนักการศึกษา นิยมใช้คำว่า “ระบบ” ซึ่งมีความหมายเป็นระบบใหญ่ ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอนในภาพรวม และนิยมใช้คำว่า “รูปแบบ” กับระบบที่เล็กกว่า โดยเฉพาะกับ “วิธีการสอน” ในด้านความหมายของรูปแบบการสอน มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Saylor and others (1981: 271) กล่าวว่า รูปแบบการสอน (teaching Model) หมายถึง แบบ (pattern) ของการสอนที่มีการจัดกระทำพฤติกรรมขึ้นจำนวนหนึ่ง มีความแตกต่างกัน เพื่อจุดหมายหรือจุดเน้นเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง

Joyce and Well (1992: 1-4) กล่าวว่า รูปแบบการสอน คือ แผน (plan) หรือแบบ (pattern) ที่ครูสามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน หรือการสอนที่เป็นกลุ่มย่อย หรือเพื่อจัดสื่อการเรียนการสอนซึ่งรวมถึงหนังสือ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนและหลักสูตรรายวิชา ในแต่ละรูปแบบจะชี้แนวทางในการออกแบบการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Driscoll (1994: 333) กล่าวว่า รูปแบบการสอน หมายถึงกระบวนการที่มีการจัดเป็นลำดับขั้นตอน ที่ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาเพื่อการจัดการการสอน ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดผลการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงตามเป้าหมายที่ต้องการ

ทิตนา แชมมณี (2550: 3-4) กล่าวว่า รูปแบบการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนซึ่งจัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ มีแบบแผนตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยมีวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ตามแนวคิดของรูปแบบที่ปรากฏนั้น ซึ่งถือเป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักการของรูปแบบการศึกษานั้น ซึ่งคุณลักษณะสำคัญของรูปแบบการสอนจึงต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ปรัชญาหรือทฤษฎีหรือหลักการที่เป็นแนวคิดพื้นฐาน เรียกว่าเป็นหลักการของรูปแบบการศึกษานั้น 2) มีการอธิบายเกี่ยวกับสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอน และ 3) มีการจัดองค์ประกอบของระบบการสอนเพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการพิสูจน์ ทดลองประสิทธิภาพของระบบนั้น จึงจะสามารถนำไปใช้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้นได้

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการสอน หมายถึง แบบแผนในการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนได้กำหนดขึ้น โดยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การจัดกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอน

ในการจัดกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอน มีนักวิชาการจัดกลุ่มไว้หลายลักษณะ ดังนี้

Saylor and others (1981: 271) ได้จัดกลุ่มของรูปแบบการสอนตามประเภทของหลักสูตร โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนกับหลักสูตรแต่ละประเภทเป็นหลัก รูปแบบการสอนตามแนวคิดนี้ จัดแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

1. รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชา (Subject Matter/ Discipline) เช่น การบรรยาย การอภิปราย การถามคำถาม เป็นต้น
2. รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่เน้นสมรรถภาพ (Specific Competencies/ Technology) เช่น การทบทวน การทำแบบฝึกหัด บทเรียนโปรแกรม เป็นต้น
3. รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่เน้นคุณลักษณะ (Human traits/ Processes) เช่น การเรียนด้วยการค้นคว้าเป็นกลุ่ม การเรียนแบบสืบสอบ เป็นต้น
4. รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่เน้นกิจกรรมและปัญหาสังคม (Social Functions / Activities) เช่น การร่วมกิจกรรมกับชุมชน
5. รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่เน้นความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (Interests and Needs / Activities) เช่น การเรียนด้วยตนเอง

Joyce and Well (1992: 80-88) ได้จัดกลุ่มรูปแบบการสอนตามผลหรือจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน รูปแบบการสอนตามแนวคิดนี้จัดแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาบุคคล (The Personal Family) เป็นรูปแบบในการสอนเน้นการพัฒนาที่ตัวบุคคล โดยมีกระบวนการสร้างและพัฒนาตัวบุคคล อารมณ์ของบุคคล เพื่อสอนให้รู้จักการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เสริมสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และรับผิดชอบโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รูปแบบการสอน ในกลุ่มนี้ได้แก่ การสอนแบบไม่สั่งการ (Nondirective Teaching) การสอนเพื่อเพิ่มมโนทัศน์ในตนเอง (Enhancing Self-Concept) เป็นต้น
2. รูปแบบการสอนที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Family) เน้นความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยลดความรุนแรง ใช้การประนีประนอมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมกับผู้เรียนตามหลักการของประชาธิปไตย การทำงานร่วมกัน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ได้แก่ การสอนแบบร่วมกันค้นคว้าทำงานเป็นกลุ่ม

(Group Investigation) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การศึกษาสังคมด้วยกระบวนการสืบสอบ (Jurisprudential Inquiry) เป็นต้น

3. รูปแบบการสอนที่เน้นการจัดกระบวนการสารสนเทศหรือการกระบวนการคิด (The Information-Processing Family) มุ่งส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มีความสามารถรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลการเข้าใจปัญหาต่าง ๆ และการคิดหาวิธีแก้ปัญหา ตลอดจนการสร้างความคิดรวบยอดและรู้จักใช้ภาษาที่เหมาะสมในการสื่อสาร เพื่อถ่ายทอดวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้น โดยมุ่งเน้นความสำคัญไปที่สมรรถภาพการคิดของผู้เรียน การใช้กระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ ได้แก่ การสอนการคิดเชิงอนุมาน (Inductive Thinking) การสอนการจำ (Memorization) การฝึกกระบวนการสืบสอบ (Inquiry Training) การสอนการสร้างมโนทัศน์ (Concept Attainment) การสอนการให้โครงสร้างทางความคิด (Advance Organizers) การพัฒนาทางปัญญา (The Developing Intellect) การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ (Synoptic) และการฝึกกระบวนการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry) เป็นต้น

4. รูปแบบการสอนที่เน้นด้านพฤติกรรม (The Behavioral System Family) รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้เป็นรูปแบบการสอนที่ได้รับแนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้เชิงพฤติกรรม เน้นไปที่การปรับพฤติกรรม การตอบสนองหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียน รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ได้แก่ การสอนเพื่อให้ควบคุมตนเอง (Learning Self-Control) การฝึกฝนตนเอง (Training and Self-Control) การเรียนแบบรอบรู้ (Mastery Learning) การเรียนรู้แบบมีเงื่อนไข (The Condition of Learning) สถานการณ์จำลอง (Simulation) การเรียนรู้สังคม (Social Learning) การสอนตรง (Direct Instruction) เป็นต้น

ทิสนา เขมมณี (2553: 224) ได้จัดหมวดหมู่ของรูปแบบการเรียนการสอนตามลักษณะของวัตถุประสงค์เฉพาะหรือเจตนารมณ์ของรูปแบบ ซึ่งสามารถ จัดกลุ่มได้เป็น 5 หมวดดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของข้อเท็จจริง มโนทัศน์ ความคิดรวบยอด หรือข้อมูลตามสาระที่ปรากฏ

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (affective domain) เป็นรูปแบบการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์

3. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (psycho-motor domain) เป็นรูปแบบที่มุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ เน้นการกระทำ หรือการได้แสดงออกต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการ วิธีการซึ่งแตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย

4. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (process skill) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการ ซึ่งอาจเป็นกระบวนการทางสติปัญญา เช่น กระบวนการคิด กระบวนการสืบสอบ แสวงหาความรู้ การคิดวิเคราะห์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การใช้เหตุผล การสืบสอบ การอุปนัย การนิรนัย และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น หรืออาจเป็นกระบวนการทางสังคม และกระบวนการทำงานร่วมกัน เป็นต้น

5. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ (integration) เป็นรูปแบบมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้การบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ และวิธีการ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนในลักษณะมุ่งเน้นการพัฒนาเป็นองค์รวม

จะเห็นได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีหลายลักษณะ จำแนกเป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบ หรือพิจารณาจัดกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอนจากความสอดคล้องของรูปแบบกับหลักสูตร หรืออาจพิจารณาจัดกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอนจากการเน้นผลที่เกิดกับผู้เรียน

หลักการพื้นฐานของการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือหรือแนวทางที่ช่วยให้ครูได้จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีหลักการพื้นฐานที่ผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรคำนึงถึง เพื่อช่วยให้การออกแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพ ดังนี้ (Smith & Ragan, 1999: 18; Gagné, Wager, Golas, & Keller, 2005: 2-3)

1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ ในการออกแบบการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้มากกว่ากระบวนการสอน ผู้ออกแบบการเรียนการสอนจะต้องพิจารณาถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ชัดเจน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการเลือกกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ความสามารถในการเรียนรู้และเจตคติของผู้เรียน ปัจจัยเหล่านี้ครูผู้สอนควรนำมาพิจารณาในการออกแบบการเรียนการสอน

3. การประยุกต์ใช้หลักการเรียนการสอน วิธีสอน รูปแบบการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและเนื้อหาสาระที่นำมาจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญาและจิตใจในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการพัฒนารอบด้าน

4. ใช้วิธีการและสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรเลือกใช้สื่อที่ช่วยทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และคำนึงถึงความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนยิ่งขึ้น

5. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการวางแผน การนำไปทดลองใช้ และนำผลการทดลองและข้อเสนอแนะจากผู้เรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้มีคุณภาพมากขึ้น การพัฒนาอย่างต่อเนื่องดังกล่าวจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ

6. การประเมินผลให้ครอบคลุม โดยประเมินทั้งกระบวนการเรียนการสอนและประเมินผลผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการประเมินผลผู้เรียนไม่ควรตั้งจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อต้องการทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่านั้น แต่ควรให้ได้ข้อมูลอื่น ๆ ที่จะนำไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตร

7. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการเรียนการสอน ผู้ออกแบบควรทราบว่าองค์ประกอบการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กันทั้งหมด เช่น จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน และให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้อย่างจะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการ

หลักการพื้นฐานในการออกแบบการเรียนการสอนที่กล่าวข้างต้นนี้เป็นแนวทางทั่วไปสำหรับนักออกแบบการเรียนการสอนที่เริ่มต้นการทำงานในด้านนี้ได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทการเรียนการสอน

Saylor and Others (1981: 294-299) เสนอหลักในการออกแบบและพัฒนาารูปแบบไว้ โดยควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ ผู้พัฒนารูปแบบการสอนควรจะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์ของกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้อบรมบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้นในการพัฒนารูปแบบจะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายทั่วไปของรูปแบบการออกแบบการสอน (instructional design model) เพื่ออธิบายองค์ประกอบของการทำงานหรือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเหล่านั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจขั้นตอนกระบวนการทำงานและใช้ตรวจสอบการดำเนินงาน

2. ความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมาย ผู้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการที่จะบรรลุเป้าหมาย ซึ่งโอกาสที่จะเกิดระดับความเป็นไปได้ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการฝึกในการเรียนรู้

3. แรงจูงใจของผู้เรียน รูปแบบจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้พัฒนารูปแบบจึงควรจัดให้มีกิจกรรมที่จะสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อาจจะทำให้ได้โดยการใช้สื่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ท้าทาย กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

4. หลักการเรียนรู้ ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนไม่ควรยึดมั่นในทฤษฎีหรือหลักการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว แต่ควรนำหลักการเรียนรู้หลาย ๆ อย่างมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนของตน เช่น พัฒนาการทางด้านสติปัญญาแรงจูงใจการเสริมแรง พัฒนาการด้านเจตคติและค่านิยม ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

5. สื่อหรือสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงเครื่องมือและทรัพยากรที่ใช้ ผู้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความพร้อมในด้านเครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งในส่วนนี้มีความสอดคล้องกับ Joyce and Weil (1996: 161-178) ได้กล่าวไว้ คือ 1) รูปแบบการเรียน ควรมียุทธศาสตร์รองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นต้น 2) เมื่อได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแล้ว ก่อนนำไปใช้ต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และทำการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบจากการใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข 3) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน อาจจะทำแบบให้นำไปใช้ได้อย่างกว้างขวางหรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ และ 4) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะมีจุดมุ่งหมายหลักในการพิจารณารูปแบบไปใช้ กล่าวคือ ผู้ใช้ได้นำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในจุดประสงค์เดียวกันกับผู้ออกแบบซึ่งได้ระบุไว้แล้วในรูแบบนี้ก็ได้ หรือผู้ใช้จะนำรูปแบบไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนก็ได้

กล่าวโดยสรุป การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพควรมีแนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานรองรับ และไม่ควรใช้เพียงแนวคิดเดียว เนื่องจากในการจัดการเรียนรู้เป็นการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นควรมีการทดลองใช้เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

Seels and Glasgow (1990: 50-52) เสนอขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหา (Problem Analysis) ใช้เทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อระบุถึงสิ่งที่เป็นปัญหา และให้ทราบว่าเป็นปัญหาการเรียนการสอนหรือไม่

2. การวิเคราะห์การเรียนการสอนและภาระงาน (Task and Instructional Analysis) ทำการรวบรวมสารสนเทศมาตรฐานการปฏิบัติและทักษะต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์และตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนต้องมีก่อนที่จะเรียนรู้และพื้นฐานที่ต้องเรียนมาก่อน

3. ระบุจุดประสงค์และแบบทดสอบ (Objectives and Tests) เขียนจุดประสงค์การวัดให้ชัดเจนพร้อมเกณฑ์ในการวัดจุดประสงค์นั้น

4. กลวิธีการสอน (Instructional Strategy) ตัดสินใจเลือกกลวิธีการเรียนการสอน หรือองค์ประกอบของการเรียนการสอน อาจเป็นการนำเสนอหรือเงื่อนไขในการปฏิบัติ

5. ตัดสินใจเลือกสื่อการเรียนการสอน (Media Decisions) และวิธีการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้นั้น

6. พัฒนาวัสดุอุปกรณ์ (Materials Development) วางแผนให้เพื่อเกิดประสิทธิผล โดยการพัฒนาโปรแกรมหรือพัฒนาวัสดุอุปกรณ์หรือใช้วิธีกำกับติดตาม เพื่อให้เกิดความมั่นใจในผลที่จะเกิดขึ้น

7. การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน (Formative Evaluation) วางกลวิธีในการที่จะประเมินผลระหว่างระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสะท้อนผลการบรรลุจุดประสงค์ ทบทวนและประเมินความเป็นไปได้และทำการประเมินซ้ำ

8. การนำไปใช้ในสถานการณ์จริงและการปรับปรุง (Implementation Maintenance)

9. การประเมินสรุป (Summative Evaluation) ทำการเก็บรวบรวมสารสนเทศประกอบการตัดสินใจในการที่จะ ผ่านหรือไม่ผ่าน ได้หรือตก เปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

10. การเผยแพร่ขยายผลการนำไปใช้ (Dissemination Diffusion) การนำรูปแบบการเรียนการสอนที่ผ่านการพิสูจน์ความมีคุณภาพแล้วไปใช้กับกลุ่มอื่น

อีกแนวคิดหนึ่งซึ่งผู้สอนนิยมนำมาใช้กันมาก คือการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่ง Malachowski (2004) เสนอขั้นตอนการพัฒนารูปแบบไว้ ดังนี้

1. ขั้นตอนวิเคราะห์ (Analyze Phase) เป็นการวิเคราะห์และประเมินความต้องการจำเป็น ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ การรวบรวมภาระงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ สร้างเครื่องวัดคุณภาพระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการเลือกวิธีการในการจัดการเรียนรู้ การประมาณการใช้งบประมาณที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้

2. ขั้นตอนออกแบบ (Design Phase) ทำการออกแบบการเรียนการสอนและการนำเสนอ (Design instruction and presentations) ประกอบด้วย การออกแบบวิธีการหรือรูปแบบที่จะทำให้บรรลุ เป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละภาระงาน ซึ่งต้องพิจารณาให้ครอบคลุมทั้งผลการเรียนรู้ที่ต้องการและคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิด เขียนคำอธิบายและระบุขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละภาระงานให้ชัดเจน พัฒนาเครื่องมือวัดการปฏิบัติ (Performance tests) ที่ครอบคลุมความรู้ในภาระงานที่จัดการเรียนรู้ ระบุพฤติกรรมที่เป็นพื้นฐานซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมีมาก่อนที่จะได้รับการเรียนรู้ ทำการจัดลำดับและโครงสร้างของจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยเริ่มจากง่ายไปหายาก

3. ขั้นตอนพัฒนา (Develop Phase) ทำการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (Develop materials) ประกอบด้วย การจัดทำรายการการปฏิบัติกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาระงาน เลือกวิธีการจัดการเรียนรู้หรือสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ตรวจสอบวัสดุที่มีอยู่ซึ่งจะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู คู่มือในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ หรืออาจมีตัวอย่างชิ้นงานและแฟ้มสะสมงาน นำสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้มาสังเคราะห์กับโปรแกรมการเรียนตามหลักสูตร ทำการตรวจสอบเพื่อยืนยันความสอดคล้องจุดประสงค์ของรายวิชา (Objective) และเป้าหมายของหลักสูตร (Goals)

4. ขั้นตอนนำไปใช้ (Implement Phase) นำสาระและกิจกรรมไปใช้ ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการวางแผนในการบริหารจัดการเพื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้และดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

5. ขั้นตอนประเมิน (Evaluate Phase) ทำการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนและประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย ตรวจสอบทบทวนและทำการประเมินภายใน กระบวนการในการออกแบบจัดการเรียนรู้ว่า แต่ละขั้นตอนประสบความสำเร็จอย่างไร มากน้อยเพียงใด และมีสิ่งสนับสนุนหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคอย่างไรบ้าง

ประเมินผลในลักษณะภายนอก เช่น ใช้การสังเกตว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากภาระงานต่าง ๆ และมีผลการเรียนรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอย่างไร เพื่อนำไปพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการสอนเป็นกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีการวางแผน กำหนดขอบข่ายขั้นตอนและเลือกใช้วิธีการรวมถึงวัสดุต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ และที่การตรวจสอบ ทบทวนขั้นตอนต่าง ๆ ในการนำรูปแบบการสอนไปใช้เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน ทำให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

ระบบการเรียนการสอน

นักการศึกษาหลายคนได้กล่าวถึงวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงระบบ โดยนำมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอน ดังนี้

ความหมายของระบบการเรียนการสอน

สจัต อุทรานันท์ (2548: 6) ได้ให้ความหมายของระบบการเรียนการสอนว่า หมายถึง การจัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กันเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับอาภรณ์ ใจเที่ยง (2540: 22) กล่าวว่า การสอนเชิงระบบ หมายถึง การจัดองค์ประกอบของการสอนไว้อย่างมีลำดับขั้นตอน และมีความสัมพันธ์กันเพื่อสะดวกต่อการนำไปสู่จุดหมายปลายทางของการสอนที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาอีกหลายคน ที่ให้ความหมายของคำว่าระบบที่สอดคล้องกัน Sear (1967) กล่าวว่า ระบบเป็นการจัดสิ่งต่าง ๆ ให้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระเบียบและเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสอดคล้องกับ Banathy (1968) กล่าวว่า ระบบ หมายถึง การที่รวบรวมส่วนประกอบต่าง ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกันเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขณะที่ Gagne and Briggs (1974: 19) กล่าวว่า ระบบ หมายถึง วิธีการใด ๆ ก็ได้ที่ได้มีการจัดการไว้อย่างเป็นระเบียบเป็นลำดับ เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย และทศนา แชมมณี (2555: 198) กล่าวว่า องค์ประกอบของระบบจะต้องประกอบด้วยสิ่งสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) องค์ประกอบสำคัญ ๆ ของระบบ 2) ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบ และ 3) เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของระบบ

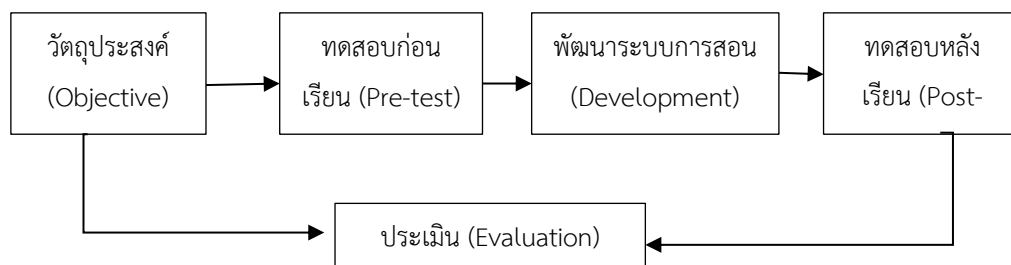
สรุปได้ว่า ระบบการสอนหรือระบบการเรียนการสอน คือ การจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กันและส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างเป็นระเบียบ เป็นลำดับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบ

วารินทร์ รัตมีพรหม (2541: 30) กล่าวถึงการออกแบบการสอน มีลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของระบบการสอน ดังนี้

1. การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน เป็นวิธีการที่จัดกระทำให้อยู่ในรูปแบบ (Model) มีวิธีการโดยมีจุดประสงค์ 4 ประการคือ 1) ปรับปรุงการเรียนการสอน โดยกำหนดวิธีการแก้ปัญหาและต้องมีข้อมูลย้อนกลับอย่างเป็นระบบ 2) ปรับปรุงการจัดการในการออกแบบและมีการตรวจสอบเพื่อการพัฒนา 3) ปรับปรุงกระบวนการประเมินผล โดยพิจารณาจากการออกแบบส่วนประกอบ และลำดับขั้นตอนของรูปแบบรวมถึงข้อมูลย้อนกลับ นำมาปรับปรุงอย่างเป็นระบบ และ 4) สร้างหรือทดสอบทฤษฎีการสอนและทฤษฎีการเรียนรู้ที่ได้นำมาใช้ในรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้น

2. การออกแบบอย่างเป็นระบบจะเป็นห่วงโซ่วงจร (Loop) ที่มีข้อมูลย้อนกลับเพื่อการประเมินทุกขั้นตอน (Cybernetic) ดังภาพที่ 4 (Andrews & Goodson, 1980: 10)

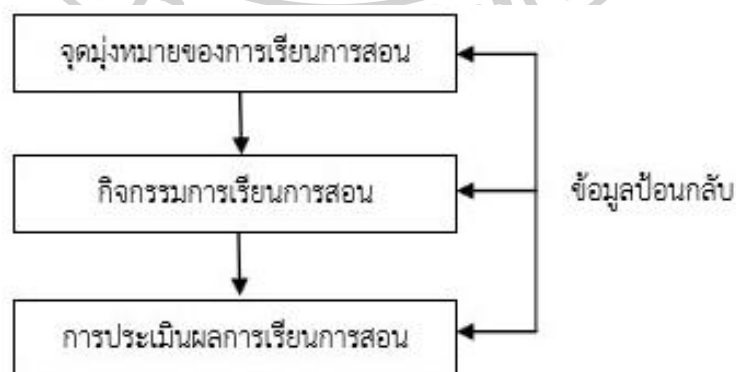
ภาพที่ 4 การออกแบบอย่างเป็นระบบ

ที่มา: <http://supakineet.blogspot.com/2017/05/system-approach.html>

ดังนั้น ในการออกแบบระบบการเรียนการสอนจึงต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ให้ครอบคลุม ชัดเจน และมีการตรวจสอบระบบการเรียนการสอนที่ได้พัฒนาขึ้นด้วย

ขอเสนอตัวอย่างระบบการเรียนการสอนของนักการศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

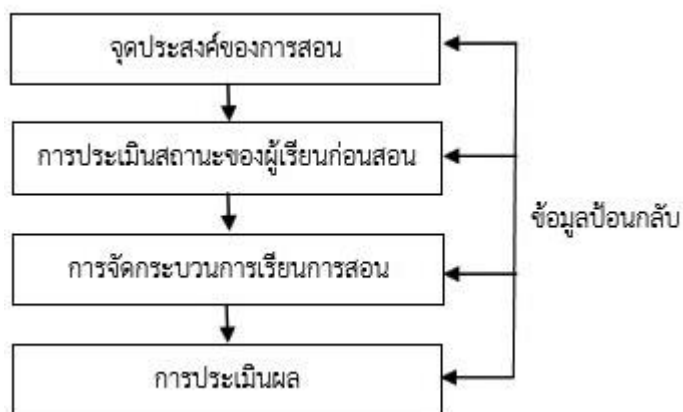
1. ระบบการเรียนการสอนของ Tyler (1970: 1) ใช้วิธีการตั้งคำถามพื้นฐานสำหรับการหาคำตอบในการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน ซึ่งนำไปสู่การกำหนดองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนไว้ 3 ส่วน คือ 1) จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน 2) กิจกรรมการเรียนการสอน และ 3) การประเมินผลการเรียน โดยมีการนำผลจากการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับในการพัฒนาระบบการเรียนการสอน

ภาพที่ 5 ระบบการเรียนการสอนของ Tyler

ที่มา: <http://phannipha97.blogspot.com/2018/02/glaser-glaser-1977-p.html>

2. ระบบการสอนของ Glaser (1977: 24) ระบบนี้มีความคล้ายคลึงกับระบบการสอนของไทเลอร์มาก แต่มีองค์ประกอบมากกว่า ประกอบด้วย 1) จุดประสงค์ของการสอน 2) การประเมินสถานะของผู้เรียนก่อนสอน 3) การจัดกระบวนการเรียนการสอน 4) การประเมินผลการเรียนการสอน และ 5) ข้อมูลป้อนกลับ

ภาพที่ 6 ระบบการสอนของ Glaser (1977)

ที่มา: <http://phannipha97.blogspot.com/2018/02/glaser-glaser-1977-p.html>

3. ระบบการสอน ADDIE model

ในการออกแบบระบบการจัดการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการออกแบบตามแนวคิดของ ADDIE model มาใช้ในการออกแบบ ดังนี้

การออกแบบการเรียนการสอนตาม ADDIE model โดยอาศัยหลักของวิธีการระบบ (System Approach) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าสามารถนำไปใช้ออกแบบและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมในการดำเนินงาน 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ (analyze) 2) การออกแบบ (design) 3) การพัฒนา (develop) 4) การนำไปใช้ (implement) และ 5) การประเมินผล (evaluate) ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหา (analyze) แล้วนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา (design) การเตรียมการแก้ปัญหา (develop) มีการทดลองการแก้ปัญหา (implement) และสุดท้ายคือ การประเมินแนวทางการแก้ปัญหานั้นว่า ประสบความสำเร็จหรือไม่ อย่างไร (evaluate) รูปแบบ ADDIE นี้ จึงเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในการออกแบบการเรียนการสอนในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของการออกแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบของ ADDIE มีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

1) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรม
2) การวิเคราะห์ระบบ สิ่งแวดล้อม และสภาพขององค์กร เพื่อพิจารณาถึงทรัพยากร รวมถึงอุปสรรคต่าง ๆ

3) การศึกษาลักษณะของกลุ่มประชากรหรือกลุ่มเป้าหมาย

4) การวิเคราะห์เป้าหมายและจุดประสงค์ว่า การเรียนรู้ที่ต้องการออกแบบเป็นลักษณะใด เช่น การเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหา การเรียนรู้ที่เน้นทักษะ หรือการเรียนรู้ที่เป็นความต้องการเฉพาะ

ขั้นที่ 2 การออกแบบ กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

1) การกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ที่สามารถสังเกตได้ วัดได้
2) การจัดลำดับเป้าหมายและจุดประสงค์ให้ง่ายต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติ
3) การวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
4) การพิจารณาวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะกับเนื้อหา การจัดกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ ทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล

5) การคัดเลือกสื่อการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 การพัฒนา กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

1) การสร้างสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมในการเรียนการสอนตามที่ได้ออกแบบไว้
2) การทดสอบ (try out) สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนกับกลุ่มเป้าหมาย
3) การปรับปรุงสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม

ขั้นที่ 4 การนำไปใช้กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

1) การเผยแพร่สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น เช่น การติดตั้ง การซ่อมบำรุงสื่อ/นวัตกรรม การจัดอบรมให้ครูรู้วิธีการใช้สื่อหรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น และการให้คำแนะนำและนิเทศการใช้สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอน

2) การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนให้ครูยอมรับสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นและนำสื่อหรือนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้

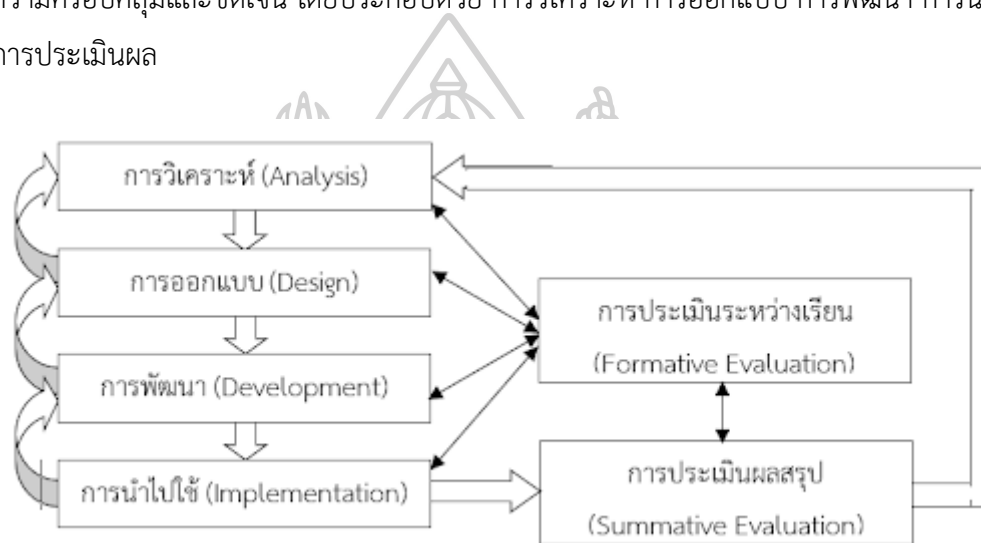
ขั้นที่ 5 การประเมิน กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

1) การสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

2) การทดสอบ (try-out) สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนและเครื่องมือวัดประเมินผลกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวินิจฉัยผลการเรียนรู้ที่เกิดจากผู้เรียน และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวในการนำไปทดลองใช้ เพื่อนำข้อมูลนั้นมาปรับปรุงให้สมบูรณ์

3) การประเมินผลหลังการนำสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนไปใช้กับกลุ่มประชากร

จะเห็นได้ว่า การออกแบบและพัฒนาตามรูปแบบ ADDIE มีความเหมาะสมในการที่ครูจะนำมาใช้เนื่องจากการออกแบบเชิงระบบ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายประการซึ่งมีความครอบคลุมและชัดเจน โดยประกอบด้วย การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินผล

ภาพที่ 7 การออกแบบตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของ ADDIE Model
ที่มา: <http://www.stopotionforeducation.com/model/>

4. การออกแบบเชิงระบบตามแนวคิดดิคค์และแคเรย์ (Dick, Carey, & Carey)

ในการออกแบบการเรียนการสอน ยังมีวิธีการออกแบบเชิงระบบอีกวิธีหนึ่งที่นิยมนำมาใช้กันมาก เป็นการออกแบบเชิงระบบตามแนวคิด ดิคค์ และ แคเรย์ (Dick and Carey's instructional design model) ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ร่วมกับ ADDIE Model นำเสนอรายละเอียดของการออกแบบการเรียนการสอนได้ ดังนี้ (Dick, Carey, & Carey, 2001: 6-9)

1) ประเมินความต้องการเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมาย เป็นขั้นตอนแรกของการออกแบบการเรียนการสอน คือ การพิจารณาเป้าหมายของการเรียนรู้ว่า ต้องการให้ผู้เรียนทำอะไรได้หลังจากที่ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้นลงแล้ว การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้สามารถนำข้อมูลจากการประเมินความต้องการของผู้เรียน ปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อมูลจากผู้ทำงานในด้านการเรียนการสอน มาทำการวิเคราะห์ว่า ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในด้านใด

2) วิเคราะห์การเรียนการสอน ในขั้นตอนนี้ครูต้องพิจารณาถึงลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงพิจารณาว่าทักษะ ความรู้และเจตคติซึ่งเป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการเรียนคืออะไร

3) วิเคราะห์ผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้นอกจากการวิเคราะห์เป้าหมายในการเรียนรู้แล้ว สิ่งที่จะต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจน คือ ผู้เรียน ได้แก่ ทักษะ ความชอบ และเจตคติของผู้เรียน และสภาพของสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน และการนำทักษะที่เรียนไปใช้ ข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการสร้างยุทธศาสตร์การสอน

4) เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์ผู้เรียน และบริบทการเรียนรู้นำมาใช้ในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ซึ่งเป็นข้อความที่ต้องเขียนให้ชัดเจนว่า ภายหลังจากผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนต้องมีทักษะใด เจื่อนใจในการแสดงทักษะนั้นเป็นอย่างไร และระบุเกณฑ์ของการวัดความสำเร็จของผู้เรียนเป็นอย่างไร

5) พัฒนาเครื่องมือในการประเมินผล การประเมินความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนในบทเรียนแล้วจะต้องเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลนี้จะต้องวัดการปฏิบัติของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน

6) พัฒนากลยุทธ์การเรียนการสอน จากข้อมูลทั้ง 5 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น นำไปใช้ในการกำหนดขั้นตอนในการจัดกิจกรรมเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์ปลายทางที่ตั้งไว้ ขั้นตอนการเรียนการสอนโดยทั่วไป ประกอบด้วย กิจกรรมก่อนการเรียน การนำเสนอข้อมูลจากการฝึกฝนและให้ข้อมูลย้อนกลับ การแบบทดสอบและกิจกรรมหลังการเรียน การสร้างกลยุทธ์การเรียนการสอนอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ และงานวิจัยด้านการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน เนื้อหาที่เรียน และลักษณะของผู้เรียน ข้อมูลเหล่านี้นำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และช่วยในการสร้างปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนในการเรียนรู้

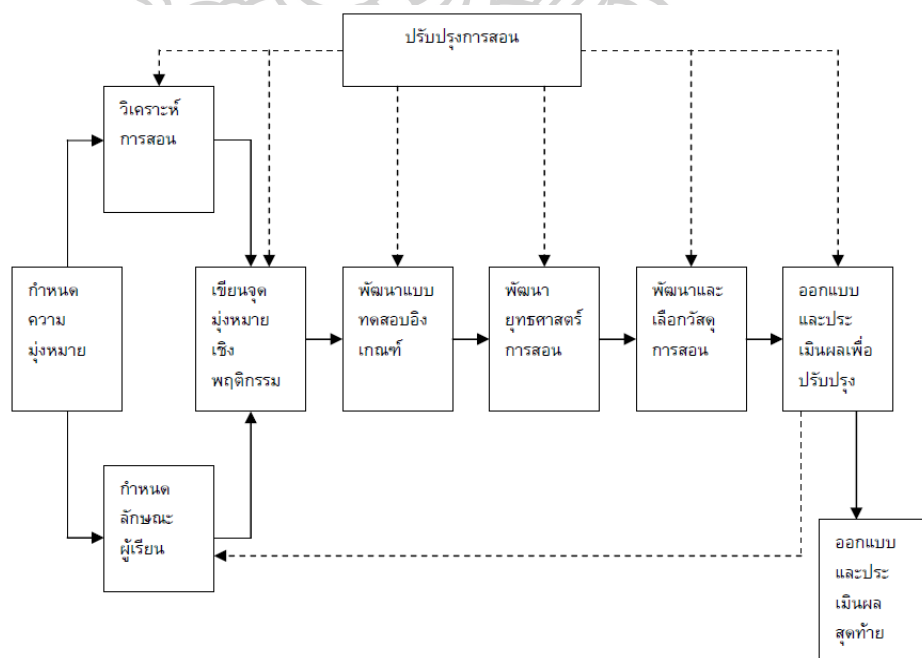
7) พัฒนาและเลือกสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ในขั้นนี้ครูจะใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และเลือกสื่อที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น ใบงาน ชุดการเรียน เครื่องฉายสไลด์ วีดิโอเทปและสื่อที่ใช้ผ่านคอมพิวเตอร์ การที่ครูจะตัดสินใจว่าควรพัฒนาสื่อการเรียนการสอนใหม่หรือไม่ ขึ้นอยู่กับประเภทของบทเรียน รวมถึงสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่แล้ว และทรัพยากรที่หาได้ในโรงเรียน

8) ออกแบบและประเมินความก้าวหน้า หมายถึง การประเมินผู้เรียนในระหว่างการจัดการเรียนการสอน มีจุดประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การประเมินความก้าวหน้า แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ การประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคล การประเมิน

ผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย และการประเมินภาคสนาม ซึ่งแต่ละวิธีทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นลำดับ

9) การปรับปรุงการสอน ข้อมูลจากการประเมินความก้าวหน้านำมาใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งทำให้ทราบอุปสรรคของผู้เรียนที่ประสบในระหว่างการเรียนรู้ และส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่กำหนดได้ นอกจากการนำข้อมูลจากการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนแล้ว ข้อมูลดังกล่าวยังมีประโยชน์ นำมาใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์พฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องมีก่อนเริ่มการเรียนอีกด้วย ซึ่งช่วยให้ครูนำไปสู่การปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

10) การประเมินผลสรุป หมายถึง การประเมินภายหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการประเมินประสิทธิภาพและคุณภาพโดยรวมของการเรียนการสอนทั้งหมด การประเมินผลสรุปไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการออกแบบการสอน ขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอนจะสิ้นสุดลง เมื่อได้มีการพัฒนาปรับปรุงจากผลการประเมินความก้าวหน้าแล้ว โดยทั่วไปการประเมินผลสรุปนี้มักเป็นการประเมินจากผู้ประเมินอิสระจากภายนอก หรือเพื่อให้ทราบคุณภาพของผู้เรียนโดยรวม ซึ่ง ไม่ได้เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบการเรียนการสอน

ภาพที่ 8 การออกแบบตามรูปแบบการสอนของ Dick, Carey, & Carey

ที่มา:http://home.dsd.go.th/kamphaengphet/km/information/WBI/04Instructional_System_Design.pdf

จากขั้นตอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตาม Dick, Carey, & Carey สามารถสรุปเป็นขั้นตอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ ดังนี้

รูปแบบการสอน Dick, Carey, & Carey (1990) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประเมินและการวิเคราะห์ (Assessment & Analysis) ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้
 - 1.1 การประเมินความต้องการ (Need Assessment)
 - 1.2 การวิเคราะห์ส่วนหน้า (Front-end Analysis)
2. การออกแบบ (Design)
3. การพัฒนา (Development)
4. การทดลองใช้ (implementation)
5. การประเมินผล (Evaluation)

โดยสรุป การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงระบบ มีองค์ประกอบและรายละเอียดที่ชัดเจน มีระเบียบในการออกแบบ มีการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้และบริบทอื่นอย่างรอบด้าน ครูผู้สอนสามารถนำแนวคิดและวิธีการต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้การจัดการเรียนรู้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านคิดวิเคราะห์

ลภัสรดา จูเมฆา (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบเน้นสมองเป็นฐานและกลวิธีการสอนอ่านเพื่อส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน 2 ขั้นตอน คือ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ และการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน โรงเรียนชุมแสงสงคราม “อัครคุณารักษ์อุปถัมภ์” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นแบบทดสอบสถานการณ์แบบเลือกตอบ และแบบวัดความสามารถการเขียนเพื่อการสื่อสารเป็นแบบเขียนตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้นสมองเป็นฐานและกลวิธีการสอนอ่านเพื่อส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีชื่อว่า PATCE Model มีกระบวนการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparation: P) 2) ขั้นวิเคราะห์ (Analysis: A) 3) ขั้นการถ่ายโอน (Transfer: T) 4) ขั้นสรุปและสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Conclusion and

Create: C) และ 5) ชั้นประเมิน (Evaluation: E) รูปแบบมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุษา มะหะหมัด (2557) การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษเน้นภาระงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยใน 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบ และกลุ่มตัวอย่างขยายผลการใช้รูปแบบ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางหลวงที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวนนักเรียน 30 คน ส่วนกลุ่มขยายผลเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไผ่หูช้าง ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test for dependent samples) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีชื่อว่า “ADAA Model” ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.29/81.23 2) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนตามรูปแบบฯ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น 4) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 5) ในกลุ่มขยายผล พบว่า หลังเรียนตามรูปแบบฯ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน และมีพัฒนาการด้านทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์ (2559) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการอ่านจากต้นแบบและกลวิธีฝังสัมพันธ์ของความหมายเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก เป็นการพัฒนารูปแบบให้มีความสอดคล้องกับปัญหาในสภาพจริง ส่วนในระยะที่สองเป็นการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษา จำนวน 30 คน ใช้เวลาในการทดลอง 1 ภาคเรียน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที และ

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ และวิเคราะห์เนื้อหาจากการบันทึกผลการอ่านของผู้เรียนและการบันทึกผลการเรียนการสอนของครู ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีหลักการ 4 ประการ คือ 1) การเรียนรู้กลวิธีการอ่านจากต้นแบบและเชื่อมโยงประสบการณ์และความรู้เดิมกับบทอ่าน 2) การเรียนรู้บทอ่านจากการเชื่อมโยงประสบการณ์ความรู้เดิมกับคำศัพท์ 3) การระบุและขยายความรู้จากบทอ่าน และ 4) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินการอ่าน โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ในการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน คือ 1) เรียนรู้และฝึกตามแบบ 2) อ่านและเชื่อมโยงความหมาย และ 3) ตรวจสอบและแลกเปลี่ยนจากประสบการณ์การอ่าน สำหรับประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามระยะ สูงขึ้นตามลำดับ

Flores (2006) ได้ศึกษาการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการสำรวจลักษณะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความพึงพอใจมีต่อรูปแบบการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ของครู การทำกิจกรรมกลุ่มจากแบบฝึก และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า บทอ่านควรมีความหลากหลาย ตรงกับความสนใจของนักเรียน นอกจากนี้ในการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ ควรเชื่อมโยงกับสภาพสังคมปัจจุบัน และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมบรรยากาศให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน

Beach (2007) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการสอนอ่านคิดวิเคราะห์จากงานเขียนโน้มน้าวใจที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนโน้มน้าวใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองใช้รูปแบบการสอนอ่านคิดวิเคราะห์จากงานเขียนโน้มน้าวใจเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนโน้มน้าวใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา และเพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยการใช้รูปแบบการสอนอ่านคิดวิเคราะห์จากงานเขียนโน้มน้าวใจ ผลการวิจัยพบว่า ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนอ่านคิดวิเคราะห์จากงานเขียนโน้มน้าวใจ นักเรียนระดับชั้นมัศึกษามีทักษะการเขียนโน้มน้าวใจไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเมตาคอกนิชัน

พิชญสุกานต์ ทองอนันต์วงศ์ (2555) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการด้วยการผสมผสานทฤษฎีประมวลสารสนเทศและกลวิธีเมตาคอกนิชัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้การเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการด้วยการผสมผสานทฤษฎีประมวลสารสนเทศและกลวิธีเมตาคอกนิชัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียน

ภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลอง เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลอง และเพื่อศึกษาความคงทนของการเรียนรู้การเขียนภาษาอังกฤษภายหลังการทดลอง 2 สัปดาห์ 4 สัปดาห์ และ 6 สัปดาห์ การดำเนินการแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการยุทธศาสตร์ในการจัดการการเรียนรู้ โดยการสัมภาษณ์และการสอบถามความคิดเห็น เก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 60 คน และครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การสังเคราะห์ต้นร่างและการพัฒนายุทธศาสตร์ในการจัดการการเรียนรู้ โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ และระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์ในการจัดการการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนเทศบาล 7 สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลนครอุดรธานี จำนวนนักเรียน 17 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและแบบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคะแนนความคงทนของการเรียนรู้การเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้สถิติเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการด้วยการผสมผสานทฤษฎีประมวลสารสนเทศและกลวิธีเมตาคอกนิชันที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ในการเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการด้วยการผสมผสานทฤษฎีประมวลสารสนเทศและกลวิธีเมตาคอกนิชัน ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 9 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ชื่นนำ เข้าสู่บทเรียน (2) ชื่นเพียรแจ้จุดประสงค์ (3) ชื่นมุ่งตรงสู่ตัวอย่าง (4) ชื่นวางแผนการศึกษา (5) ชื่นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (6) ชื่นตรวจเช็ครายละเอียดงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (7) ชื่นมุ่งสู่การปฏิบัติงานเขียน (8) ชื่นเพียรแก้ไขข้อผิดพลาด และ (9) ชื่นประเมินความสามารถของตนและเพื่อน 2) หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคงทนในการเรียนรู้การเขียนภาษาอังกฤษภายหลังการทดลองผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ 4 สัปดาห์ และ 6 สัปดาห์ เท่ากับ 38.71, 37.88, และ 38.18 และ 5) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคงทนของการเรียนรู้ด้านการเขียนภาษาอังกฤษภายหลังการทดลองผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ 4 สัปดาห์ และ 6 สัปดาห์ ไม่แตกต่างกัน

วิภาดา พูลศักดิ์วรสาร (2555) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเน้นภาระงานโดยใช้กลวิธีอภิปัญญาสำหรับผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเน้นภาระงานโดยใช้กลวิธีอภิปัญญา เพื่อใช้กลวิธีอภิปัญญาก่อนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนที่เรียนวิชาอ่านภาษาอังกฤษ ณ ศูนย์รวมนักศึกษาแบ็บติสต์ กรุงเทพฯ ระหว่างเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2555 จำนวน 12 คน ช่วงระยะเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 90 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบบันทึกการบอกความคิด แบบประเมิน และแบบทดสอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที การวิจัยนี้เป็นแบบผสมผสานวิธี เป็นการรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อทำการวิจัยเชิงปริมาณ และมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์วิเคราะห์ร่วมด้วย ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับดีมาก มี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน กระบวนการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล รูปแบบเรียกว่า META Model มี 4 ชั้น คือ M: จัดการก่อนปฏิบัติงาน E: สนับสนุนขณะปฏิบัติงาน T: ฝึกฝนหลังการปฏิบัติงาน และ A: ประเมินผลลัพธ์ ส่วนแผนการเรียนรู้ตามรูปแบบมีประสิทธิภาพนำมาใช้ได้ 2) คะแนนเฉลี่ยความเข้าใจการอ่านหลังเรียนด้วยกลวิธีอภิปัญญาของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านตีความและสรุปความได้ดีขึ้น 3) คะแนนเฉลี่ยการใช้กลวิธีอภิปัญญาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการใช้กลวิธีถามคำถามและกำหนดวัตถุประสงค์เพิ่มขึ้น 4) หลังเรียน ผู้เรียนมีความพอใจในระดับมาก และมีผลแสดงว่า ผู้เรียนสนุกกับการอ่านภาษาอังกฤษ

เสาวลักษณ์ บุญจันทร์ (2557) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องกฎของไซน์และโคไซน์ ที่สอนโดยใช้กระบวนการคิดเชิงเมตาคอกนิชัน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนห้วยคตพิทยาคม ในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2557 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องกฎของไซน์และโคไซน์ โดยเน้นกระบวนการคิดเชิงเมตาคอกนิชัน แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยมีแบบแผนการทดลองเป็นแบบ One- Group Pretest-Posttest Design วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าดัชนีประสิทธิผลของความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดเชิงเมตาคอกนิชัน เรื่องกฎของไซน์และโคไซน์มีค่าเท่ากับ 0.66242. เจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดเชิงเมตาคอกนิชัน เรื่องกฎของไซน์และโคไซน์อยู่ในระดับมาก

ฤทัยรัตน์ ลอยเจริญ (2558) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านโดยใช้ยุทธวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระดับสูงในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 32 คน ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านสมอทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 2 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภายในรูปแบบการสอนอ่านโดยใช้ยุทธวิธีเมตาคอกนิชัน 2) แบบวัดความเข้าใจระดับสูงในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน และ 3) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนอ่านที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟแบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการสอนอ่านโดยใช้ยุทธวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระดับสูงในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความสำคัญและความเป็นมาของรูปแบบ (2) ทฤษฎี/แนวคิดที่เกี่ยวข้อง (3) หลักการ (4) วัตถุประสงค์ (5) เนื้อหาสาระ (6) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเชื่อมโยงความรู้ ขั้นปฏิบัติการอ่าน ขั้นกำกับตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน และขั้นการประเมินผล โดยมีคุณภาพของรูปแบบการสอนอ่านอยู่ในระดับมาก 2) เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความเข้าใจในการอ่านก่อนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนอ่านโดยใช้ยุทธวิธีเมตาคอกนิชันมีความเข้าใจการอ่านในระดับสูง โดยหลังเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่ระดับความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาไทย สูง กลาง ต่ำ มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยอยู่ในระดับสูงหลังเรียนด้วยรูปแบบการสอนอ่านแตกต่างกัน รวมถึงนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามรูปแบบการสอนอ่านอยู่ในระดับมาก

สรวงพร กุศลสง (2558) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมยุทธวิธีการรู้คิดสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมยุทธวิธีการรู้คิดสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมยุทธวิธีการรู้คิด โดยกาสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ผู้สอน รวมทั้งสิ้น 15 คน และสอบถามนักศึกษา 4 แห่ง 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และแบบวัดยุทธวิธีการรู้คิด 3) ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 30 คน 4) การประเมินการใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้การประเมินตามรูปแบบการประเมินของ

เคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบค่า t (t-test) แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-dependent) ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเน้นให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากการวิเคราะห์ประสบการณ์เดิม และพัฒนาประสบการณ์ใหม่ ด้วยทักษะและยุทธวิธีการรู้คิดที่เหมาะสม 2) รูปแบบการเรียนการสอนที่ได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระที่ใช้ในการเรียนการสอน 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล และคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) หลังการพัฒนาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษามียุทธวิธีการรู้คิดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ผลการประเมินการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในการนำไปจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมยุทธวิธีการรู้คิดอยู่ในระดับมาก

สังวรณ์ ังคระโทก และคณะ (2559) รายการการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินเมตาคอกนิชันของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อ 1) วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบและความตรงเชิงโครงสร้างของเมตาคอกนิชัน 2) เพื่อใช้ในการออกแบบการวัดและประเมินเมตาคอกนิชันของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษา 3) สร้างเครื่องมือวัดและประเมินเมตาคอกนิชันของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษา และ 4) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินเมตาคอกนิชันของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 4,524 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 5,497 คน ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดเมตาคอกนิชันตามแนวคิดทฤษฎี GAD (Generalized Anxiety Disorder) 1 ฉบับ และแบบวัดตามทฤษฎีของ Schraw and Dennison (1994) 2 ฉบับ คือ แบบฉบับสั้น 1 ฉบับ และฉบับยาว 1 ฉบับ ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ทำการวิเคราะห์ข้อสอบด้วยโมเดลการตอบข้อสอบสำหรับการตอบแบบหลายค่า และการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า 1) การวัดเมตาคอกนิชันมีความหลากหลาย นักวิจัยจึงใช้โมเดลการวัดต่างกัน และองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกันมากมี 3 องค์ประกอบ คือ การวางแผน การกำกับตนเอง และการประเมินผลลัพธ์ โมเดลในการวัดเมตาคอกนิชันที่นิยมใช้กันมาก คือ โมเดลตามทฤษฎี GAD (Generalised Anxiety Disorder) และโมเดลการวัดเมตาคอกนิชันของ Schraw and Dennison (1994) 2) เครื่องมือวัดที่ผุ้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยแบบวัด 3 ฉบับ คือ แบบวัดเมตาคอกนิชันด้วยโมเดล GAD และแบบวัดเมตาคอกนิชันตามโมเดลการวัดของ Schraw and Dennison (1994) จำนวนสองฉบับ คือ ฉบับสั้นใช้สำหรับนักเรียนประถมศึกษา 1-2 และฉบับยาวใช้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ 3) แบบวัดที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพด้าน ความเที่ยง ความตรงเชิงลู่เข้า และมีความตรงตามเกณฑ์

สมเจตน์ พันธุ์พรม (2559) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชันและการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบเมตาคอกนิชัน และการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/9 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม มีจำนวนนักเรียน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ และแบบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test independent) ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ เนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งออกได้เป็น 7 ขั้นตอน รูปแบบที่พัฒนาขึ้นคือ PreSAS WhileCI PostSA Model ประกอบด้วย ขั้นตอนการอ่าน (Pre-reading) ขั้นกระตุ้นความรู้เดิม (Stimulate original knowledge) ขั้นเพิ่มเติมแผนการอ่าน (Added reading plans) ขั้นชำนาญตั้งวัตถุประสงค์ (Set Objective) ขั้นตรวจสอบตรงความเข้าใจในการอ่าน (Check for Understanding) ขั้นเรียนรู้ได้ให้บูรณาการ (Integration) ขั้นสรุปผลและประเมินงานผ่านคุณค่า (Summarize and Evaluate of reading) ขั้นนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในความคิด (Apply Knowledge) รูปแบบมีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และดัชนีประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.6385 ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ มีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Vianty (2007) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ทฤษฎีการอ่านแบบอภิปัญญาของนักศึกษาที่มีต่อการอ่านภาษาอินโดนีเซียและภาษาอังกฤษ โดยได้ใช้ทฤษฎีการอ่านแบบอภิปัญญาในการอ่านคิดวิเคราะห์กับนักศึกษาอินโดนีเซีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย เป็นนักศึกษา ฝึกหัดครูชาวอินโดนีเซีย จำนวน 101 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีวิจายาที่เกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย โดยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามทฤษฎีการคิดแบบอภิปัญญา (MRSQ) ทั้งสองภาษา คือ ภาษาอินโดนีเซียและภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้ทฤษฎีการอ่านแบบอภิปัญญาของนักศึกษาในการอ่านคิดวิเคราะห์ภาษาอินโดนีเซียแตกต่างจากภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญ และมีข้อค้นพบเพิ่มเติมว่า นักศึกษามีความคล่องแคล่วมากขึ้นในการอ่านคิดวิเคราะห์ และอ่านบ่อยครั้งขึ้นเมื่ออ่านภาษาอังกฤษ

McKeown and Gentiluci (2007) ได้ทำการศึกษากลวิธีวิธีการบอกความคิดออกมาดัง ๆ (think about) ที่มีผลต่อความเข้าใจเนื้อหาในการอ่าน โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบอภิปัญญา (Metacognition) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนที่เรียนภาษาที่สอง จำนวนทั้งสิ้น 27 คน โดยเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านระดับต่ำ (ระดับ 2) จำนวน 5 คน ระดับกลาง (ระดับ 3) จำนวน 11 คน และระดับสูง (ระดับ 4) จำนวน 11 คน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนระดับ 2 ที่เรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีวิธีการบอกความคิดออกมาดัง ๆ ที่ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบอภิปัญญา มีความสามารถไม่แตกต่างกันจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน นักเรียนยังคงใช้วิธีการอ่านแบบเดิม คือ กลวิธีระดับพื้นฐานสู่ระดับสูง (bottom-up) ในการแปลความ และมีปัญหาการอ่านคือ อ่านติดขัดเรื่องคำศัพท์ จึงสรุปได้ว่า กลวิธีวิธีการบอกความคิดออกมาดัง ๆ ไม่มีประโยชน์ต่อการอ่านของนักเรียนระดับ 2 ส่วนนักเรียนระดับ 3 และ ระดับ 4 ประสบความสำเร็จในการอ่านโดยใช้กลวิธีวิธีการบอกความคิดออกมาดัง ๆ นักเรียนสามารถแปลความ ตั้งคำถามถามตัวเองได้

Pammu et. Al. (2014) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลการอ่านแบบอภิปัญญาของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถน้อย : กรณีศึกษาของผู้เรียนแบบ EFL ในมหาวิทยาลัยของรัฐ เมืองการ์กัซซา ประเทศอินโดนีเซีย ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของทฤษฎีการอ่านสารสนเทศของผู้เรียนแบบ EFL ที่มีความสามารถน้อยในประเทศอินโดนีเซีย โดยอิงการศึกษาจากมหาวิทยาลัย Hasanuddin ประเทศอังกฤษ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน โดยใช้แบบสอบถาม MARSU สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และเชิงอนุมาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความตระหนักในเรื่องอภิปัญญาในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับสูง และมีความตระหนักเกี่ยวกับทฤษฎีมาตรฐานในระดับปานกลาง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการโค้ช

ชัยพร ชื่นกลิ่น (2553) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์พยาบาล ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมชนก กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์พยาบาล จำนวน 4 คน นักศึกษาพยาบาล 43 คน และผู้บริหาร 3 คน จากสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดเพชรบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความรู้และแบบประเมินสมรรถนะการโค้ชและการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึก และแบบสังเกตพฤติกรรมการโค้ช และการจัดการเรียนรู้ แบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการโค้ช โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้ว ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการโค้ชที่ได้รับการพัฒนา มีชื่อเรียกว่า รูปแบบการโค้ชพีพีซีอี (PPCE) ซึ่งประกอบด้วย

องค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 2) กระบวนการ ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ การเตรียมการ การวางแผน การปฏิบัติการโค้ช และการประเมินผลการโค้ช และ 3) เงื่อนไขการนำรูปแบบที่พัฒนาไปใช้ ได้แก่ ระบบสนับสนุน ทักษะการโค้ช และการติดตามดูแล สำหรับการทดลองใช้รูปแบบการโค้ชพีซีอีพบว่า สมรรถนะการโค้ชและสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์พยาบาลที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์ (2555) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการโค้ชและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของครูพลศึกษากรรม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการโค้ชและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของครูพลศึกษากรรม 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการโค้ชที่พัฒนาขึ้น ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และประยุกต์ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ในการวิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการเลือกแบบเจาะจง เป็นครูพลศึกษากรรม วิทยาลัยเทคโนโลยีพลศึกษาการราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 คน และนักเรียนพลศึกษากรรม จำนวน 235 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ คู่มือครู รูปแบบการโค้ช แผนการโค้ช ปฏิทินการโค้ช แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ แบบประเมิน แบบบันทึก แบบสังเกตแบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่มที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ การทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Signed Ranks Test) การทดสอบค่าที (Dependent t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการโค้ชที่การพัฒนาขึ้น มีชื่อว่า เอพีซีอีเอ็มพีอาร์อี (APCCMPRE Model) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ หลักการ วัตถุประสงค์ และปัจจัยสนับสนุน โดยมีกระบวนการดำเนินการโค้ช 8 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและกำหนดประเด็นการพัฒนา (Analyzing Needs and Deciding Focus: A) ระยะที่ 2 การเตรียมการด้านความรู้และทักษะการปฏิบัติการโค้ช (Preparing Knowledge and Skills for Coaching: P) ระยะที่ 3 การร่วมมือกันวางแผนและกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนา (Collaborative Planning and Setting Objective: C) ระยะที่ 4 การปฏิบัติการโค้ช (Coaching: C) ระยะที่ 5 การทบทวนระหว่างกระบวนการและอภิปรายไตร่ตรองสะท้อนคิด (Mid Cycle Reviewing and Reflective Discussion: M) ระยะที่ 6 การดำเนินการปฏิบัติการโค้ชต่อ (Proceeding Coaching

Cycle: P) ระยะที่ 7 การทบทวนไตร่ตรองสะท้อนคิดและสรุปผล (Reflective Reviewing and Conclusions: R) และระยะที่ 8 การประเมินผลการใช้รูปแบบการโค้ชร่วมกัน (Collaborative Evaluation of Coaching Model Implementation: E) และพบว่า รูปแบบการโค้ชเอพีซีซีเอ็มพีอาร์อี มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล คือ สมรรถภาพการโค้ชและการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์หลังการใช้รูปแบบการโค้ชฯ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการโค้ชฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูพหุวิทยากรมีความเห็นว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพและการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ส่วนผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนพหุวิทยากรมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของครูอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

พนิดา จารย์อุปการะ (2557) ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและนักเรียนโรงเรียนอนุชนศึกษา สังกัดสังฆมณฑลราชบุรี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 5 คน และนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 184 คน เก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ช คู่มือการใช้รูปแบบ แผนการพัฒนาวิชาชีพ แบบประเมินสมรรถนะการโค้ชและการจัดการเรียนการสอน แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการโค้ช และการจัดการเรียนการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพและการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีชื่อว่า “NPPC Model” ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องโดยในระหว่างการดำเนินงานครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นและทำงานร่วมกัน 2) วัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของผู้โค้ชให้สามารถส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับการโค้ชพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 3) กระบวนการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 เตรียมความพร้อมในการพัฒนาวิชาชีพ (Preparing for Professional Development: P) ระยะที่ 3 การดำเนินการพัฒนาวิชาชีพ (Proceeding: P) ซึ่งประกอบด้วย 3.1) การวางแผนการโค้ช (planning) 3.2) การร่วมมือกับโค้ช (collaborating) 3.3) การสะท้อนการสนทนา (reflecting conversation) 3.4) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (action learning) 3.5) การประเมินผลเพื่อการพัฒนา (assessing for improving) ระยะที่ 4 การทำงานร่วมกันในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

(Collaborating Continuous Professional Development: C) และ 4) ปัจจัยสนับสนุนในการนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วย 1) นโยบายของหน่วยงาน 2) การเห็นความสำคัญของผู้บริหารในการดำเนินงาน 3) ความสมัครใจของผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช 4) มิตรภาพของผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช 5) มีผู้ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentor) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการโค้ช หลักสูตรการออกแบบการสอน และการวัดประเมินผล โดยพบว่า รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชมีคุณภาพ

ดวงหทัย โสมไชยวงษ์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 20 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาปลายปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีหลายฉบับ มีทั้งการใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบแบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ คู่มือการใช้รูปแบบแผนการสอน แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะครูประถมศึกษา แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินคุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษา แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนกับนักศึกษาวิชาชีพครู แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และแบบบันทึกความคิดเห็นที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยเน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการในการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างความรู้ การเผชิญสถานการณ์ การศึกษาจากตัวอย่าง การฝึกปฏิบัติร่วมกับการพัฒนาวิชาชีพด้วยการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำอย่างต่อเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญนำไปสู่การส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษา 2) วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครูในด้านความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และคุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษา 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้น คือ (1) ขั้นเตรียมความพร้อม (2) ขั้นเสนอความรู้หรือทักษะ (3) ขั้นฝึกปฏิบัติ และ (4) ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ 4) การวัดและประเมินผล 3 ด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะครูประถมศึกษา ด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษา และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านผู้สอนและด้านอาจารย์พี่เลี้ยงควรมีความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอน มีความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนที่ใช้ในรูปแบบ มีความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่สอนเป็นอย่างดี เป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการเรียนรู้และคุณลักษณะเฉพาะ การเป็นครูประถมศึกษาและด้านผู้เรียน มีความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและ

กระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอน สำหรับประสิทธิผลของรูปแบบ พบว่า หลังเรียนตามรูปแบบนักศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะครูประถมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ นักศึกษายังมีพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้และคุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษาสูงขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมาก ผลการนำรูปแบบไปขยายผล พบว่า หลังเรียนตามรูปแบบนักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะครูประถมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และคุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษาสูงขึ้น

บราวน์แมน และคณะ (Bowman and others, 1995) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับครูก่อนประจำการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ 1) เพื่อสำรวจผลการปฏิบัติงานการใช้การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่เกี่ยวกับการสาธิตการสอน 2) เพื่อการสร้างความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนการสอน และสำรวจสิ่งที่ผู้ทำหน้าที่โค้ชให้การช่วยเหลือภายหลังการประชุม และ 3) สำรวจความพึงพอใจในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบทดสอบก่อนหลังเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม คือกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนฝึกหัดครู จำนวน 32 คน และครูที่ร่วมดำเนินการ จำนวน 24 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย แบ่งนักเรียนฝึกหัดครูเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดำเนินการวิจัยโดยให้กลุ่มทดลองได้รับการอบรมและได้รับการช่วยเหลือโดยการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ได้รับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการสอนมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสำคัญในการสร้างประสบการณ์ให้กับนักเรียนฝึกหัดครู วิธีการที่สำคัญ คือ การเน้นการสังเกตและให้ข้อมูลย้อนกลับ ตลอดจนร่วมมือกันในการพัฒนาความรู้ความสามารถ และการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนยังส่งเสริมให้ครูมีเจตคติที่ดีและอยู่ในระดับสูงกว่าก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

Sempowicz and Hudson (2001: 1-16) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์บทสนทนา การดูแลให้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนาการฝึกการจัดการชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อสำรวจการฝึกการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการชั้นเรียนของผู้รับคำปรึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เข้าลงทะเบียนศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตและเข้าลงทะเบียนในโปรแกรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวนทั้งสิ้น 34 คน ในช่วงเวลาภาคเรียนต้น ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในออสเตรเลีย การศึกษาในครั้งนี้มีขอบข่ายองค์ประกอบการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ 5 ด้าน ได้แก่ 1) บุคลิกภาพส่วนบุคคล 2) ความต้องการของระบบ 3) ความรู้ทางการสอน 4) การเป็นต้นแบบ และ 5) การให้ข้อมูลย้อนกลับ) ผู้วิจัยวิเคราะห์บทสนทนาเกี่ยวกับการฝึกการจัดการชั้นเรียนระหว่าง

ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แผนการสอน การสะท้อนความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รายงานครูผู้ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ วีดีโอและเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 30 คน มีการฝึกการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดการชั้นเรียนโดยการป้อนข้อมูลย้อนกลับ อย่างไรก็ตามในด้านจุดมุ่งหมายของการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ หลักสูตร การจัดทำตารางสอน หรือการประเมินผล ซึ่งเป็นการสนับสนุนการพัฒนาการจัดการพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา ไม่ปรากฏผลชัดเจน

Britton and Kenneth (2009: 1-9) ได้ทำการศึกษาเรื่องการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อทดสอบผลของการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการฝึกประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูก่อนประจำการกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 4 คน ให้ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้โค้ชและเทคนิคการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนก่อนที่จะทำการโค้ชกระบวนการโค้ชใช้วิธีการจับคู่ เข้าสังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนซึ่งกันและกัน แล้วทำการจดบันทึกข้อมูล และร่วมประชุม ปรึกษาหารือหลังการจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษา พบว่า การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนไปในทิศทางบวก

งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครู

บุญฤทธิ์ ปิยศรี (2556) รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบในการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนาแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและนักเรียนโรงเรียนชัยใหญ่วิทยาคม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 เป็นครูผู้สอน จำนวน 8 คน และนักเรียน จำนวนทั้งสิ้น 75คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล แผนการพัฒนาวิชาชีพครู แบบประเมินหน่วยการเรียนรู้ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และแผนการเรียนรู้ แบบประเมินงานวิจัยและการวิจัยในชั้นเรียน แบบสังเกตการสอน แบบประเมินตนเอง แบบประเมินทักษะการคิด การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

มีชื่อว่า “BOONSARIT Model” มีหลักการ วัตถุประสงค์ เงื่อนไขสู่ความสำเร็จของรูปแบบ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 9 ขั้นตอน คือ (1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (2) การจัดการกระทำข้อมูล (3) กำหนดวัตถุประสงค์ (4) เครือข่าย ในการปฏิบัติการ (5) การเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม (6) ความสามารถในการวัดผลประเมินผล (7) การทำงานประจำให้เป็นงานวิจัย (8) การวินิจฉัยความแตกต่างของนักเรียน และ (9) ทำงานเป็นทีม และทำการขยายผล ซึ่งรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมรรถนะการสอนของครู ในด้านการวิเคราะห์ผู้เรียนอยู่ในระดับดีมาก ด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นแตกต่างระหว่างบุคคลและกระบวนการวิจัยอยู่ในระดับดี

พิสิษฐ์ แก้ววรรณะ (2557) การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูและศึกษาผลการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านสันกำแพง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 8 คน และนักเรียนจำนวน 134 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ลักษณะ ได้แก่ ชุดฝึกอบรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ซึ่งเป็นเครื่องมือในเชิงนวัตกรรม และเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสารสภาพการจัดการเรียนรู้ แนวการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guideline) แบบประเมินความพึงพอใจ เกี่ยวกับการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครู แบบสังเกตพฤติกรรมครู และแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ (Index of Item- Objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัก สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาครูโดยใช้ชุดฝึกอบรมครูในด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ประกอบไปด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนกลับ 2) ผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยปัญญา ในด้านความรู้ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ

ส่วนด้านเจตคติ ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดการอบรมครูที่ระดับมากที่สุด ส่วนด้านทักษะ ครูใช้กิจกรรม วิธีการหรือสื่อ เทคโนโลยีนำไปกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ในเรื่องที่ตนสนใจ มีการชี้แนะแนวทางการค้นคว้าหาความรู้ ฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งเป็นรายบุคคลและกลุ่ม รวมทั้งฝึกให้นักเรียนรู้จักนำเสนอประสบการณ์ที่ตนได้รับจากการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมีการใช้กระบวนการกลุ่ม มีการใช้เทคโนโลยี และสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตัวเอง และ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาในวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาของ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.98

วารุณี ลัภนโชคติ (2560) รูปแบบการพัฒนาครูภาษาไทยโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสังเคราะห์รูปแบบในการพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) โดยใช้แหล่งข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ 1) รายงานการวิจัยประเมินโครงการการพัฒนาครู โดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 9 แห่ง มีจำนวนเล่มรายงาน 9 เล่ม และ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู จำนวน 2 คน และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย จำนวน 3 คน และมีครูภาษาไทยที่ร่วมพัฒนา จำนวน 150 คน การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) รูปแบบการพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การเตรียมการก่อนการพัฒนาครู มีกิจกรรมย่อย 5 กิจกรรม ได้แก่ การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู การศึกษาความพร้อมในการเป็นสถาบันอุดมศึกษาคู่พัฒนาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การคัดเลือกสถานศึกษาและครูเพื่อเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาครู การจัดทำแผนในการพัฒนาครู และการจัดทำเอกสารประกอบการพัฒนาครู (2) กระบวนการพัฒนาครู ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมฝึกอบรม (Training) และกิจกรรมพี่เลี้ยงและการชี้แนะ (Coaching and Mentoring) และ (3) กลไกการพัฒนาครู ประกอบด้วยกลไกหลัก 8 กลไก ได้แก่ การร่วมมือกันเป็นทีม การมีเป้าหมายและสร้างความเข้าใจร่วมกัน การเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน การสร้างแรงบันดาลใจและความเชื่อมั่น การยอมรับซึ่งกันและกัน การเรียนรู้ร่วมกันแบบกัลยาณมิตร การวิเคราะห์ปัญหาและร่วมแก้ไขปัญหาในการพัฒนาครู และการให้ข้อมูลป้อนกลับ ครูภาษาไทยที่เข้าร่วมการพัฒนา จำนวน 150 คน ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งทางด้านเวลา และการประเมินผลสัมฤทธิ์การเข้าร่วมการพัฒนาทุกคน 2) รูปแบบการพัฒนาครูทำให้เกิดผลกระทบ 6 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยมิติของความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา (2) การค้นพบครุต้นแบบในการจัดการเรียนรู้ (3) เครือข่ายใน

การเรียนรู้ระหว่างครูต่างโรงเรียน (4) ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ที่ตรงกับสายงาน (5) ครูผู้สอนได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน และ 6) นักเรียนได้รับการพัฒนาผลการเรียนรู้ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะและกระบวนการ รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) รูปแบบการพัฒนาครูมีประสิทธิภาพ เนื่องจากองค์ประกอบ กิจกรรมย่อยในแต่ละองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบตามรูปแบบ มีความครบถ้วน ครอบคลุม และเหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินงานในการพัฒนาครู โดยบรรลุมาตรฐานทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

Sancar, Yanpar, and Yavuz (2013) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะในการออกแบบสื่อการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรมเป็นพื้นฐาน ความรู้ทางด้านเนื้อหา การสอน และเทคโนโลยีของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการออกแบบสื่อการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เรียนรายวิชาเทคโนโลยีการสอนและการออกแบบสื่อการเรียนการสอน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความรู้ทางด้านเนื้อหา การสอน และเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 22 คน ที่มีประสบการณ์ทางการสอนมาแล้ว กลุ่มตัวอย่างในการออกแบบกิจกรรมสำหรับผู้เรียน 5 กิจกรรม โดยใช้พื้นฐานความรู้ทางด้านเนื้อหา การสอน และเทคโนโลยี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินสมรรถนะในการออกแบบสื่อการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภาระงาน งานเขียน แบบสอบถามปลายเปิด แบบประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบสังเกต ซอฟต์แวร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีสมรรถนะที่จำเป็นในการออกแบบวัสดุติบในการสอนเพิ่มขึ้น และได้รับประสบการณ์ในการนำความรู้พื้นฐานทางด้านเนื้อหา การสอน และเทคโนโลยีไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในอนาคต

Koksal (2014) ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถนะในหลักสูตรวิชาชีพครู ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะและเจตคติของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับสมรรถนะในการเรียนการสอนกับเจตคติทางวิชาชีพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่จะสำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์หลักสูตร 4 ปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 379 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย Pamukkale โดยเป็นนักศึกษาที่เรียนในภาคการศึกษาฤดูใบไม้ผลิ ปีการศึกษา 2008-2009 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรต้น คือ เพศ ประเภทโรงเรียนที่จบ สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ตัวแปรตาม คือ สมรรถนะในการสอนและระดับเจตคติต่อวิชาชีพ เครื่องมือประกอบด้วยแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะการสอน และมาตราวัดเจตคติต่อวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงบวก ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการสอนและเจตคติต่อวิชาชีพ

โดยสรุป

จากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การพัฒนาครูมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคม เศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาการครู ซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญ ส่งเสริมให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาผู้เรียนและประเทศชาติ ดังปรากฏอยู่ในแผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูพบว่า การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูสามารถทำได้หลายวิธี วิธีที่เหมาะสมที่สุด และยังเป็นการประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณและก่อให้เกิดความร่วมมือทางการศึกษา อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ คือ การฝึกอบรมครูในการนำการโค้ชไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การโค้ชเป็นการส่งเสริมทำงานร่วมกันของครูผู้สอนโดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกัน และจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนี้ ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเช่นเดียวกัน การพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการอ่านคิดวิเคราะห์มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากการอ่านเป็นทักษะการรับสารที่สำคัญและจำเป็น เป็นทักษะที่ใช้กันมากในชีวิตประจำวัน และเป็นการรับเข้าข้อมูลจากหลายทาง ไม่ว่าจะเป็นการรับสารจากการอ่านในสังคมออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ หรือจากข่าวสารทั่วไป ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน มีเหตุผลอันจะนำไปสู่การตัดสินใจหรือนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งจากการศึกษาเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า กลวิธีเมตาคอกนิชันมีความสัมพันธ์กับการอ่านคิดวิเคราะห์ มีงานวิจัยจำนวนมากที่สนับสนุนว่า เมตาคอกนิชันสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

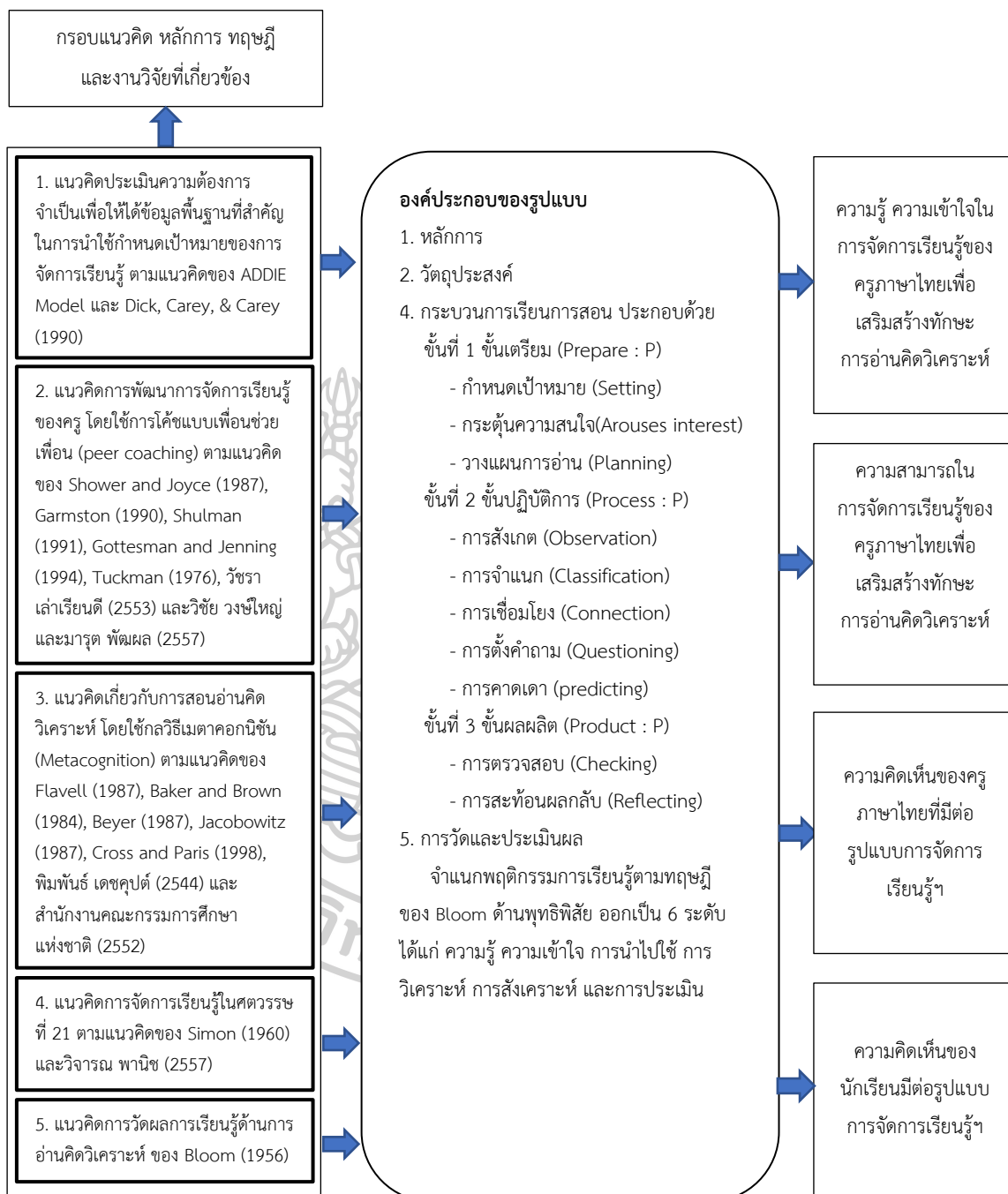
สรุปการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ตารางที่ 6 การสังเคราะห์แนวคิดเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง/นักวิชาการ	การสังเคราะห์
การจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเมตาคอกนินซ์ในการอ่านคิดวิเคราะห์	
Flawell (1976), Baker (1984), Brown (1987), Beyer (1987), Jacobowitz (1987), Cross and Paris (1998), พิมพ์ เดชะคุปต์ (2545), และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ แนวคิดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Simon (1960) และวิจารณ์ พานิช (2556)	<p>ขั้นการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ (3P)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นเตรียม(Prepare: P) ประกอบด้วย: <ol style="list-style-type: none"> 1) กำหนดเป้าหมาย (Setting) 2) กระตุ้นความสนใจ (Arouses interest) 3) วางแผนการอ่าน (Planning) 2. ขั้นปฏิบัติการ(Process: P) ประกอบด้วย: <ol style="list-style-type: none"> 1) การสังเกต (Observation) 2) การจำแนก (Classification) 3) การเชื่อมโยง (Connection) 4) การตั้งคำถาม (Questioning) 5) การคาดเดา (Predicting) 3. ขั้นผลผลิต(Product: P) ประกอบด้วย: <ol style="list-style-type: none"> 1) การตรวจสอบ (Checking) 2) การสะท้อนผลกลับ (Reflecting)
การโค้ช	
Showers and Joyce (1987), Garmston (1990), Shulman (1991), Gattesman and Jennings (1994), Becker (2010), Tuckman (1976), วัชราน เล่าเรียนดี (2553), และ วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2557)	กระบวนการโค้ช ประกอบด้วย: วางแผน สังเกตการสอน ให้ข้อมูลป้อนกลับ
การวัดการอ่านคิดวิเคราะห์	
Bloom (1956)	พฤติกรรม 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน
การพัฒนาครู	
ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	การฝึกอบรม ประกอบด้วย: การให้ความรู้ก่อนการปฏิบัติ การติดตามการปฏิบัติ และการประเมินหลังการปฏิบัติ
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน	
การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D)	<p>ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การประเมินและการวิเคราะห์ (Assessment & Analysis) 2. การออกแบบและพัฒนา (Design & Development) 3. การทดลองใช้ (implementation) 4. การประเมินผล (Evaluation)

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 9 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชเป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการขยายผล (R&D&M) ร่วมกับการออกแบบเชิงระบบตามแนวคิด ADDIE Model ปรับปรุงโดย Kruse (2007: 1) และแบบจำลองการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของ Dick, Carey, and Carey (2005: 1-8) และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของ Joyce and Weil (2009: 9) ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) การผสมผสานข้อมูลใช้รูปแบบการวิจัยแบบ Embedded (The Embedded Design) โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณเป็นวิธีหลักและวิธีการเชิงคุณภาพเป็นวิธีรอง (Creswell & Clark, 2011: 67) ร่วมกับการใช้รูปแบบการวิจัย Pre-Experimental Design โดยประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว The One-Group Pretest-Posttest Design (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 144) โดยมีแนวคิดในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A): การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D and D): การพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

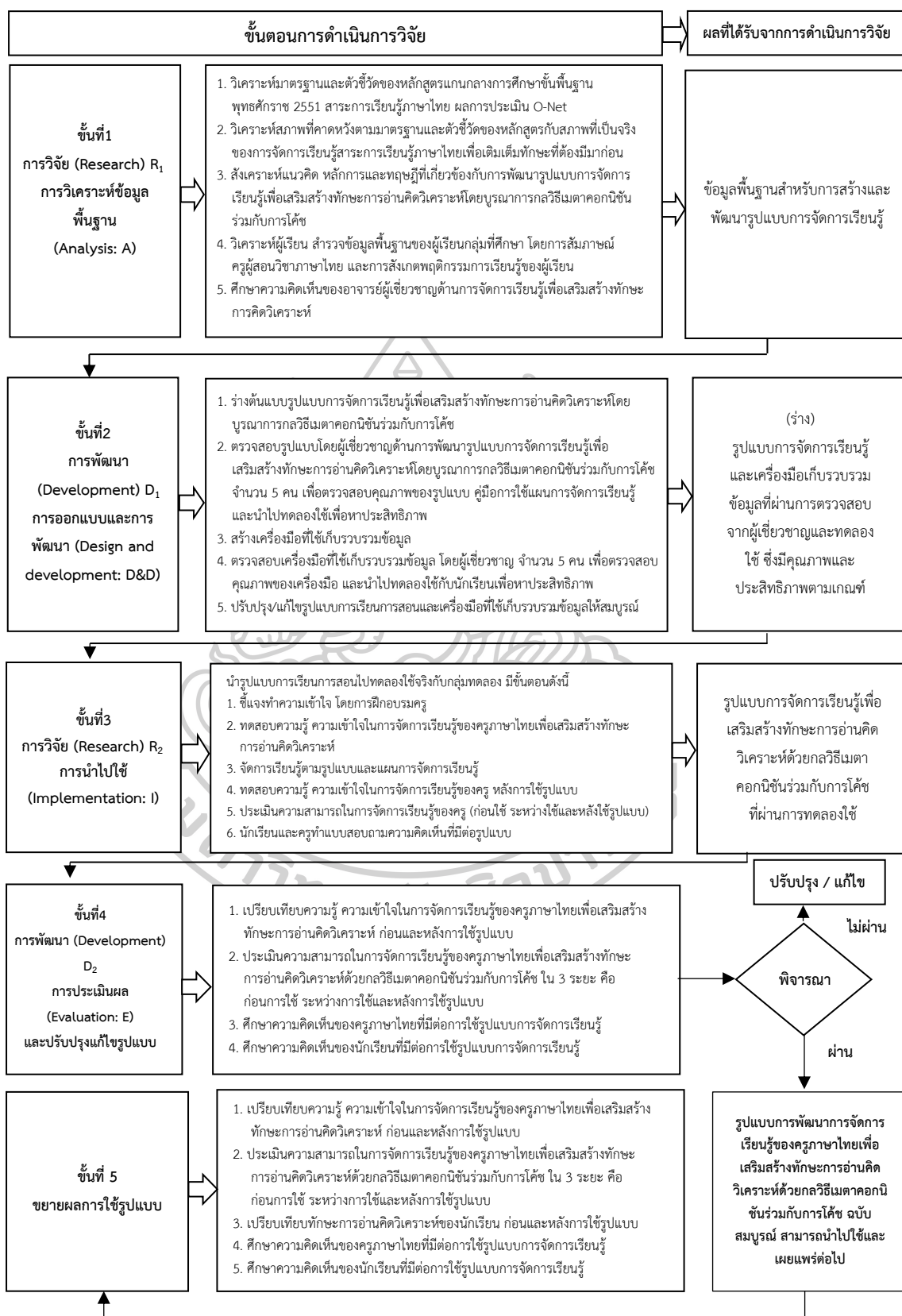
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการนำไปใช้ (Implementation: I): การทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผล (Evaluation: E): การประเมิน และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment) เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ขยายผลกับผู้เรียนกลุ่มอื่น

กรอบแนวคิดการวิจัยและกรอบดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

กรอบขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 10 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A): การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรกับสภาพที่เป็นจริงของการจัดการศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเติมเต็มทักษะที่ต้องมีมาก่อน (Prerequisite Skills)
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียน สืบหาข้อมูลพื้นฐานวิธีการเรียนรู้ และทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มที่ศึกษา
4. สังเคราะห์แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรและสภาพการเรียนการสอนปัจจุบัน การวิเคราะห์ปัญหา (Problem analysis) การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment) วิเคราะห์ผู้เรียนและแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยจะทำการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์สิ่งที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริง เพื่อเติมเต็มทักษะที่ต้องมีมาก่อน (Prerequisite Skills) ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานการจัดการศึกษา วิเคราะห์เป้าหมาย มาตรฐาน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์สภาพที่คาดหวังตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์กับสภาพที่เป็นจริงของการจัดการเรียนรู้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งศึกษาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับชาติ (O – NET) โดย

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียน สํารวจข้อมูลพื้นฐานวิธีการเรียนรู้ และการเตรียมความพร้อมก่อนเรียนของผู้เรียน โดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย และสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ระบุเป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ประเด็นที่ต้องนำมาดำเนินการแก้ไขและพัฒนา วิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริง นำไปสู่การระบุเป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์

3. ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียน สํารวจข้อมูลพื้นฐานวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มที่ศึกษา และสํารวจความต้องการของครูภาษาไทยในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนโดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาไทยอย่างไม่เป็นทางการ

4. สังเคราะห์แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน ร่วมกับการโค้ช ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาวิเคราะห์แนวคิด หลักการ การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) การออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบ (Instructional System Design) ตามแนวคิด ADDIE Model ปรับปรุงโดย Kruse (2007: 1) แบบจำลองการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของ Dick, Carey and Carey (2005 :1-8) และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของ Joyce and Weil (2009: 9) ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology) การผสมผสานข้อมูลโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบ Embedded (The Embedded Design) วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครู การโค้ช กลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ และแนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้และกลวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา

5. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยด้านการสอนการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แนวคิด หลักการ และทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มีดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานการจัดการศึกษาและการศึกษาสภาพที่คาดหวังและสภาพที่เป็นจริงของการจัดการเรียนการสอน

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) แบบวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ (ดังภาคผนวกหน้า 274-278)

2. แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ สัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ (ดังภาคผนวกหน้า 279)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ดำเนินการดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสารทั้ง 2 ฉบับ ดำเนินการสร้างเช่นเดียวกัน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

1.2 สร้างแบบวิเคราะห์เอกสารโดยกำหนดประเด็นการวิเคราะห์เอกสารจำแนกเป็นสภาพที่คาดหวังและสภาพที่เป็นจริง

1.3 นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสารเชิงทฤษฎี และนำไปปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประเมินความเหมาะสมของประเด็นในการวิเคราะห์เอกสาร กำหนดเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (Best, 2006: 179-187)

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการศึกษาและการศึกษาสภาพที่คาดหวังและสภาพที่เป็นจริงของการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสมของประเด็นในการวิเคราะห์เอกสารตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้ (Best, 2006)

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

พิจารณาค่าความสอดคล้องที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป แสดงว่าแบบวิเคราะห์เอกสารที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

1.5 นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 5.00

2. แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการคิดวิเคราะห์ ดำเนินการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.3 กำหนดโครงสร้างและประเด็นการสัมภาษณ์

2.4 สร้างแบบสัมภาษณ์ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์เชิงทฤษฎี และนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบสัมภาษณ์สัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องเชิงโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประเมินความเหมาะสมของประเด็นในการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ เพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสม/สอดคล้องของประเด็นในการสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและการแปลความหมายเช่นเดียวกันกับการประเมินความเหมาะสม/สอดคล้องเชิงโครงสร้างของแบบวิเคราะห์เอกสาร

2.6 นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแสดงว่าแบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขในเรื่องความชัดเจนของข้อความและภาษาที่ใช้ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ใช้แบบวิเคราะห์เอกสารในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารการเรียนรู้ภาษาไทย วิเคราะห์สภาพที่คาดหวังตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรกับสภาพที่เป็นจริงของการจัดการศึกษา สารการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเติมเต็มทักษะที่ต้องมีมาก่อน (Prerequisite Skills) และสังเคราะห์แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างการอ่านคิดวิเคราะห์

2. สอบถามความต้องการที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริง โดยส่งแบบสอบถามให้กับครูภาษาไทยที่สอนในชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 24 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 ฉบับ โรงเรียนมัธยมขนาดกลางและขนาดเล็ก จำนวน 21 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 30 ฉบับ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า $PNI_{modified}$

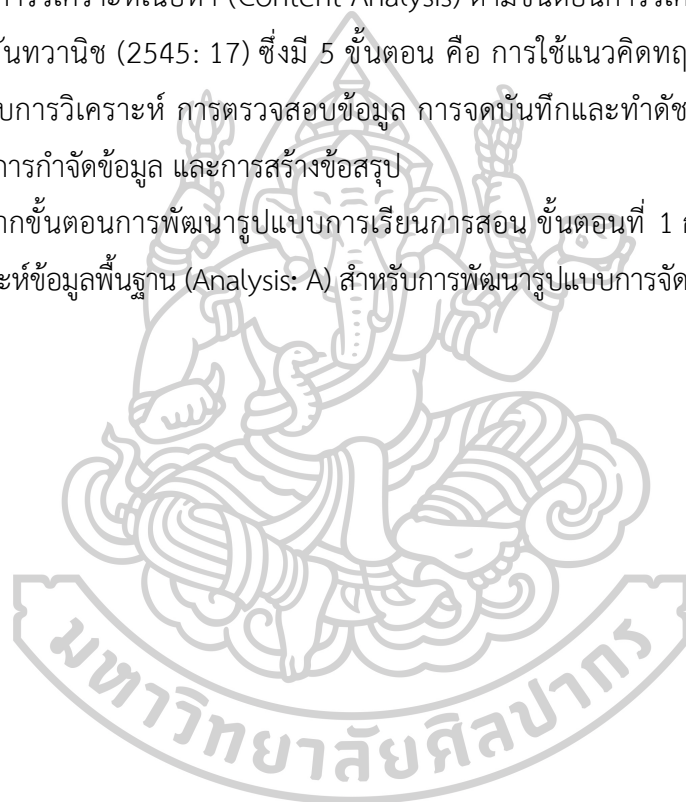
3. ใช้แบบสัมภาษณ์ในการวิเคราะห์ผู้เรียน สัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ รวมถึงความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ ความถูกต้อง เหมาะสม ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และประเมินความเหมาะสม ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสมของประเด็นในการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งจากการประเมินแบบสัมภาษณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารข้อมูลพื้นฐานการจัดการศึกษาและการศึกษา สภาพที่คาดหวังและสภาพที่เป็นจริงของการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ด้วยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง โดยใช้สูตร $PNI = (I-D)/D$ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550: 275-279) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับ แนวคิดหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้าง ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการเรียนการรู้เพื่อ ส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในการสอน ภาษาไทย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ของสุภางค์ จันทวานิช (2545: 17) ซึ่งมี 5 ขั้นตอน คือ การใช้แนวคิดทฤษฎีและการสร้างกรอบ แนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ การตรวจสอบข้อมูล การจดบันทึกและทำดัชนีข้อมูล การทำข้อสรุป ชั่วคราว และการกำจัดข้อมูล และการสร้างข้อสรุป

จากขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) สำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 7 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) สำหรับการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ของครู

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ ในการทำ วิจัย	การวิเคราะห์ ข้อมูล/ สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายการจัดการศึกษา หลักสูตรแกนกลาง การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารการเรียนรู้ภาษาไทย ผล O-Net	การวิเคราะห์ เอกสาร	หลักสูตร แกนกลาง การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	แบบวิเคราะห์ เอกสาร	การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis)	ข้อมูลพื้นฐานเชิง นโยบายการจัด การศึกษาตาม หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารการเรียนรู้ ภาษาไทย ผลการ ทดสอบ O-Net
2. วิเคราะห์สภาพที่คาดหวังตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรกับสภาพที่เป็นจริงของการจัดการศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเติมเต็มทักษะที่ต้องมีมาก่อน (Prerequisite Skills)	- การวิเคราะห์ เอกสาร - การประเมิน ความต้องการ จำเป็น (Needs Assessment)	- หลักสูตร แกนกลาง การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารการ เรียนรู้ภาษาไทย - ครูภาษาไทย	แบบวิเคราะห์ เอกสาร	การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis) วิเคราะห์ความ ต้องการจำเป็น ใช้ค่า PNI _{modified}	ข้อมูลมาตรฐานและ ตัวชี้วัดของหลักสูตร แกนกลางสาระการ เรียนรู้ภาษาไทยได้ ช่องว่างระหว่างสิ่งที่ คาดหวัง กับสิ่งที่เป็นอยู่ ได้ข้อมูลทักษะที่ต้องมี มาก่อน (Prerequisite Skills)
3. สังเคราะห์แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคognitionชั้นร่วมกับการโค้ช	กาสังเคราะห์ เอกสาร	เอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับ การอ่านเชิง วิเคราะห์	แบบวิเคราะห์ เอกสาร	การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis)	ข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ กลยุทธ์การเสริมสร้าง ทักษะการอ่านคิด วิเคราะห์ด้วยกลวิธีเม ตาคognitionชั้นร่วมกับการ โค้ช
4. วิเคราะห์ผู้เรียน สํารวจข้อมูล พื้นฐานสมรรถนะ การเรียนรู้และวิธีการสอนของครูภาษาไทย	การสัมภาษณ์	ครูผู้เชี่ยวชาญ การสอน ภาษาไทย	แบบ สัมภาษณ์	การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis)	ข้อมูลพื้นฐาน สมรรถนะ การเรียนรู้และวิธีการ เรียนรู้สอนของครู ภาษาไทย
5. ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้าน การจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์	สัมภาษณ์	ครูผู้เชี่ยวชาญ การสอน ภาษาไทย	แบบ สัมภาษณ์	การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis)	ข้อมูลความต้องการ จำเป็นในการจัด การเรียนรู้ของครูด้าน การอ่านคิดวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D and D): การพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้พัฒนาและหาคุณภาพ ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูโดยนำ ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาเป็นโครงร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของโครงร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แล้วนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มทดลองใช้ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และประสิทธิภาพก่อนนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
2. เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เพื่อตรวจสอบคุณภาพยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มีรายละเอียดดังนี้

1. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยนำข้อมูลที่เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการสังเคราะห์ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
2. พัฒนาเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

3. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช จำนวน 4 ฉบับ คือ 1) แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ 2) แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูภาษาไทยที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มีดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยผ่านการอบรมครู
2. เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ได้แก่ คู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช จำนวน 4 ฉบับ คือ 1) แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ 2) แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูภาษาไทยที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการดังนี้คือ

1. การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกับการโค้ช ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
 - 1.2 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมเชิงทฤษฎีแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

1.3 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 5 คน โดยการส่งแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบ ความเหมาะสม/สอดคล้องเชิงโครงสร้างของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้าง ทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยใช้แบบประเมินความ เหมาะสมเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ประเมินความเหมาะสมในประเด็น การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ในภาพรวม และองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ เชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการ องค์ประกอบเชิงการวัดและประเมินผล และองค์ประกอบเชิงเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ การประเมินความเหมาะสมเชิงโครงสร้างกำหนด เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมเชิงโครงสร้างของรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ คะแนน ความเหมาะสมในประเด็นการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนในภาพรวม และองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละองค์ประกอบคือ องค์ประกอบเชิงหลักการและ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการและองค์ประกอบเชิงเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

พิจารณาค่าความเหมาะสม/สอดคล้องที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมเชิงโครงสร้าง สามารถนำไปทดลองใช้ได้

1.4 นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อแสดงว่า การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครอบคลุม ความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมทักษะอ่านคิดวิเคราะห์ มีความสัมพันธ์สอดคล้องส่งเสริมซึ่งกันและกัน องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ หลักการของรูปแบบมีความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน สามารถใช้เป็นกรอบในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนแสดงให้เห็นจุดเน้นในการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์มีความเหมาะสมชัดเจนสามารถแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดในตัวผู้เรียน หลักการและวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกัน องค์ประกอบเชิงกระบวนการ กระบวนการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนครบถ้วน เหมาะสมและสอดคล้องต่อเนื่องกัน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม สามารถทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ และองค์ประกอบเชิงเงื่อนไข การนำรูปแบบไปใช้ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ ซึ่งแสดงว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคognition ร่วมกับการโค้ช ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมเชิงโครงสร้าง สามารถนำไปทดลองใช้ได้ โดยมีค่าเฉลี่ยองค์ประกอบของรูปแบบทุกองค์ประกอบมากกว่าเกณฑ์ (≥ 3.50) คือ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.10-4.70 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นชื่อของรูปแบบจาก PPP Model เป็น 3P Model

2. พัฒนาเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ได้แก่ คู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และมาตรฐานตัวชี้วัด ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย และแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 สร้างคู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมและตรงตามประเด็น จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยคู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

คู่มือการใช้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการอ่านคิดวิเคราะห์ข่าว จำนวน 4 คาบ คาบเรียน ที่ 1-4

คู่มือการใช้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการอ่านคิดวิเคราะห์บทความ จำนวน 5 คาบ คาบเรียนที่ 5-9

คู่มือการใช้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการอ่านคิดวิเคราะห์บทร้อยกรองจำนวน 5 คาบ คาบเรียนที่ 10-14

2.3 นำคู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมเชิงทฤษฎีแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยส่งแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม/ สอดคล้องเชิงโครงสร้างของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยและแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประเมินความเหมาะสมของสาระสำคัญในคู่มือ รายละเอียดในคู่มือ และแนวทางในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ซึ่ง สาระสำคัญในคู่มือ ประกอบด้วยแนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล รวมทั้งรายละเอียดในคู่มือมีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ผู้ที่ต้องการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้เข้าใจในองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทราบถึงสิ่งที่ต้องศึกษา จัดเตรียมและใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้นี้ ในการดำเนินการเรียนการสอนอย่างราบรื่นและบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบจัดการเรียนรู้ แนวทางในการนำรูปแบบจัดการเรียนรู้ไปใช้มีความชัดเจน เพียงพอสำหรับการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดกับผู้เรียน และใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประเมินความเหมาะสมของสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสมของสาระสำคัญในคู่มือ รายละเอียดในคู่มือและแนวทางในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและการแปลความหมายเช่นเดียวกันกับการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบจัดการเรียนรู้

2.5 นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแสดงว่า คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไป

ทดลองใช้ได้ โดยมีค่าเฉลี่ยของคู่มือมากกว่าเกณฑ์ (≥ 3.50) คือ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.60-5.00 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการคิดของนักเรียน ให้มีความกระชับ ได้ใจความที่ชัดเจนขึ้น ก่อนนำไปทดลองใช้

2.6 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ ได้แก่ คู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) โดยการทดลองหาประสิทธิภาพเป็นรายบุคคล (Individual Tryout) (1:1) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบวันละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 2 สัปดาห์ การปฏิบัติเป็นไปตามคู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดกิจกรรมไว้ เมื่อทดลองเสร็จแล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง โดยปรับปรุงในเรื่องของเวลา เนื่องจากใช้เวลานานกว่าที่กำหนดไว้ ได้ค่า E_1/E_2 เท่ากับ 62.14/64.25 จากนั้นทำการทดลองแบบกลุ่มย่อย (Small Group Tryout) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ จำนวน 9 คน จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ วันละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เมื่อเสร็จกระบวนการแล้วนำผลที่ได้มาแก้ไขข้อบกพร่อง โดยปรับปรุงในด้านเนื้อหาของ บทอ่าน ให้กระชับขึ้น ได้ค่า E_1/E_2 เท่ากับ 76.38/78.49 จากนั้นทำการทดลองภาคสนาม (Field Tryout) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลผลิต (E_2) ใช้เกณฑ์ 80/80 ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.94/82.42

3. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช จำนวน 4 ฉบับ คือ 1) แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ 2) แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูภาษาไทยที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

3.1 แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นแบบปรนัย มีจำนวน 30 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ตัวเลือก ถ้าตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน และถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบให้ข้อละ 0 คะแนน และแบบสังเกตการสอน ที่พัฒนาขึ้นโดยมีขั้นตอนดังนี้

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ แล้วสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ จำนวน 60 ข้อ

2. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยแก้ไขภาษาให้กระชับมากขึ้น

3. นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อเท่ากับ 0.60-1.0 ถือว่ารายละเอียดของข้อความถามมีความชัดเจนสามารถสื่อความได้ตรงตามพฤติกรรมที่ต้องการวัด และได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดลำดับความยาวของตัวเลือกของข้อสอบแต่ละข้อ

4. นำแบบทดสอบที่ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และปรับปรุงข้อบกพร่องแล้วนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

5. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความยากง่าย (P) แล้วพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.20- 0.80 โดยคัดเลือกข้อสอบไว้ จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ .36 และมีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.30- 0.68 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 129)

6. นำผลการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน KR-20 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 123) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .78 แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูภาษาไทย และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

แบบสอบถามความคิดเห็นของครูภาษาไทย และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ใช้สอบถามความคิดเห็นของผู้สอน และนักเรียนที่มีต่อการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลไกวิธีเมตาคอกนิชัน ร่วมกับการโค้ช และภายหลังเสร็จสิ้นจากการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

สำหรับการให้ความหมายของค่าที่วัดได้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมายโดยได้จากแนวคิดของเบสท์ (Best, 2006: 195) การให้ความหมาย โดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายข้อดังนี้

4.50 - 5.00	ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
3.50 - 4.49	ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
2.50 - 3.49	ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
1.50 - 2.49	ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.49	ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น
2. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นให้ครอบคลุมและตรงประเด็น
3. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยปรับแก้ไขภาษาในข้อคำถามให้กระชับ ชัดเจนขึ้น
4. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยการส่งแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประเมินความเหมาะสม ของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ การวิเคราะห์ข้อมูล ในการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็น ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ในข้อความที่ประเมินกับองค์ประกอบด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและการแปลความหมายเช่นเดียวกันกับการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัด การเรียนรู้

5. นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแสดงว่าแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้ โดยมีค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามความคิดเห็นของครู และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมากกว่าเกณฑ์ (≥ 3.50) คือ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.60-5.00 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในประเด็นการใช้ภาษา โดยปรับแก้ไขภาษาให้มีความชัดเจนครอบคลุมประเด็นที่ต้องการถาม ก่อนนำไปทดลองใช้

6. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการนำไปใช้ (Implementation: I): การทดลองใช้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครู

ผู้วิจัยนำแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอน ADDIE Model ปรับปรุงโดย ครูส (Kruse, 2007: 1) ในขั้นการนำไปใช้ (Implementation) ร่วมกับแนวคิดการวิจัยและพัฒนา (research and development) ในขั้นการวิจัย (Research: R₂) ในขั้นนี้ผู้ศึกษานำร่างรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology) การผสมผสานข้อมูลใช้รูปแบบการวิจัยแบบ Embedded (The Embedded Design) วิธีการเชิงปริมาณเป็นวิธีหลักและวิธีการเชิงคุณภาพเป็นวิธีรอง (Creswell and Clark, 2007: 67) ร่วมกับการใช้รูปแบบการวิจัย Pre-Experimental Design โดยประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (The One-Group Pretest-Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 144) ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการเขียนบันทึกพฤติกรรมการเรียนและการทำงานของนักเรียนในระหว่างการเรียนการสอน โดยครูเป็นผู้บันทึกและจากการที่ผู้เรียนเขียนบันทึกสะท้อนพฤติกรรมของตนเองแบบพรรณนาความ (Journal Writing) ก่อนเรียนและระหว่างเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

3. เพื่อศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) ครูภาษาไทยโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 6 คน ปฏิบัติหน้าที่สอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 เป็นการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ในระดับเดียวกัน มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ใกล้เคียงกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน จึงมีความเหมาะสมในการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 6 ห้องเรียน คือ นักเรียนชั้น ม.4/1, ม.4/2, ม.4/3, ม.4/4 , ม.4-6 และ ม.4/8 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 240 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถใกล้เคียงกัน

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (The One-Group Pretest-Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 144) ดังนี้

แบบแผนการทดลองเพื่อเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

O_1	X	O_2
-------	---	-------

- O_1 หมายถึง การทดสอบก่อนการใช้รูปแบบ
- X หมายถึง การสอนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
- O_2 หมายถึง การทดสอบหลังการใช้รูปแบบ

แบบแผนการทดลองเพื่อศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบและหลังการใช้รูปแบบ

X	O	X	O	X	O
---	---	---	---	---	---

- X หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
- O หมายถึง การทดสอบระหว่างการใช้รูปแบบ

วิธีดำเนินการ

หลังจากการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช พัฒนาเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบตามที่พัฒนาขึ้นมา มีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ขอเอกสารจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ทำการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
 - 1.2 ชี้แจงรายละเอียดการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลักการ เหตุผลและประโยชน์ให้กับครูทราบและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ วิธีการเรียน การวัดประเมินผล และกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ โดยการจัดการอบรม เพื่อให้ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน
 - 1.3 ครูทำแบบทดสอบก่อนใช้รูปแบบการเรียนการสอน และครูทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามคู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด
 - 1.4 ครูผู้โค้ชบันทึกพฤติกรรมการเรียนการสอนของเพื่อนครู เพื่อสะท้อนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมเรียนรู้อของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน โดยผลัดกันเข้าสังเกตการสอน 3 ครั้ง และประชุมร่วมกันทุกสัปดาห์ เพื่อสะท้อนสิ่งที่ครูค้นพบ และร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 1.5 ครูกลุ่มเป้าหมายเขียนบันทึกสะท้อนพฤติกรรมของตนเองในการจัดการเรียนรู้แบบพรรณนาความ (Journal Writing) และร่วมกันสะท้อนความคิดโดยการบอกเล่าร่วมกับผู้วิจัย

1.6 ผู้วิจัยเข้าสังเกตการสอนของครูกลุ่มเป้าหมาย และประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู 3 ครั้ง ได้แก่ ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้ และหลังการใช้รูปแบบ

1.7 ครูกลุ่มเป้าหมายประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของเพื่อนครู ร่วมกับผู้วิจัย โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำการประเมิน 3 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ประเมินก่อนการใช้รูปแบบ ครั้งที่ 2 ประเมินระหว่างการใช้รูปแบบ ในสัปดาห์ที่ 2 และประเมินครั้งที่ 3 ประเมินหลังการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น

1.8 ครูกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบหลังเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น

1.9 ครูกลุ่มเป้าหมายทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

1.9 สอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

2. เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ประกอบด้วย คู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

3.1 แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

3.2 แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูภาษาไทยที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

3.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม

รูปแบบ

จากขั้นตอนการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการนำไปใช้ (Implementation: I) ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ไปทดลองใช้สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 8 ขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2)
เป็นการนำไปใช้ (Implementation: I) (ต่อ)

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ ในการทำวิจัย	การวิเคราะห์ ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
	7. ครูและผู้วิจัยร่วมกัน ประเมินความสามารถใน การจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ครั้ง คือ ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ	ครู	- แบบประเมิน ความสามารถ ในการจัดการ เรียนรู้ของครู ภาษาไทย (ดังภาคผนวก หน้า 278)	- ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน - วิเคราะห์สรุป ข้อมูลจากบันทึก ภาคสนาม	- ได้ข้อมูล ความสามารถใน การจัดการเรียนรู้ ของครูภาษาไทย
	8. สอบถามความคิดเห็นครู หลังการทดลองใช้ รูปแบบ		- แบบสอบ ถามความ คิดเห็นครู (ดังภาคผนวก หน้า 279-280)	การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis)	- ได้ข้อมูลความ คิดเห็นของครูและ นักเรียนที่มีต่อ การใช้รูปแบบที่ ผู้วิจัย พัฒนาขึ้น
	9. สอบถามความคิดเห็น นักเรียนหลังการใช้ รูปแบบ ด้วยการสนทนา กลุ่ม	นักเรียน	- แบบสอบ ถามความ คิดเห็นนักเรียน และประเด็น การสนทนากลุ่ม (ดังภาคผนวก หน้า 281-282)		

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผล (Evaluation: E):
การประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยใช้แนวคิดการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ในขั้นของการพัฒนา (Development: D₂) และแนวคิดการประเมินผลตามแบบจำลองการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE Model ปรับปรุงโดย Kruse (2007: 1) ร่วมกับแนวคิดแบบจำลองการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของ Dick, Carey and Carey (2005: 1-8) การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการนำผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยด้านอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธี เมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มาพิจารณาปรับปรุงให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจะนำไปใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดย 1) เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ 2) ศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบและหลังการใช้รูปแบบ 3) ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยที่มีต่อการรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช และ 4) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

วิธีดำเนินการ

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาจัดกระทำ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ
2. วิเคราะห์ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ
3. ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียนที่มีต่อการที่มีต่อการรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
4. ปรับปรุงรายละเอียดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์องค์ประกอบและกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดวิธีการเชิงระบบ และประมวลสรุปข้อมูลด้วยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา
2. วิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test dependent
3. วิเคราะห์ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประมวลสรุปข้อมูลจากการสังเกตและการเขียนบันทึกแบบพรรณนาความ (Journal writing) ของครู ด้วยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา

4. วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการบรรยายเชิงพรรณนา

จากขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ในขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) ซึ่งเป็นการประเมินผล (Evaluation: E) และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอน สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผล (Evaluation: E) และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช					
1.1 เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ	ทดสอบ	ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี	แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-test dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	1. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์
1.2 ศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ระหว่างการใช้รูปแบบและหลังการใช้รูปแบบ	ประเมิน	ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี	แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ระหว่างการใช้รูปแบบและหลังการใช้รูปแบบ		2. ผลความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ระหว่างการใช้รูปแบบและหลังการใช้รูปแบบ
1.3 ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยที่มีต่อกรรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช	สอบถาม	ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี	แบบสอบถามความคิดเห็นของครูภาษาไทยที่มีต่อการรูปแบบการจัดการเรียนรู้		3. ความคิดเห็นของครูภาษาไทยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ตารางที่ 9 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นการประเมินผล (Evaluation: E) และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
1.4 ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตา คอกนิชันร่วมกับการโค้ช	สอบถาม	นักเรียน	แบบสอบถามและประเด็นการสนทนา	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	4. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตา คอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment) การวิจัย

วัตถุประสงค์

เพื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตา คอกนิชันร่วมกับการโค้ชไปขยายผลการวิจัย

วิธีดำเนินการ

1. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองใช้จริงและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปขยายผลการใช้กับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนคงคาราม ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 รับนักเรียนสหศึกษา เป็นโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูงและมีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี เปิดทำการเรียนการสอนมาเป็นเวลายาวนานถึง 119 ปี ผู้วิจัยได้ดำเนินการขยายผล ดังนี้

1.1 จัดอบรมให้ความรู้ครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตา คอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดอบรมด้านอาหารและเครื่องดื่มจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 และได้รับการสนับสนุนด้านเอกสาร สถานที่การจัดอบรม และเจ้าหน้าที่ในการประสานความร่วมมือในการจัดอบรม เช่น รับลงทะเบียนครู แจกเอกสารคู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ การบริการอาหารและอาหารว่างแก่ผู้เข้ารับการอบรม โดยได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยประจำจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็น

วิทยากรในฝึกอบรมให้ความรู้ครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีโรงเรียนที่เข้ารับการอบรม จำนวน 22 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยในฐานะเลขานุการศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยประจำจังหวัดเพชรบุรีได้ส่งหนังสือเชิญครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีทุกโรงเรียนเพื่อเข้ารับการอบรมพร้อมตารางการอบรมและใบตอบรับการเข้าอบรม กำหนดการอบรมในวันที่ 22-23 มีนาคม พ.ศ. 2561 ซึ่งการเข้ารับการอบรมครั้งนี้เป็นไปโดยความสมัครใจของครูภาษาไทย มีครูเข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 70 คน เป็นครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาจากทุกโรงเรียน

1.2 เลือกกลุ่มตัวอย่างในการขยายผล ได้แก่ 1) ครูภาษาไทยที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ 4 โรงเรียนคงคาราม จำนวน 2 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากสอนในระดับชั้นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบ มีประสบการณ์ใกล้เคียงกันและมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งจะสะดวกในการดำเนินการโค้ช 2) กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ใช้ขยายผล เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ได้จากการสุ่มอย่างง่าย ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถใกล้เคียงกัน โดยครูกลุ่มตัวอย่างขยายผล เป็นผู้สุ่มเลือกจากห้องเรียนที่ครูได้ทำการสอนในปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนห้องเรียนละ 40 คน รวมเป็นจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 80 คน โดยใช้เวลาในการขยายผล ติดตามการใช้รูปแบบเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

2. รวบรวมข้อมูลจากการติดตามการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มขยายผล โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเข้าร่วมสังเกตการสอน 3 ครั้ง และเข้าร่วมฟังการสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบของครูกลุ่มขยายผล ทำการประเมินประสิทธิผล ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย กลุ่มขยายผล ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

2.2 ประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ซึ่งได้จากการสังเกตการสอนของครูกลุ่มขยายผล จำนวน 3 ครั้ง คือ ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ และทำการประเมินโดยผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน ครูผู้สอนประเมินตนเอง และครูที่ทำหน้าที่โค้ชร่วมกันประเมิน

2.3 ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มขยายผล ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

2.4 ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูกลุ่มขยายผล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test dependent
 2. วิเคราะห์ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย กลุ่มขยายผล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประมวลสรุปข้อมูลจากการสังเกตและการเขียนบันทึกแบบพรรณนาความ (Journal writing) ของครู ด้วยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา
 3. วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูกลุ่มขยายผลที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการบรรยายเชิงพรรณนา
 4. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการบรรยายเชิงพรรณนา
- จากขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ในขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment): เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชไปขยายผล สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 5 การขยายผลการใช้รูปแบบ

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ใน การทำวิจัย	การวิเคราะห์ ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อศึกษา ประสิทธิผลของ รูปแบบการจัด การเรียนรู้ของครู ภาษาไทยกลุ่มขยาย ผลเพื่อเสริมสร้าง ทักษะการอ่านคิด วิเคราะห์ด้วยกลวิธี เมตาคอกนินชัน ร่วมกับการโค้ช					
1.1 เปรียบเทียบ ความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้ ของครูภาษาไทย กลุ่มขยายผล ก่อน และหลังการใช้ รูปแบบ	ทดสอบ	ครูโรงเรียน คงคาราม	แบบทดสอบ ความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการ เรียนรู้ของครู ภาษาไทย	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) t-test dependent และการวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis)	1. ผลการ เปรียบเทียบ ความรู้ความ เข้าใจในการ จัดการเรียนรู้ของ ครูภาษาไทยกลุ่ม ขยายผลด้านการ อ่านคิดวิเคราะห์ ก่อนและหลังการ ใช้รูปแบบ
1.2 ศึกษา ความสามารถใน การจัดการเรียนรู้ ของครูภาษาไทย กลุ่มขยายผล ใน 3 ระยะ คือ ก่อน/ ระหว่าง/หลังการใช้ รูปแบบ	ประเมิน	ครูโรงเรียน คงคาราม	แบบประเมิน ความสามารถใน การจัดการเรียนรู้ ของครูภาษาไทย และแบบบันทึก การสะท้อนการ เรียนรู้บันทึกโดยครู		2. ผลความ สามารถในการ จัด การเรียนรู้ ของครูภาษาไทย กลุ่มขยายผล ใน 3 ระยะ คือ
1.3 ศึกษาความ คิดเห็นของครู ภาษาไทยกลุ่มขยาย ผลที่มีต่อการใช้ รูปแบบการจัด การเรียนรู้เพื่อ เสริมสร้างทักษะ การอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธี เมตาคอก นินชันร่วมกับการโค้ช	สอบถามโดยการ สนทนากลุ่ม	ครูโรงเรียน คงคาราม	ประเด็นการ สนทนากลุ่มเพื่อ สอบถามความ คิดเห็นของครู ภาษาไทยที่มีต่อ การใช้รูปแบบการ จัดการเรียนรู้	การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis)	3. ความคิดเห็น ของครูภาษาไทย กลุ่มขยายผลที่มี ต่อรูปแบบการ จัดการเรียนรู้

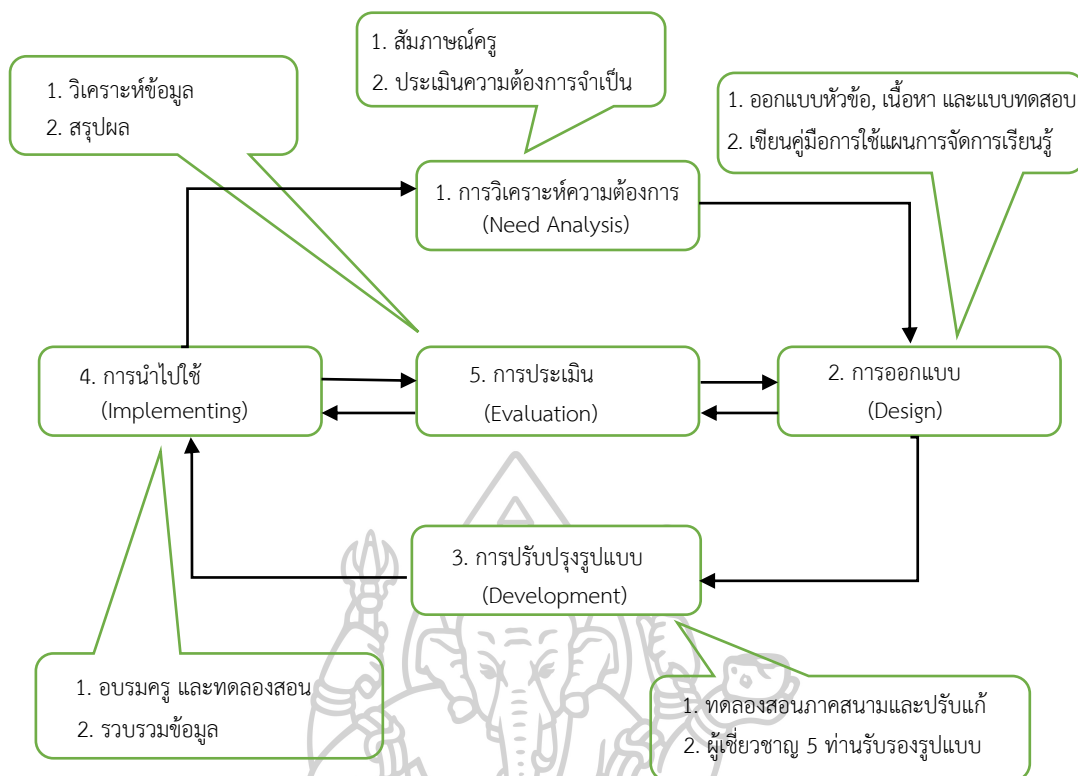
ตารางที่ 10 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 5 การขยายผลการใช้รูปแบบ (ต่อ)

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ใน การทำวิจัย	การวิเคราะห์ ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
1.4 ศึกษาความคิดเห็นของ นักเรียนกลุ่มขยาย ผลที่มีต่อรูปแบบ การจัด การเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้าง ทักษะการอ่านคิด วิเคราะห์ด้วยกลวิธี เมตา คอกนิชัน ร่วมกับการโค้ช	สอบถามโดยการ สนทนากลุ่ม	นักเรียนโรงเรียน คงคาราม	ประเด็นการ สนทนา	การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis)	4. ความคิดเห็น ของนักเรียนกลุ่ม ขยายผลที่มีต่อ รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้าง ทักษะการอ่านคิด วิเคราะห์ด้วย กลวิธีเมตา คอกนิชันร่วมกับ การโค้ช

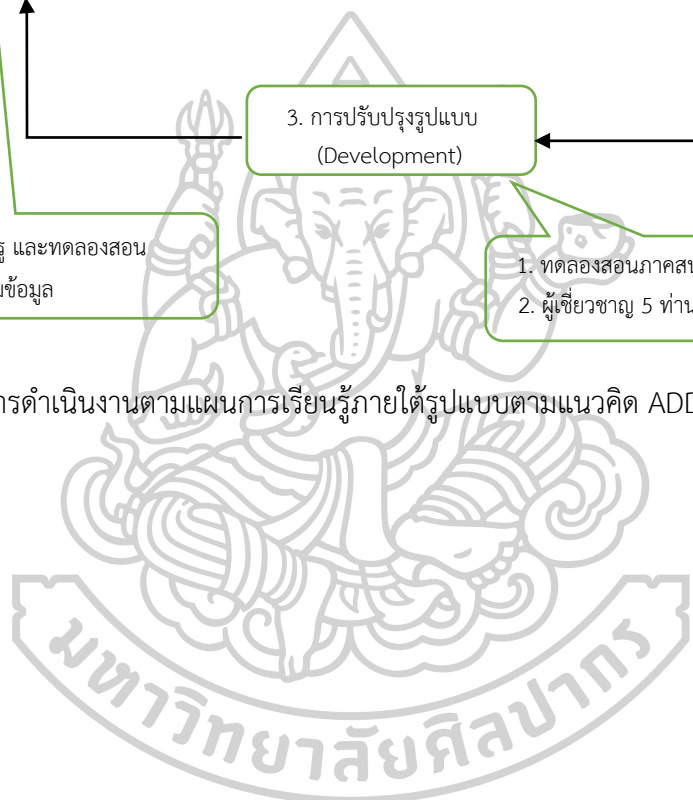
ในบทนี้ผู้วิจัยได้กล่าวถึงการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยใช้กราฟ ตาราง และการพรรณนาความแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้บรรลุผลการพัฒนารูปแบบ และได้นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญรับรองรูปแบบ เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช แล้วนำไปทดลองใช้และขยายผลต่อไป

สรุปผลการดำเนินงานโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 4 ฉบับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ทำการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบทดสอบที่สร้างขึ้น หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60-1.00 ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีความเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ สำหรับแบบสอบถาม แบบประเมิน คู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยมีความเฉลี่ย ≥ 3.50 ส่วนแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครู ได้นำไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจ

จำแนก (r) ค่าความยากง่าย (P) และค่าความเชื่อมั่น เพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ โดยมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.30- 0.68 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .36 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .78 สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบ โดยทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จำนวน 30 คน แล้วนำมาปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ได้ค่า E_1/E_2 เท่ากับ 81.94/82.42 จากนั้นจึงนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน รับรองรูปแบบฉบับร่าง โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) แล้วจึงนำรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 6 คน และกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 6 ห้องเรียน คือ นักเรียนชั้น ม.4/1, ม.4/2, ม.4/3, ม.4/4 ,ม.4-6 และ ม.4/8 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 240 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถใกล้เคียงกัน โดยได้ดำเนินการอบรมให้ความรู้ครูเกี่ยวกับการใช้รูปแบบ และติดตามการใช้รูปแบบของครู ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ ประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ใน 3 ระยะ คือ ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ สอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และได้นำไปขยายผลการวิจัยกับโรงเรียนคงคาราม สรุปการดำเนินงานได้ ดังภาพที่ 11

ภาพที่ 11 การดำเนินงานตามแผนการเรียนรู้ภายใต้รูปแบบตามแนวคิด ADDIE Model

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช 2) เพื่อศึกษาผลการประเมินประสิทธิผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช และ 3) เพื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชไปขยายผล ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการขยายผล (R&D&M) มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ตอนที่ 3 ผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ไปขยายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ผลการศึกษา ค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. การศึกษา ค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ

1.1 ข้อมูลปัจจุบันจากเอกสาร

จากเอกสารการจัดการศึกษาตามพระบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 24 (2), (3) และ (5) ซึ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิด ให้ผู้เรียนฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังควรจัดการเรียน การสอนที่ผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยที่กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไว้อย่างชัดเจน ปรากฏให้เห็น ถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่ต้องเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถ นำเสนอข้อมูลที่สอดคล้อง สรุปลงได้ ดังนี้

ตัวชี้วัด	ทักษะการคิด	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมี เหตุผล 4. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่อง ที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำ ความรู้ความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต 5. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความ คิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่ อ่านอย่างมีเหตุผล 6. ตอบคำถามจากการอ่านงาน เขียนประเภทต่าง ๆ	- การอ่านคิดวิเคราะห์ - การอ่านคิดวิเคราะห์ - การอ่านคิดวิเคราะห์ - การอ่านคิดวิเคราะห์	1. ศึกษาข้อมูลแล้ววิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน จำแนก แยกแยะ 2. ศึกษาข้อมูลแล้ววิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่อ่านแล้วคาดคะเนเหตุการณ์ แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นเหตุ เป็นผล 3. สรุปลงความรู้จากการวิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน 4. จำแนก แยกแยะข้อมูลหา ความสัมพันธ์ข้อมูล ลงข้อสรุป การวิเคราะห์ 5. อ่านงานเขียนแล้วฝึกตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้นจะเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และเป็นที่ยอมรับกันว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดขั้นสูง และเป็นทักษะการคิดขั้นสูงเบื้องต้นที่สามารถจะพัฒนาต่อยอดไปสู่ทักษะการคิดขั้นสูงขึ้นไปได้ นอกจากนี้จากสาระในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ยังพบว่า ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่จะต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบ การงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข และยังเป็นเครื่องมือใน การแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนา กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริง

นอกจากนี้สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือครูผู้จัดประสบการณ์ทางการเรียน การสอนที่จะนำพาการศึกษาไปสู่เป้าหมายหรือทิศทางที่กำหนดได้ จากเอกสารพระบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 กำหนดให้มีการส่งเสริมและพัฒนาครูซึ่งเป็น บุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้จัดการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการฝึกอบรมครูให้มีความสามารถและประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่องจึงมีความสำคัญ และจากการศึกษาบริบทโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 พบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 มีจำนวนทั้งสิ้น 22 โรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก จำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จำนวน 9 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 3 โรงเรียน โดยโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัด เพชรบุรี เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 3,200 คน และจาก การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านครู มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากการพัฒนา บุคลากรครูถือว่าเป็นกลยุทธ์หลักในการบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีความสำคัญและ จำเป็นต่อการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน, 2552;

วัชรพงษ์ น่วมมะโน, 2558) สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการพัฒนาบุคลากรครูของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 53) ซึ่งส่งเสริมให้บุคลากรครูได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ โดยวิธีการที่นำมาพัฒนาครู ได้แก่ การแนะนำ การประชุมชี้แจง การสอนงาน การฝึกปฏิบัติงาน การทดลองปฏิบัติงาน การมอบงานให้ปฏิบัติ การให้คำแนะนำปรึกษา และการจัดทำเอกสารคู่มือปฏิบัติงาน

1.2 ข้อมูลจากผลวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็น (Need Assessment) และการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จำนวนครู 15 คน โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี จำนวนครู 8 คน และโรงเรียนคณาภิบาล จำนวนครู 7 คน รวมเป็นจำนวนครูทั้งสิ้น 30 คน โดยใช้แบบสอบถามประเมินความต้องการจำเป็น ประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้ค่าดัชนี PNI (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น ปรากฏผลดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไป

ที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
1.	วุฒิการศึกษาสูงสุด			
	- ปริญญาตรี	19	80.00	1
	- สูงกว่าปริญญาตรี	11	20.00	2
2.	ประสบการณ์ในการสอน			
	- ต่ำกว่า 10 ปี	12	40.00	1
	- ระหว่าง 10 - 20 ปี	10	33.33	2
	- มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	8	26.67	3
	รวม	30	100	

จากตารางที่ 11 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 80 โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40

ตารางที่ 12 ภาพรวม ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

ลำดับ	รายการความต้องการ	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการพัฒนา				
		n = 30		การ แปล ความ	ลำดับ	n = 30		การ แปล ความ	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.			\bar{x}	S.D.		
1.	ด้านคุณภาพครูผู้สอน	2.80	0.28	ปาน กลาง	1	4.20	0.40	มาก	1
2.	ด้านคุณภาพผู้เรียน	2.78	0.38	ปาน กลาง	2	4.13	0.48	มาก	2
3.	ด้านคุณภาพการบริหารจัดการชั้นเรียน	2.77	0.64	ปาน กลาง	3	4.12	0.62	มาก	3
	รวม	2.79	0.44	ปาน กลาง		4.15	0.49	มาก	-

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพปัจจุบันในการสอนของครู โดยภาพรวมรายการความต้องการ 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดย ด้านคุณภาพครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน และอันดับที่ 3 คือ ด้านคุณภาพการบริหารจัดการชั้นเรียน ส่วนความต้องการพัฒนาของครู ในภาพรวมมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยความต้องการพัฒนาในระดับมากทุกด้าน โดย ด้านคุณภาพครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน และอันดับที่ 3 คือ ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ

จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น เมื่อวิเคราะห์จากความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ สภาพปัจจุบันในการสอนของครูกับความต้องการพัฒนา โดยพิจารณาตามรายด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพครูผู้สอน ด้านคุณภาพผู้เรียน และด้านคุณภาพการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยการหาค่า $PNI_{modified}$ มีผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ปรากฏรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังตารางที่ 13-15

ตารางที่ 13 แสดงค่า $PNI_{Modified}$ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านคุณภาพครูผู้สอน

รายการ	สภาพ ในปัจจุบัน (D)	ความ ต้องการ พัฒนา (I)	ค่า $PNI_{Modified}$ (I-D)/D	ลำดับ ความ ต้องการ
	Mean	Mean		
1. ด้านคุณภาพครูผู้สอน				
1.1 ครูมีวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการอ่านคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียน	2.90	4.40	0.52	1
1.2 ครูมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน แนะนำคำถามให้คิด เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบหรือสร้างความรู้ความเข้าใจได้ด้วยตนเอง	2.87	4.33	0.51	2
1.3 ครูสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนคิดค้นต่อไปฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ	2.87	4.27	0.49	4
1.4 ครูเป็นผู้ชี้แนะ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดมากกว่าการบอกความรู้	2.87	4.37	0.52	1
1.5 ครูร่วมประเมินผู้เรียน ใช้คำถามกระตุ้นการสะท้อนคิด จัดบรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกมั่นคงปลอดภัยที่จะเรียนรู้	2.83	4.13	0.46	5
1.6 ครูเข้าใจกระบวนการโค้ชเพื่อความร่วมมือทางวิชาชีพที่ชัดเจน	2.70	4.03	0.49	4
1.7 ครูใช้การโค้ชเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตน	2.80	4.17	0.49	4
1.8 ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอน/วิธีการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียน	2.77	4.13	0.49	4
1.9 ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนเรียนรู้เพื่อการพัฒนา	2.73	4.07	0.49	4
1.10 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการทำงานเป็นทีมเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน	2.76	4.13	0.50	3
รวมเฉลี่ย	2.80	4.20	0.50	1

จากตารางที่ 13 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ด้านคุณภาพ ครูผู้สอน มีค่าดัชนีโดยรวม ($PNI_{\text{modified}} = 0.50$) โดยมีรายการที่มีความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า PNI_{Modified} สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 อยู่ 2 รายการ คือ ครูมีวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการอ่านคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียน และครูเป็นผู้ชี้แนะ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดมากกว่า การบอกความรู้ ลำดับที่ 2 คือ ครูมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน แนะนำคำถามให้คิด เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบ หรือสร้างความรู้ความเข้าใจได้ด้วยตนเอง และลำดับที่ 3 คือ ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการทำงานเป็นทีมเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอน ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ครูร่วมประเมินผู้เรียน ใช้คำถาม กระตุ้นการสะท้อนคิด จัดบรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกมั่นคงปลอดภัยที่จะเรียนรู้

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอน พบว่า ครูภาษาไทยมีความเห็น สอดคล้องกัน ดังนี้

1. ครูส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ฝึกให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ความเข้าใจได้ด้วยตนเอง ดังตัวอย่าง

“ครูส่วนใหญ่ยังใช้คำถามง่าย ๆ เป็นการคิดหาคำตอบในระดับพื้น ๆ ทั่วไป เช่น ถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ ไหน เมื่อไร บางครั้งเป็นการถามซึ่งนำคำตอบซึ่งไม่ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศฯ วันที่ 12 พฤษภาคม 2560)

ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ กล่าวถึงการใช้ คำถามของครูผู้สอน ดังว่า

“ครูถามคำถามแล้วไม่รอคำตอบจากนักเรียน ถามเองแล้วเฉลยคำตอบเอง อาจเนื่องมาจากนักเรียนตอบช้า ใช้เวลามาก” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ วันที่ 12 พฤษภาคม 2560)

2. ครูใช้วิธีการอธิบายความรู้แก่นักเรียน สอนโดยเน้นความรู้ ความจำ ดังตัวอย่าง
“ในชั่วโมงเรียน ครูอธิบายเป็นส่วนใหญ่ เป็นการบอกความรู้แก่นักเรียน ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดหาคำตอบ เพราะการสอนคิดจะต้องใช้เวลามาก” (สัมภาษณ์ครู โรงเรียนคงคาราม วันที่ 12 พฤษภาคม 2560)

นอกจากนี้ครูยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนอ่านคิดวิเคราะห์เพิ่มเติมว่า
“การสอนโดยฝึกให้คิด ต้องใช้เวลามาก เนื้อหาในบทเรียนมีมาก อีกทั้งยังต้องทบทวนความรู้ของผู้เรียนด้วย จึงจัดกิจกรรมการฝึกคิดได้ไม่มาก” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศฯ วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

3. ครูส่วนใหญ่ใช้เทคนิคการสอนแบบเดิม ซ้ำ ๆ กัน ในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ดังตัวอย่าง

“ในการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ ครูใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ เช่น ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม มักจะเป็นการที่ครูตั้งคำถาม แต่ขาดการฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศฯ ดังว่า

“ส่วนใหญ่ครูเป็นคนตั้งคำถามแล้วให้นักเรียนเป็นคนตอบ เพราะสะดวกรวดเร็วและได้คำตอบที่จะมุ่งไปสู่ประเด็นที่ต้องการให้นักเรียนรู้ ถ้าให้นักเรียนตั้งคำถามเองจะเสียเวลามาก” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

นอกจากนี้ครูโรงเรียนคงคารามยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า “นักเรียนขาดทักษะการตั้งคำถาม ถ้ามวนไปวนมาเกี่ยวกับเนื้อเรื่องซึ่งไม่นำไปสู่การคิดวิเคราะห์” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนคงคาราม วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

โดยสรุป จากการสัมภาษณ์ครู พบว่า ครูยังใช้วิธีสอนแบบอธิบายอยู่มาก และการใช้คำถามของครูยังไม่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์แก่นักเรียน

ตารางที่ 14 แสดงค่า $PNI_{Modified}$ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านคุณภาพผู้เรียน

รายการ	สภาพใน ปัจจุบัน (D)	ความ ต้องการ พัฒนา (I)	ค่า $PNI_{Modified}$ (I-D)/D	ลำดับ ความ ต้องการ
	Mean	Mean		
2. ด้านคุณภาพผู้เรียน				
2.1 ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเชื่อมโยง ความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ มีทักษะการคิด วิเคราะห์	2.77	4.10	0.48	4
2.2 ผู้เรียนมีความสามารถในการนำเสนอการคิดที่ ชัดเจน ด้วยวิธีหลากหลาย ทั้งด้วยวาจาและ การเขียน	2.80	4.13	0.48	4
2.3 ผู้เรียนสามารถแยกองค์ประกอบในการอ่าน และบอกวัตถุประสงค์ของผู้เขียนได้ถูกต้อง	2.80	4.13	0.48	4
2.4 ผู้เรียนสามารถสรุปแนวคิด สาระจากการอ่านได้ ตรงประเด็น	2.73	4.10	0.50	2
2.5 ผู้เรียนสามารถบอกความสัมพันธ์ของสิ่งที่อ่าน และเชื่อมโยงกับสิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้อง	2.80	4.23	0.51	1
2.6 ผู้เรียนมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการตั้งจุดประสงค์ในการอ่านและมีขั้นตอน การคิดวิเคราะห์ตามแนวทางการอ่านของตนเอง	2.77	4.13	0.49	3
2.7 ผู้เรียนมีวิธีการประเมินสิ่งที่อ่าน สามารถ ตรวจสอบได้	2.77	4.07	0.47	5
2.8 ผู้เรียนสามารถสะท้อนการคิดวิเคราะห์ของตน ได้อย่างชัดเจน	2.77	4.13	0.49	3
รวมเฉลี่ย	2.78	4.13	0.49	2

จากตารางที่ 14 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ด้านคุณภาพผู้เรียน มีค่าดัชนีโดยรวม ($PNI_{\text{modified}} = 0.49$) โดยรายการที่มีความต้องการจำเป็นที่พบว่า มีค่า PNI_{Modified} สูงสุด ซึ่งมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ ผู้เรียนสามารถบอกความสัมพันธ์ของสิ่งที่อ่าน และเชื่อมโยงกับสิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ลำดับที่ 2 คือ ผู้เรียนสามารถสรุปแนวคิด สาระจากการอ่านได้ ตรงประเด็น และลำดับที่ 3 มีค่า PNI_{modified} เท่ากัน 2 รายการ คือ ผู้เรียนมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการตั้งจุดประสงค์ในการอ่านและมีขั้นตอนการคิดวิเคราะห์ตามแนวทางการอ่านของตนเอง และผู้เรียนสามารถสะท้อนการคิดวิเคราะห์ของตนได้อย่างชัดเจน ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ผู้เรียนมีวิธีการประเมินสิ่งที่อ่าน สามารถตรวจสอบได้

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอน พบว่า

1. นักเรียนยังขาดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ขาดทักษะในการคิดเชื่อมโยงสิ่งที่อ่าน และตอบคำถามไม่ตรงประเด็น ดังตัวอย่าง

“นักเรียนขาดทักษะการคิดเชื่อมโยง มักตอบคำถามไม่ตรงประเด็นในการอ่านคิดวิเคราะห์ ถ้าเป็นการถามเกี่ยวกับรูปแบบงานเขียน จะตอบได้ถูกต้อง แต่ถ้าถามในลักษณะการวิเคราะห์แนวคิด หรือการวิเคราะห์เชื่อมโยง มักตอบไม่ถูกต้อง” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศฯ วันที่ 12 พฤษภาคม 2560)

นอกจากนี้ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ ยังกล่าวถึงลักษณะการอ่านของนักเรียน ดังว่า

“นักเรียนมองภาพของสิ่งที่อ่านไม่ตลอด มักรีบตอบ ขาดการพิจารณาไตร่ตรอง ทำให้คำตอบไม่ตรงประเด็น บางครั้งขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ แยกแยะสิ่งที่อ่าน” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

2. นักเรียนขาดการตรวจสอบคำตอบของตนเอง ทำให้ทำงานผิดพลาด และไม่มี การวางแผนในการอ่าน ดังตัวอย่าง

“นักเรียนไม่ตรวจสอบคำตอบของตน อาจเนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน หรือทำงานแบบรีบร้อน” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนคงคาราม วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

นอกจากนี้ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศฯ ยังกล่าวถึงพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนซึ่งเป็นการทำงานที่ไม่เป็นระบบ ดังว่า

“นักเรียนไม่มีการวางแผนการอ่าน ไม่มีการทบทวนการคิดว่าจะอ่านอย่างไร ต้องอ่านอะไรเพิ่มเติมจากบทอ่านนี้บ้าง และอยากรู้คำตอบอะไรบ้างนอกเหนือจากที่ครูกำหนดไว้ หากนักเรียนมีวิธีการเป็นระบบ น่าจะทำให้คุณภาพการอ่านของนักเรียนดีขึ้น” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศฯ วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

3. นักเรียนขาดทักษะการคิดแยกแยะ การจำแนกสิ่งที่อ่าน ดังตัวอย่าง

“นักเรียนขาดทักษะการคิดแยกแยะ การวิเคราะห์เพื่อจำแนกรายละเอียดของสิ่งที่ปรากฏในบทอ่าน รวมถึงขาดทักษะการคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งที่อ่านกับสิ่งอื่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนขาดการฝึกฝน เนื่องจากกระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์ต้องอาศัยการฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะในการคิด” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศฯ วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนคงคาราม กล่าวถึงปัญหาด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ดังว่า

“นักเรียนขาดทักษะการคิดแยกแยะ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในลำดับต้น ๆ ของการอ่านคิดวิเคราะห์ ทำให้มองภาพไม่ชัดเจน การรับรู้เนื้อความจากสิ่งที่อ่านจึงสับสน ทำให้การอ่านคิดวิเคราะห์ไม่ประสบผลสำเร็จ” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนคงคาราม วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

นอกจากนี้ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า “นักเรียนขาดทักษะการคิดพิจารณาแยกแยะสิ่งที่อ่าน และจำแนกสิ่งที่อ่านไม่ถูกต้อง รวมไปถึงการให้เหตุผลจากการวิเคราะห์คำตอบของตน ส่วนใหญ่พบว่า การตอบคำถามและการให้เหตุผลในคำตอบไม่สัมพันธ์กัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนไม่สามารถแยกแยะสิ่งที่อ่านได้ จึงไม่สามารถเข้าใจในรายละเอียดที่ซ่อนอยู่ในบทอ่าน” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

โดยสรุป จากข้อมูลการสัมภาษณ์ครู พบว่า นักเรียนขาดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ขาดทักษะการคิดเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่อ่านกับสิ่งอื่น การแยกแยะสิ่งที่อ่าน และยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการวางแผน และตรวจสอบคำตอบจากการทำงานของตน

ตารางที่ 15 แสดงค่า $PNI_{Modified}$ และลำดับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนารูปแบบเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านคุณภาพการบริหารจัดการชั้นเรียน

รายการ	สภาพในปัจจุบัน (D)	ความต้องการพัฒนา (I)	ค่า $PNI_{Modified}$ (I-D)/D	ลำดับความต้องการ
	Mean	Mean		
3. ด้านคุณภาพการบริหารจัดการชั้นเรียน				
3.1 มีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ	2.80	4.17	0.49	2
3.2 มีการสะท้อนผลความสามารถของนักเรียนเพื่อการพัฒนา	2.80	4.13	0.48	3
3.3 มีการกำกับ ติดตามการทำงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	2.73	4.03	0.48	3
3.4 มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้	2.77	4.10	0.48	3
3.5 สื่อการเรียนการสอนเพียงพอเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ จำนวนผู้เรียน ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและทั่วถึง	2.77	4.07	0.47	4
3.6 บรรยากาศส่งเสริมผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดเวลา โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	2.80	4.23	0.51	1
3.7 ใช้แหล่งการเรียนรู้ในและนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	2.73	4.07	0.49	2
รวมเฉลี่ย	2.77	4.11	0.48	3

จากตารางที่ 15 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ด้านคุณภาพผู้เรียน มีค่าดัชนีโดยรวม ($PNI_{modified} = 0.48$) โดยมีรายการที่มีความต้องการจำเป็นที่พบว่า มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ บรรยากาศส่งเสริมผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดเวลา โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ลำดับที่ 2 มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากัน 2 รายการ คือ มีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้

ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ และใช้แหล่งการเรียนรู้ในและนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และลำดับที่ 3 มีค่า PNI_{Modified} เท่ากัน 3 รายการ คือ การสะท้อนผลความสามารถของนักเรียนเพื่อการพัฒนา มีการกำกับ ติดตามการทำงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีการส่งเสริมสนับสนุน ให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่วนลำดับสุดท้าย คือ สื่อการเรียนการสอนเพียงพอเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ จำนวนผู้เรียน ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและทั่วถึง

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอน มีความสอดคล้องกับข้อมูลในเชิงปริมาณ พบว่า

1. การจัดบรรยากาศในห้องเรียนยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ดังตัวอย่าง

“บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ยังไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ เนื่องจากครูยังใช้เทคนิคการสอนแบบเดิม และจำนวนนักเรียนในชั้นมีมาก การจัดกิจกรรมจึงไม่เอื้อต่อการเรียนรู้” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศฯ วันที่ 12 พฤษภาคม 2560)

นอกจากนี้ครูโรงเรียนคงคารามยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ดังว่า

“การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ เนื่องจากในห้องเรียนระดับมัธยมโดยส่วนใหญ่จะพบว่า นักเรียนมีจำนวนมาก ห้องเรียนค่อนข้างแน่น พื้นที่ภายในห้องเรียนมีจำกัด ดังนั้นการสอนจึงเป็นแบบเดิม ๆ ใช้การอธิบาย นักเรียนนั่งอยู่กับที่ จึงไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เท่าที่ควร” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนคงคาราม วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

2. สื่อหรือบทอ่านไม่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน ทำให้ไม่เอื้อต่อการเรียนเรียนของผู้เรียน ดังตัวอย่าง

“บทอ่านที่นำมาใช้การเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ไม่ส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนคงคาราม วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ เกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังว่า

“นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการอ่าน อาจเป็นเพราะบทอ่านไม่ตรงกับ ความสนใจ หรือวัยของผู้เรียน ในบางครั้งบทอ่านยาวเกินไป ทำให้นักเรียนไม่สนใจอ่าน อ่านเนื้อความไม่ตลอดเรื่อง ทำให้ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วย เนื่องจากรับรู้ข้อมูลจากการอ่านไม่ครบถ้วน” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

โดยสรุป จากการสัมภาษณ์ครู พบว่า บรรยากาศในห้องเรียนไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และสื่อการอ่านหรือบทอ่าน ไม่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการอ่าน

1.3 ผลการสัมภาษณ์ครูประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

ผลการสัมภาษณ์ครูประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ พบว่า ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ครูควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักการตั้งคำถามจากสิ่งที่อ่านแล้วศึกษาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ฝึกการคิดเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ จากสิ่งที่อ่าน ครูควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผนการทำงาน สามารถตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของตน และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันจากการนำเสนอวิธีคิดของตน นอกจากนี้ครูผู้สอนควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อาจใช้ การโค้ช หรือการถอดบทเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ครูควรเน้นรูปแบบกิจกรรมการฝึกคิด โดยให้นักเรียนรู้จักตั้งคำถามหลังจากการอ่านบทอ่านด้วยตนเอง ฝึกให้นักเรียนรู้จักการใช้คำถามนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ แล้วค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศฯ วันที่ 12 พฤษภาคม 2560)

ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนคงคาราม อีก 2 ท่าน ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนการอ่านคิดวิเคราะห์ ดังนี้

“การสอนอ่านคิดวิเคราะห์นั้น ครูควรสอนให้นักเรียนรู้จักการใช้คำถามระดับสูง ควรเป็นคำถามที่แสดงคำตอบประกอบเหตุผล โดยผ่านการคิด ไตร่ตรอง ควรมีเหตุผลในการตอบคำถามที่เหมาะสม และสามารถตรวจสอบได้” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนคงคาราม วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

นอกจากครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศฯ อีก 2 ท่าน ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ดังนี้

“ในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ครูควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้ รู้สึกสนุกในการเรียน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้วิธีค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และนำเสนอวิธีคิดหาคำตอบของตนมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนได้” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศฯ วันที่ 12 พฤษภาคม 2560)

ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ครูให้ข้อมูล ดังนี้

“การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างหลากหลาย ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผนการทำงาน การตรวจสอบวิธีคิดของตน สามารถนำเสนอวิธีการคิดเพื่อค้นคว้าหาคำตอบของตนได้

ในขณะเดียวกันครูผู้สอนควรมีการสะท้อนผลให้นักเรียนทราบ นอกจากนี้ครูผู้สอนควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อาจใช้กระบวนการโค้ช หรือการถอดบทเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง” (สัมภาษณ์ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ วันที่ 13 พฤษภาคม 2560)

โดยสรุป ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่นักเรียน ครูควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักการใช้คำถามนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ แล้วค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนและตรวจสอบความคิด ความเข้าใจในการอ่านของตน และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากการนำเสนอวิธีคิดของตน รวมถึงนำเสนอคำตอบจากการอ่านคิดวิเคราะห์ของตน

2. ที่มาของรูปแบบ

ผลการศึกษากรอบแนวคิดของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ผู้วิจัยได้ศึกษาสังเคราะห์เอกสาร ตำรา ข้อมูลจากวารสาร วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ดังนี้

2.1 การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการนำใช้กำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ ADDIE Model และ Dick, Carey, & Carey โดยการนำข้อมูลจากการประเมินสภาพปัจจุบันที่ดำเนินอยู่ และข้อมูลความต้องการให้เกิดการพัฒนาปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อมูลจากผู้ทำงานในด้านการเรียนการสอน มาทำการวิเคราะห์ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในด้านใด

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการโค้ช ตามแนวคิดของ วัชราน เล่าเรียนดี (2553: 5), วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2557: 2), Tuckman (1976: 8), Joyce and Shower (1987: 260), Garmston (1990: 38), Shulman (1991: 9), Gottesman and Jennings (1994: 270) และ Becker (2010: 173) พบว่า แนวคิดเกี่ยวกับการโค้ชมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือการโค้ชเป็นพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำหน้าที่โค้ชและผู้รับการโค้ช ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพและความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทั้งสองฝ่ายได้เรียนรู้ร่วมกัน แนะนำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งกระบวนการโค้ชมีความคล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันที่การนำเสนอรายละเอียด สรุปได้คือ แนวคิด รูปแบบการโค้ช ในขั้นเริ่มต้นเป็นขั้นตอนการวางแผนและเตรียมการ (Prepare and Planning) ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ของการโค้ช และการเตรียมตัวผู้โค้ชและผู้รับการโค้ชโดยการฝึกอบรมให้ความรู้ในเนื้อหาและเทคนิคการสอน ขั้นที่สองคือขั้นปฏิบัติโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) เป็นการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ซึ่งในระหว่างดำเนินการขั้นตอนการโค้ชจะมีการสังเกตการสอน (Observation) การวิเคราะห์ข้อมูล

ที่ได้จากการสังเกตการสอน (Analysis Data) และการสะท้อนผลการสังเกต การสอน (Reflection) มีการประชุมเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ และขั้นสุดท้าย คือ การประเมินและสรุปผลสำเร็จของการโค้ช

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันในการสอนอ่าน ตามแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545), Flawell (1976), Baker (1984), Beyer (1987), Brown (1987), Jacobowitz (1987) และ Cross and Paris (1998) พบว่า แนวคิดเกี่ยวกับเมตาคอกนิชันมีความคล้ายคลึงกัน โดยกล่าวถึงองค์ประกอบของเมตาคอกนิชัน ประกอบด้วย การวางแผน (planning) คือ การที่บุคคลกำหนดวัตถุประสงค์ และบอกได้ว่าจะใช้วิธีการหรือแนวปฏิบัติอย่างไรให้บรรลุเป้าหมาย การตรวจสอบ (Monition) คือ การกำกับตนเองให้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้ และตรวจสอบการปฏิบัติงานของตนเองว่าเป็นอย่างไร และการประเมิน (Evaluating) คือ การประเมินและตรวจสอบการวางแผนและผลจากการปฏิบัติงานของตน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้ 1) การฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนการอ่าน (ขั้นเตรียม) 2) การฝึกให้ผู้เรียนควบคุมและตรวจสอบการอ่านของตนเอง (ขั้นปฏิบัติการ) และ 3) การฝึกให้ผู้เรียนประเมินความสำเร็จในการอ่านของตนเอง (ขั้นผลผลิต) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉลาย ม่วงพรวน (2553), วิชชดา จำประถม (2554), Abdelhafez (2006), Meijer, Veenman, and Walters (2006), Kurt (2007) และ Xianming (2007) โดยผลการวิจัยพบว่า กลวิธีเมตาคอกนิชันช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่าน สามารถกระตุ้น การรู้คิดในตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านสูงขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนในเมตาคอกนิชันดังกล่าวนำมาสังเคราะห์กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ท 1.1 (3-6) โดยมีค่าสำคัญเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ วิเคราะห์ วิจารณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ จำแนกแยกแยะ บอกความสัมพันธ์ ประเมินค่า ตั้งคำถาม แสดงเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน โดยทำการสังเคราะห์อยู่ในขั้นปฏิบัติการ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนกำกับตนเองในการอ่าน ใช้คำถามกระตุ้นการคิดตามแนวคิดการใช้เมตาคอกนิชันของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ ซึ่งเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ในการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้จำแนก การแยกแยะคำ ข้อความที่สำคัญการสังเกตความหมายที่เหมือนกันหรือขัดแย้งกันจากบทอ่าน การเชื่อมโยง บอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การตั้งคำถามและตอบคำถาม การสรุปความ การคาดเดาคำตอบ เป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีดังกล่าวมาช่วยในการอ่านของตนเพื่อหาคำตอบที่ต้องการ ดังปรากฏในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันในการสอนอ่านคิดวิเคราะห์

นักวิชาการ	องค์ประกอบของเมตาคอกนิชัน	การสังเคราะห์
Flawell (1976)	1. การวางแผน (Planning) เป็นการเตรียมพร้อม 2. การตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring) เป็นการกำกับตรวจสอบการคิด กระบวนการ ผลงาน	1. ขั้นเตรียม (Prepare: P) ประกอบด้วย:
Baker (1984) and Brown (1987)	1. การตระหนักรู้ (awareness) เป็นการสอนให้รู้ถึงทักษะ กลวิธีและแหล่งข้อมูลที่จำเป็น 2. ความสามารถในการกำกับตัวเอง (self – regulation) เป็นการสอนให้รู้จักคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบในการวางแผนการทำงานนั้น	กำหนดเป้าหมาย (Setting) กระตุ้น ความสนใจ (Arouses interest) และวางแผนการ
Beyer (1987)	1. การวางแผน (Planning) 2. การกำกับ การตรวจสอบ (Monitoring) 3. การประเมิน การประเมิน (Assessing)	อ่าน (Planning) 2. ขั้นปฏิบัติการ (Process: P)
Jacobowitz (1987)	1. การวางแผน 2. การประเมิน 3. การกำกับตนเอง	ประกอบด้วย: การสังเกต (Observation)
Cross and Paris (1998)	1. การประเมินตนเองเกี่ยวกับการรู้คิด (Self-appraisals of One's knowledge) 2. การจัดการเกี่ยวกับการคิดของตนเอง (Self-management of One's Thinking)	การจำแนก (Classification) การเชื่อมโยง (Connection)
พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545)	1. ใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้ 2. ทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิมในการอ่าน 3. วางแผนและกำกับการเรียนรู้ของตนเอง 4. อภิปรายสรุปการคิด และตรวจสอบวิธีการคิดของตน 5. สะท้อนผล	การตั้งคำถาม (Questioning) และการคาดเดา (Predicting)
นำมาสังเคราะห์กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ท 1.1 (3-6) โดยมีคำสำคัญเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้: วิเคราะห์ วิวิจารณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ จำแนกแยกแยะ บอกความสัมพันธ์ ประเมินค่า ตั้งคำถาม แสดงเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน โดยทำการสังเคราะห์อยู่ในขั้นปฏิบัติการ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนกำกับตนเองในการอ่าน ใช้คำถามกระตุ้นการคิดตามแนวคิดการใช้เมตาคอกนิชันของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และสังเคราะห์กับแนวคิดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Herbert A. Simon (1960) และ วิจารย์ พานิช (2556) อยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มิใช่แต่เพียงการให้ความรู้หรือบอกความรู้ แต่ต้องเกิดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน		3. ขั้นผลผลิต (Product: P) ประกอบด้วย: การตรวจสอบ (Checking) และการสะท้อนผลกลับ (Reflecting)

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านคิดวิเคราะห์ ตามแนวคิดของ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 131), เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547: 9), สุวิทย์ มูลคำ (2547: 39), เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2551: 23), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 50), Bloom (1956: 680), Bruner and others (1956: 134), Russel (1956: 281-282) และ Guilford (1967: 68) พบว่า แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านคิดวิเคราะห์มีความสัมพันธ์กัน เป็นการอ่านที่ฝึกให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิด สติปัญญาและความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน เป็นการอ่านอย่างรอบคอบ ซึ่งกระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์ต้องใช้กระบวนการคิดที่ตรงตรง หาเหตุผล แยกแยะข้อเท็จจริงของข้อมูล สารของเรื่อง แนวคิดที่ปรากฏในเรื่อง และแจกแจงส่วนประกอบต่าง ๆ ของสิ่งที่อ่าน เข้าใจความหมายของคำ การเรียบเรียงข้อความ แนวคิด เนื้อหา จินตนาการ การลำดับเรื่อง และการใช้ภาษา นำมาสรุปเป็นความรู้ ความเข้าใจของตนเองได้ ซึ่งการประเมินความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ได้กำหนดตามทฤษฎีของ Bloom ในด้านพุทธิพิสัย โดยจำแนกออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน ในการวิจัยครั้งนี้เน้นที่ระดับการวิเคราะห์ และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์มีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นการเตรียมพร้อมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ และสร้างความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง (Gough, 1991) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรกุล ฉิมพันธ์ (2550), บุศรา ซาบุญมี (2555), Jame (2003) และ Morgan (2003) พบว่า การสร้างเครื่องมือในการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Bloom มีความเป็นมาตรฐานและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของผู้เรียนได้ ซึ่งในแนวทางของการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้ใช้แนวคิดที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ท 1.1 (3-6) โดยมีค่าสำคัญเป็นแนวทางในการจัด การเรียนรู้ ได้แก่ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ คาคณะเนเหตุการณ์ จำแนกแยกแยะ บอกความสัมพันธ์ ประเมินค่า ตั้งคำถาม แสดงเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน โดยทำการสังเคราะห์อยู่ในชั้นปฏิบัติการ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนกำกับตนเองในการอ่าน ใช้คำถามกระตุ้นการคิดตามแนวคิดการใช้เมตาคอกนิชันของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ ซึ่งเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ในการอ่านคิดวิเคราะห์ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 2.2

สำหรับแนวคิดในการวัดและประเมินผลของการอ่านคิดวิเคราะห์ ได้ใช้แนวคิดได้นำแนวคิดของ Bloom (1956) เป็นการวัดด้านพุทธิพิสัย ซึ่งเป็นการประเมินด้านพุทธิพิสัยจากพฤติกรรม 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน

นอกจากนี้ทักษะการคิดวิเคราะห์ยังมีความสอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากสังคมและชุมชนในศตวรรษที่ 21 มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงของความรู้และข้อมูลข่าวสารตลอดเวลา ดังนั้นการให้ความสำคัญกับข้อมูลความรู้และข่าวสารที่หลากหลาย รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

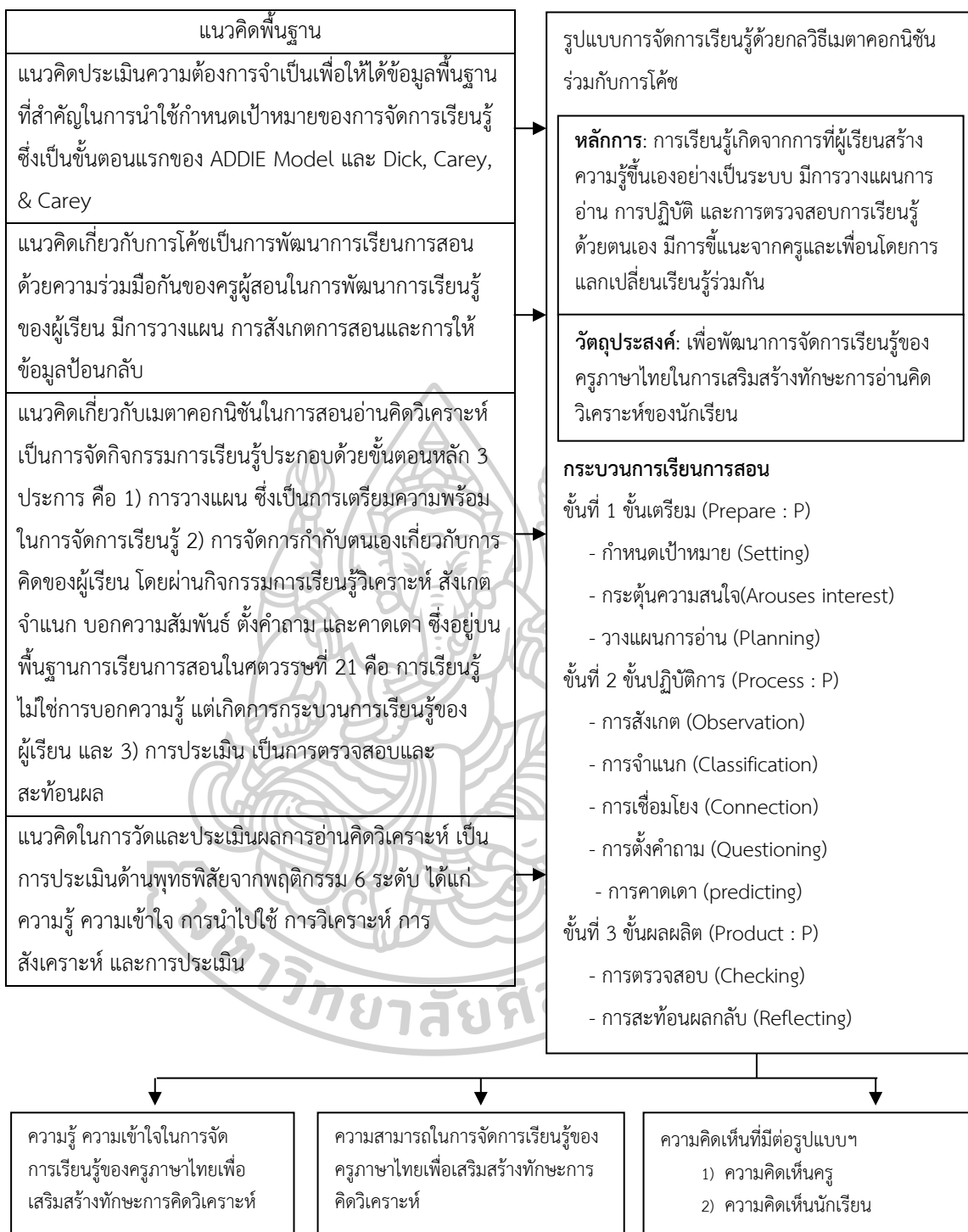
จึงไม่ใช่กระบวนการถ่ายทอดความรู้ แต่คือการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียน การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ถือเป็น การเตรียมพร้อมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีภูมิคุ้มกันทางการคิด การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดขั้นสูง และเป็นทักษะการคิดเบื้องต้นที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดในระดับที่สูงขึ้น สามารถพัฒนาศักยภาพทางความคิด การตัดสินใจ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Whitehead, 1931; Delors, 1998; Faure et al., 1972) การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จึงมิใช่แต่เพียงการให้ความรู้หรือบอกความรู้ แต่ต้องเกิดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะดังกล่าว อันจะเป็นการเตรียมพร้อมผู้เรียนสู่โลกอนาคตที่มีความรู้รอบนอกห้องเรียนอย่างกว้างขวาง ผู้เรียนต้องมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อการตัดสินใจในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของ วิจาร์ณ พานิช (2556) และ Simon (1960) ซึ่งกล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้สมัยใหม่ สรุปได้คือ 1) ความรู้เดิมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จะมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา 2) การจัดระบบความรู้ที่เรียกว่า Knowledge Organization มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ หากผู้เรียนสามารถจัดระบบความรู้ได้ดี ก็จะสามารถนำความรู้มาใช้ได้ทันที่และถูกกาลเทศะ 3) แรงจูงใจ (Motivation) และแรงบันดาลใจ (Inspiration) มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ 4) การเรียนที่ถูกต้องจะส่งผลให้ผู้เรียนต้องเรียนจนรู้จริง (Mastery Learning) และ 5) การสอนโดยการปฏิบัติและป้อนกลับ (Feedback) จะทำให้การเรียนรู้บรรลุผล เนื่องจากผู้เรียนจะเกิดความมั่นใจ เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และทราบว่าต้องปรับปรุงในส่วนใด

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ที่พัฒนาขึ้น มีชื่อว่า 3P Model ซึ่งได้สังเคราะห์หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ตารางที่ 17 การสังเคราะห์หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

หลักการ แนวคิด ทฤษฎี	3P Model		
	Prepare: ชั้นเตรียม	Process: ชั้นปฏิบัติการ	Product: ชั้นผลผลิต
	กำหนดเป้าหมาย กระตุ้น ความสนใจ วางแผนการ อ่าน	ค้นคว้าหาคำตอบ: สังเกต จำแนก เชื่อมโยง ตั้ง คำถาม คาดเดา	ตรวจสอบและสะท้อนผล กลับ
แนวคิดประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการนำใช้ กำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ ADDIE Model และ Dick, Carey, & Carey	✓	✓	✓
แนวคิดเกี่ยวกับการโค้ช ตามแนวคิดของ Shower and Joyce (1987), Garmston (1990), Shulman (1991), Gattesman and Jenning (1994), Tuckman (1976), วัชรรา เล่าเรียนดี (2553), และวิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนา (2557)	✓	✓	✓
แนวคิดเกี่ยวกับเมตาคอกนิชันในการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ ตามแนวคิดของ Flawell (1976), Baker (1984), Brown (1987), Beyer (1987), Jacobowitz (1987), Cross and Paris (1998), ทิมพันธ์ และ เดชะคุปต์ (2545), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวคิดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Simon (1960) และ วิจาร์ณ พานิช (2556)	✓	✓	✓
แนวคิดในการวัดและประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์ ตามแนวคิดของ Bloom (1956) เป็นการวัดด้านพุทธิสัย เป็นการประเมินด้านพุทธิสัยจากพฤติกรรม 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน	✓	✓	✓

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ภาพที่ 12 สรุปแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ

ภาพที่ 13 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (3P) เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

3. รายละเอียดของรูปแบบ

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช (3P Model) ได้มาจากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ โดยรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช (3P Model) ประกอบด้วยหลักในการจัดการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นเองอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการอ่าน การปฏิบัติ และการตรวจสอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการชี้แนะจากครูและเพื่อนโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยในการเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ 3 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม (Prepare: P)

ขั้นนี้เป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นความสนใจเพื่อเสริมแรง และดึงความรู้เดิมของผู้เรียนมาใช้ ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ในการอ่าน วางแผนการอ่านของตน เพื่อให้การอ่านคิดวิเคราะห์ดำเนินการต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในขั้นนี้จึงประกอบด้วย 3 กลวิธี คือ กำหนดเป้าหมาย (Setting) กระตุ้นความสนใจ (Arouses interest) และวางแผนการอ่าน (Planning) ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้ได้

2. ขั้นปฏิบัติการ (Process: P)

ขั้นนี้เป็นการฝึกการปฏิบัติการอ่านตามที่กำหนดไว้ เป็นการกำกับการอ่านของผู้เรียน มีความหลากหลายในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ มีการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้การจำแนก การแยกแยะคำ ข้อความที่สำคัญ การสังเกตความหมายที่เหมือนกันหรือขัดแย้งกันจากบทอ่าน การตีความ การเชื่อมโยงความรู้ บอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การตั้งคำถามและตอบคำถาม การสรุปความ การคาดเดาคำตอบ การใช้เทคนิคการอ่านซ้ำ การอ่านย้อน หรือการขีดเส้นใต้คำสำคัญ หรือการใช้เครื่องหมายต่าง ๆ มาช่วยในการอ่านของตน ในขั้นนี้จึงสรุปวิธีการฝึกปฏิบัติกิจกรรมซึ่งประกอบด้วย 5 กลวิธี คือ การสังเกต (Observation) การจำแนก (Classification) การเชื่อมโยง (Connection) การตั้งคำถาม (Questioning) และการคาดเดา (Predicting)

3. ชั้นผลผลิต (Product: P)

ชั้นนี้เป็นชั้นที่ผู้เรียนตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจการอ่านของตน มีการทบทวนวิธีการเรียนรู้ของตน การตรวจสอบคำตอบหรือผลการปฏิบัติงานโดยการนำเสนอความคิดแล้ว แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน มีการชี้แนะจากครูหรือเพื่อน สะท้อนผลกลับเพื่อการปรับปรุงการอ่าน ในชั้นนี้จึงประกอบด้วยกลวิธีที่สำคัญ 2 ประการ คือ การตรวจสอบ (Checking) และการสะท้อนผลกลับ (Reflecting)

ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ 3P ผู้เรียนและครูผู้สอน มีบทบาท ดังนี้

บทบาทของผู้เรียน

ในการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นความสนใจจากครูผู้สอนให้รู้จักการกำหนดจุดประสงค์การอ่าน คิดทบทวนความรู้เดิมของตน เรียนรู้ที่จะวางแผนการทำงานของตน โดยการศึกษาค้นคว้าและใช้กระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีการสังเกต การจำแนก การคิดเชื่อมโยง การตีความ และการคาดเดาคำตอบ ซึ่งผู้เรียนสามารถใช้เทคนิคการเรียนรู้ตามความถนัดของตน มีการตรวจสอบความรู้ นำเสนอความรู้ ความคิด วิธีการค้นคว้าหาคำตอบด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนและครูในชั้นเรียน โดยมีครูและเพื่อนเป็นผู้ชี้แนะ และมีผลสะท้อนกลับเพื่อการพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

บทบาทของครูผู้สอน

ครูผู้สอนทำหน้าที่ชี้แนะการเรียนรู้ กระตุ้นความสนใจเพื่อดึงความรู้เดิมของผู้เรียน อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการปฏิบัติงาน เป็นที่ปรึกษาในการเรียนรู้หรือการค้นคว้าหาคำตอบของผู้เรียน และช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ในการอ่านตรงทิศทาง ชี้แนะกลวิธีการอ่านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การอ่านคิดวิเคราะห์ เช่น การใช้แผนภาพความคิด การใช้คำถาม การคาดเดาคำตอบจากบริบท การสังเกตคำที่มีความหมายเหมือนหรือตรงข้าม สนับสนุนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้วิธีการอ่านของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ตามทฤษฎีของ Bloom ในด้านพุทธิพิสัย โดยจำแนกการวัดพฤติกรรมออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน โดยเน้นการคิดในระดับการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน

องค์ประกอบที่ 5 เจ็อนไขสำคัญในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ (3P) ไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ

1. ผู้เรียนมีทักษะการตั้งคำถาม มีพื้นฐานความสามารถในการคิดเชิงระบบ มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการอ่าน มีความรับผิดชอบ และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้
2. บทบาทของครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

4. ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ก่อนนำไปทดลองใช้จริง โดยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ (3P) ที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 จำนวน 30 คน ที่มีคุณสมบัติไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 เป็นระยะเวลา 14 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยดำเนินการหาประสิทธิภาพของรูปแบบ แบบภาคสนาม (Field Tryout) เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ก่อนที่จะนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงรวบรวมข้อมูลและหาประสิทธิภาพของรูปแบบ (E_1/E_2) โดยการหาค่า E_1 จากคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ และหาค่า E_2 จากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ หลังเรียน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.95/82.44

5. การรับรองรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ทำการรับรองรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยมีรายละเอียดผลการรับรองรูปแบบ ดังนี้

ตารางที่ 18 ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

(n = 5)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
1. หลักการของรูปแบบ				
1.1 มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	4.80	0.45	มากที่สุด	(1)
1.2 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.60	0.55	มากที่สุด	(2)
รวมด้าน 1	4.70	0.28	มากที่สุด	1
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ				
2.1 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.00	0.71	มาก	(3)
2.2 มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดกิจกรรม	4.20	0.45	มาก	(2)
2.3 มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	3.80	0.45	มาก	(4)
2.4 มีความสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	4.40	0.55	มาก	(1)
รวมด้าน 2	4.10	0.33	มาก	4

ตารางที่ 18 ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

(n = 5)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
3. กระบวนการเรียนการสอน				
3.1 ชั้นเตรียม (P) มีความเหมาะสมที่จะใช้เตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.28	มากที่สุด	(1)
3.2 ชั้นปฏิบัติการ (P) มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน	4.40	0.55	มาก	(2)
3.3 ชั้นผลผลิต (P) มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.00	0.71	มาก	(3)
รวมด้าน 3	4.33	0.43	มาก	2
4. การวัดประเมินผล				
4.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.20	0.45	มาก	(2)
4.2 มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	4.40	0.55	มาก	(1)
รวมด้าน 4	4.30	0.37	มาก	3
รวมทุกด้าน	4.35	0.49	มาก	

จากตารางที่ 18 พบว่า คุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดประเมินผล และด้านวัตถุประสงค์ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาด้านหลักการของรูปแบบ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยรายการประเมินหลักการของรูปแบบมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ หลักการของรูปแบบมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ส่วนด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยรายการประเมินวัตถุประสงค์ของรูปแบบมีความสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบมีความสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดกิจกรรม วัตถุประสงค์ของรูปแบบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของรูปแบบมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน ตามลำดับ

ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รายการประเมินชั้นเตรียม (P) มีความเหมาะสมที่จะใช้เตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ รายการประเมินชั้นปฏิบัติการ (P) มีความเหมาะสม

ในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน และรายการประเมินชั้นผลผลิต (P) มีความสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ ตามลำดับ

ส่วนด้านการวัดประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการประเมิน
การวัดประเมินผลมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ
การวัดประเมินผลมีความสอดคล้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตา คอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ผลการประเมินประสิทธิผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการ
โค้ช ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดของการประเมิน ดังต่อไปนี้

ด้านครู

1. ประเมินความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
2. ประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
3. ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ด้านนักเรียน

ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจ
ัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

2.1 ผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ได้จากการทำแบบทดสอบก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้ ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

คะแนน	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนทดลอง	6	30	15.17	2.71	8.73*	.000
หลังทดลอง	6	30	24.67	1.75		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 พบว่า คะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง โดยคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ซึ่งได้จากการสังเกตการสอนของครู ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 ปรากฏผลดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์

(n= 6)

รายการประเมิน	ครั้งที่ 1 : ก่อนทดลอง			ครั้งที่ 2 : ระหว่างทดลอง			ครั้งที่ 3 : หลังทดลอง		
	\bar{X}	S.D	ระดับ พฤติกรรม	\bar{X}	S.D	ระดับ พฤติกรรม	\bar{X}	S.D	ระดับ พฤติกรรม
1. ด้านการจัดการเรียนรู้									
1.1 มีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์	3.29	0.49	ปานกลาง	4.43	0.53	มาก	4.86	0.38	มากที่สุด
1.2 มีการฝึกการตั้งคำถามแก่นักเรียน	3.43	0.53	ปานกลาง	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
1.3 มีการชี้แนะผู้เรียนอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน	3.14	0.38	ปานกลาง	4.29	0.49	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
1.4 มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	2.71	0.49	ปานกลาง	3.86	0.38	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
1.5 มีการวัดแลประเมินผลที่สะท้อนทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน	2.86	0.38	ปานกลาง	4.14	0.38	มาก	4.43	0.53	มาก
รวมค่าเฉลี่ยด้านการจัดการเรียนรู้	3.09	0.45	ปานกลาง	4.26	0.46	มาก	4.66	0.48	มากที่สุด

ตารางที่ 20 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ (ต่อ)

(n= 6)

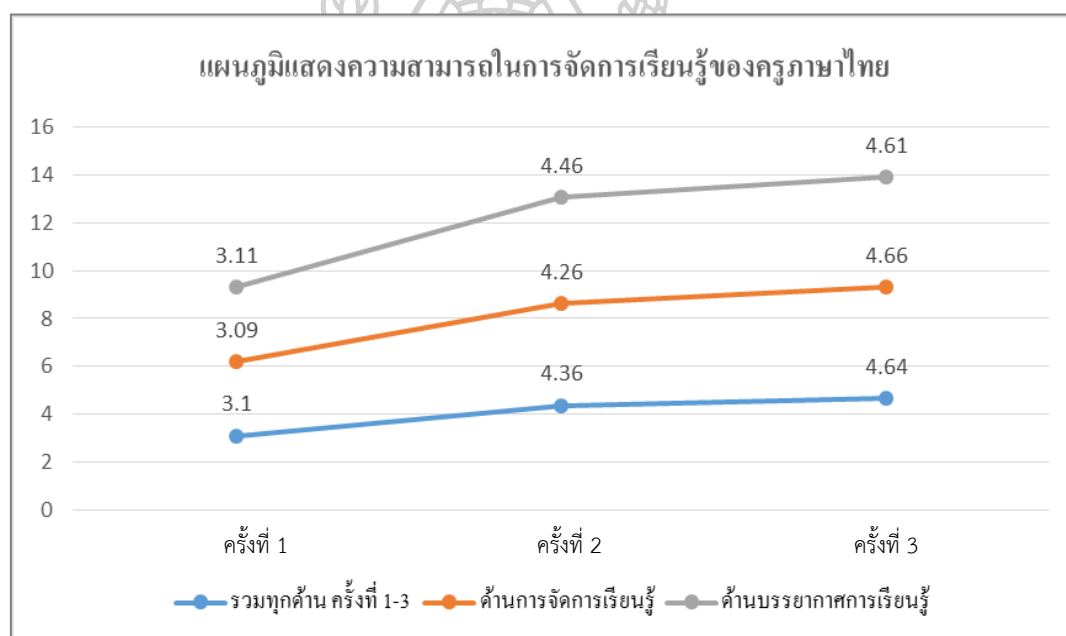
รายการประเมิน	ครั้งที่ 1 : ก่อนทดลอง			ครั้งที่ 2 : ระหว่างทดลอง			ครั้งที่ 3 : หลังทดลอง		
	\bar{X}	S.D	ระดับ พฤติกรรม	\bar{X}	S.D	ระดับ พฤติกรรม	\bar{X}	S.D	ระดับ พฤติกรรม
2. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้									
2.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิด	2.71	0.49	ปานกลาง	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
2.2 มีปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	3.71	0.53	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
2.3 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียน	2.86	0.38	ปานกลาง	4.14	0.38	มาก	4.43	0.53	มาก
2.4 บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้	3.14	0.38	ปานกลาง	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
รวมค่าเฉลี่ยบรรยากาศการเรียนรู้	3.11	0.44	ปานกลาง	4.46	0.48	มาก	4.61	0.42	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ยทุกด้าน	3.10	0.45	ปานกลาง	4.36	0.47	มาก	4.64	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 20 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ จากการประเมิน 3 ครั้ง คือ ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นตามลำดับ โดยครั้งที่ 1 ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยความสามารถในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนครั้งที่ 3 มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณารายด้าน โดยการเปรียบเทียบ ครั้งที่ 1-3 พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้านการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 3 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่สูงกว่า ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ รองลงมา มี 2 รายการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ มีการฝึกการตั้งคำถามแก่นักเรียน และมีการชี้แนะ

ผู้เรียน อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ส่วนอันดับ 3 คือ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ส่วนด้านบรรยากาศการเรียนรู้ โดยพิจารณาเปรียบเทียบ ครั้งที่ 1-3 พบว่าความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ครั้งที่ 3 ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าครั้งที่ 1 และ 2 โดยรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิด ส่วนรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 3 มี 2 รายการ คือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียน และบรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้

ภาพที่ 14 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ครั้งที่ 1-3

จากแผนภาพที่ 21 แสดงให้เห็นว่า ในการประเมินครั้งที่ 1-3 ครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นตามลำดับ

จากข้อมูลการสังเกตการสอน การร่วมฟังการโค้ชของครูกลุ่มตัวอย่าง และศึกษาข้อมูลการบันทึกการสอนของครูและบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน นำมาวิเคราะห์และสรุปข้อมูลได้ดังนี้

1. ครูกลุ่มตัวอย่างมีการปรึกษาหารือ และมีการให้คำชี้แนะ เป็นการให้คำชี้แนะ ในศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และเติมเต็มความรู้ ความเข้าใจในส่วนที่ยังขาด เพื่อให้มีความพร้อมที่จะดำเนินการต่อไป

2. ในช่วงแรกของการนำรูปแบบไปใช้มีประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างร่วมกันศึกษา และทำความเข้าใจโดยใช้เวลาพอสมควร ประเด็นที่ร่วมกันปรึกษาหารือ และต่างให้การชี้แนะ คือ การสอนให้ผู้เรียนใช้คำถาม ฝึกการตั้งคำถามที่จะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ การชี้แนะกลวิธีการอ่านแก่ผู้เรียน ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ครูกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนเป็นอย่างดี และสามารถชี้แนะซึ่งกันและกันได้

3. บรรยากาศในชั้นเรียนทุกห้องเรียน มีความเป็นมิตร เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูเปิดโอกาสทางความคิด และไม่เร่งเร้าเอาคำตอบจากการคิดของนักเรียน และไม่สกัดกั้นความคิดของนักเรียน นักเรียนมีอิสระทางความคิด นอกจากนี้ครูกลุ่มตัวอย่างยังมีทักษะการระล่อมความคิดผู้เรียน โดยการใช้คำถามระล่อม สังเกตได้ชัดเจน จากกลุ่มตัวอย่างที่ 2 และ กลุ่มตัวอย่างที่ 5

4. ในการจัดการเรียนรู้ ครูใช้เทคนิคการใช้คำถามในการเรียนการสอนมาก พบว่าใช้ในทุกระดับชั้นตอนการสอน เช่น นักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากบทอ่านนี้ (ครูกลุ่มตัวอย่าง 2) ถ้านักเรียนเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์นี้ จะแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์ที่เป็นอยู่อย่างไร (ครูกลุ่มตัวอย่าง 1) นักเรียนทบทวนตนเองว่า ใช้วิธีการใดในการหาคำตอบจากบทอ่านที่อ่านไปแล้ว (ครูกลุ่มตัวอย่างทุกคน) เป็นต้น ซึ่งคำถามที่ครูกลุ่มตัวอย่างใช้ เป็นคำถามที่กระตุ้นความคิดของผู้เรียนให้นำไปสู่การคิดวิเคราะห์ได้ แสดงให้เห็นว่า ครูมีทักษะในการใช้คำถาม

5. ในการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูกลุ่มตัวอย่างสามารถบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี มีการยืดหยุ่นเวลาในแต่ละขั้นตอน ทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

6. สำหรับการโค้ชของกลุ่มตัวอย่าง มีความเป็นกัลยาณมิตรชัดเจน ครูกลุ่มตัวอย่างมีการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการชี้แนะและเติมเต็มในส่วนที่ขาด ทำให้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปวิธีการที่ครูกลุ่มตัวอย่างใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชในลักษณะตาราง เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 21 สรุปผลการสังเกตการสอน การร่วมประชุม และตรวจบันทึกของครูและนักเรียน

การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ	
การโค้ช	กลวิธีเมตาคอกนิชัน
<p>1. การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยวิธีการจับคู่กัน โค้ช ดังนี้</p> <p>ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 คู่กับ</p> <p>ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 2</p> <p>ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 คู่กับ</p> <p>ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 4</p> <p>ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 คู่กับ</p> <p>ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 6</p> <p>2. ครูกลุ่มเป้าหมายแต่ละคู่เข้าสู่สังเกตการสอนในชั้นเรียนของตัวเอง คนละ 3 ครั้ง แล้วบันทึกผล นำข้อค้นพบมาพูดคุย หรือชี้แนะเพื่อนครู หลังการจัดการเรียนรู้</p> <p>3. ครูกลุ่มเป้าหมายทุกคนร่วมประชุมปรึกษาหารือ สะท้อนผลการสอนของตนให้เพื่อนครูฟัง สัปดาห์ละครั้ง แล้วร่วมกันปรึกษาหารือ ร่วมกันสรุปประเด็นที่พบ เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้เกิดการพัฒนา</p>	<p>1. ครูกลุ่มตัวอย่างดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบในแผนการจัดการเรียนรู้ (3P)</p> <p>2. เทคนิคที่ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่พบมาก คือ การตั้งคำถาม มีการตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ และฝึกให้นักเรียนตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน และตั้งคำถามนำไปสู่การค้นหาคำตอบด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะการเรียนรู้ แล้วใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้ ให้นักเรียนตรวจสอบการอ่านคิดวิเคราะห์ของตน ตรวจสอบคำตอบ และทบทวนวิธีการค้นหาคำตอบของตนเองว่า ใช้วิธีการใดในการอ่านบทอ่านแต่ละบท</p> <p>จากการวิเคราะห์ข้อมูลการบันทึกของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการขีดเส้นใต้คำสำคัญ หรือข้อความหลัก เพื่อจำแนกแยกแยะ หรือเน้นให้เห็นความเชื่อมโยงในบทอ่านที่ชัดเจนขึ้น และเพื่อนำไปสู่การคิดวิเคราะห์จากข้อความที่ปรากฏรองลงมา คือ การคาดเดาคำตอบจากบริบทการอ่าน ซึ่งช่วยให้นักเรียนค้นพบความรู้ หรือคำตอบที่ต้องการได้ และการใช้แผนภาพความคิดเพื่อจัดกลุ่มข้อมูลที่อ่าน ช่วยให้นักเรียนแยกแยะข้อมูล หรือมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่อยู่ในบทอ่าน ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนคิดวิเคราะห์หาคำตอบได้ง่ายขึ้น</p>

2.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ปรากฏผล ดังตารางที่ 22-25 ดังนี้

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยรวม 3 ด้าน

(n= 6)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
1. ด้านรูปแบบ	4.10	0.52	มาก	3
2. ด้านการนำไปใช้	4.50	0.54	มากที่สุด	1
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.38	0.56	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.33	0.54	มาก	

จากตารางที่ 22 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวม 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับและด้านรูปแบบ ตามลำดับ

ตารางที่ 23 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ด้านรูปแบบ

(n= 6)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
1. ด้านรูปแบบ				
1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน	4.00	0.63	มาก	(3)
1.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.33	0.52	มาก	(1)
1.3 รูปแบบกิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.17	0.75	มาก	(2)
1.4 รูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมวัตถุประสงค์	3.83	0.45	มาก	(4)
1.5 การวัดและประเมินผลมีความชัดเจน	4.17	0.75	มาก	(2)
รวม	4.10	0.52	มาก	3

จากตารางที่ 23 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ด้านรูปแบบ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการประเมิน โดยรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม รองลงมา มี 2 รายการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ รายการประเมินรูปแบบกิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริง และรายการประเมินการวัดและประเมินผลมีความชัดเจน ส่วนรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน และรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ รูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมวัตถุประสงค์

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ด้านการนำไปใช้

(n= 6)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
2. ด้านการนำไปใช้				
2.1 การจัดให้มีการฝึกอบรมและการฝึกปฏิบัติการ โค้ชช่วยให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้	4.67	0.52	มากที่สุด	(2)
2.2 การโค้ชช่วยให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา การเรียนการสอน	4.50	0.84	มากที่สุด	(3)
2.3 การสะท้อนการคิดจากการโค้ชช่วยสร้าง ความสัมพันธ์และการยอมรับซึ่งกันและกัน	4.17	0.52	มาก	(5)
2.4 การโค้ชส่งผลให้การใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.33	0.52	มาก	(4)
2.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบช่วย พัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน	4.83	0.41	มากที่สุด	(1)
รวม	4.50	0.54	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 24 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ด้านการนำไปใช้ พบว่า รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มี 3 รายการ โดยรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยพัฒนาทักษะ

การอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน รองลงมา คือ การจัดให้มีการฝึกอบรมและการฝึกปฏิบัติการโค้ช ช่วยให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ และการโค้ชช่วยให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการเรียน การสอน ส่วนรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มี 2 รายการ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ รายการประเมินการโค้ชส่งผลให้การใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการสะท้อนการคิดจากการโค้ชช่วยสร้างความสัมพันธ์และการยอมรับซึ่งกันและกัน ตามลำดับ

ตารางที่ 25 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการ เรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

(n= 6)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
3.1 ครูได้แนวคิดในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปพัฒนาการสอนของตนเอง	4.50	0.84	มากที่สุด	(3)
3.2 ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้	3.83	0.41	มาก	(4)
3.3 ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและช่วยให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน	4.67	0.52	มากที่สุด	(1)
3.4 ครูและนักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน	4.50	0.55	มากที่สุด	(2)
รวม	4.38	0.56	มาก	2

จากตารางที่ 25 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการ รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและช่วยให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน รองลงมา คือรายการประเมินครูและนักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน และครูได้แนวคิดในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปพัฒนาการสอนของตนเอง ตามลำดับ ส่วนรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลังการนำรูปแบบไปใช้ สรุปข้อมูลได้ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนรู้

1. การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสามารถพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ ขั้นตอนตามรูปแบบสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ชัดเจน และเป็นกลวิธีที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากนักเรียนมีประสบการณ์ทางการเรียนรู้ในระดับหนึ่งและเป็นช่วงวัยที่มีกำลังทางความคิด สามารถต่อยอดทางความคิดได้ ดังตัวอย่าง

“การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบนี้สามารถพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนได้ ซึ่งเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงวัยที่ความคิดมีความหลากหลาย และเริ่มค้นพบตัวตนของตนเอง การพัฒนานาตามรูปแบบนี้จะช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียน”

(ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 1)

นอกจากนี้ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 และคนที่ 4 ยังมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกัน คือ

“การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากนักเรียนมีประสบการณ์ทางความรู้และการคิดมาในระดับหนึ่งแล้ว ขั้นตอนตามรูปแบบสามารถกระตุ้นความใจ และส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียน และการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้จึงมีความชัดเจนและนำไปใช้ได้จริง”

(ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 และคนที่ 4)

2. ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการอ่านคิดวิเคราะห์ ครูต้องใช้เวลาทางการคิดแก่นักเรียน ไม่ควรรีบด่วนสรุปประเด็นความรู้ หรือบอกความรู้แก่ผู้เรียน เนื่องจากจะทำให้กระบวนการคิดของผู้เรียนสะดุดลง และไม่อาจพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ ดังตัวอย่าง

“การสอนเพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ต้องใช้เวลาในจัดกิจกรรมพอสมควร ครูจึงไม่ควรเร่งความคิด หรือเร่งเอาคำตอบจากนักเรียน เพราะจะทำให้กระบวนการคิดของนักเรียนสะดุด ไม่ต่อเนื่อง หรือเกิดภาวะกีดตันได้ นอกจากนี้ครูผู้สอนก็ไม่ควรรีบร้อนเพื่อจะได้คำตอบเร็ว ๆ หรือไม่ควรถามเองตอบเอง เพราะต่อไป นักเรียนจะไม่คิด รอให้ครูตอบเหมือนที่ผ่านมา ทำให้ครูไม่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียนได้”

(ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 และคนที่ 6)

3. กลวิธีเมตาคอกนิชันสามารถช่วยให้ผู้เรียนค้นพบวิธีการเรียนรู้ของตน และส่งเสริมทักษะการคิดที่เป็นระบบ และยังช่วยดึงศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ดังตัวอย่าง

“กลวิธีเมตาคอกนิชันช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ได้ เนื่องจากขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า และค้นพบองค์ความรู้พบวิธีการได้มาซึ่งคำตอบของตน มีการตรวจสอบความคิด ตรวจสอบคำตอบที่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ ความคิดของนักเรียนมีความหลากหลาย การให้นักเรียนได้อ่านข้อความแล้วรู้จักทบทวนวิธีการคิดหาคำตอบ จะทำให้นักเรียนค้นพบวิธีการเรียนรู้ของตนเองได้”

(ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 2)

ด้านการนำไปใช้

1. ในการจัดการเรียนรู้ ครูควรใช้การระดมความคิด ซึ่งเป็นเทคนิคที่จะช่วยชี้แนะให้การคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนไปในทิศทางที่ต้องการ นำไปสู่เป้าหมายในการอ่านได้ ดังตัวอย่าง

“นักเรียนในช่วงวัยนี้ มีความหลากหลายทางความคิดมาก เมื่อครูกำหนดสถานการณ์การอ่าน จะพบว่า บางคนคิดได้ค่อนข้างตรงประเด็นที่ต้องการ แต่นักเรียนบางคนมีความคิดออกไปไกล หรือยังไม่ใช่คำตอบที่ต้องการ การใช้เทคนิคการระดมความคิดนักเรียน จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการจากการอ่านบทอ่านนั้น ๆ ได้”

(ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 4)

2. ในการจัดการเรียนรู้ ครูควรแนะเทคนิคหรือวิธีการอ่านแก่ผู้เรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปปรับใช้ และยังช่วยให้ผู้เรียนนำไปตรวจสอบการอ่าน ทบทวนวิธีการคิดของตน ซึ่งจะส่งเสริมกลวิธีเมตาคอกนิชันได้ ดังตัวอย่าง

“ก่อนที่จะสอนการอ่านคิดวิเคราะห์ตามรูปแบบนี้ ครูควรชี้แนะวิธีการอ่าน หรือทบทวนเทคนิคการอ่านที่นักเรียนเคยใช้ เพื่อช่วยให้การคิดวิเคราะห์บทอ่าน มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น และยังช่วยส่งเสริมให้กลวิธีเมตาคอกนิชันเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้”

(ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 1)

“วิธีการอ่าน มีหลายอย่าง เช่น ให้นักเรียนสังเกตคำที่มีความหมายเหมือน คำที่มีความหมายขัดแย้ง คำสำคัญที่ปรากฏในบทอ่าน การใช้เทคนิคการขีดเส้นใต้ข้อความที่สำคัญ ข้อความที่เป็นประโยคหลัก หรือข้อความที่ขยายความให้มีความชัดเจน นักเรียนอาจใช้แผนภาพความคิด กราฟ แผนภูมิต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับบทอ่านที่กำหนดและเป้าหมายในการอ่านที่ต้องการให้บรรลุวิธีการเหล่านี้จะช่วยให้การอ่านคิดวิเคราะห์ประสบความสำเร็จได้”

(ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 5)

นอกจากนี้ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 6 ยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำไปใช้
 ดังนี้ว่า

“ครูอาจทบทวนประสบการณ์เดิมของนักเรียนว่า เคยใช้วิธีการใดบ้างมาช่วยในการอ่านของตน เนื่องจากนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงวัยที่สามารถตรวจสอบความรู้และประสบการณ์ของตนเองได้ ให้นักเรียนลองบันทึกวิธีการเรียนของตนไว้ และเมื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มีการชี้แนะ การสะท้อนคิด ย่อมส่งผลให้การเรียนรู้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้”

(ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 6)

3. กระบวนการสะท้อนคิดของครูที่ร่วมโค้ชมีความสำคัญ เนื่องจากจะช่วยทำให้เพื่อนครูเห็นช่องทางในการนำไปปรับใช้ หรือนำไปพัฒนาการเรียนการสอนได้

“การที่ครูและเพื่อนครูมีโอกาสได้มาแชร์ประสบการณ์ ได้มาบอกเล่าการเรียนการสอนในห้องเรียนของตน การสังเกตการสอนของเพื่อนครู มีการสะท้อนผล ถือเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน วิธีการนี้จะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จได้”

(ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 3)

นอกจากนี้ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 ยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสังเกตการสอน ซึ่งมีความสอดคล้องกันกับครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 ดังนี้ว่า

“การสังเกตการสอนและบอกเล่าสถานการณ์ที่พบในขณะสอน เป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้พัฒนาได้”

(ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 2)

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

1. การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ และยังช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เป็นจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังตัวอย่าง

“กระบวนการโค้ชที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ช่วยทำให้เกิดความร่วมมือกันในห้องครู ครูมีโอกาสช่วยเหลือแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้ตามกลวิธีเมตาคอกนิชันประสบความสำเร็จได้รวดเร็วขึ้น เนื่องจากครูผู้สอนมีโอกาสสะท้อนผล และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้มองเห็นปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับจุดเน้นที่ สพฐ. กำหนดเป้าหมายไว้ คือ การสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติต่อไป”

(ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 และ ครูกลุ่มเป้าหมายคนที่ 3)

2.4 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ปรากฏดังตารางที่ 26 -27

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
รวม 3 ด้าน

(n= 240)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
1. ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.53	0.45	มากที่สุด	3
2. ด้านการนำไปใช้	4.62	0.40	มากที่สุด	1
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.59	0.55	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	4.58	0.46	มากที่สุด	

จากตารางที่ 26 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยภาพรวม 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำไปใช้ รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
รายด้าน

(n= 240)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ		อันดับ
1. ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้					
1.1 ขั้นตอนการเรียนรู้มีความชัดเจน	4.48	0.54	มาก		(3)
1.2 รูปแบบการเรียนรู้ที่น่าสนใจ	4.50	0.57	มากที่สุด		(2)
1.3 รูปแบบการเรียนรู้ช่วยฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ได้	4.62	0.52	มากที่สุด		(1)
รวม	4.53	0.45	มากที่สุด		3
2. ด้านการนำไปใช้					
2.1 การตั้งคำถามช่วยกระตุ้นการเรียนรู้	4.62	0.54	มากที่สุด		(3)
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผล	4.48	0.55	มาก		(4)
2.3 ครูชี้แนะการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียน	4.73	0.46	มากที่สุด		(1)
2.4 บรรยากาศในห้องเรียนส่งเสริมการเรียนรู้	4.66	0.53	มากที่สุด		(2)
รวม	4.62	0.40	มากที่สุด		1
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
3.1 นักเรียนได้ฝึกการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ	4.54	0.54	มากที่สุด		(3)
3.2 นักเรียนนำกระบวนการเรียนรู้ไปปรับใช้ในการเรียน และในชีวิตประจำวันได้	4.64	0.54	มากที่สุด		(1)
3.3 นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน	4.58	0.56	มากที่สุด		(2)
รวม	4.59	0.55	มากที่สุด		2

จากตารางที่ 27 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ด้านรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 2 รายการ คือ รายการประเมินรูปแบบการเรียนรู้ช่วยฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ได้ เป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ รูปแบบการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ส่วนรายการประเมินขั้นตอนการเรียนรู้มีความชัดเจน ค่าเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมาก

ด้านการนำไปใช้ พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการประเมินครูชี้แนะการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ บรรยากาศในห้องเรียนส่งเสริมการเรียนรู้ และการตั้งคำถามช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ ตามลำดับ

ส่วนด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับเห็นด้วยมากที่สุดทุกรายการ รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนนำกระบวนการเรียนรู้ไปปรับใช้ในการเรียน และในชีวิตประจำวันได้ รองลงมา คือ นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน และนักเรียนได้ฝึกการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

จากการสนทนากลุ่มย่อยหลังการจัดการเรียนรู้ ปรากฏผลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนรู้

1. กระบวนการเรียนรู้ตามขั้นตอนน่าในใจ สามารถกระตุ้นการคิดของนักเรียนได้ นักเรียนรู้สึกสนุกกับการคิดในสถานการณ์ของบทอ่าน และรู้สึกภูมิใจเมื่อทราบว่าคำตอบของตนถูกต้อง ดังตัวอย่าง

“รู้สึกกระตือรือร้น อยากอ่านค่ะ อยากคิด อยากรู้คำตอบว่า ที่ทำนั้นถูกต้องหรือเปล่า”

“การเรียนการสอนน่าสนใจคะ ทำให้เรารู้ว่า มีวิธีการเรียนรู้หลายอย่างที่เราค้นคว้าเองได้ หากคำตอบ และรู้ว่าจะเรียนรู้อย่างไร”

(สนทนากลุ่มย่อย 1)

นอกจากนี้จากการสนทนากลุ่มย่อยที่ 2 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังว่า “ครูมีกิจกรรมหลายอย่างที่น่าสนใจ ชอบเรียนมาก ๆ ”

“ทักษะการคิดวิเคราะห์น่าสนใจ อยากรู้คำตอบ อยากรู้ด้วยว่า เราจะใช้วิธีไหนดีสำหรับบทอ่านในชั่วโมงนี้”

(สนทนากลุ่มย่อย 2)

2. กระบวนการเรียนรู้ช่วยให้เกิดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ได้ ดังตัวอย่าง

“กิจกรรมที่ครูให้ปฏิบัติ ไม่น่าเบื่อ ช่วยให้เกิดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ได้”

“ได้เรียนรู้ว่า มีวิธีการเรียนมากมายที่เราสามารถนำมาใช้ให้การเรียนรู้ของเราประสบความสำเร็จได้”

(สนทนากลุ่มย่อย 3)

นอกจากนี้ จากการสนทนากลุ่มย่อยที่ 6 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า

“กิจกรรมการทบทวนคำตอบ ทบทวนการคิดดีมาก ๆ เรามีโอกาสตรวจสอบความรู้ของเรา”

“การนำเสนอผลงานของตัวเอง แลกเปลี่ยนกับเพื่อนในชั้นเป็นกิจกรรมที่ดี ทำให้มองเห็นวิธีการหาคำตอบของคนอื่น ทำให้เรารู้ว่ามีหลายวิธีที่จะช่วยให้เราหาคำตอบนั้นได้”

(สนทนากลุ่มย่อย 6)

ด้านการนำไปใช้

1. นักเรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ตามรูปแบบ ไปปรับใช้กับวิชาอื่นได้

“วิธีการตามการเรียนรู้นี้ เราสามารถนำไปใช้กับการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ได้ โดยเฉพาะการวางแผนการอ่าน การตั้งเป้าหมายในการอ่าน และการตรวจสอบคำตอบของเรา”

“บางวิชาเนื้อหาหนัก อ่านยาวมาก เราอาจใช้เทคนิคการอ่านข้ามคำ การตัดคำไปใช้ได้ กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้ช่วยให้เราค้นพบวิธีการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น”

(สนทนากลุ่มย่อย 5)

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

1. การเรียนรู้ตามรูปแบบนี้ ช่วยให้นักเรียนมีทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น และรู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจ

“การเรียนรู้ช่วยให้เรามีทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์มากขึ้น คิดวิเคราะห์สิ่งที่ใกล้ตัวได้ แม้ว่าในสถานการณ์ที่อ่านที่ยากขึ้น เราก็สามารถวิเคราะห์ได้ และช่วยให้เรามองหาเหตุผลในการตัดสินใจได้”

(สนทนากลุ่มย่อย 4)

และยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสนทนากลุ่มย่อยที่ 3 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ ดังว่า

“การคิดวิเคราะห์แล้วใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจเป็นสิ่งดี ทำให้เรารอบคอบมากขึ้น นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้”

(สนทนากลุ่มย่อย 3)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ครู และการสนทนากลุ่มย่อยกับนักเรียน เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช พบว่า ครูและผู้เรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีประโยชน์ มีขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ที่ชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้ กระบวนการเรียนการสอนยังสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้การใช้วิธีการโค้ชของครูยังส่งเสริมความร่วมมือให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับจุดเน้นและนโยบายการพัฒนาครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชไปขยายผล

การขยายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำคู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชไปปรับปรุงหลังการทดลอง เช่น ปรับเนื้อหาบทอ่านบางเรื่องที่ยาวเกินไป และมีการใช้ภาษาที่วกวน โดยปรับให้มีความเหมาะสมกับเวลาเรียน เพิ่มเติมภาพประกอบในบทอ่านบางบท จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 ท่าน พิจารณารับรองรูปแบบ และเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ซึ่งในภาพรวมสรุปผลได้ว่ารูปแบบมีความเหมาะสมดีมาก สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทอ่านมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และกิจกรรมตามขั้นตอนมีความเหมาะสมกับเวลาเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง ผู้วิจัยจึงนำรูปแบบไปขยายผลต่อไป

ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการนำรูปแบบไปขยายผลอย่างดียิ่ง โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในการส่งเสริมด้านงบประมาณในการจัดอบรมครูเป็นเวลา 2 วัน มีครูผู้สอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 22 โรงเรียน จำนวนครู 70 คน เข้ารับการอบรมด้วยความสนใจ เมื่อวันที่ 22-23 มีนาคม พ.ศ. 2561 ณ โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรีเป็นศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของจังหวัดเพชรบุรี มีสถานที่และบุคลากรที่จะอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้ารับการอบรมได้เป็นอย่างดี จากนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกโรงเรียนคงคารามเป็นกลุ่มขยายผลเนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีการแข่งขันสูง รับนักเรียนสหศึกษา และมีบริบทคล้ายคลึงกัน

โดยเลือกครูกลุ่มเป้าหมายในการขยายผล เป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างขยายผล คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถใกล้เคียงกัน ได้แก่ นักเรียนชั้น ม.4/2 และ นักเรียนชั้น ม.4/3 จำนวนนักเรียนห้องเรียนละ 40 คน รวมเป็นจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 80 คน ติดตามการใช้รูปแบบเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและเข้าร่วมสังเกตการสอน 3 ครั้ง และเข้าร่วมฟังการสะท้อนคิดจากการโค้ชของครูกลุ่มขยายผล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยประเมินจาก 1) ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ 2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ระหว่างการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ 3) ความคิดเห็นของครูภาษาไทยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช และ 4) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ปรากฏผล ดังนี้

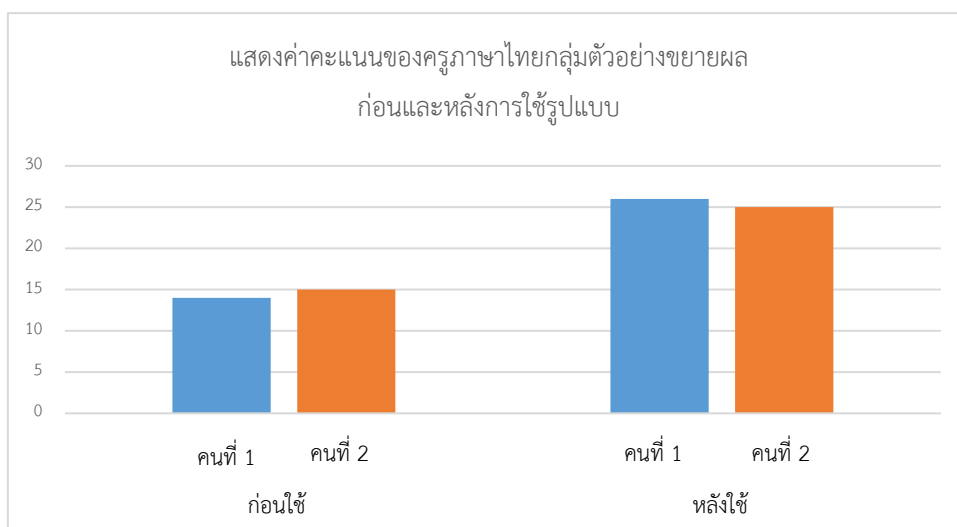
3.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยกลุ่มเป้าหมายในการขยายผล ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

คะแนน	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนทดลอง	2	30	13.50	2.12	23.00*	.028
หลังทดลอง	2	30	25.00	1.41		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 28 พบว่า คะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผล หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง โดยคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพที่ 15 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผล

จากแผนภาพที่ 14 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผลแสดงให้เห็นว่า หลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ครูภาษาไทยกลุ่มขยายผลมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ

3.2 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในการเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ซึ่งได้จากการสังเกตการสอนของครูกลุ่มขยายผล ครั้งที่ 1-3 ปรากฏผลดังตารางที่ 15

ตารางที่ 29 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิด
วิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของครูกลุ่มตัวอย่างขยายผล

รายการประเมิน	ครั้งที่ 1 : ก่อนทดลอง			ครั้งที่ 2 : ระหว่างทดลอง			ครั้งที่ 3 : หลังทดลอง		
	\bar{X}	S.D	ระดับ พฤติกรรม	\bar{X}	S.D	ระดับ พฤติกรรม	\bar{X}	S.D	ระดับ พฤติกรรม
1. ด้านการจัดการเรียนรู้									
1.1 มีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์	3.33	0.58	ปานกลาง	3.67	0.58	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
1.2 มีการฝึกการตั้งคำถามแก่นักเรียน	3.00	0.00	ปานกลาง	4.33	0.58	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
1.3 มีการชี้แนะผู้เรียนอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน	2.67	0.58	ปานกลาง	3.67	0.58	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
1.4 มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	2.67	0.58	ปานกลาง	3.67	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
1.5 มีการวัดและประเมินผลที่สะท้อนทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน	3.00	0.00	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก	4.33	0.58	มาก
รวมค่าเฉลี่ยด้านการจัดการเรียนรู้	2.93	0.31	ปานกลาง	3.87	0.23	มาก	4.53	0.31	มากที่สุด
2. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้									
2.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิด	2.67	0.58	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
2.2 มีปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	3.00	0.00	ปานกลาง	4.33	0.58	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
2.3 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียน	3.33	0.58	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก	4.33	0.58	มาก

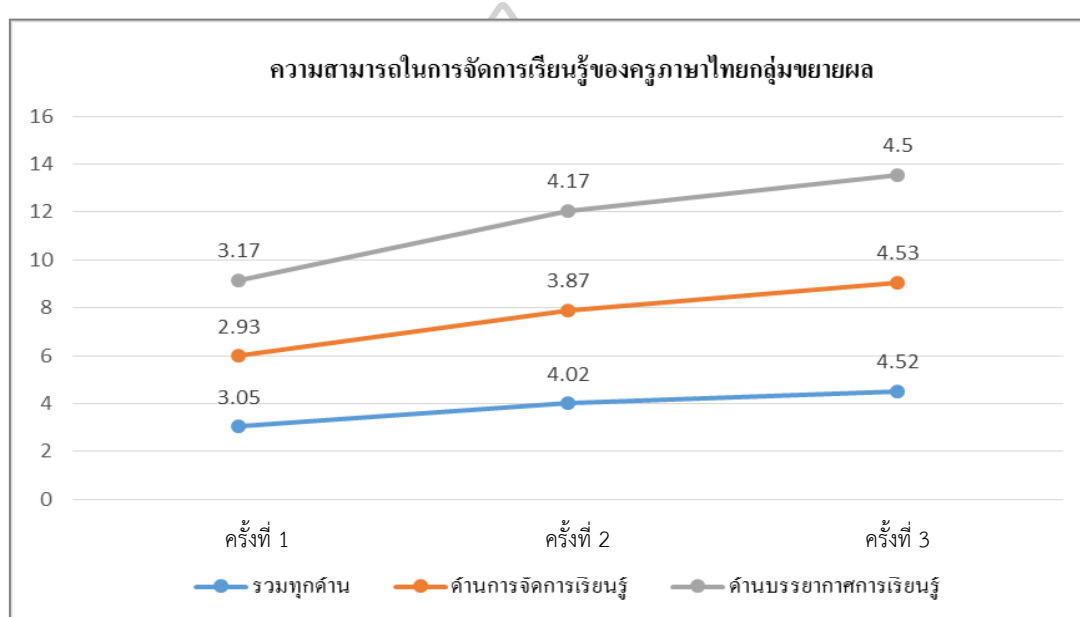
ตารางที่ 29 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของครูกลุ่มตัวอย่างขยายผล

รายการประเมิน	ครั้งที่ 1 : ก่อนทดลอง			ครั้งที่ 2 : ระหว่างทดลอง			ครั้งที่ 3 : หลังทดลอง		
	\bar{X}	S.D	ระดับ พฤติกรรม	\bar{X}	S.D	ระดับ พฤติกรรม	\bar{X}	S.D	ระดับ พฤติกรรม
2.4 บรรยากาศ ในชั้นเรียน เอื้อต่อการ เรียนรู้	3.67	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
รวมค่าเฉลี่ย บรรยากาศ การเรียนรู้	3.17	3.17	ปานกลาง	4.17	0.15	มาก	4.50	0.25	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย ทุกด้าน	3.05	0.24	ปานกลาง	4.02	0.18	มาก	4.52	0.28	มากที่สุด

จากตารางที่ 29 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยกลุ่มตัวอย่างขยายผล ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ จากการประเมิน 3 ครั้ง คือ ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผล พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยครั้งที่ 3 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครั้งที่ 1-2 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละครั้ง พบว่า ครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ครั้งที่ 2 ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และจากการประเมินครั้งที่ 3 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งหมายความว่า ครูภาษาไทยกลุ่มขยายผลมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์สูงขึ้นตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายด้าน โดยการเปรียบเทียบ ครั้งที่ 1-3 พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของครูกลุ่มตัวอย่างขยายผล ด้านการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 3 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการ รายการ คือ มีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ มีการฝึกการตั้งคำถามแก่นักเรียน และมีการชี้แนะผู้เรียน อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ 1 รายการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ มีการวัดและประเมินผลที่สะท้อนทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

ส่วนด้านบรรยากาศการเรียนรู้ โดยพิจารณาเปรียบเทียบระหว่าง ครั้งที่ 1-3 พบว่าความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มขยายผล เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ในภาพรวมด้านบรรยากาศการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยครั้งที่ 3 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครั้งที่ 1-2 รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มี 2 รายการ คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิด และมีปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ส่วนรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มี 2 รายการ คือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียน และรายการประเมินบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้

ภาพที่ 16 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ครั้งที่ 1-3 กลุ่มขยายผล

จากแผนภาพที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ในการประเมินครั้งที่ 1-3 ครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นตามลำดับ

จากการสังเกตการสอน และการร่วมฟังการโค้ชของครูกลุ่มขยายผล นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปได้ ดังนี้

1. บรรยากาศในชั้นเรียนของครูกลุ่มตัวอย่างขยายผลส่งเสริมการเรียนรู้เป็นอย่างดี ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน เป็นปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกทางความคิด เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงบวก (สังเกตการณ์สอนครั้ง 1-3)

2. ครูใช้ทักษะการตั้งคำถามเป็นส่วนใหญ่ และเป็นคำถามที่นำไปสู่การคิดวิเคราะห์ เช่น
 “นักเรียนทราบได้อย่างไรว่า คำตอบที่ได้มานั้นถูกต้อง” (ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 1)
 “สิ่งที่นักเรียนสังเกตได้จากบทอ่าน มีอะไรที่สำคัญบ้าง หรือมีคำใด หรือบริบทใด
 ที่นำไปสู่คำตอบได้ และนักเรียนต้องการรู้อะไรเพิ่มเติมอีก” (ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 1)

นอกจากนี้ ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 2 ยังมีการใช้คำถามกระตุ้นการคิดวิเคราะห์
 ส่งเสริมการวางแผนในการทำงานของนักเรียน เช่น

“จากสิ่งที่อ่าน นักเรียนต้องการทราบอะไรเพิ่มเติม ให้กำหนดเป็นประเด็นที่
 ต้องการรู้ และนักเรียนมีวิธีการใดที่จะนำไปสู่คำตอบที่ต้องการได้” (ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 2)

3. ในช่วงแรกของการจัดการเรียนรู้ ครูทบทวนกลวิธีการอ่าน เทคนิคการอ่าน
 หลากหลาย เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ และช่วยส่งผลให้การนำกลวิธีเมตา
 คognition ไปใช้ในการเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ประสบความสำเร็จ ดังตัวอย่าง

“ในการอ่านมีวิธีการช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทอ่านได้ง่ายขึ้น นักเรียนลองช่วยกัน
 ทบทวนวิธีการอ่านของตัวเองดูว่า เคยใช้วิธีใดบ้าง แล้วบันทึกไว้วันละคะ เช่น มองหาคำสำคัญ
 แล้ววงกลมรอบคำ หรือขีดเส้นใต้คำหรือข้อความนั้น ใครมีวิธีอื่นอีก บันทึกไว้แล้วนำเสนอคะ”

(ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 1)

นอกจากนี้ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 2 ยังให้ข้อมูลนักเรียนในการสอนพื้นฐานการอ่าน
 ดังว่า

“นักเรียนลองสังเกตคำแวดล้อมที่อยู่ใกล้เคียงกับคำที่นักเรียนสงสัยหรือข้อความ
 ที่ยังไม่เข้าใจ คำแวดล้อมเหล่านั้น เรียกว่า คำบริบท ลองสังเกตดู จะพบว่า คำแวดล้อมนั้นอาจเป็น
 กุญแจ หรือเป็นหนทางไปสู่คำตอบที่ต้องการได้ ซึ่งอาจต้องใช้วิธีการคาดเดาคำตอบจากบริบทนั้น”

(ครูกลุ่มตัวอย่างคนที่ 2)

**3.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อ
 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคognition
 ร่วมกับการโค้ช ครูกลุ่มขยายผล**

ในการสอบถามความคิดเห็นของครูกลุ่มตัวอย่างขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัด
 การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคognitionร่วมกับการโค้ช ผู้วิจัยใช้
 วิธีการสนทนา เนื่องจากเป็นวิธีการที่สะดวก จำนวนครูกลุ่มตัวอย่างขยายผลมี 2 คน โดยมีประเด็นใน
 การสนทนา สอบถามความคิดเห็นของครูกลุ่มขยายผล ใน 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบ ด้านการนำไปใช้
 และด้านประโยชน์ที่ได้รับ สรุปผลได้ ดังนี้

1. ด้านรูปแบบ ครูกลุ่มตัวอย่างขยายผลทั้งสองคนมีความคิดเห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ได้ (ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 1 และคนที่ 2) นอกจากนี้ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 2 ยังให้ความคิดเห็นสนับสนุนในด้านรูปแบบ ดังว่า “การสอนตามรูปแบบทำให้นักเรียนมีโอกาสคิดวิเคราะห์มากขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ได้” (ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 2)

2. ด้านการนำไปใช้ ครูกลุ่มตัวอย่างขยายผลมีความคิดเห็นว่า การโค้ชช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสามารถพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ (ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 1)

นอกจากนี้ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 2 ยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำรูปแบบไปใช้ ดังว่า

“การโค้ชเป็นการสร้างความร่วมมืออันดีของครู โดยปกติครูจะต่างคนต่างรับผิดชอบสอนในชั้นเรียนของตน แต่เมื่อใช้กระบวนการโค้ช ทำให้ครูได้หันหน้ามาพูดคุยกันมากขึ้น มองเห็นปัญหา ข้อดี ข้อด้อยในการจัดการเรียนการสอนทั้งของตนเองและของเพื่อน และยังทำให้เห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนด้วย ซึ่งความร่วมมือกันนี้เป็นแนวทางในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้” (ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 2)

3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีครูกลุ่มขยายผลทั้งสองคน มีความคิดเห็นว่า ครูได้แนวคิดใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ สามารถนำไปปรับใช้ในชั้นเรียนอื่นได้ (ครูกลุ่มขยายผลคนที่ 1 และคนที่ 2)

โดยสรุป ความคิดเห็นของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผลทั้งสองคน มีความคิดเห็นว่า รูปแบบการสอนมีความเหมาะสมมาก เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน ขั้นตอนของรูปแบบส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช นักเรียนกลุ่มขยายผล

ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่มย่อย สรุปข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนได้ ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้

นักเรียนกลุ่มขยายผลมีความเห็นว่า ขั้นตอนการเรียนการสอนน่าสนใจ นักเรียนรู้สึกสนุกกับการคิด บทเรียนไม่น่าเบื่อ นักเรียนชื่นชอบการเรียนรู้ด้วยวิธีการตามรูปแบบ ดังตัวอย่าง

“ชอบที่จะเรียนมาก รู้สึกสนุกกับการได้คิด”

“ครูใจดี ไม่ว่าจะถ้าคิดสับสนบ้าง คิดโน่นนี่ ไม่ตรงกับที่ครูต้องการ แต่ครูมีคำถามที่ช่วยให้เราคิดได้”

“ชอบเรียนตามวิธีนี้ รู้สึกสนุก และเข้าใจว่า ความคิดของเราไม่หยุดนิ่ง เราคิดหาคำตอบได้ด้วยตัวเอง”

(สนทนากลุ่มย่อย 1)

นอกจากนี้จากการสนทนากลุ่มย่อยที่ 2 นักเรียนกลุ่มขยายผลยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังว่า

“ชอบเรื่องที่อ่าน ไม่ยาวเกินไป ไม่ยากเกินไป เนื้อหาน่าสนใจ”

“ชอบกิจกรรมการทบทวนการคิดเกี่ยวกับการอ่านของตัวเอง ทำให้เรารู้ว่า เรามีวิธีหาคำตอบได้หลายวิธี ฟังจากเพื่อน ๆ ในชั้น ทำให้เห็นว่า ใช้วิธีการหาคำตอบไม่เหมือนกัน แต่ตอบได้ถูกต้องเหมือนกัน”

(สนทนากลุ่มย่อย 2)

2. ด้านการนำไปใช้

นักเรียนกลุ่มขยายผลมีความเห็นว่า วิธีการค้นพบความรู้มีหลายวิธี นักเรียนสามารถเลือกวิธีที่ตนถนัดได้ และนำไปใช้กับการเรียนวิชาอื่นได้ ดังตัวอย่าง

“ถ้าเรารู้ว่าเราจะใช้วิธีการอย่างไรที่จะทำให้การอ่านคิดวิเคราะห์ของเราประสบความสำเร็จ เราก็สามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ตามความถนัดของเราได้”

(สนทนากลุ่มย่อย 1)

3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

นักเรียนกลุ่มขยายผลมีความเห็นว่า กระบวนการเรียนรู้มีประโยชน์ สามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนวิชาอื่นได้ ดังตัวอย่าง

“เรานำวิธีการเรียนตามรูปแบบนี้ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่นได้ เพราะต้องอ่านและคิดวิเคราะห์เนื้อหาเหมือนกัน”

(สนทนากลุ่มย่อย 1)

และมีความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสนทนากลุ่มย่อยที่ 2 นักเรียนกลุ่มขยายผลให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ ดังว่า “การเรียนรู้ตามวิธีการนี้มีประโยชน์มาก สอนให้รู้จักวางแผนการทำงาน การตรวจสอบการคิดของตัวเอง การฝึกให้คิดทบทวนด้วยตัวเองมีประโยชน์มาก เอาไปปรับใช้กับการเรียนวิชาต่าง ๆ ได้ และเอาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้”

(สนทนากลุ่มย่อย 2)

โดยสรุป ความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มขยายผลทั้งสองกลุ่มที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า รูปแบบการสอนมีประโยชน์มาก ช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้แก่ นักเรียนได้ เนื่องจากนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้ฝึกการคิดตามรูปแบบ และค้นคว้าหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่า วิธีการเรียนรู้ตามรูปแบบสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนรู้วิชาอื่น และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อการเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช 2) เพื่อศึกษาผลการประเมินประสิทธิผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช และ 3) เพื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชไปขยายผล กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูภาษาไทยโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 6 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง และ 2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2560 จำนวน 6 ห้องเรียน คือ นักเรียนชั้น ม.4/1, ม.4/2, ม.4/3, ม.4/4, ม.4/6 และ ม.4/8 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 240 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถใกล้เคียงกัน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยตามระเบียบการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการขยายผล (R&D&M) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A): การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D and D): การพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการนำไปใช้ (Implementation: I): การทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผล (Evaluation: E):

การประเมิน และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment) เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ขยายผลกับผู้เรียนกลุ่มอื่น

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อน-หลัง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าที (t-test) แบบ dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มีองค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ เน้นการเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นเองอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการอ่าน การปฏิบัติ และการตรวจสอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการชี้แนะจากครูและเพื่อนโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยในการเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ขั้น คือ (1) ขั้นเตรียม (Prepare : P) (2) ขั้นปฏิบัติการ (Process : P) และ (3) ขั้นผลผลิต (Product : P) 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ (3P) ไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยผู้เรียนต้องมีทักษะการตั้งคำถาม มีพื้นฐานความสามารถในการคิดเชิงระบบ มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการอ่าน มีความรับผิดชอบ และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และบทบาทของครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช เท่ากับ 81.94/82.42 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ยอมรับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2. ประสิทธิภาพการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มีผลสรุปดังนี้

2.1 คะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2

2.2 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ จากการประเมิน 3 ครั้ง คือ ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และครูภาษาไทยมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นตามลำดับ ยอมรับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 3

2.3 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวม 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับและด้านรูปแบบ ตามลำดับ

2.4 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช พบว่า โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

3. ผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ไปขยายผล พบว่า คะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผล หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผล จากการประเมิน 3 ครั้ง พบว่า ครูภาษาไทยกลุ่มขยายผลมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นตามลำดับ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 และ ความคิดเห็นของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช พบว่า ความคิดเห็นของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผลทั้งสองคนมีความคิดเห็น ว่า รูปแบบการสอนมีความเหมาะสมมาก เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน ขั้นตอนของรูปแบบส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มขยายผลทั้งสองกลุ่มที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็น ว่า รูปแบบการสอนมีประโยชน์มาก ช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้แก่ นักเรียนได้ เนื่องจากนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้ฝึกการคิดตามรูปแบบ และค้นคว้าหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็น ว่า วิธีการเรียนรู้ตามรูปแบบสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนรู้วิชาอื่น และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช อภิปรายผล การวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชที่พัฒนาขึ้นผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน แล้ว ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งยังมีความเหมาะสม ครอบคลุมตามความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ รูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ยอมรับสมมุติฐานในการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการดำเนินงานตามขั้นตอน และได้รับข้อมูลความต้องการจำเป็นที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ครูผู้ให้ข้อมูลเป็นครูมีประสบการณ์ในการจัดการเรียน มีความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ เมื่อนำข้อมูลที่มีคุณภาพมาวิเคราะห์ตรวจสอบอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานการวิจัย โดยการหาค่า $PNI_{modified}$ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550: 275-279) ประกอบการการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร การสัมภาษณ์ครู การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ กลวิธีเมตาคอกนิชัน การโค้ช นำข้อมูลที่ได้มาจัดกระทำ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และพัฒนารูปแบบตามแนวคิดการออกแบบเชิงระบบตามแนวคิด ADDIE Model ปรับปรุงโดย Kruse (2007: 1) จึงเป็นข้อสนับสนุนในการดำเนินงานให้ได้มาซึ่งรูปแบบที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการทดลอง

จากการประเมินความต้องการจำเป็น ผลการศึกษาพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ด้านคุณภาพครูผู้สอน มีความจำเป็นมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรพงษ์ น่วมมะโน (2558) และวันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ด้านครู มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรครูถือว่าเป็นกลยุทธ์หลักในการบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกยังสอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการพัฒนาบุคลากรครูของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 53) ซึ่งส่งเสริมให้บุคลากรครูได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ โดยวิธีการที่นำมาพัฒนาครู ได้แก่ การแนะนำ การประชุมชี้แจง การสอนงาน การฝึกปฏิบัติงาน การทดลองปฏิบัติงาน การมอบงานให้ปฏิบัติ การให้คำแนะนำปรึกษา และการจัดทำเอกสารคู่มือปฏิบัติงาน ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวนำไปสู่แนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การโค้ช

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ และนำมาสังเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบ โดยมีองค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการเน้นการเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นเองอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการอ่าน การปฏิบัติ และการตรวจสอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการชี้แนะจากครูและเพื่อนโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยในการเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ชั้น คือ (1) ชั้นเตรียม (Prepare : P) (2) ชั้นปฏิบัติการ (Process : P) และ (3) ชั้นผลผลิต (Product : P) 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ (3P) ไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยผู้เรียนต้องมีทักษะการตั้งคำถาม มีพื้นฐานความสามารถในการคิดเชิงระบบ มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการอ่าน มีความรับผิดชอบ และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และบทบาทของครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการโค้ช ตามแนวคิดของ วัชราน เลาเรียนดี (2553: 5), วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนา (2557: 2), Tuckman (1976: 8), Joyce and Shower (1987: 260), Garmston (1990: 38), Shulman (1991: 9), Gottesman and Jennings (1994: 270) และ Becker (2010: 173) ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับการโค้ชมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ การโค้ชเป็นพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำหน้าที่โค้ชและผู้รับการโค้ช ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพและความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทั้งสองฝ่ายได้เรียนรู้ร่วมกัน แนะนำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งกระบวนการโค้ชมีความคล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันที่การนำเสนอรายละเอียด สรุปได้คือ แนวคิดรูปแบบการโค้ชในขั้นเริ่มต้นเป็นขั้นตอนการวางแผนและเตรียมการ (Prepare and Planning) ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ของการโค้ช และการเตรียมตัวผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช โดย การฝึกอบรมให้ความรู้ในเนื้อหาและเทคนิคการสอน ขั้นที่สอง คือขั้นปฏิบัติการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) เป็นการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งในระหว่างดำเนินการขั้นตอนการโค้ชจะมีการสังเกตการสอน (Observation) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอน (Analysis Data) และการสะท้อนผลการสังเกตการสอน (Reflection) มีการประชุมเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ และขั้นสุดท้าย คือ ทำการประเมินและสรุปผลสำเร็จของการโค้ช ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาดำเนินการอบรมให้ความรู้ครู โดยให้ความรู้ครูเกี่ยวกับการโค้ช การใช้กลวิธีมาเดคอกนิชัน การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ และการวัดและประเมินผลทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ 2) แนวคิดเกี่ยวกับเมตาคอกนิชัน ตามแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545), Flawell (1976), Baker (1984),

Beyer (1987), Brown (1987), Jacobowitz (1987) และ Cross and Paris (1998) ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับเมตาคอกนิชันมีความคล้ายคลึงกัน โดยกล่าวถึงองค์ประกอบของเมตาคอกนิชัน ประกอบด้วย การวางแผน (planning) คือ การที่บุคคลกำหนดวัตถุประสงค์ และบอกได้ว่า จะใช้วิธีการหรือแนวปฏิบัติอย่างไรให้บรรลุเป้าหมาย การตรวจสอบ (Monition) คือ การกำกับตนเองให้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้ และตรวจสอบการปฏิบัติงานของตนเองว่าเป็นอย่างไร และการประเมิน (Evaluating) คือ การประเมินและตรวจสอบการวางแผนและผลจากการปฏิบัติงานของตน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ โดยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนการอ่าน ฝึกให้ผู้เรียนควบคุมและตรวจสอบการอ่านของตนเอง ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉลวย ม่วงพรวน (2553), วิชชุดา ข้าประถม (2554), Abdelhafez (2006), Meijer, Veenman, and Walters (2006), Kurt (2007) และ Xianming (2007) โดยผลการวิจัย พบว่า กลวิธีเมตาคอกนิชันช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่าน สามารถกระตุ้นการรู้คิดในตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านสูงขึ้น 3) แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านคิดวิเคราะห์ ตามแนวคิดของ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 131), เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547: 9), สุวิทย์ มูลคำ (2547: 39), เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2551: 23), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 50), Bloom (1956: 680), Bruner and others (1956: 134), Russel (1956: 281 – 282) และ Guilford (1967: 68) พบว่า แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านคิดวิเคราะห์เป็นการอ่านที่ฝึกให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิด สติปัญญาและความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน เป็นการอ่านอย่างรอบคอบ ซึ่งกระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์ต้องใช้กระบวนการคิดไตร่ตรอง หาเหตุผล แยกแยะข้อเท็จจริงของข้อมูล สารของเรื่อง แนวคิดที่ปรากฏในเรื่อง และแจกแจงส่วนประกอบต่าง ๆ ของสิ่งที่อ่าน เข้าใจความหมายของคำ การเรียบเรียงข้อความ แนวคิด เนื้อหา จินตนาการ การลำดับเรื่อง และการใช้ภาษา นำมาสรุปเป็นความรู้ ความเข้าใจของตนเองได้ ซึ่งการประเมินความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้กำหนดตามทฤษฎีของ Bloom ในด้านพุทธิพิสัย โดยจำแนกออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน ในการวิจัยครั้งนี้เน้นที่ระดับการวิเคราะห์ และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์มีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นการเตรียมพร้อมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ และสร้างความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง (Gough, 1991) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรกุล ฉิมพันธ์ (2550), บุศรา ชาบุญมี (2555), Jame (2003) และ Morgan (2003) พบว่า การสร้างเครื่องมือในการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Bloom มีความเป็นมาตรฐานและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของผู้เรียนได้ และ 4) การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทำให้มีการพัฒนาศักยภาพทางความคิด การตัดสินใจ

และการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Whitehead, 1931; Faure et al., 1972; Delors, 1998) สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของ วิจารณ พานิช (2556) และ Simon (1960) ซึ่งกล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้สมัยใหม่ สรุปได้คือ 1) ความรู้เดิมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จะมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา 2) การจัดระบบความรู้ที่เรียกว่า Knowledge Organization มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ หากผู้เรียนสามารถจัดระบบความรู้ได้ดี ก็จะสามารถนำความรู้มาใช้ได้ทันที่และถูกกาลเทศะ 3) แรงจูงใจ (Motivation) และแรงบันดาลใจ (Inspiration) มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ 4) การเรียนที่ถูกต้องจะส่งผลให้ผู้เรียนต้องเรียนจนรู้จริง (Mastery Learning) และ 5) การสอนโดยการปฏิบัติและป้อนกลับ (Feedback) จะทำให้การเรียนรู้บรรลุผล เนื่องจากผู้เรียนจะเกิดความมั่นใจ เรียนรู้ด้วยความสุข และทราบว่าจะต้องปรับปรุงในส่วนใด

จากการดำเนินการตามกระบวนการที่มีคุณภาพดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ได้รูปแบบการจัด การเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชัน ร่วมกับการโค้ชที่มีประสิทธิภาพ

2. ประสิทธิภาพการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช พบว่า

2.1 คะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงจากการจัดการเรียนรู้ มีการชี้แนะ สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยผ่านกระบวนการโค้ช สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาของจอห์น พี. คอตเตอร์ (Kotter, 2002) การที่ครูมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลสะท้อนกลับและมีส่วนร่วมในการนำเสนอวิธีการปรับปรุงการทำงาน การวางแผนการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้ลดกำแพงที่กั้นระหว่างความคิดและความรู้สึกของบุคคลในองค์กรและก่อให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างคนในองค์กรเดียวกันอันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาและการพัฒนาครู นำไปสู่กระบวนการพัฒนาการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มีผลต่อจัดการการเปลี่ยนแปลง ช่วยให้บุคลากรเข้าถึงการสร้างสภาพแวดล้อมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนั้นจึงส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น คะแนนหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชจึงสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของวิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2557: 2) กล่าวคือ การโค้ชเป็นกระบวนการพัฒนาที่สร้างสรรค์ และกระตุ้นให้ผู้ได้รับการโค้ชได้นำศักยภาพของตนเองออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ทั้งชีวิตส่วนตัวและอาชีพ การโค้ชเน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้เกิด

การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงด้านดีที่เป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงทัย โสมไชยวงค์ (2557: 320) พบว่า ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแล ให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูของนักศึกษาวิชาชีพครู ผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะครู พบว่า ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะครูของนักศึกษาวิชาชีพครูหลังการเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ จากการประเมิน 3 ครั้ง คือ ก่อนการใช้รูปแบบ ระหว่างการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น ตามลำดับ โดยครั้งที่ 1 ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยความสามารถในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนครั้งที่ 3 มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีความรู้ ความเข้าใจในการนำรูปแบบ การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ไปใช้ การออกแบบการเรียนรู้ตามรูปแบบมีความเหมาะสม ขั้นตอนมีความชัดเจน และในระหว่าง การนำรูปแบบไปใช้ยังได้รับการชี้แนะ มีการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้จากการสังเกตของเพื่อนครู เกิดความร่วมมือกันในการจัดการเรียนรู้ ครูจึงมีโอกาสนำข้อค้นพบมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุง การเรียนการสอนของตน สอดคล้องกับแนวคิดการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของจอยซ์ และเชาเวอร์ (Joyce & Showers, 1984) สรุปได้ว่า แนวคิดการช่วยเหลือกันและกันระหว่างเพื่อนครู โดยการได้ ไปสังเกตการสอนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกัน ช่วยให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางบวก มีข้อมูลปรากฏว่า ครูที่ผ่านการอบรมมากกว่าร้อยละ 80 สามารถนำความรู้และใช้ความรู้จากการฝึก อบรมมาสู่การสอนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ ดอร์ตัน และมัวร์ (Dalton & Moir, 1990) สรุปได้ว่า การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) คือ การพัฒนา วิชาชีพที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านการเรียนการสอนและความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มเพื่อนร่วมงาน และเป็นกระบวนการที่สร้างความมั่นใจให้กับครูในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เป็นการ สะท้อนผลการปฏิบัติซึ่งกันและกัน รวมทั้งการสนับสนุน ช่วยเหลือ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอ ทักษะ การเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ หรือการแก้ไขปัญหาในท้องเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยที่เพิ่มสูงขึ้น มีส่วนสนับสนุนจากการร่วมมือมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิด การเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีลักษณะส่งเสริมการทำงานร่วมกันเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกันแบบ ปฏิสัมพันธ์ทางบวกเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสมาชิกกลุ่มให้มากที่สุด (Slavin, 1990; Balkcom, 1992; Johnson & Johnson, 1993)

เมื่อพิจารณารายละเอียด ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีการฝึกการตั้งคำถามแก่นักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ครู พบว่า ครูใช้เทคนิคการใช้คำถามในการเรียนการสอนมาก ใช้ในทุกขั้นตอนการสอน เป็นคำถามที่กระตุ้นความคิดของผู้เรียนให้นำไปสู่การคิดวิเคราะห์ได้ แสดงให้เห็นว่า ครูมีทักษะในการใช้คำถาม ซึ่งวิธีการนี้สอดคล้องกับแนวคิดกลวิธีเมตาคอกนิชัน เป็นการถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิด การวางแผน รวมถึงการตรวจสอบการคิดของตน เมื่อครูสามารถใช้คำถามที่ทำให้ผู้เรียนได้ตระหนักคิด กระตุ้นการคิด บทเรียนก็สามารถดำเนินไปตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ มาร์ซาโน (Marzano, 1998: 60) กล่าวถึงการใช้คำถามในกลวิธีเมตาคอกนิชัน กล่าวคือ คำถามต้องกระตุ้นการคิดให้ผู้เรียนสามารถระบุให้เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตน เช่น “เธอสังเกตเห็นอะไรบ้าง” “วิธีการที่ใช้ในครั้งนี้นี้อันไหนหรือแตกต่างจากครั้งก่อนอย่างไร” “มีอะไรที่ต่างไปจากเดิมบ้าง” ซึ่งคำถามในลักษณะนี้ช่วยให้ผู้เรียนตรวจสอบการคิดในการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของฟลาวเวลล์ (Flawell, 1976: 234-243) ที่ว่า การตรวจสอบการคิดของตน จะช่วยให้เป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเองบรรลุผลสำเร็จได้อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับ การเลือกใช้และประยุกต์ใช้กลวิธีต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาดา พูลศักดิ์วารสาร (2555: 180) พบว่า ความสามารถในการใช้กลวิธีอภิปัญญาหลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีการใช้กลวิธีคำถามคำถามมาก

2.3 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชอยู่ในระดับมาก ยอมรับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบมีความชัดเจน และมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถนำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้จริง และจากข้อมูลการสัมภาษณ์ครู ทำให้ได้ข้อมูลสนับสนุนความคิดเห็นเป็นไปในทางเดียวกัน พบว่า ครูมีความคิดเห็นในการใช้รูปแบบว่า การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสามารถพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ ขั้นตอนตามรูปแบบสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ชัดเจน และเป็นกลวิธีที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากนักเรียนมีประสบการณ์ทางการเรียนรู้ในระดับหนึ่งและเป็นช่วงวัยที่มีกำลังทางความคิด สามารถต่อยอดทางความคิดได้ และขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า และค้นพบองค์ความรู้ พบวิธีการได้มาซึ่งคำตอบของตน มีการตรวจสอบความคิด ตรวจสอบคำตอบที่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ ความคิดของนักเรียนมีความหลากหลาย การให้นักเรียนได้อ่านข้อความแล้วรู้จักทบทวนวิธีการคิดหาคำตอบ จะทำให้นักเรียนค้นพบวิธีการเรียนรู้ของตนเองได้ นอกจากนี้ในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันช่วยส่งเสริมบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความกระตือรือร้น กระตุ้นการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ แมคเกรเกอร์ (McGregor's Theory X and Theory Y, 1960) สรุปสาระได้ คือ แรงจูงใจมีส่วนผลักดันให้เกิดความสำเร็จของงาน และประกอบกับเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้ครูมีความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก คือ การได้รับการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนจากการชี้แนะของเพื่อนครู การสะท้อนผลการเรียนรู้จากเพื่อนครู ส่งเสริมให้บรรยากาศความร่วมมือมีความเป็นมิตร มีการบอกเล่าเรื่องราวของกันและกัน เป็นการแบ่งปันความรู้ และประสบการณ์ เกิดความร่วมมือในวิชาชีพ จึงส่งผลให้ครูมีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับชูลแมน (Shulman, 1991) ได้เสนอเทคนิควิธีการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยมีวิธีการ คือ ครูออกมาเล่าเรื่องราวการสอนในชั้นของตนให้เพื่อนฟัง เป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น ครูคนอื่นก็ออกมาเล่าเรื่องราววิธีการสอนต่อเนื่องกันไป เป็นการแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และกำหนดให้เพื่อนในห้องช่วยสังเกต จดบันทึกความรู้ วิธีการ ต่อมาเพื่อนร่วมงานอภิปรายและวิเคราะห์ข้อมูล ครูบางคนเก็บบันทึกการค้นพบของตนเองในช่วงเวลานั้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ครูกลุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคดังกล่าวสัปดาห์ละครั้งในการประชุมร่วมกัน มีการร่วมกันสรุปประเด็นที่พบ เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้เกิดการพัฒนา และมีการเพิ่มเติมข้อมูลจากการสังเกตการสอนจริงในห้องเรียน มีการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ โดยการนำข้อค้นพบมาพูดคุยชี้แนะเพื่อนครูหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์ (2555 : 280-281) พบว่า หลังการใช้รูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการโค้ชและการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของครูพณิชยกรรม ครูพณิชยกรรมมีสมรรถภาพการโค้ชสูงขึ้น และมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับเห็นด้วยมาก

2.4 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม มีการวางแผนการอ่าน การทบทวนวิธีการอ่านจากบทอ่านที่กำหนด มีการตรวจสอบคำตอบและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งวิธีการคิดหาคำตอบและตรวจสอบคำตอบกับเพื่อนในชั้นเรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือในการเรียนการสอน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน คือ ต้องต้องเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวก

ความสะดวกในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะต่าง ๆ ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ โดยมีประเด็นคำถามอยากรู้เป็นตัวกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้อยากเรียนที่จะนำไปสู่การกระตือรือร้นที่จะสืบค้น รวบรวมความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสรุปให้ได้ความรู้ด้วยตนเอง (วิจารณ์ พานิช, 2555: 15-16; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555: 10) สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของพิมพ์ดี เดชะคุปต์ (2550) คือแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ของทิสนา แคมมณี (2552) คือ การเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยได้คิด ได้รวบรวมความรู้และลงมือปฏิบัติจริง เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า เป็นข้อมูลที่สนับสนุนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ในด้านการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ขั้นตอนของรูปแบบน่าสนใจ สามารถกระตุ้นทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ นักเรียนรู้สึกสนุกกับการคิดในสถานการณ์ของบทอ่าน ได้ลงมือปฏิบัติจริง และรู้สึกภูมิใจเมื่อทราบว่าคำตอบของตนถูกต้อง อีกทั้งยังสามารถนำวิธีการเรียนรู้ตามรูปแบบไปปรับใช้กับวิชาอื่นได้ ซึ่งนักเรียนเห็นว่าการเรียนรู้ตามแบบมีประโยชน์ ช่วยให้ นักเรียนมีทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น และรู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจ สอดคล้องกับแนวคิดที่เสนอในงานวิจัยของ กาโรฟาโล และเลสเตอร์ (Garofalo & Lester, 1985: 163–176) ซึ่งอธิบายว่า กิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยวิธีการการเรียนรู้ของตนเองตามกลวิธีเมตาคอกนิชัน (Metacognitive Strategies) จะช่วยให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และผลการวิจัยเกี่ยวกับเมตาคอกนิชัน ยังแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช คือ นักเรียนเห็นประโยชน์จากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ เนื่องจาก นักเรียนสามารถนำวิธีการดังกล่าวไปปรับใช้กับการเรียนในวิชาอื่น ๆ ได้ สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow, 1943: 340-396) กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์เป็นลำดับชั้น ในขั้นสุดท้ายเป็นความต้องการสูงสุด เป็นความต้องการตระหนักในตนเอง (self-actualization need) ได้แก่ต้องการรู้จักตนเอง ยอมรับตนเอง เปิดใจรับฟังคำวิจารณ์โดยไม่โกรธ ต้องการรู้จักแก้ไขตนเองในส่วนที่บกพร่อง ต้องการพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเกี่ยวกับตนเอง ต้องการค้นพบความจริง พร้อมทั้งจะเปิดเผยตนเองโดยไม่มีปมปกป้อง และต้องการเป็นตัวของตัวเอง ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง ซึ่งบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในขั้นสูงสุด

นี้จะใช้พลังอย่างเต็มที่ในสิ่งที่ท้าทายความสามารถและศักยภาพของตนและมีความปรารถนาที่จะปรับปรุงตนเอง พลังแรงขับดังกล่าวจะกระทำพฤติกรรมตรงกับความสามารถของตน ซึ่งแนวคิดนี้สนับสนุนความคิดเห็นของนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการอ่านคิดวิเคราะห์ เมื่อทราบว่า ตนเองปฏิบัติได้ และเห็นว่าเป็นแนวทางที่มีประโยชน์จึงต้องการนำไปปรับใช้ในการเรียนวิชาอื่น เพื่อให้ประสบความสำเร็จเช่นกัน

3. ผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ไปขยายผล พบว่า ครูภาษาไทยกลุ่มขยายผลมีคะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้หลังการทดลองใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ โดยคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผลจากการประเมิน 3 ครั้ง พบว่า ครูภาษาไทยกลุ่มขยายผลมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นตามลำดับ และความคิดเห็นของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช พบว่า ความคิดเห็นของครูภาษาไทยกลุ่มขยายผลทั้งสองคนมีความคิดเห็นว่า รูปแบบการสอนมีความเหมาะสมมาก เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนขั้นตอนของรูปแบบส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มขยายผลทั้งสองกลุ่มที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการสอนมีประโยชน์มาก ช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้แก่แก่นักเรียนได้ เนื่องจากนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้ฝึกการคิดตามรูปแบบ และค้นคว้าหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่า วิธีการเรียนรู้ตามรูปแบบสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนวิชาอื่น และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีขั้นและกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ร่วมกับการออกแบบเชิงระบบตามแนวคิด ADDIE Model ปรับปรุงโดย Kruse (2007: 1) โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ประเมินความต้องการจำเป็น ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของครูภาษาไทย อีกทั้งได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสังเคราะห์เป็นหลักการในการสร้างและพัฒนา รูปแบบ มีการประยุกต์ใช้กลวิธีการอ่านตามแนวคิดเมตาคอกนิชัน ศึกษาการวัดและประเมินผลด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ ตลอดจนจนเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ซึ่งทำให้เห็นแนวทางในการพัฒนา

การจัดการเรียนรู้และเลือกเนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับรูปแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีการแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น มีการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับครูและนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบ มีการรับรองรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่ชัดเจน จะเห็นได้ว่าตลอดเส้นทางของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบตรวจสอบได้ จึงทำให้ได้รูปแบบที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในงานวิจัยได้ นอกจากนี้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ยังได้หาคุณภาพของเครื่องมืออย่างชัดเจน มีการหาค่าอำนาจจำแนก (r) หาค่าความยากง่าย (P) รวมถึงแบบสอบถาม แบบสังเกต แบบบันทึก ซึ่งได้ผ่านขั้นตอนการสร้างและพัฒนาคุณภาพของเครื่องมืออย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการทดลองได้ นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันนำใช้ในการจัดการเรียนรู้ยังช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการอ่าน พัฒนาทักษะการคิด มีการวางแผน และตรวจสอบการทำงานของตน จากการศึกษางานวิจัยของพาสนา จุฬรัตน์ (2556) เกี่ยวกับเมตาคอกนิชันพบว่า เมตาคอกนิชันมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ และมีความสำคัญในการเรียนรู้ของครูผู้สอนและนักเรียน กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การวางแผนในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ความเข้าใจในการตรวจสอบตนเอง และกระบวนการประเมิน จะทำให้งานประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แอนเดอร์สัน (Anderson 2002) ที่ชี้ให้เห็นว่า การใช้เมตาคอกนิชันมีประโยชน์ ช่วยกระตุ้นการคิดของนักเรียน ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และจากข้อมูลการสนทนากลุ่มย่อยกับครูภาษาไทยกลุ่มขยายผล พบว่า นอกจากกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบมีความชัดเจน เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แล้ว การนำการโค้ชมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของครู ยังช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นข้อมูลสนับสนุนความคิดเห็นที่ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในงายวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อมูลจากการศึกษา พบว่า หลังจากนำกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชไปใช้ ครูภาษาไทยมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น และพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้รับการฝึกฝนการอ่านด้วยการกระตุ้นการคิด มีการวางแผนการทำงาน รู้จักการตั้งเป้าหมายในการคิด นักเรียนจึงมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม อีกทั้งยังสามารถตรวจสอบความคิดของตนเองได้ ครูผู้สอนจึงควรนำรูปแบบการสอนไปใช้ขยายผลในชั้นเรียนอื่น ๆ ต่อไป

2. ข้อมูลจากการศึกษา พบว่า ขณะดำเนินการเรียนการสอน ครูต้องมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะและช่วยเหลือนักเรียนบางส่วนที่ไม่เข้าใจ ดังนั้นในระหว่างการเรียนการสอน ครูจึงมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ กระตุ้นการคิด มิใช่การบอกความรู้แก่ผู้เรียน

3. ข้อมูลจากการศึกษา พบว่า การใช้การโค้ชแบบเพื่อช่วยเพื่อน โดยเฉพาะระหว่างเพื่อนครูในระดับชั้นเดียวกัน เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอน การแก้ปัญหา และการมองทิศทางการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษา ดังนั้นในการนำการโค้ชไปใช้ควรเริ่มต้นจากการวางแผนการโค้ช โดยความร่วมมือของครูในระดับชั้นเดียวกันก่อน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ซึ่งส่งผลให้ครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์สูงขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

2. รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ดังนั้น การวิจัยในครั้งต่อไปควรพัฒนาความสามารถครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงขึ้นไป เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงระบบ การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

3. การวิจัยในครั้งนี้นำมาเน้นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยเน้นการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ของครูโดยให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ความสามารถ ให้คำปรึกษาและแนะนำ ซึ่งเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น การสอนงานระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤษณผล จันทรพรหม. (2548). “การศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กษมาพร ทองเอื้อ. (2555). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). **คลื่นลูกที่ 5 ประชาณัฐสังคม: สังคมไทยที่ไม่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). **รายงานคุณลักษณะสำคัญที่พึงประสงค์ของคนไทยตามแต่ละช่วงวัย**. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2548). **รายงานการวิจัยการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ : ที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ตั้งแต่ พ.ศ. 2542-2547**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **สำนักงานการปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- คณะกรรมการเครือข่ายเยาวชนเพื่อการปฏิรูป. (2555). **ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์. (2555). “การพัฒนารูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการโค้ชและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของครูพลนิยกรกรม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- จุฬามาศ จันทร์ศรีสศุต. (2555). “การตอบสนองต่อการสอนและการออกแบบที่เป็นสากลเพื่อการเรียนรู้: การให้ความช่วยเหลือก่อนที่จะเกิดปัญหา.” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**, 1(2), 1 - 5.
- ชนกนารถ ชื่นเชย. (2550). “รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.” **วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). **80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตเซอร์วิส.
- ชาญ สวัสดิ์สาลี. (2550). **คู่มือนักฝึกอบรมมืออาชีพ การจัดทำแผนการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- ชาติ แจ่มนุช. (2545). **สอนอย่างไรให้คิดเป็น.** กรุงเทพฯ: เสี่ยงเสี่ยง.
- โชติชวัล พุทธิกาญจน์. (2556). “แนวทางการพัฒนาครูในประเทศไทย.” **วารสารสังคมศาสตร์**, 2(1).
- ดวงหทัย โสมไชยะวงศ์. (2557). “การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู.” **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์. (2559). “การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการอ่านจากต้นแบบและกลวิธีฝังสัมพันธ์ของความหมายเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา.” **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
- ทิตนา แหมมณี. (2544). **วิทยาการด้านการคิด.** กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ทิตนา แหมมณี. (2547). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แหมมณี. (2550). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้ เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แหมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แหมมณี. (2552). **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทิตนา แหมมณี. (2552). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แหมมณี. (2555). “บัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21: การปรับหลักสูตรการสอน.” **เอกสารอัดสำเนา.**

- ธัญพร ชื่นกลิ่น. (2553). “การพัฒนา รูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของ
อาจารย์พยาบาลที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดสถาบัน
พระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- นรินทร์ สังข์รักษา. (2557). “คุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: พันธกิจที่ต้อง
ทบทวน?.” *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 11(1-2), 42-56.
- นฤมล เนียมหอม (2549). “การพัฒนากระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมของครูในการสร้างวินัย
ในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัย โดยใช้แนวคิดการสะท้อนความคิดและการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิด
การเปลี่ยนแปลงภายใน.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- นवलเพ็ญ พุมรินทร์. (2546). “ผลของการใช้แผนที่ความคิดที่มีต่อการพัฒนาการเขียนเรียงความ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา.” *มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช/นนทบุรี.*
- บุญฤทธิ์ ปิยะศรี. (2556). “รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนที่เน้นความ
แตกต่างระหว่างบุคคล.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- บุศรา ชาบุญมี. (2555). “การสร้างแบบวัดความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- ปวิภัทร นิธิตันติวัฒน์. (2557). *คู่มือแนวปฏิบัติการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย*. ราชบุรี: วิทยาลัย
พยาบาลบรมราชชนนีนีราชบุรี.
- พนิดา จารย์อุปการะ. (2557). “รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครู
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี.” *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.” *ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา
เล่มที่ 119 ตอนที่ 123ก (19 ธันวาคม 2545): 16-21.*
- พาสนา จุลรัตน์. (2556). “เมตาคอกนิชันกับการเรียนรู้.” *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 14(1), 1.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิค
การสอน 1*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2545). *พฤติกรรมกรรมการสอนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- พิสิษฐ์ แก้ววรรณะ. (2557). “การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อ
สร้างสรรค์ด้วยปัญญา.” *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.*

- ภาชิต ประมวลศิลป์ชัย. (2548). **การปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน: ประสบการณ์และกลยุทธ์ของนักวิชาการในการเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2554). **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). **วิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ฤทัยรัตน์ ลอยเจริญ. (2558). “การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านโดยใช้ยุทธวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระดับสูงในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาและการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ลักสรดา จูเมฆา. (2555). “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเน้นสมองเป็นฐานและกลวิธีการสอนอ่านเพื่อส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2530). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรกุล ฉิมนันท์. (2550). “การประเมินทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความเพื่อประเมินการผ่านช่วงชั้นที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชรพงษ์ น่วมมะโน. (2558). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2552). **รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด** (พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2553). **การนิเทศการสอน สาขาหลักสูตรและการนิเทศ**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. (2552). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วารินทร์ รัศมีพรหม. (2541). **เอกสารประกอบการสอนวิชาการออกแบบและพัฒนาระบบการสอน**. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร คณะศึกษาศาสตร์.

- วารินทร์ รัชมีพรหม. (2542). **การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วารุณี ลัภนโชคดี. (2560). “รูปแบบการพัฒนาครูภาษาไทยโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง.” สาขาวิชาการศึกษาวิจัยและประเมินทางการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). **ครูเพื่อศิษย์ สร้างห้องเรียนกลับทาง**. กรุงเทพฯ: เอสอาร์พีรีนติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.
- วิจิตร อวาทะกุล . (2550). **การฝึกอบรม** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล. (2557). **การโค้ชเพื่อการรู้คิด**. กรุงเทพฯ: จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์.
- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์. (2553). **ปฏิรูปการศึกษา แนวคิดและข้อเสนอแนะ**. กรุงเทพฯ: วศิระ.
- วิภาดา พูลศักดิ์วรสาร. (2555). “การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเน้นภาระงานโดยใช้กลวิธีอภิปัญญาสำหรับผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). **เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาพัฒนาการเรียนการสอน 0506703**. มหาสารคาม: ม.ป.พ.
- ศศิกายูจน์ ทวีสุวรรณ. (2545). **รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบใน ประมวลสาระชุดวิชาการศึกษานอกระบบ หน่วยที่ 7 – 10**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศศิมา สุขสว่าง. (2557). **ความท้าทายสำหรับผู้นำยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ศุภิสรา โททอง. (2550). “การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการสอนตามคู่มือของ สสวท. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องการวัดความยาวในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สังัด อุทรานันท์. (2548). **การนิเทศการศึกษา ทฤษฎี ปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สรวงพร กุศลสง. (2558). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมยุทธวิธีการรู้คิดสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สังวรรณ รัตตะโทก และคณะ. (2559). “รายการการวิจัยฉบับสมบูรณ์การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินเมตาคognitionชั้นของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา.” งานวิจัยนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. (ม.ป.ป.). **แผนปฏิบัติการประจำปี 2560**
กลุ่มนโยบาย และแผน. จันทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการประเมินสมรรถนะครู.** กรุงเทพฯ:
 สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560). **ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี**
(พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). **รายงานการติดตามและ**
ประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ปี 2556. กรุงเทพฯ:
 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สิทธิพล อางอินทร์. (2554). “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการ
 เรียนรู้วิทยาศาสตร์.” **วารสารมหาวิทยาลัยขอนแก่น**, 16(1), 72-82.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). **การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2547). **หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรพล ธรรมร่มดี, ทศนีย์ จันอินทร์ และ คงกฤษ ไตรยวงค์. (2553). **อาศรมศิลป์วิจัย: การวิจัยและ**
พัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ แนวจิตตปัญญา. โครงการเอกสารวิชาการการเรียนรู้สู่
 การเปลี่ยนแปลง ลำดับที่ 8. นครปฐม: เอมี เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2553). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “การพัฒนาครูทั้งระบบ
 ตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 – 2561)” ของครูและ
 บุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
 วันที่ 28-29 ธันวาคม 2553 ณ โรงแรมนครแพร่ทาวเวอร์ อ.เมือง จ.แพร่
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). **ครบเครื่องเรื่องการคิด** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2549). **การประเมินอภิमान : วิธีวิทยาและการประยุกต์ใช้.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ บุญจันทร์. (2557). **การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของ**
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องกฎของไซน์และโคไซน์ ที่สอนโดยใช้กระบวนการคิด
เชิงเมตาคognition. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ. (2551). **การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 1.**
 กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์จำกัด.

- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2546). **คู่มือการสอนภาษาไทย กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัศนี วันชัย และคณะ. (2558). “ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐานต่อพฤติกรรมการสะท้อนคิดของนักศึกษาพยาบาล.” วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุษา มะหะหมัด. (2557). **การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเน้นภาระงานเพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาษาอังกฤษ

- AbuSeileek, A. (2007). **Cooperative vs. Individual Learning of Oral Skills in a CALL Environment**. Computer Assisted Language Learning.
- Anderson, T. L. (2002). **Practical Ethics Series: Rawls' Social Contract: Justice as Fairness**. Retrieved from <http://www.mnyaforum.org/ethics/Rawls.doc>.
- Baker, L. (1980). **Metacognitive Skill and Reading**. Technical Report No. 188. Urbana Ill: Center for the study of Reading.
- Baker, L. (1999). “The synergistic effect of market orientation and learning orientation on organizational performance.” **Academy of Marketing Science Journal**, 27(4), 411-427.
- Baker, L., & Brown, A. L. (1984). **Cognitive Monitoring in Reading**. Newark: Delaware International Reading Association.
- Balk com. (1992). **Cooperative learning**. Education Research Consumer Guide. 1. Retrieved from <http://www.ed.gov/pubs/OR/Consumer Guides/Cooplear.html>.
- Banathy. (1968). **Instructional System**. Belmont, California: Fearow.
- Beach. (2007). **Supervision Leadership: Focus on Instruction**. Boston: Allyn and Bacon.
- Best, J. W. (1993). **Research in education** (4th ed.). Eaglewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Beyer (1987). **Practical Strategies for the Teaching of Thinking**. Boston: Allyn and Bacon, Inc.
- Bloom (1956). **Taxonomy of Education Objective Handbook I : Cognitive Domain**. New York: David Mc Kay Company.

- Bowman, & others. (1995). **The Effect of Peer Coaching on The Pre service Teacher Education Early Field Experience Program**. United States of America: The Ohio State University.
- Britton, L. R., & Anderson A. Kenneth. **Peer Coaching and Pre-service Teachers: Examining an Underutilized Concept**. Retrieved from <http://www.sciencedirect.com/science?/>.
- Brown. (1984). **Principles of educational and psychological testing** (3rd ed.). New York: CBS College Publishing.
- Brown. (1987). "Individual, situational, and demographic factors predicting faculty commitment to the university." **Dissertation Abstracts International**, 30(3), 2384-A.
- Brown. (1994). **The Role of Policy Implementation and Its Effect on Policy Outcomes**. Retrieved from www.aare.edu.au/94pap/browi94272.text
- Bruner, & others. (1956). **The Process of Education**. Massachusetts: Hayward University Press Cambridge.
- Canning. (1990). **Locus of Control in the Classroom, Psychological Concept in the Classroom**. New York: Harper and Row Publishers.
- Caro. (1991). **School effectiveness and school-based management : A mechanism for development**. London: Falmer.
- Cooke. (1989). **Organization culture inventory**. Plymouth MI: Human Synergistic.
- Costa. (1984). "Limited Reading Proficient Students in Two Types of Cooperative Learning Groups for Reading Instruction." **Dissertation Abstract International**, 55, 34-60.
- Costa, & Garmston. (2002). "Cognitive coaching has an exciting place in nursing education." **Teaching and Learning in Nursing**, 4(2), 63-65.
- Cross, & Paris. (1998). "Developmental and Instructional Analysis of Children's Metacognition and Reading Comprehension." **Journal of Educational Psychology**, 80(2), 131-142.
- Dalton, & Moir. (1990). "Let's Brighten it Up A Bit: Collaboration and Cognition in Writing." In B. A. Rafoth and D. L. Rubin (Eds.), **The social construction of Written communication**. Norwood, New Jersey: Ablex.

- Delors, J. (1998). **Learning: The Treasure Within**. UNESCO Department of Employment, Education and Training, Canberra. (1991). Teaching English Literacy. A Project of National Significance on the Preservice Preparation of Teachers for Teaching English Literacy, Vol. 1.
- Dick, Carey, & Carey. (1990). **The systematic design of instruction** (2nd ed.). Illinois: Scott and Foresman.
- Dick, Carey, & Carey. (2001). **The systematic design of instruction** (5th ed). New York: Pearson Education.
- Driscoll. (1994). **Psychology of Learning for Instruction**. New Jersey: Allyn and Bacon.
- Faure, E., Felipe Herrera, F., Kaddoura, A., Lopes, H., Petrovsky, A. V., Rahnema, M., & Ward, F, C. (1972).
- Flavell. (1979). "Metacognition and Cognitive Monitoring: A New Area of Cognitive-Development Inquiry." **American Psychologist**, 34(10), 906-911.
- Flavell. (1987). **Cognition Development** (2nd ed). New Jersey: Prentice Hall.
- Flores. (2006). **Comparative Education: Continuing Traditions, New Challenges, and New Paradigms**. London: Kluwer Academic Publishers.
- Freshwater. (2008). "Do Critical Thinking Exercises Improve Critical Thinking Skills?." **Educational Research Quarterly**, 33(2), 50-59.
- Gagne, & Briggs. (1974). **Principles of Instructional Design**. New York: Rinehart and Winston.
- Gagne, Wager, Golas, & Keller. (2005). **Principles of instructional design** (5th ed.). Connecticut: Thomson Wadsworth.
- Garofalo, J., & Lester, F. K. (1985). "Metacognition, Cognitive Monitoring and Mathematical Performance. " **Journal of Research in Mathematics Education**, 16(3), 163-176.
- Garmston. (1990). "Techniques to Increase Collaboration." **Journal of Staff Development**, 16, 69-70.
- Gibbs, G. (1988). **Learning by doing: A guide to teaching learning methods**. Oxford: Oxford Brookes University.
- Glaser, W. (1977). **Critical Thinking Appraisal Manual**. New York: Harcourt Brace.

- Glatthorn. (1990). **Supervision Leadership: Introduction to Instructional Supervision**. Glenview, IL: Scott Foreman.
- Glickman, et al. (2010). **Supervision and Instruction Leadership: A Developmental Approach** (8th ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Good, T. I. (1973). **Dictionary of Education** (3rd ed.). New York: McGraw-Hill Book Company.
- Good, T. I., & Brophy, J. E. (1991). **Looking in the Classroom** (5th ed.). New York: Harper Collins Publisher.
- Gottesman, & Jennings. (1994). **Restructuring schools with technology Massachusetts : A Simon and Schuster Company**. Knowledge creation. Paper presented at the 9th European Conference on Knowledge Management System, Prentice Hall PTR, USA,: 5. 2000.
- Gramston. (1990). **Knowledge management in three financial Organizations: A case study** (Vol. 56, pp. 234-241). Aslib Proceedings: New Information Perspectives.
- Graner. (1988). **Knowledge management, strategy, and technology: a global snapshot** (pp. 282-304). In Proceedings : J. Enterprise Inf. Management.
- Guilford. (1967). **The Nature of Human Intelligence**. New York: McGraw-Hill, Book Company.
- Herbison, & Myer. (1964). **Education, Man Power and Economic Growth**. New York: McGraw-Hill.
- Hiller. (2002). "English Objectives and Constants in Secondary Schools." **Peabody Journal of Education**, 5(4), 230-235.
- Hoffere, George, & Valacich. (2002). **Social Learning Theory**. New York: General Learning Press.
- Hord, S. M. (1997). **Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement**. Texas: Southwest Educational Development Laboratory.
- Hunter, & Russell. (1990). **Using Peer-to-Peer Technology for Knowledge Sharing in Communities of Practices**. Retrieved from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0167923607000978>.

- Jacob, J. E., & Paris, S. G. (1987). "Children's Metacognition About Reading: Issue in Definition, Measurement, and Instruction." **Educational Psychology**, 22, 255-278.
- Jacobowitz, T. (1990). "AIM: Metacognitive Strategy for Constructing the Main Idea of Text." **Journal of Reading**, 12, 620-624.
- Johns. (2000). **Introduction to Brain-compatible Learning**. Boston: Corwin Press.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1990). **Learning Together and Alone**. New Jersey: Prentice - Hall.
- Johnson, K. A., & Foa, L. F. (1989). **Instructional Design: New Alternatives for Effective Education and Training**. New York: Macmillan Publishing Company.
- Joyce, B., & Weil, M. (1996). **Models of teaching** (2nd ed.). New Delhi: Prentice-Hall.
- Joyce, B., & Weil, M. (1996). **Model of teaching** (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Joyce, B., & Showers. (1987). **The Coaching of Teaching**. Educational Leadership.
- Joyce, B., & Weil, M., & Showers, B. (1992). **Model of teaching** (4th ed.). Boston: Allyn and Bacon: A Division of Simon & Schuster, Inc.
- Kaewprom, C., Boontum, A., Pratoom, L., et al. (2014). "Perceptions of nurse students towards reflective journal." **J. Nurs. Educ.**, 7(3), 101-112.
- Kember, D., Leung, D., Jones, A., et al. (2012). "Development of questionnaire to measure the level of reflective thinking." **Assess Eval High Educ.**, 25(4), 380-95. doi:10.1080/713611442.7.
- Klunklin, P., Thaiyapirom, N., & Woragidppoonpol, P. (2008). "Learning experiences through reflective thinking diaries on practice of child health promotion among nursing students." **J. Nurs. Educ.**, 1(2), 1-4.
- Knowles. (1993). "Teacher Educators Reflecting on Writing in Practice, Teachers Who Teach Teachers," 16(4), 71-94.
- Koksal. (2009). "The Effect of Police Organization on Computer Crime. Doctor of Philosophy." Department of Political Science. Kent State University.
- Kotter, J. P. (2002). "Leading Change: Why Transformation Efforts Fail." **Harvard Business Review**, 2, 59-67.
- Kruse, K. (2007). **Instruction to Instructional Design and the ADDIE Model**. Retrieved from www.elearninggurn.com/articles/art1_1.htm.

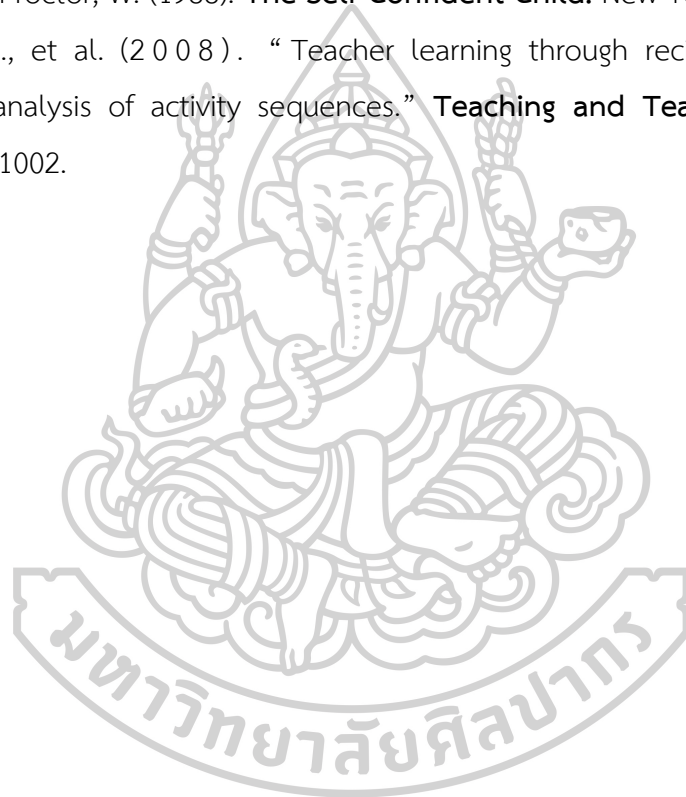
- Kruse, K. (2010). **Introduction to Instructional Design and the ADDIE Model**. Retrieved from http://www.transformativedesigns.com/id_systems.html.
- Lewin, K. (1951). "Field. Theory and Learning" In. **Cartwright Field theory in Social Science : Selected Theoretical**. New York: Harper and Row.
- Malachowski. (2004). **ADDIE based five-step method towards instructional design**. Retrieved from <http://fog.ccs.ca.us/~mmalacho/OnLine/ADDIE.html>,
- Maslow, A. (1970). **Motivation and Personality**. New York: Harper and Row.
- McGregor. (1960). **The Human Side of Enterprise**. New York: McGraw-Hill Book Company, Inc.
- Mckeown, & Gentiluci. (2007). **Principals' Influence on Academic Achievement: The Student Perspective**. *NASSP Bulletin*. Retrieved from <http://bul.sagepub.com/cgi/content/abstract/91/3/219>.
- McLeod, J. M. (2008). **Mass Communication Research**. London: Sage Publication.
- McLeod, J. M., & O' Keefe, G. J. (1972). **Mass Communication Research**. London: Sage Publication.
- Mcneil. (1984). **Reading Comprehension**. Glencoe: Foresman.
- Neufelg, & Roper. (2003). **Coaching: A strategy for developing instructional capacity, promises and practicalities**. Washington, DC: The Aspen Institute. Retrieved from <http://www.annenberginstitute.org/publications/reports.html>
- Osman, & Hannafin. (1992). **Metacognition Research and Theory: Analysis and Implications for Instructional Design**. Educational Technology Research and Development.
- Osterhoff, R. J. (2007). **Peer Assisted Learning: A practical guide for teachers**. Cambridge MA: Brookline Books.
- Pammu, A., et. al. (2014). "Peer assisted learning: the effect of cooperative learning and cross-age peer tutoring on writing skills of students with learning disabilities." Doctoral dissertation, East Texas State University, Dissertation Abstract International.
- Paris, S. G., Oka, E. R., & Debritto, A. M. (1983). "Beyond Decoding: Synthesis of Research on Reading Comprehension." **Educational Leadership**, 41, 78-81.

- Pellicer, & Anderson. (1995). **A Handbook for Teacher Reader, Thousand**. Oaks, C.A.: Corwin Press.
- Pianpeng, T., & Koraneekij, P. (2000). "Effect of reflection using video based on Gibbs' cycle in the electronic portfolio on the level of reflective thinking of teacher students." **International Journal of Social Pintrich**.
- Pintrich. (2000). **The role of metacognitive knowledge in learning, teaching, and assessing. Theory Into Practice**. Retrieved from http://findarticles.com/p/articles/mi_m0NQM/is_4_41/ai_94872708/
- Reynolds. (2007). **The Fifth Discipline Field book**. New York: Doubleday.
- Robbins, P. (1991). **Organizational Behavior** (5th ed.). New Jersey: prentice Hall.
- Robbins, S. P. (1993). **The Administrative Process**. USA: Prentice-Hall.
- Robinson, J. P. (1987). **Mass Communication and Information Discussion in Kline and Tichenor Current Perspectives in Mass Communication Research**. Beverly Hill: Sage Publication.
- Russell, D. H. (1956). **Children, s Thinking**. New York: Oinn and Company.
- Sancar, Yonpar, & Yavuz. (2013). **Senior Researcher**. Hinweis: jetzt Ost Westfalen Lippe GmbH.
- Saylor, J. G. (1981). **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Saylor, J. G., & William, M. A. (1974). **Planning curriculum for schools**. New York: Hott, Rinehart and Winston.
- Schon, D. (1983). **The Reflective Practitioner ; How Professions Think in Action**. London: Temple Smith.
- Schraw, & Dennison. (1994). "Metacognitive awareness inventory." **Contemporary education psychology**, 19, 460-475.
- Scott, W. G., & Mitchell, T. R. (1972). **Organization Theory: A Structural and Behavioral Analysis** (3rd ed.). Illinois: Homewood, Richard D. Irwin.
- Sear, J. B. (1967). **The Nature of the Administration Process**. New York: McGraw-Hill.
- Seel, B., & Glasgow, Z. (1990). **Exercise in Instructional Design**. Merrill Publishing Company Bell & Howell Information Company, Columbus, Ohio 4321.

- Sempowicz, & Hudson. (2001). "Analyzing Mentoring Dialogues for Developing a Pre service Teacher's Classroom Management Practices." Queensland University of Stimulus and Technology. **Australian Journal of Teacher Education**, 36(8), 1.
- Senge, P. M. (1990). **The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization**. Doubleday, New York, NY: MCB UP Ltd.
- Senge, P. M., Cambron-McCabe, N., Lucas, T., Kleiner, A., Dutton, J., & Smith, B. (2000). **Schools that Learn : A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and Everyone Who Cares about Education**. New York: Doubleday.
- Sergiovanni, T. J. (1994). **Building community in schools**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Sergiovanni, T. J., & Burlingame, M. (1992). **Educational Governance and Administration** (3rd ed.). Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
- Shower, B., & Joyce, B. (1987). **The Coaching of Teaching**. Educational Leadership.
- Shulman, L. S. (1991). "Ways of seeing, ways of knowing: Ways of teaching, ways of learning about teaching." **Journal of Curriculum Studies**, 23(5), 393-395.
- Shute, V. J., & Becker, B. J., (Eds). (2010). **Innovative Assessment for the 21st Century**. New York: Springer.
- Simon, H. A. (1960). **Administrative Behavior**. New York: The McMillan.
- Simon, H. A. (1994). **The New Science of Management Decision**. New York: Harper & Row.
- Slavin, R. E. (1990). **Cooperative Learning : Theory, Research and Practice**. New Jersey: Prentice - Hall.
- Smith, C. W. (2002). **Digital Divide : What It Is and Why It Matters**. Retrieved from <http://digitaldivide.org/dd/digitaldivide.html>
- Smith, H. L. (1994). "Nurse's quality of working life in an HMO: A comparative study." **Nursing Research**, 30(1), 54-58.
- Smith, J. A. (2003). "Interpretative phenomenological analysis." In J. A. Smith (Ed.), **Qualitative psychology: A practical guide to research methods** (pp. 51–80). Sage Publications, Inc.
- Smith, P. L., & Ragan, T. J. (1999). **Instructional design** (2nd ed.). New Jersey: Prentice.
- Smith, R. H., & Others. (1980). **Management: Making Organizations Perform**. New York: Macmillan.

- Stoehr, J., Banks, M., & Allen, L. (2011). **PLCs, DI, & RTI: A Tapestry for school change**. Thousand Oakes, California: Crowin.
- Sweeny, B. W. (2009). **Defining the Distinctions Between Mentoring & Coaching**. Retrieved from [http://www.mentoring-association.org/memberonly/DefM & Coach2.html](http://www.mentoring-association.org/memberonly/DefM&Coach2.html)
- Tee, S. R., Jowett, R. M., & Bechelet-Carter, C. (2009). "Evaluation study to ascertain the impact of the clinical academic coaching role for enhancing student learning experience within a clinical masters education programme." **Nurse Education in Practice**, 9, 377-382.
- Thompson, S. C., Gregg, L., & Niska, J. M. (2004). "Professional learning communities, leadership, and student learning." **Research in Middle Level Education Online**, 2 8 (1) . Retrieved from <http://www.nmsa.org/Publications/RMLEOnline/tabid/101/Default.aspx>
- Tuckman, B. W. (1975). **Measuring Education Outcomes Fundamentals of Testing**. New York: Harcourt Bruce Jovanovich.
- Tuckman, B. W. (1976). **Conducting educational research**. New York: Harcourt Brace Javanovich.
- Tuckman, B. W. (1978). **Conducting Educational Research**. New York: Harcourt, Brace Jovanovich.
- Tyler, R. W. (1970). **Basic principles of curriculum and instruction**. Chicago: University of Chicago Press.
- Valette, R. M., & Disick, R. S. (1972). **Modern Language Performance Objective and Individualization**. New York: Harcourt Brace Javanovich, Inc.
- Vianty, M. (2007). "The comparison of students' use of metacognitive reading strategies between reading Bahasa Indonesia and English." **International Education Journal**, 8(2) (1443-1475), 449-460.
- Wenden, A. L. (1987). Conceptual background and utility. In A. L. Wenden & J. Rubin (Eds.), **Learner strategies in language learning** (pp. 3-13). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Whitehead, A. N. (1931). **The Aims of Education and Other Essay**. New York: The Free Press.

- Wichainate, K. (2014). "Reflective thinking: Teaching students to develop critical thinking in nursing practice." *Journal of The Police Nurse*, 6(2), 187-99.
- Wiles, J., & Bondi, J. (2004). *Supervision: A Guide to Practice* (6th ed.). New Jersey: Pearson Prentice-Hall.
- Xianming, X. (2007). "A study of first-year College Students' Metacognitive Awareness of Reading Strategies." *Chiang Mai University Journal*, 1(1).
- Yoder, J. (1988). *The Self-confident Child*. New York: Facts on File Publications.
- Yoder, J., & Proctor, W. (1988). *The Self-Confident Child*. New York: Harper and Row.
- Zwart, R. C., et al. (2008). "Teacher learning through reciprocal peer coaching: An analysis of activity sequences." *Teaching and Teacher Education*, 24, 981-1002.

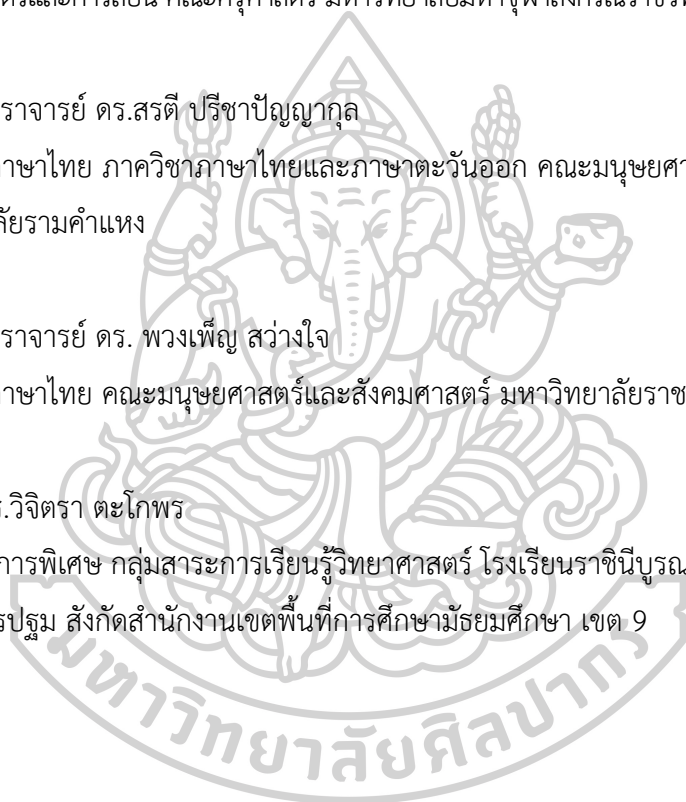

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสนทนากลุ่ม

1. รองศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ
ข้าราชการบำนาญ สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก
สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรตี ปรีชาปัญญากุล
สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงเพ็ญ สว่างใจ
สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
5. อาจารย์ ดร.วิจิตรา ตะโกพร
ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนราชินีบูรณะ
จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

**แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่มีต่อการพัฒนารูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์**

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ด้านที่ 1 คุณภาพผู้เรียน						
1.1 คำถามครอบคลุมเนื้อหา						
1.2 คำถามใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย						
1.3 คำถามให้คำตอบที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย						
ด้านที่ 2 คุณภาพครูผู้สอน						
1.1 คำถามครอบคลุมเนื้อหา						
1.2 คำถามใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย						
1.3 คำถามให้คำตอบที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย						
ด้านที่ 3 คุณภาพการบริหารจัดการ						
1.1 คำถามครอบคลุมเนื้อหา						
1.2 คำถามใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย						
1.3 คำถามให้คำตอบที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

**แบบประเมินความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
ความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์**

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน อย่างไรบ้าง						
2. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน อย่างไรบ้าง						
3. ท่านคิดว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ควรเป็นอย่างไร						

**แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นครูภาษาไทยที่มีต่อรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช**

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้ วัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นครูที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่าการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่าการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่าการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่าการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่าการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านรูปแบบ						
1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน						
1.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม						
1.3 รูปแบบกิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริง						
1.4 รูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ครอบคลุม วัตถุประสงค์						
1.5 การวัดและประเมินผลมีความชัดเจน						
2. ด้านการนำไปใช้						
2.1 การจัดให้มีการฝึกอบรมและการฝึกปฏิบัติการโค้ช ช่วยให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้						
2.2 การโค้ชช่วยให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา การเรียนการสอน						

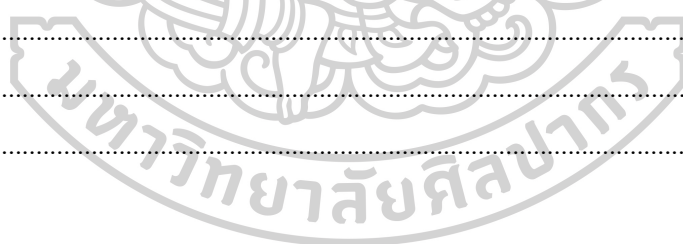
รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
2.3 การสะท้อนการคิดจากการโค้ชช่วยสร้าง ความสัมพันธ์และการยอมรับซึ่งกันและกัน						
2.4 การโค้ชส่งผลให้การใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น						
2.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยพัฒนา ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน						
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ						
3.1 ครูได้แนวคิดในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ไปพัฒนาการสอนของตนเอง						
3.2 ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้						
3.3 ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและช่วยให้เกิด การพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน						
3.4 ครูและนักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

**แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช**

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมในข้อความของแบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านรูปแบบ						
1.1 ขั้นตอนการเรียนรู้มีความชัดเจน						
1.2 รูปแบบการเรียนรู้ที่น่าสนใจ						
1.3 รูปแบบการเรียนรู้ช่วยฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ได้						
2. ด้านการนำไปใช้						
2.1 การตั้งคำถามช่วยกระตุ้นการเรียนรู้						
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผล						
2.3 ครูชี้แนะการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียน						
2.4 บรรยากาศในห้องเรียนส่งเสริมการเรียนรู้						
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ						
3.1 นักเรียนได้ฝึกการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ						
3.2 นักเรียนนำกระบวนการเรียนรู้ไปปรับใช้ในการเรียน และในชีวิตประจำวันได้						
3.3 นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน						

**แบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้
ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชัน
ร่วมกับการโค้ช**

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของข้อคำถามในแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านการจัดการเรียนรู้						
1.1 มีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์						
1.2 มีการฝึกการตั้งคำถามแก่นักเรียน						
1.3 มีการชี้แนะผู้เรียน อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน						
1.4 มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง						
1.5 มีการวัดแลประเมินผลที่สะท้อนทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน						
2. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้						
2.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิด						
2.2 มีปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน						
2.3 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียน						
2.4 บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้						

**แบบประเมินความเหมาะสมของการประเมินคุณภาพรูปแบบในการจัดการเรียนรู้
ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยผู้เชี่ยวชาญ**

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินคุณภาพรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยผู้เชี่ยวชาญ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. หลักการของรูปแบบ						
1.1 มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน						
1.2 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ						
2.1 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา						
2.2 มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดกิจกรรม						
2.3 มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน						
2.4 มีความสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล						
3. กระบวนการเรียนการสอน						
3.1 ชั้นเตรียม (P) มีความเหมาะสมที่จะใช้เตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.2 ชั้นปฏิบัติการ (P) มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน						
3.3 ชั้นผลผลิต (P) มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
4. การวัดประเมินผล						
4.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
4.2 มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน						

**แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช
โดยผู้สังเกตการสอน/ผู้โค้ช**

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยผู้สังเกตการสอน/ผู้โค้ช

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่าการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่าการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่าการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่าการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่าการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน						
2. การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์						
3. การจัดการเรียนรู้โดยส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง						
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนตรวจสอบความคิดของตนเอง						
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาที่สอนกับการคิดวิเคราะห์						
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงาน						
7. การใช้คำถามของนักเรียนนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ของตน						
8. นักเรียนนำเสนอวิธีการคิดหาคำตอบของตน เป็นการตรวจสอบกำกับความคิดของตนเอง						
9. ครูให้ข้อมูลสะท้อนกลับที่ชัดเจน						
10. การวัดประเมินผลมีความหลากหลายทั้งด้านความรู้และทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์						

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้
ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์**

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้
ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง
ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงต่อไป

ข้อ	ระดับพฤติกรรม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	
1	ความเข้าใจ				
2	การวิเคราะห์				
3	ความรู้				
4	การวิเคราะห์				
5	การประเมิน				
6	ความเข้าใจ				
7	การวิเคราะห์				
8	การวิเคราะห์				
9	ความเข้าใจ				
10	การวิเคราะห์				
11	ความรู้				
12	ความเข้าใจ				
13	การประเมิน				
14	ความรู้				
15	ความเข้าใจ				
16	การวิเคราะห์				
17	การวิเคราะห์				
18	การประเมิน				
19	การประเมิน				
20	การวิเคราะห์				
21	ความเข้าใจ				

ข้อ	ระดับพฤติกรรม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	
22	การวิเคราะห์				
23	ความเข้าใจ				
24	การวิเคราะห์				
25	การสังเคราะห์				
26	การประเมิน				
27	การนำไปใช้				
28	การประเมิน				
29	การวิเคราะห์				
30	การวิเคราะห์				

**แบบประเมินความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มขยายผล ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช**

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์
ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มขยายผล ที่มีต่อรูปแบบการจัดการ
การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็น
ของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ กลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชสามารถนำไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิด วิเคราะห์ได้อย่างไร						
2. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการโค้ชช่วยให้เกิดความร่วมมือใน การพัฒนาการเรียนการสอนอย่างไร						
3. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนของการจัดการเรียนการ สอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้าน การอ่านคิดวิเคราะห์มีความชัดเจน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร						
4. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธี เมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้าน การอ่านคิดวิเคราะห์ที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างไร						

แบบประเมินความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มขยายผล ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์
ความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มขยายผล ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็น
ของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ได้อย่างไร						
2. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ที่มีความชัดเจนเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร						
3. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ที่มีประโยชน์ต่อนักเรียนเรียนอย่างไร						

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่าน
คิดวิเคราะห์

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ด้านคุณภาพครูผู้สอน			
1.1 คำถามครอบคลุมเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 คำถามใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3 คำถามให้คำตอบที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ด้านคุณภาพผู้เรียน			
1.1 คำถามครอบคลุมเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 คำถามใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3 คำถามให้คำตอบที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านคุณภาพการบริหารจัดการชั้นเรียน			
1.1 คำถามครอบคลุมเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 คำถามใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3 คำถามให้คำตอบที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูล
พื้นฐานความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อ
เสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

ประเด็นการสัมภาษณ์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนอย่างไรบ้าง	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน อย่งไรบ้าง	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ท่านคิดว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ควรเป็นอย่างไร	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 32 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้			
1.1 มีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 มีการฝึกการตั้งคำถามแก่นักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3 มีการชี้แนะผู้เรียน อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
1.4 มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
1.5 มีการวัดแลประเมินผลที่สะท้อนทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้			
2.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิด	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 มีปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.4 บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นครูภาษาไทยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้			
1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3 รูปแบบกิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
1.4 รูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ครอบคลุม วัตถุประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
1.5 การวัดและประเมินผลมีความชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ด้านการนำไปใช้			
2.1 การจัดให้มีการฝึกอบรมและการฝึกปฏิบัติ การโค้ชช่วยให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 การโค้ชช่วยให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา การเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3 การสะท้อนการคิดจากการโค้ชช่วยสร้าง ความสัมพันธ์และการยอมรับซึ่งกันและกัน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.4 การโค้ชส่งผลให้การใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
2.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยพัฒนา ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
3.1 ครูได้แนวคิดในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ไปพัฒนาการสอนของตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2 ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
3.3 ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและช่วยให้เกิด การพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน	5.00	0.00	มากที่สุด
3.4 ครูและนักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.96	0.64	มากที่สุด

ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้			
1.1 ขั้นตอนการเรียนรู้มีความชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 รูปแบบการเรียนรู้ที่น่าสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3 รูปแบบการเรียนรู้ช่วยฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ได้	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ด้านการนำไปใช้			
2.1 การตั้งคำถามช่วยกระตุ้นการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผล	4.60	0.55	มากที่สุด
2.3 ครูชี้แนะการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.4 บรรยากาศในห้องเรียนส่งเสริมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
3.1 นักเรียนได้ฝึกการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2 นักเรียนนำกระบวนการเรียนรู้ไปปรับใช้ในการเรียน และในชีวิตประจำวันได้	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3 นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.94	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 35 ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

(n = 5)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
1. หลักการของรูปแบบ				
1.1 มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	4.80	0.45	มากที่สุด	(1)
1.2 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.60	0.55	มากที่สุด	(2)
รวมด้าน 1	4.70	0.28	มากที่สุด	1
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ				
2.1 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.00	0.71	มาก	(3)
2.2 มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดกิจกรรม	4.20	0.45	มาก	(2)
2.3 มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	3.80	0.45	มาก	(4)
2.4 มีความสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	4.40	0.55	มาก	(1)
รวมด้าน 2	4.10	0.33	มาก	4
3. กระบวนการเรียนการสอน				
3.1 ชั้นเตรียม (P) มีความเหมาะสมที่จะใช้เตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.28	มากที่สุด	(1)
3.2 ชั้นปฏิบัติการ (P) มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน	4.40	0.55	มาก	(2)
3.3 ชั้นผลิต (P) มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.00	0.71	มาก	(3)
รวมด้าน 3	4.33	0.43	มาก	2
4. การวัดประเมินผล				
4.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.20	0.45	มาก	(2)
4.2 มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	4.40	0.55	มาก	(1)
รวมด้าน 4	4.30	0.37	มาก	3
รวมทุกด้าน	4.35	0.49	มาก	

ตารางที่ 36 ค่าร้อยละของคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และค่าร้อยละของคะแนนทดสอบหลังเรียน

(n = 30)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน			รวม	คะแนน หลังเรียน
	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3		
1	18	15	16	49	37
2	15	15	16	46	25
3	16	16	15	47	36
4	15	15	14	44	33
5	14	15	16	45	36
6	15	15	17	47	30
7	16	17	17	50	38
8	18	17	16	51	27
9	17	16	17	50	32
10	16	17	18	51	37
11	18	19	19	56	32
12	19	18	18	55	37
13	15	17	16	48	36
14	19	19	18	56	23
15	15	18	18	51	32
16	18	18	18	54	37
17	16	17	17	50	30
18	17	17	18	52	36
19	18	16	16	50	33
20	18	17	17	52	35
21	16	16	16	48	34
22	15	16	15	46	32
23	17	17	16	50	33
24	16	17	15	48	32
25	14	14	15	43	36
26	17	16	16	49	35
27	15	15	14	44	31
28	16	14	15	45	30
29	15	15	17	47	34
30	16	17	18	51	30
ร้อยละ	81.67	81.83	82.33	81.94	82.44

ตารางที่ 37 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยตามแนวคิดของ Bloom

ข้อ	ระดับพฤติกรรม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่า IOC	
1	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3	ความรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5	การประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
8	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
9	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
10	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
11	ความรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
12	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
13	การประเมิน	+1	+1	0	+1	0	.60	สอดคล้อง
14	ความรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
15	ความเข้าใจ	+1	+1	0	+1	+1	.80	สอดคล้อง
16	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
17	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
18	การประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
19	การประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
20	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
21	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
22	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
23	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
24	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
25	การสังเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
26	การประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
27	การนำไปใช้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
28	การประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
29	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
30	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) และค่าจำแนก (r) ของข้อสอบ และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r
1	0.46	0.64	16	0.45	0.77
2	0.50	0.57	17	0.50	0.57
3	0.41	0.58	18	0.62	0.38
4	0.50	0.57	19	0.50	0.57
5	0.46	0.64	20	0.46	0.64
6	0.55	0.50	21	0.54	0.64
7	0.42	0.44	22	0.55	0.50
8	0.54	0.64	23	0.50	0.57
9	0.45	0.77	24	0.42	0.44
10	0.46	0.64	25	0.54	0.64
11	0.42	0.44	26	0.41	0.58
12	0.68	0.36	27	0.46	0.64
13	0.59	0.58	28	0.62	0.38
14	0.30	0.48	29	0.59	0.58
15	0.54	0.64	30	0.36	0.67
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78					

ตารางที่ 39 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของประเด็นการสนทนาความเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มขยายผล ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ประเด็นการสนทนา	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์อย่างไร	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการโค้ชช่วยให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างไร	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ที่มีความชัดเจนเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์มีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างไร	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 40 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มขยายผล ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ประเด็นการสนทนา	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์อย่างไร	5.00	0.00	มากที่สุด
2. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ที่มีความชัดเจนเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	5.00	0.00	มากที่สุด
3. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ มีประโยชน์ต่อนักเรียนเรียนอย่างไร	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 41 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยผู้สังเกตการสอน/ผู้โค้ช

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์	5.00	0.00	มากที่สุด
3. การจัดการเรียนรู้โดยส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนตรวจสอบความคิดของตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาที่สอนกับการคิดวิเคราะห์	5.00	0.00	มากที่สุด
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
7. การใช้คำถามของนักเรียนนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ของตน	5.00	0.00	มากที่สุด
8. นักเรียนนำเสนอวิธีการคิดหาคำตอบของตนเป็นการตรวจสอบ กำกับความคิดของตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
9. ครูให้ข้อมูลสะท้อนกลับที่ชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
10. การวัดประเมินผลมีความหลากหลายทั้งด้านความรู้และทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

- คำชี้แจง** 1. แบบทดสอบมีจำนวน 30 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
2. เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ความเข้าใจ)
 1. วิสัยทัศน์ สมรรถนะ จุดมุ่งหมาย หลักการ
 2. วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะ
 3. จุดมุ่งหมาย หลักการ สมรรถนะ วิสัยทัศน์
 4. จุดมุ่งหมาย หลักการ วิสัยทัศน์ สมรรถนะ
2. ที่ว่า “หลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ใช้ในการจัดการศึกษา” คำอธิบายในข้อใดถูกต้องที่สุด (การวิเคราะห์)
 1. เพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล
 2. เพื่อนำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ
 3. เพื่อให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบกระบวนการและมีประสิทธิภาพ
 4. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งในด้านความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์
3. สมรรถนะสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือข้อใด (ความรู้)
 1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
 2. มีความรู้ รักชาติ อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย
 3. ความสามารถในการสื่อสาร การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิตและอนุรักษ์วัฒนธรรม
 4. ความสามารถในการสื่อสาร การคิด แก้ปัญหา การใช้ทักษะสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี
4. “ครูนิพนธ์สอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา แล้วพบว่า ประสบการณ์ต่าง ๆ ทำให้พฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนไป” ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับข้อความนี้ (การวิเคราะห์)
 1. ครูนิพนธ์ประสบความสำเร็จในการสอน เนื่องจากนักเรียนเกิดการเรียนรู้
 2. ครูนิพนธ์ประสบความสำเร็จในการสอน เนื่องจากนักเรียนผ่านการทดสอบแล้ว
 3. ครูนิพนธ์ประสบความสำเร็จในการสอน เนื่องจากนักเรียนสามารถระลึกสิ่งที่เรียนได้
 4. ครูนิพนธ์ประสบความสำเร็จในการสอน เนื่องจากนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่สังเกตได้

5. การสอนของครูตามข้อใดที่มุ่งให้ผู้เรียนได้บรรลุผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด (การประเมิน)
 1. ครูวัลย์จัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
 2. ครูศรินำนักเรียนเข้าไปศึกษาการทำกระเป๋าผ้าจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
 3. ครูสมพรตั้งคำถามในบทเรียนและให้นักเรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง
 4. ครูสุดานำความรู้ที่ตนไปอบรมมาไปประยุกต์ใช้กับวิชาภาษาไทยที่ตนเองสอน
6. ครูผู้สอนควรใช้เทคนิคการประเมินผลนักเรียนในระดับชั้นเรียนอย่างไรจึงเหมาะสม (ความเข้าใจ)
 1. ประเมินด้วยการสังเกต
 2. ประเมินด้วยการสอบ
 3. ประเมินด้วยการวัดเจตคติ
 4. ประเมินอย่างหลากหลาย
7. ในการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ ครูควรใช้วิธีการใดเพื่อกระตุ้นความสนใจและการคิดของผู้เรียน (การวิเคราะห์)
 1. การตั้งคำถาม
 2. การบรรยาย
 3. การฝึกให้ปฏิบัติ
 4. การใช้สถานการณ์จำลอง
8. กระบวนการจัดการเรียนรู้ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยกเว้นข้อใด (การวิเคราะห์)
 1. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่
 2. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ
 3. ฝึกทักษะ ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม
 4. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
9. “มาตรฐานการเรียนรู้” มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้อย่างไร (ความเข้าใจ)
 1. ช่วยให้ทราบถึงสิ่งที่ต้องรู้ และปฏิบัติได้
 2. เป็นสื่อกลางในการรายงานผลการเรียนรู้
 3. เป็นกรอบและแนวทางในการสร้างหลักสูตร
 4. ช่วยให้มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาผู้เรียน

10. ข้อความใดแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ (การวิเคราะห์)
 1. ผู้เรียนเล่าเรื่องจากการบทร่านได้
 2. ผู้เรียนเขียนเรียงความตามแบบได้
 3. ผู้เรียนอธิบายประโยชน์ของน้ำผึ้งจากการอ่านบทร่านได้
 4. ผู้เรียนเปรียบเทียบการกระทำของตัวละครกับสำนวนไทยได้
11. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต้องสอดคล้องกับสิ่งใด (ความรู้)
 1. หลักสูตร
 2. แบบเรียน
 3. ความทันสมัย
 4. นโยบายของรัฐ
12. ข้อใดเป็นการเรียงลำดับพฤติกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Bloom ได้ถูกต้อง (ความเข้าใจ)
 1. ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์
 2. ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมิน
 3. ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การสังเคราะห์ การประเมิน การสร้างสรรค์
 4. ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การสังเคราะห์ การวิเคราะห์ การสร้างสรรค์
13. ในการจัดการเรียนรู้ การประเมินตามตัวเลือกใดสำคัญที่สุด (การประเมิน)
 1. การแก้ไขพัฒนาผู้เรียน
 2. การตัดสินผลการสอบปลายปี
 3. การพัฒนาการให้ระดับคะแนน
 4. การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร
14. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีจุดมุ่งหมายตามข้อใด (ความรู้)
 1. ประเมินเนื้อหาในการเรียนรู้
 2. ประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
 3. ประเมินผลงานและกระบวนการ
 4. ประเมินการรับรู้ทางสติปัญญาของผู้เรียน
15. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องเกี่ยวกับการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ความเข้าใจ)
 1. เป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่ง
 2. เป็นทักษะเทคนิคการสอนอย่างหนึ่ง
 3. เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน
 4. เป็นข้อกำหนดในการปฏิบัติการสอน

16. ข้อใดเป็นการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (การวิเคราะห์)
1. ครูใช้เวลาอธิบายให้มากเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ลึกซึ้ง
 2. ครูไม่ควรให้นักเรียนเปลี่ยนกลุ่มทำกิจกรรมเพราะการเรียนรู้จะไม่ต่อเนื่อง
 3. ถ้าครูยังอธิบายอยู่ไม่ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนถาม เพราะจะทำให้ความคิดสะดุดลง
 4. ครูควรเสริมแรงกล่าวชมเชยนักเรียนเมื่อปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องหรือเมื่อเสร็จสมบูรณ์

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 17-18

ในช่วงโมงเรียนภาษาไทย เด็กชายสมชายได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่คุณกำหนดให้อ่าน แล้วลองสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ เช่น พจนานุกรม สารานุกรม อินเทอร์เน็ต และลองคาดเดาคำตอบจากเนื้อหาที่ปรากฏในบทอ่าน สมชายได้คำตอบที่ต้องการจากวิธีการคาดเดาคำตอบจากเนื้อความแวดล้อมที่ปรากฏในบทอ่าน เขาดีใจมาก ลองถามตัวเองว่า เขาใช้วิธีการใดบ้างในการอ่านบทอ่าน และวิธีใดที่ทำให้การอ่านวันนี้ประสบความสำเร็จ สมชายได้คำตอบนั้น และรู้ว่า การตรวจสอบความคิดและกำกับตนเองมีประโยชน์ในการอ่านมาก

17. จากข้อความข้างต้น ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับกลวิธีการอ่านที่สมชายนำมาใช้ (การวิเคราะห์)
1. สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม แล้วสรุปคำตอบ
 2. ตั้งคำถาม หาคำตอบ ตรวจสอบความคิด
 3. ตั้งคำถาม และใช้ทักษะการคาดเดาคำตอบ
 4. ทดลองหาคำตอบหลายวิธี แล้วกำกับตนเองในการอ่าน
18. จากบทอ่านนี้ คิดว่า สมชายมีทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์หรือไม่ อย่างไร (การประเมิน)
1. มี เพราะรู้จักใช้วิธีการหาคำตอบที่หลากหลาย
 2. มี เพราะการคาดเดาคำตอบต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์
 3. ไม่มี เพราะการสืบค้นเพิ่มเติมเป็นทักษะของการสรุปความ
 4. ไม่มี เพราะการตั้งคำถามเป็นวิธีการเบื้องต้นของการหาคำตอบ
19. ข้อใดกล่าวถึงการโค้ชหรือการสอนงานได้ถูกต้องที่สุด (การประเมิน)
1. เป็นข้อตกลงร่วมกันในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนของครู
 2. เป็นความร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
 3. เป็นข้อกำหนดตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 4. เป็นข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนระหว่างเพื่อนครูเพื่อร่วมกันพัฒนา

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 20

มีคำกล่าวที่ว่า “คำพูดเราเป็นตะปูและดอกไม้ หากพูดแล้วเป็นตะปู ทำร้ายความรู้สึกคนอื่น
กรุณาเจ็บไว้ ยิ่งนับว่าเป็นดี แต่หากพูดแล้วเป็นดอกไม้ สร้างกำลังและความรู้สึกดี ๆ แก่ผู้อื่น
กรุณาพูดออกมาเยอะ ๆ คนจะรู้สึกดี”

20. จากคำกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับหลักการใดข้ออย่างไร (การวิเคราะห์)
1. เป็นจุดมุ่งหมายให้ครูผู้สอนเกิดการพัฒนา
 2. เป็นความคิดให้เกิดการสะท้อนกลับแก่เพื่อนครู
 3. เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนาการสอน
 4. เป็นการพูดเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน
21. สิ่งสำคัญในการโค้ชเพื่อให้ประสบความสำเร็จ คือข้อใด (ความเข้าใจ)
1. ศึกษาข้อมูลให้ชัดเจนแล้ววางแผนการทำงาน
 2. มองหาข้อบกพร่องในการสอนของเพื่อนครูเพื่อทำการชี้แนะให้ตรงประเด็น
 3. ต้องมีการคาดหวังในการสอนให้อยู่ในระดับสูง เพื่อเป็นเป้าหมายของการพัฒนา
 4. กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน วางแผนร่วมกันและมีการสื่อสารเชิงบวกเพื่อสร้างแรงจูงใจ
22. ทิวา “ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกเรียนรู้” จัดอยู่ในคุณลักษณะที่ดีของครูตามข้อใด (การวิเคราะห์)
1. ครูตามแนวพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทฯ
 2. ครูตามคำสอนของพระพุทธศาสนา
 3. ครูตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา
 4. ครูตามอุดมคติ
23. จากคำกล่าวที่ว่า “เป็นครูต้องมีความรู้ในวิธีสอน” แสดงถึงคุณลักษณะของครูตามข้อใด (ความเข้าใจ)
1. คุณลักษณะด้านความรู้
 2. คุณลักษณะด้านค่านิยม
 3. คุณลักษณะด้านความคิด
 4. คุณลักษณะด้านความสามารถ
24. ครูมานีสอนนักเรียน แล้วพบว่า นักเรียนเกิดความตึงามในจิตใจ คำที่ขีดเส้นใต้ หมายถึงข้อใด (การวิเคราะห์)
1. ค่านิยม
 2. คุณธรรม
 3. จริยธรรม
 4. คุณธรรมและจริยธรรม

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม ข้อ25-26

“จากผลงานวิจัยในอเมริกา...ผลดีต่อครูผู้สอนพบว่า PLC ส่งผลต่อครูผู้สอนกล่าวคือ ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวงานสอนของครู เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแข็งขัน จนเกิดความรู้สึกว่าต้องการร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของนักเรียนถือเป็นพลังการเรียนรู้ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือ มีการค้นพบความรู้ และ ความเชื่อที่เกี่ยวกับวิธีการสอนและตัวผู้เรียนซึ่งที่เกิดจากการคอยสังเกตอย่างสนใจ รวมถึงเข้าใจใน ด้านเนื้อหาสาระ ที่ต้องจัดการเรียนรู้ได้แตกฉานยิ่งขึ้นจนตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรม การสอนที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด อีกทั้งการรับทราบข้อมูลสาระสนเทศต่าง ๆ ที่ จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวาง และรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพได้ ตลอดเวลา”

25. องค์ประกอบสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอน คือข้อใด (การสังเคราะห์)

1. องค์ความรู้ วิธีสอน ผู้เรียน
2. องค์ความรู้ วิธีสอน ความเชื่อ
3. เนื้อหาสาระ วิธีสอน การเลือกรับข้อมูล
4. เนื้อหาสาระ วิธีสอน การพัฒนาวิชาชีพ

26. สิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ คือข้อใด (การประเมิน)

1. ครูเข้าใจเนื้อหาสาระที่สอนอย่างกระจ่าง
2. ครูมีพฤติกรรมสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
3. ครูมีความกระตือรือร้นใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา
4. ครูมีการปรับปรุงพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ตั้งแต่ข้อ 27-30 ให้วิเคราะห์ว่า ข้อคำถามในข้อสอบ วัดพฤติกรรมในระดับใด ตามแนวคิดของ บลูม

โดยใช้ตัวเลือกต่อไปนี้

1. ความเข้าใจ
2. การวิเคราะห์
3. การนำไปใช้
4. การประเมิน

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

ข้าวสาร พริก และเกลือจำเป็นในการเดินป่านาน ๆ เมนูหลัก ๆ ของเรา เมื่ออยู่ในป่ากว่าครึ่งเดือน มักประกอบด้วย น้ำพริก ผักต้ม เช่น กระเทียม รว หรือที่หาได้ตามฤดูกาล อาหารกระป๋องต่าง ๆ คือทางเลือกสุดท้ายและเราพยายามหลีกเลี่ยง นอกจากนี้หนักมาก ยังเพิ่มภาระในการขนกระป๋องเปล่ากลับอีก ของแห้งสามัญยอดฮิตอย่างบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปนั้น มีติดเป้ไว้ในวันข้าวสารหมด หรือเริ่มเบื่อเมนูหลัก ในวันแรกเมนูหุ้มน้อย ส่วนใหญ่ก็คือเนื้อหมู ซึ่งเราโขกกระเทียมและเกลือ คลุกกับเนื้อหมู เราเรียกว่า หมูสั้ม เป็นวิธีถนอมอาหารง่าย ๆ เก็บไว้ได้หลายวัน

27. จากข้อความข้างต้น ถ้านักเรียนต้องการเดินป่า ควรปฏิบัติอย่างไร (การนำไปใช้)

1. ถามผู้รู้หรือผู้ที่มีประสบการณ์เพื่อป้องกันความผิดพลาด
2. เตรียมอาหารให้พร้อมและพอเพียงสำหรับการเดินป่าที่ใช้ระยะเวลานาน
3. ไม่ควรนำอาหารที่มีน้ำหนักมากไป เพราะเป็นภาระในการแบกหรือเดินทาง
4. ไม่ควรนำวัสดุที่บรรจุอาหารที่เราใช้แล้วกลับออกมาเพราะจะต้องเป็นภาระแบกกลับ

28. จากบทความข้างต้น สะท้อนวิถีชีวิตในเรื่องใดมากที่สุด (การประเมิน)

1. การดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย
2. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
3. การถนอมอาหารในยามขาดแคลน
4. การประกอบอาหารหลากหลายชนิด

29. ข้อใดคือจุดประสงค์ของผู้เขียน (การวิเคราะห์)

1. ให้ความรู้ในการเดินป่า
2. บอกวิธีการเอาตัวรอดเมื่อเข้าป่า
3. เล่าประสบการณ์การใช้ชีวิตในป่า
4. อธิบายความสำคัญของการใช้ชีวิตในป่า

30. จากข้อความข้างต้น ลักษณะของผู้เขียนข้อใด ไม่ สามารถอนุมานได้ (การวิเคราะห์)

1. มีจิตสำนึก
2. รักครอบครัว
3. มีความอดทน
4. มีความรู้มาก

**แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้
ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชัน
ร่วมกับการโค้ช**

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

กำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสามารถอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสามารถอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสามารถอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความสามารถอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความสามารถ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการจัดการเรียนรู้					
1.1 มีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์					
1.2 มีการฝึกการตั้งคำถามแก่นักเรียน					
1.3 มีการชี้แนะผู้เรียน อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน					
1.4 มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
1.5 มีการวัดแลประเมินผลที่สะท้อนทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน					
2. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้					
2.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิด					
2.2 มีปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					
2.3 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียน					
2.4 บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้					

**แบบสอบถามความคิดเห็นครูภาษาไทยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช**

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นครูภาษาไทยหลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- 5 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชในระดับมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. ด้านรูปแบบ						
1.1	รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน					
1.2	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม					
1.3	รูปแบบกิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริง					
1.4	รูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมวัตถุประสงค์					
1.5	การวัดและประเมินผลมีความชัดเจน					
2. ด้านการนำไปใช้						
2.1	การจัดให้มีการฝึกอบรมและการฝึกปฏิบัติการโค้ชช่วยให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้					
2.2	การโค้ชช่วยให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอน					
2.3	การสะท้อนการคิดจากการโค้ชช่วยสร้างความสัมพันธ์และการยอมรับซึ่งกันและกัน					
2.4	การโค้ชส่งผลให้การใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
2.5	กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน					
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ						
3.1	ครูได้แนวคิดในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปพัฒนาการสอนของตนเอง					
3.2	ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้					
3.3	ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและช่วยให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน					
3.4	ครูและนักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

**แบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์
ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช**

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โปรดทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

- 5 หมายถึง เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. ด้านรูปแบบ						
1.1	ขั้นตอนการเรียนรู้มีความชัดเจน					
1.2	รูปแบบการเรียนรู้ที่น่าสนใจ					
1.3	รูปแบบการเรียนรู้ช่วยฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ได้					
2. ด้านการนำไปใช้						
2.1	การตั้งคำถามช่วยกระตุ้นการเรียนรู้					
2.2	กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผล					
2.3	ครูชี้แนะการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียน					
2.4	บรรยากาศในห้องเรียนส่งเสริมการเรียนรู้					
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ						
3.1	นักเรียนได้ฝึกการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ					
3.2	นักเรียนนำกระบวนการเรียนรู้ไปปรับใช้ในการเรียน และในชีวิตประจำวันได้					
3.3	นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน					

**แบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์**

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

นางพัชรินทร์ รอดสิน
นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1.1 วุฒิการศึกษา

- ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

1.2 ประสบการณ์ในการสอน

- น้อยกว่า 10 ปี
 11 - 20 ปี
 มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

คำชี้แจง : ให้ท่านพิจารณารายการความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ที่กำหนดให้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงในสถานศึกษาของท่าน ทั้งที่เป็นจริงในปัจจุบันและที่ท่านคาดหวังจะให้มีขึ้นหรือที่ควรจะเป็น กำหนดระดับความต้องการเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเป็นจริงหรือคาดหวังให้เกิดขึ้นมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความเป็นจริงหรือคาดหวังให้เกิดขึ้นมาก
 3 หมายถึง มีความเป็นจริงหรือคาดหวังให้เกิดขึ้นปานกลาง
 2 หมายถึง มีความเป็นจริงหรือคาดหวังให้เกิดขึ้นน้อย
 1 หมายถึง มีความเป็นจริงหรือคาดหวังให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง : โปรดให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยเขียนข้อเสนอแนะในช่องว่างที่กำหนดให้

3.1 คุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

3.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการสอนด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

.....

.....

.....

.....

**แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้สอนต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์**

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

2. การวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์ข้อมูลเป็นผลรวม ใครขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบคำถามตามสภาพความเป็นจริง และตามความคิดเห็นของท่าน

3. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 ข้อคำถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ ชาย หญิง

2. วุฒิการศึกษา

3. ประสบการณ์การสอน ปี

ตอนที่ 2 ข้อคำถาม เป็นคำถามปลายเปิด

1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน อย่างไรบ้าง

.....
.....

2. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน อย่างไรบ้าง

.....
.....

3. ท่านคิดว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ควรเป็นอย่างไร

.....
.....

ประเด็นการสนทนากลุ่ม

ความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มขยายผล ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

แนวทางการสนทนากลุ่ม

เกริ่นนำ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้นำการสนทนากลุ่ม กล่าวทักทาย แนะนำตัว อธิบายความเป็นมาของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม แล้วดำเนินตามประเด็นที่กำหนดไว้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ได้อย่างไร

2. ขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์มีความชัดเจน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

3. การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์มีประโยชน์ต่อนักเรียนเรียนอย่างไร

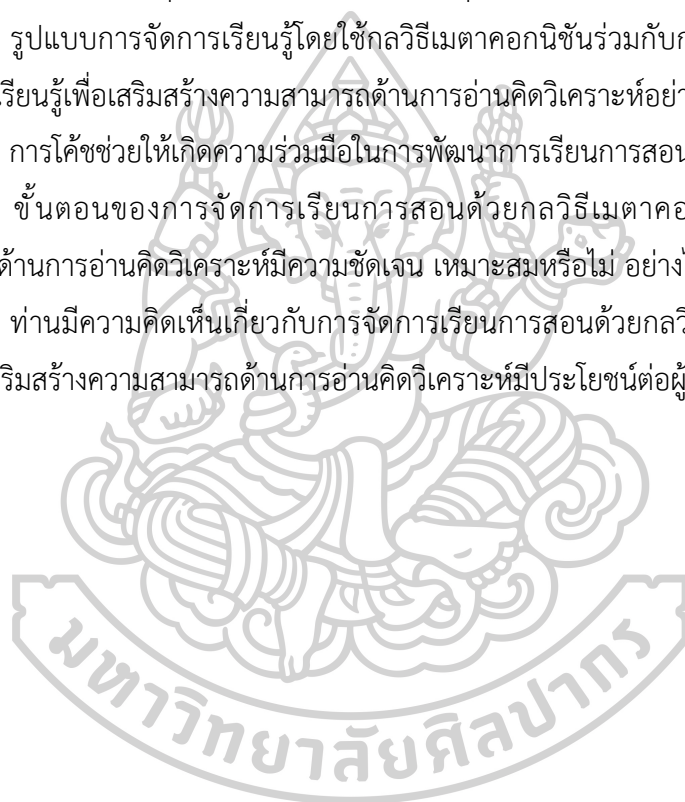

ประเด็นการสนทนากลุ่ม
ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มขยายผล ที่มีต่อรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชัน
ร่วมกับการโค้ช

แนวทางการสนทนากลุ่ม

เกริ่นนำ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้นำการสนทนากลุ่ม กล่าวทักทาย แนะนำตัว อธิบายความเป็นมาของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม แล้วดำเนินตามประเด็นที่กำหนดไว้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ได้อย่างไร
2. การโค้ชช่วยให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างไร
3. ขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์มีความชัดเจน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
4. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์มีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างไร

แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช โดยผู้สังเกตการสอน/ผู้โค้ช

ชื่อครูผู้สอน..... เรื่อง..... ระดับชั้น.....
วัน/เดือน/ปี ที่ประเมิน ผู้โค้ช/ผู้สังเกตการสอน.....

ลำดับ	ประเด็นการสังเกต	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
1	การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน			
2	การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะ การคิดวิเคราะห์			
3	การจัดการเรียนรู้โดยส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง			
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนตรวจสอบความคิดของตนเอง			
5	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาที่สอนกับการคิดวิเคราะห์			
6	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงาน			
7	การใช้คำถามของนักเรียนนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ของตน			
8	นักเรียนนำเสนอวิธีการคิดหาคำตอบของตนเป็นการตรวจสอบ กำกับกับการคิดของตนเอง			
9	ครูให้ข้อมูลสะท้อนกลับที่ชัดเจน			
10	การวัดประเมินผลมีความหลากหลายทั้งด้านความรู้และทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์			

ข้อค้นพบเพิ่มเติม

.....
.....
.....

(.....)

ผู้สังเกต

ประเด็นการสนทนากลุ่ม

เพื่อรับรองรูปแบบ(ฉบับร่าง)การจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

แนวทางการสนทนากลุ่ม

เกริ่นนำ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้นำการสนทนากลุ่ม กล่าวทักทาย แนะนำตัว อธิบาย
ความเป็นมาของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม แล้วดำเนินตามประเด็นที่กำหนดไว้

1. ด้านองค์ประกอบของรูปแบบ

1.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

1.2 ความสัมพันธ์สอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.3 องค์ประกอบที่ควรปรับปรุงแก้ไข

2. ด้านกระบวนการนำรูปแบบไปใช้

2.1 ในการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ควรมีการปรับปรุงขั้นตอนใด
และควรดำเนินการอย่างไร

2.2 ในดำเนินการตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถตอบสนองความต้องการ
จำเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

3. ด้านผลการใช้รูปแบบ

3.1 ประโยชน์ของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

3.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
และช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียน

สรุปผลการสนทนากลุ่ม

เพื่อรับรองรูปแบบฉบับร่าง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 เวลา 13.00 น. - 16.30 น.

ณ ห้องประชุมคุณอัมพร บุญประคอง โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี

สรุปผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อรับรองรูปแบบฉบับร่าง หลังการทดลองใช้รูปแบบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จำนวน 30 คน แล้วนำมาปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ได้ค่า E_1/E_2 เท่ากับ 81.94/82.42 จากนั้นจึงนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน รับรองรูปแบบฉบับร่าง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า 3P สามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นกระบวนการคิดของนักเรียน ส่งเสริมการทำงานที่เป็นระบบ มีการวางแผน การตรวจสอบความคิด การทบทวนคำตอบที่ได้จากการอ่าน และมีการสะท้อนกลับของคำตอบ นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จึงได้เรียนรู้วิธีการคิดจากเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นกลวิธีตามแนวคิดเมตาคอกนิชัน นอกจากนี้ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ยังใช้กระบวนการโค้ช คือ การวางแผน การสังเกตการสอน และการสะท้อนป้อนกลับ ระหว่างครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนด้วยกัน จึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความรู้ ความชำนาญ ซึ่งกันและกัน ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือ ช่วยเหลือกันนี้ ทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ ส่งผลให้นักเรียนสามารถใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันได้อย่างสมบูรณ์ และประสบความสำเร็จในการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่พัฒนาขึ้นเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอยู่ตลอดเวลา

ส่วนข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คือ การควบคุมเวลาในการจัดกิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ต้องใช้เวลามาก ควรวางแผนและดำเนินการอย่างกระชับ รัดกุม นอกจากนี้การใช้คำถามนำไปสู่การคิดวิเคราะห์มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ ครูจึงควรฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้คำถาม ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์

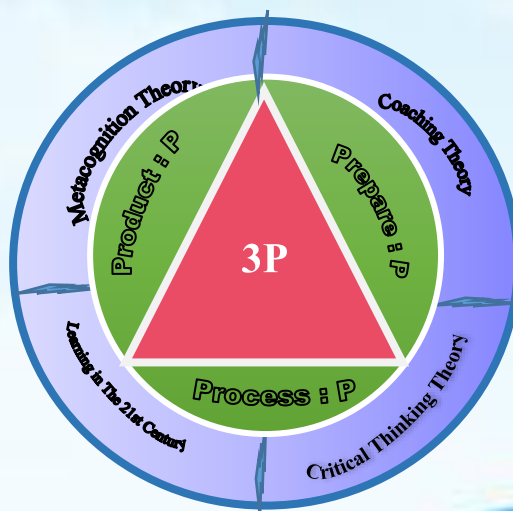
นางพัชรินทร์ รอดสิน ผู้บันทึก

นายแสนรัก บัวทอง ผู้บันทึก

คู่มือ

การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

จัดทำโดย

นางพัชรินทร์ รอดสิน

เอกสารนี้ ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำนำ

คู่มือการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับครูภาษาไทยในการนำรูปแบบไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภายในเล่มคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ความเป็นมาของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบ 2) ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช และ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน

ในการดำเนินการ ผู้วิจัยได้จัดอบรมให้ความรู้ครู พร้อมฝึกปฏิบัติการโค้ช และได้มอบคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนแก่ครูภาษาไทย จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน และสามารถนำไปปรับใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามบริบทของโรงเรียน อันจะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้อเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของชาติต่อไป

นางพัชรินทร์ รอดสิน

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

คู่มือการใช้ และแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

ความเป็นมาของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 24 (2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และมาตรา 24 (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง โดยจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ตลอดชีวิต

ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์เป็นการอ่านที่ฝึกให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิด สติปัญญาและความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน การฝึกแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิดเป็น มีความรู้กว้างขวาง เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการใช้ทักษะทางปัญญา เพื่อแสดงออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง สามารถถ่ายทอดความคิดเห็นของตนเองออกมาได้ ซึ่งในกระบวนการอ่านที่จะประสบความสำเร็จผู้อ่านจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ต่าง ๆ นำมาเปรียบเทียบ นำไปพัฒนาความสามารถของตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงานและชีวิตครอบครัว (กรมวิชาการ, 2546: 10) และการอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้น เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ข้อความ คำกล่าวอ้างต่าง ๆ โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้ออ้างและข้อสรุป หลักฐานที่นำมากล่าวอ้าง จะช่วยให้เราค้นพบความถูกต้องหรือผิดพลาดของข้ออ้างนั้น การอ่านคิดวิเคราะห์ข่าว สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ทราบเบื้องหน้า เบื้องหลังของเหตุการณ์ประจำวันที่เกิดขึ้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2548: 9) นอกจากนี้การอ่านคิดวิเคราะห์ยังช่วยให้เราเข้าใจข้อเท็จจริง รู้เหตุผล คาดเดาสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นไปเป็นมาของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง สืบหาความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏ ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งใดเร็วเกินไป ขณะเดียวกันยังช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้อกล่าวอ้างที่เกิดจากตัวอย่างเดียว ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต มองเห็นความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏ ทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานความรู้สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง (สุวิทย์ มูลคำ, 2547: 39)

ในกระบวนการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ของครู ต้องสอนอ่านอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและสอดคล้องกับกระบวนการคิดและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักในการอ่าน คือ โครงสร้างบทอ่าน กระบวนการสอนการอ่าน ความสามารถทางการเรียนและกลวิธีที่เหมาะสมในการอ่าน ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนมีคุณภาพการอ่านที่ดี วิธีที่เหมาะสมในการพัฒนาการอ่านวิธีหนึ่งคือ กลวิธีเมตาคอกนิชัน (metacognitive strategies) ซึ่งเป็นวิธีการนำความรู้และกระบวนการทางความคิดมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน ผ่านการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม แล้วเลือกวิธีการอ่านที่เหมาะสม มีการวางแผนการอ่าน กำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่าน ตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของตน และประเมินผลการอ่านเพื่อนำไปใช้ในการอ่านครั้งต่อไป (ศุภิสรา ทองโพธิ์, 2550: 3) มีผลการวิจัยเป็นจำนวนมากที่สอดคล้องกัน โดยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันจะมีความเข้าใจในการอ่านที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีการควบคุมตนเองเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองต้องอ่านและเรียนรู้ได้ดีขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมตาคอกนิชันมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนรู้ว่า จะเรียนรู้ได้อย่างไร (learn how to learn) และมีความสำคัญต่อครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การวางแผนในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ความเข้าใจในการตรวจสอบและประเมินตนเอง เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของงาน ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า กลวิธีเมตาคอกนิชันสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักรู้เกี่ยวกับการรู้คิดของตน ซึ่งถ้าผู้เรียนรู้จักใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันเพียง 1 วิธี ก็จะสามารถพัฒนาการอ่านของตนได้ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าผู้เรียนรู้จักการใช้แผนผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) เพื่อช่วยในการเรียนรู้ ถือว่า การเรียนรู้ได้พัฒนาขึ้นแล้ว (Anderson, 2002: 8; ฐปทอง กว่างสวาสดี, 2554: 335; พาสนา จุลรัตน์, 2556: 2)

และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน จะเห็นได้ว่าในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพครูอย่างเร่งด่วน มีการจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อการพัฒนาครูทั้งระบบ

สิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู คือ การตระหนักถึงวิธีการพัฒนาที่ถูกต้องเหมาะสม ครูควรได้รับโอกาสในการฝึกฝน เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เพื่อพัฒนาทักษะของตนอยู่เสมอ อันจะนำไปสู่การสร้างทักษะการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้ครูได้เกิดการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ให้สูงขึ้น เพื่อนำไปใช้สำหรับการกำหนดกลวิธีทางการสอนและจัดประสบการณ์ในการการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับบริบททางการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบทั้งการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงการเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติการสอนได้ในชั้นเรียน ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้มีการนำหลักการนิเทศการสอนมาใช้โดยตลอด เพื่อเป็นการช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน

และส่งเสริมการทำงานร่วมกัน เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองได้และประสบความสำเร็จ (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2552: 5; Association for Supervision and Curriculum Development: ASCA cited by Wiles and Bond, 2004: 13; Glickman et al., 2010: 8)

ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมการปฏิบัติการสอนด้วยการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในที่สุด

สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช มีหลักการ องค์ประกอบ และรายละเอียด ดังนี้

หลักการ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช (3P Model) ประกอบด้วยหลักในการจัดการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นเองอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการอ่าน การปฏิบัติ และการตรวจสอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการชี้แนะจากครูและเพื่อนโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยในการเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ 3 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม (Prepare: P)

ขั้นนี้เป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นความสนใจเพื่อเสริมแรง และดึงความรู้เดิมของผู้เรียนมาใช้ ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ในการอ่าน วางแผนการอ่านของตน เพื่อให้การอ่านคิดวิเคราะห์ดำเนินการต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในขั้นนี้จึงประกอบด้วย 3 กลวิธี คือ กำหนดเป้าหมาย (Setting) กระตุ้นความสนใจ (Arouses interest) และวางแผนการอ่าน (Planning) ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้ได้

2. ขั้นปฏิบัติการ (Process: P)

ขั้นนี้เป็นการฝึกการปฏิบัติการอ่านตามที่กำหนดไว้ เป็นการกำกับการอ่านของผู้เรียน มีความหลากหลายในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ มีการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้ การจำแนก การแยกแยะคำ ข้อความที่สำคัญ การสังเกตความหมายที่เหมือนกันหรือขัดแย้งกันจาก บทอ่าน การตีความ การเชื่อมโยงความรู้ บอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การตั้งคำถามและตอบ คำถาม การสรุปความ การคาดเดาคำตอบ การใช้เทคนิคการอ่านซ้ำ การอ่านย้อน หรือการขีดเส้นใต้ คำสำคัญ หรือการใช้เครื่องหมายต่าง ๆ มาช่วยในการอ่านของตน ในขั้นนี้จึงสรุปวิธีการฝึกปฏิบัติการ กิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย 5 กลวิธี คือ การสังเกต (Observation) การจำแนก (Classification) การเชื่อมโยง (Connection) การตั้งคำถาม (Questioning) และการคาดเดา (Predicting) ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูอาจใช้วิธีบูรณาการขั้นตอนย่อยได้

3. ขั้นผลผลิต (Product: P)

ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจการอ่านของตน มีการทบทวน วิธีการเรียนรู้ของตน การตรวจสอบคำตอบหรือผลการปฏิบัติงานโดยการนำเสนอความคิดแล้ว แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน มีการชี้แนะจากครูหรือเพื่อน สะท้อนผลกลับเพื่อการปรับปรุงการอ่าน ในขั้นนี้จึงประกอบด้วยกลวิธีที่สำคัญ 2 ประการ คือ การตรวจสอบ (Checking) และการสะท้อนผลกลับ (Reflecting)

ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ 3P ผู้เรียนและครูผู้สอน มีบทบาท ดังนี้

บทบาทของผู้เรียน

ในการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นความสนใจจากครูผู้สอนให้รู้จัก การกำหนดจุดประสงค์การอ่าน คิดทบทวนความรู้เดิมของตน เรียนรู้ที่จะวางแผนการทำงานของตน โดยการศึกษาค้นคว้าและใช้กระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีการสังเกต การจำแนก การคิดเชื่อมโยง การตีความ และการคาดเดาคำตอบ ซึ่งผู้เรียนสามารถใช้เทคนิคการเรียนรู้ตาม ความถนัดของตน มีการตรวจสอบความรู้ นำเสนอความรู้ ความคิด วิธีการค้นคว้าหาคำตอบด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนและครูในชั้นเรียน โดยมีครูและเพื่อนเป็นผู้ชี้แนะ และมีผลสะท้อนกลับเพื่อการพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

บทบาทของครูผู้สอน

ครูผู้สอนทำหน้าที่ชี้แนะการเรียนรู้ กระตุ้นความสนใจเพื่อดึงความรู้เดิมของผู้เรียน อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการปฏิบัติงาน เป็นที่ปรึกษาในการเรียนรู้หรือการค้นคว้าหาคำตอบ ของผู้เรียน และช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ในการอ่านตรงทิศทาง ชี้แนะกลวิธีการอ่านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การอ่านคิดวิเคราะห์ เช่น การใช้แผนภาพความคิด การใช้คำถาม การคาดเดาคำตอบ จากบริบท การสังเกตคำที่มีความหมายเหมือนหรือตรงข้าม สนับสนุนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถ เลือกใช้วิธีการอ่านของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ตามทฤษฎีของ Bloom ในด้านพุทธิพิสัย โดยจำแนกการวัดพฤติกรรมออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน โดยเน้นการคิด ในระดับการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน

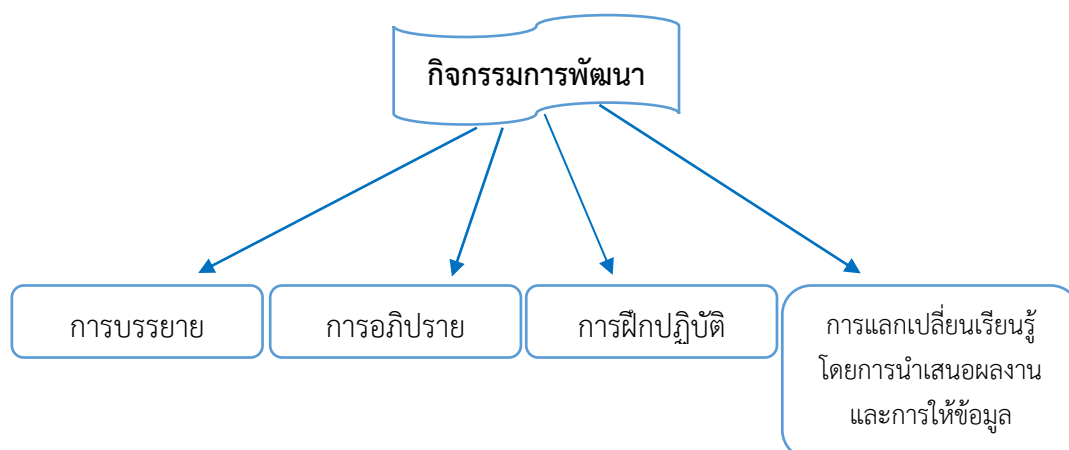
เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (3P) ไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ

1. ผู้เรียนมีทักษะการตั้งคำถาม มีพื้นฐานความสามารถในการคิดเชิงระบบ มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการอ่าน มีความรับผิดชอบ และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้
2. บทบาทของครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

**โครงสร้างเนื้อหาสาระการฝึกอบรมครูในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะ
การอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ชไปใช้**

หน่วยที่	เนื้อหา	ทฤษฎี (ชั่วโมง)	ปฏิบัติ (ชั่วโมง)	รวม (ชั่วโมง)
1	<p>ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์</p> <p>1.1 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชัน</p> <p>1.2 ทบทวนความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์</p> <p>1.3 ฝึกปฏิบัติการออกแบบกิจกรรมด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์</p>	3	3	6
2	<p>ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการโค้ช</p> <p>2.1 รูปแบบและบทบาทของการโค้ช</p> <p>2.2 การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน</p> <p>2.3 ฝึกปฏิบัติการโค้ช การสื่อสาร อธิบาย การให้ Reflect</p>	3	3	6
รวม		6	6	12

**ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช**

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอความรู้ที่จำเป็นเพื่อเป็นพื้นฐานในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ สำคัญประกอบด้วย

1. การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการอ่านคิดวิเคราะห์
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน
3. ความรู้เกี่ยวกับการโค้ช

1. การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการอ่านคิด

ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) และกรियงค์กดี เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549) ได้ให้ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์ที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ การอ่านคิดวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านเรื่องทั้งที่เป็นข้อความ บทความ นิทาน ข่าว สารคดี เพลง เรื่องสั้น โฆษณา และ บทร้อยกรอง แล้วสามารถแสดงพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์จากสิ่งที่อ่านได้ เช่น บอกหรืออธิบาย ความหมายของคำทั้งโดยตรงและโดยนัย แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน อธิบายความเชื่อมโยงของเหตุการณ์กับสำนวนได้ บอกการนำแนวคิดไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ยกตัวอย่างที่ สอดคล้องกับสาระของเรื่องได้ ลำดับเหตุการณ์และแยกแยะข้อดี ข้อเสียจากสิ่งที่อ่าน เป็นต้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551;

เกอริงส์คักต์ เจริญวงศ์คักต์, 2549) ส่วน Bruner และคณะ (Bruner and others, 1956: 22) ได้ให้ความหมายว่า การคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่ใช้ในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept Formation) เกี่ยวกับเรื่องราว ข้อมูลความจริงที่ได้รับและเป็นกระบวนการที่ใช้ในการแปลข้อความ ข้อมูล รวมถึงได้รับข้อมูลแล้วจำแนกรายละเอียด การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้รับ ตลอดจนเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสม สอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2547: 24-25) กล่าวว่า การอ่านกับการคิดเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน การอ่านเริ่มต้นที่สายตารับรู้สัญลักษณ์ แต่การคิดจะเริ่มต้นตั้งแต่การแปลความของสัญลักษณ์ที่สายตารับรู้แล้วส่งยังไปสมองเพื่อแปลความหมาย ด้วยเหตุผลนี้จึงกล่าวได้ว่า เมื่อมีการอ่านเกิดขึ้นก็จะต้องมีการคิดตามมา ดังนั้นทันทีที่บุคคลเริ่มต้นอ่านก็จะเริ่มต้นคิดควบคู่กับการอ่านทันที จะเห็นได้ว่า กระบวนการอ่านมีการคิดร่วมอยู่ด้วย ซึ่งความสามารถทางการอ่านคิดวิเคราะห์สามารถสื่อสาร แสดงออกทางพฤติกรรมให้ผู้อื่นรับรู้ หรือครูผู้สอนสามารถวัดความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ โดยผ่านช่องทางการสื่อสาร ได้แก่ การบอก การพูด การอธิบาย และการเขียน

สรุปได้ว่า การอ่านคิดวิเคราะห์เป็นการอ่านที่แสดงพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์จากสิ่งที่อ่าน ต้องใช้กระบวนการความคิดไตร่ตรอง หาเหตุผล แยกแยะข้อเท็จจริงของข้อมูลที่อ่าน สาระของเรื่อง แนวคิดที่ปรากฏในเรื่อง รวมถึงจุดประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการสื่อจากเรื่องราวที่อ่าน ตลอดจนวิเคราะห์ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลได้

ความสำคัญของการอ่านคิดวิเคราะห์

เกอริงส์คักต์ เจริญวงศ์คักต์ (2547: 9) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ข้อความ คำกล่าวอ้างต่าง ๆ โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้ออ้างและข้อสรุป หลักฐานที่นำมา กล่าวอ้าง จะช่วยให้เราค้นพบความถูกต้องหรือผิดพลาดของข้ออ้างนั้น การอ่านเชิงวิเคราะห์ข่าว เพื่อให้ทราบเบื้องหน้า เบื้องหลังของเหตุการณ์ประจำวันที่เกิดขึ้น การอ่านเชิงวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในแง่มุมต่าง ๆ

สุวิทย์ มูลคำ (2547: 39) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ช่วยให้เรา รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นไปเป็นมาของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้น มีองค์ประกอบอะไรบ้าง สืบหาความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏ ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ ขณะเดียวกันช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเดียว ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต หาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ในขณะที่ ฟิรส์คักต์ วิลัยรัตน์ (2559: online) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านคิดวิเคราะห์ว่า การอ่านคิดวิเคราะห์มีความสำคัญช่วยให้ผู้อ่านรู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้เข้าใจความเป็นไปเป็นมาของเหตุการณ์ต่าง ๆ

ผู้อ่านจะได้รับความรู้ซึ่งจะเป็นฐานในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา ช่วยให้บุคคลหาเหตุผลที่เหมาะสมให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง อันจะนำไปประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังช่วยให้สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

สรุปได้ว่า การอ่านคิดวิเคราะห์มีความสำคัญในการใช้ชีวิตในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี วิทยาการ และการสื่อสารที่ทันสมัย การอ่านเชิงวิเคราะห์ยังทำให้ผู้อ่านสามารถเลือกข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ มีคุณค่าต่อตนเองและต่อสังคม

การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการอ่านคิดวิเคราะห์

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไว้อย่างชัดเจน ปรากฏให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่ต้องเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ สามารถนำเสนอข้อมูลที่สอดคล้อง ดังนี้

ตัวชี้วัด	ทักษะการคิด	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล 4. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต 5. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล 6. ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ	- การอ่านคิดวิเคราะห์ - การอ่านคิดวิเคราะห์ - การอ่านคิดวิเคราะห์ - การอ่านคิดวิเคราะห์	1. ศึกษาข้อมูลแล้ววิเคราะห์วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน จำแนกแยกแยะ 2. ศึกษาข้อมูลแล้ววิเคราะห์วิจารณ์ เรื่องที่อ่านแล้วคาดคะเนเหตุการณ์ แสดงความคิดเห็น อย่างเป็นเหตุ เป็นผล 3. สรุปความรู้จากการวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน 4. จำแนก แยกแยะข้อมูลหาความสัมพันธ์ข้อมูล ลงข้อสรุปการวิเคราะห์ 5. อ่านงานเขียนแล้วฝึกตั้งคำถามตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

ที่มา: วิเคราะห์โดยผู้วิจัย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546: 11-18) ได้เสนอแนวคิดในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการสอนเพื่อฝึกให้ผู้เรียนคิดอย่างไร้ครมวญ แสวงหาคำตอบอย่างมีเหตุผล โดยการให้ผู้เรียนได้ค้นพบข้อเท็จจริงหรือข้อสรุปด้วยตนเอง โดยอาศัยองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้เรียนตีความจากการอ่าน พยายามทำความเข้าใจเรื่องให้เหตุผล และแปลความจากข้อมูลที่ยังไม่ครบถ้วน 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ความเข้าใจหรือข้อมูลเป็นการตอบคำถาม แจกแจง จำแนก จัดลำดับหมวดหมู่ พิจารณาหาเหตุผล ความสัมพันธ์ รวมถึงผลกระทบ 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกการสังเกต ตั้งคำถาม เพื่อการค้นพบหาคำตอบ หาเหตุผลประกอบ 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เพื่อการตัดสินใจ นำไปแก้ปัญหา รวมถึงการประเมินค่าในเรื่องต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 39) ได้เสนอขั้นตอนกระบวนการในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ดังนี้ 1) ให้นักเรียนศึกษาข้อมูลหรือสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ 2) นักเรียนกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของการวิเคราะห์ 3) นักเรียนกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ 4) ปฏิบัติกิจกรรมแยกแยะ/ แจกแจงส่วนประกอบของสิ่งนั้น และแจกแจงรายละเอียดของส่วนประกอบทั้งหมด และ 5) ตรวจสอบ/จัดโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบใหญ่และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อย

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ สามารถทำได้หลากหลายวิธี ซึ่งครูสามารถศึกษาและนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนได้

บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ บทบาทของครูผู้สอนมีความสำคัญต่อการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีการสอนทักษะการคิด เพื่อที่ครูจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดเป็นเครื่องมือหรือเป็นวิธีการในการเรียนรู้เนื้อหาวิชา ในหลักสูตร รวมถึงการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม สามารถกระตุ้นการคิดของผู้เรียน ตลอดจนดำเนินการวัดและประเมินผลการคิดได้อย่างเหมาะสม และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย ดังนั้นปัญหาหรือคำถามที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียนจะเป็นตัวจุดประกายให้ผู้เรียนเริ่มต้นคิดและหาคำตอบ โดยครูสามารถใช้คำถามหรือปัญหายั่วเยว การคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้คิดตลอดเวลา สำหรับคำถามหรือปัญหาที่ใช้ความจำนำมาตอบ เช่น คำถามที่ถามว่าอะไร (What?) เมื่อไร (When?) ที่ไหน (Where?) คำถามเหล่านี้จะไม่ส่งเสริมทักษะการคิด ครูผู้สอนควรตั้งคำถามหรือปัญหาที่ผู้เรียนต้องใช้การจำแนกแยกแยะ การจัดกลุ่ม การจัดลำดับ การเปรียบเทียบ การให้เหตุผลประกอบ หรือการลงข้อสรุป ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดได้แก่นักเรียนได้ เช่น คำถามที่ถามว่า อย่างไร (How?) ทำไม (Why?) หรือทำไม

ไม่เป็นเช่นนั้น หรือทำไมไม่เป็นอย่างนี้ (Why not?) คำถามในลักษณะนี้จะช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์แก่นักเรียนได้ โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับประเด็นในการตั้งคำถามที่กระตุ้นการคิด ควรมีลักษณะ คือ เป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบเดียว ผู้เรียนสามารถตอบได้หลากหลายโดยใช้เหตุผลประกอบในการตอบ ควรเป็นคำถามปลายเปิด อาจเป็นเรื่องใกล้ตัว อยู่ในความสนใจของผู้เรียน หรือเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน ครูผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้เรียนค้นคว้าหาคำตอบ โดย ครูอาจเสนอแนะวิธีการช่วยให้ตอบคำถามหรือแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น เช่น ให้เปรียบเทียบ ให้จัดลำดับ ให้จำแนก แยกแยะ หรือให้จัดหมวดหมู่ เป็นต้น และครูอาจเสนอแนะแหล่งข้อมูลให้ผู้เรียนไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมมาประกอบการคิดด้วยก็ได้ ซึ่งผู้เรียนต้องเป็นผู้แสวงหาคำตอบหรือตอบคำถามด้วยตนเอง ครูควรสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้เหตุผลในการตอบคำถามหรือแก้ปัญหาทุกครั้ง โดยให้ผู้เรียนได้แสดงเหตุผลประกอบว่าทำไม เพราะอะไรถึงตอบคำถามเช่นนั้น หรือให้บอกว่าคุณครูมีข้อสนับสนุนคำตอบของคุณอย่างไร เหตุใดจึงได้ข้อสรุปนั้นมา สิ่งสำคัญในขั้นตอนนี้ คือ ครูควรให้การเสริมแรงในทุก ๆ คำตอบของนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการคิดของตน เกิดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าและการคิดหาคำตอบ นอกจากนี้ครูผู้สอนควรลดพฤติกรรมทางวาจา ไม่ว่าจะเป็นการบอกอธิบาย สรุปให้นักเรียนฟัง หรืออื่น ๆ ครูควรพูดให้น้อยลง แต่ควรปฏิบัติตนเป็นผู้ฟังที่ดี เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน ผู้เรียนควรมีบทบาทมากกว่าครู เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมมากขึ้น ฟังผู้เรียนมากขึ้น เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ทำกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา เป็นผู้ฟังที่ดี จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นและเกิดความรู้สึกละสบายใจและปลอดภัยในห้องเรียน ครูจึงควรมีการเสริมแรงสม่ำเสมอ วิธีการอีกอย่างหนึ่งคือ การจัดแสดงผลงานที่เกิดจากการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ และทำทนายผลงานการคิดของตน และยังเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกันเอง ทำให้เกิดการพัฒนารับรู้ในที่สุด และในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการคิดนี้ ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คิดอย่างทั่วถึง อาจเป็นการฝึกคิดเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม ไม่ควรใช้วิธีการที่ว่า ใครคิดได้ก่อนตอบก่อน เพราะผู้เรียนกลุ่มเก่งเท่านั้นจะมีโอกาสตอบคำถาม ผู้เรียนที่มีทักษะการคิดช้า หรืออยู่ในกลุ่มอ่อนจะตอบไม่ทัน และไม่มีโอกาสตอบ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอาจเริ่มคิดเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่มเล็ก แล้วค่อยเป็นกลุ่มใหญ่ และควรกำหนดระยะเวลาในการคิด

สรุปได้ว่า บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียน ครูควรมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน เป็นการเตรียมความพร้อมทั้งตัวครูผู้สอนและผู้เรียน ควรเน้นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิด จำแนก แยกแยะ หาความสัมพันธ์เชื่อมโยง และส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เหตุผลประกอบคำตอบ นอกจากนี้ควรมีการเสริมแรงในการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย

การวัดและประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนรวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

แนวคิดที่สำคัญของนักการศึกษา คือ Bloom (1956) ได้เริ่มเผยแพร่แนวคิดในปี ค.ศ. 1956 เรียกว่า “Bloom’s Taxonomy” การจำแนกการเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom สามารถจำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยในแต่ละด้านจะมีการจำแนกระดับความสามารถจากต่ำสุดไปจนถึงสูงสุด เช่น ด้านพุทธิพิสัย เริ่มจากความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน นอกจากนี้ยังนำเสนอระดับความสามารถที่มีการปรับปรุงใหม่ ตามแนวคิดของ Anderson and Krathwohl (2001) เป็นการจำ (Remembering) การเข้าใจ (Understanding) การประยุกต์ใช้ (Applying) การวิเคราะห์ (Analysing) การประเมินผล (Evaluating) และการสร้างสรรค์ (Creating) ด้านจิตพิสัย จำแนกเป็น การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การจัดระบบ และการสร้างคุณลักษณะจากค่านิยม ด้านทักษะพิสัย จำแนกเป็น ทักษะการเคลื่อนไหวของร่างกาย ทักษะการเคลื่อนไหววัยวาระสองส่วนหรือมากกว่าพร้อม ๆ กัน ทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง และทักษะการแสดงพฤติกรรมทางการพูดจากแนวคิดของ Bloom เป็นแนวทางที่สำคัญทดสอบมาตรฐานการศึกษาใช้ประเมินผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แนวคิดของบลูม ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐาน โดยทั่วไปนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการสอบวัดระดับมาตรฐานตามหลักสูตร และในการทดสอบระดับชาติ (O-Net) โดยการสร้างและใช้แบบทดสอบเพื่อวัดพฤติกรรม การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน ครูสามารถกำหนดพฤติกรรมการวัดได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 การประเมินตามระดับพฤติกรรมของ Benjamin S. Bloom (ค.ศ.1956) ด้านพุทธิพิสัย

เนื้อหาวิชา	ระดับพฤติกรรม					
	ความรู้	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมิน

ที่มา: <http://www.korat7.go.th/web/images/stories/08-59/29-08.pdf>

พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากพฤติกรรมด้านสมองเป็นพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญา พฤติกรรมทางพุทธิพิสัยแบ่งเป็น 6 ระดับ ได้แก่ (ทิตนา เขมมณี 2552)

1. ความรู้ความจำ เป็นความสามารถในการเก็บรักษาประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้จากการรับรู้ไว้ และสามารถระลึกถึงสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการ
2. ความเข้าใจ เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสิ่งที่อ่าน และสามารถแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ของการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือ การกระทำอื่น ๆ
3. การนำความรู้ไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ความรู้ความเข้าใจที่มี นำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่
4. การวิเคราะห์ เป็นการแสดงถึงความสามารถของผู้เรียนในการคิดแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน
5. การสังเคราะห์ เป็นการแสดงถึงความสามารถในการที่ผสมผสานความรู้ในส่วนย่อย รวมเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม และสามารถถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ อาจเป็นการกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานขึ้นใหม่หรืออาจจะเกิดความคิดในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบหรือแนวคิดใหม่
6. การประเมิน เป็นความสามารถในการตัดสิน ตีราคา หรือ สรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมนยอมรับก็ได้ ผู้เรียนควรให้เหตุผลประกอบในการประเมิน

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน

ความหมายของเมตาคอกนิชัน

Flavell (1979) กล่าวว่า เมตาคอกนิชันเป็นการติดตามและตรวจสอบผลการกระทำที่เกิดจากความคิด พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลทางการคิดที่ตอบสนองต่อเป้าหมาย ส่วน Costa (1984) ให้ความหมายว่า เมตาคอกนิชัน หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะว่า สิ่งใดที่ตนเองรู้ และสิ่งใดที่ตนเองไม่รู้ ขณะที่ Brown (1994) กล่าวว่า เมตาคอกนิชันเป็นทักษะในการควบคุมกิจกรรมทางความคิดของตนเอง โดยสามารถบอกได้ว่าในขณะที่อ่าน บุคคลนั้นใช้กลวิธีใดมาช่วยทำความเข้าใจกับบทที่อ่าน เรียกว่า เป็นทักษะอภิปัญญา ส่วนความหมายกว้าง ๆ คือ ความรู้คิดที่มีในตัวบุคคล

ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดของตนเอง สำหรับ Osman and Hannafin (1992) กล่าวถึง เมตาคอกนิชันหรือการรู้คิดว่า หมายถึง การที่บุคคลตระหนักรู้ (awareness) เกี่ยวกับความรู้และความสามารถของตน และใช้ความเข้าใจในการรู้ดังกล่าวจัดการควบคุมกระบวนการคิด การทำงานของตนด้วยกลวิธีต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้และการงานที่ทำประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ สอดคล้องกับ Beyer (1987: 191-192) ได้ให้ความหมายว่า เมตาคอกนิชันเป็นการคิดที่เกี่ยวกับการคิด (thinking about thinking) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการความก้าวหน้า การประเมินผลงาน หรือกิจกรรมที่ทำ รวมทั้งการปรับปรุงงานหรือกิจกรรมให้สำเร็จตามแผนที่ตนได้วาง และพิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544: 155-156) ให้ความหมายว่าเมตาคอกนิชัน หมายถึง การที่บุคคลรู้ถึงกระบวนการคิดของตนเองว่าตนเองมีเป้าหมายอะไร มีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ตนเองบรรลุเป้าหมายนั้น และประเมินตนเองได้ว่า วิธีการที่ใช้สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ เป็นการควบคุมและการประเมินความคิดของตนเองและใช้ความรู้นั้นในการควบคุมหรือปรับการกระทำของตนเอง สอดคล้องกับทิสนา แคมมณีและคณะ (2544: 54) ได้กล่าวไว้ว่า กลวิธีเมตาคอกนิชัน เป็นวิธีการควบคุมการรู้คิดของตนเอง คือ การรู้ถึงความคิดของตนเองว่า กระทำอะไร อย่างไร หรือการประเมิน การคิดของตนเองและใช้ความรู้นั้นในการควบคุมหรือปรับการทำงานของตนเอง

สรุปได้ว่า เมตาคอกนิชัน หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรู้การคิดของตนเอง สามารถประเมินการคิดในการทำงานของตนได้ว่า สำเร็จอย่างไร ด้วยวิธีการใด เป็นการติดตาม การคิด และตรวจสอบวิธีการคิดของตนเอง ดังนั้นเมตาคอกนิชันจึงมีความหมายเกี่ยวกับการติดตาม การคิดและการปฏิบัติงานของตนเองด้วยการควบคุมและตรวจสอบวิธีคิดในการปฏิบัติงานของตน ทำให้ทราบว่า ตนเองจะปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น

ความสำคัญของเมตาคอกนิชันต่อการอ่าน

Brown (1994) กล่าวถึงความสำคัญของเมตาคอกนิชันที่มีต่อการอ่าน คือ การที่บุคคลสามารถอ่านงานเขียนต่าง ๆ และรับรู้สาระต่าง ๆ จากบทอ่านนั้นได้ ผู้อ่านได้ใช้ทักษะในการอ่านแบบไม่รู้ตัว เป็นไปตามธรรมชาติของความสามารถที่ตนมี แต่จะพบว่าบางครั้งการอ่านเกิดความล้มเหลว ผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจบทอ่านนั้นได้ ผู้อ่านจะทบทวนการอ่านของตน พยายามหาวิธีการโดยการคิดหาวิธีการอ่านอย่างไรจึงจะตอบโจทย์ หรือบรรลุเป้าหมายได้ ทักษะในการควบคุมการคิดจึงเกิดขึ้น แสดงถึงความสามารถในการใช้เมตาคอกนิชันของบุคคลนั้น ส่วน Baker (1999) กล่าวว่า เมตาคอกนิชัน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเมตาคอกนิชันจะช่วยให้บุคคลสามารถควบคุม กำกับกระบวนการทางการคิดของตนได้ ความรู้ การคิดในเมตาคอกนิชัน มีการพัฒนาตั้งแต่แรกเกิด โดยเป็นการพัฒนาอย่างช้า ๆ บุคคลในวัยผู้ใหญ่จะรู้คิดมากกว่าวัยเด็ก และมีความสามารถอธิบายเกี่ยวกับการคิดของตนได้ดีกว่าวัยเด็กและการเรียนรู้ที่ดีจะสามารถส่งผลดีต่อเมตาคอกนิชัน ซึ่งเกิดจากการสอนในสถานการณ์ที่เหมาะสม

นอกจากนี้ Osman and Hannafin (1992) ยังกล่าวถึงความสำคัญในการนำเมตาคอกนิชันมาสนับสนุน การอ่าน โดยกล่าวว่า กลวิธีเมตาคอกนิชันจะส่งผลดีที่สุดเมื่อมีการสะท้อนผลกลับ จากการจั ดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาของ Osman and Hannafin พบว่า นักศึกษาที่ใช้เมตาคอกนิชัน เป็นประจำ จะมีผลการเรียนดีขึ้นและยังสามารถถ่ายทอดการรู้คิดของตนไปให้นักศึกษาคนอื่นเพื่อ เป็นทางเลือกในการอ่านได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Anderson (2002) ที่กล่าวว่า เมตาคอกนิชัน มีประโยชน์และช่วยจุดประกายความคิดให้กับผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง และ ประสบความสำเร็จในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนที่กำลังประสบกับปัญหาในการเรียน และ สอดคล้องกับ Mcneil (1984: 83-84) ได้กล่าวว่า เมตาคอกนิชันมีความสำคัญในการสอนให้นักเรียน มีสติที่จะควบคุมการใช้กลวิธีในการอ่านของตน และควบคุมตนเองในขณะที่อ่าน จึงทำให้ผู้เรียน สามารถใช้กลวิธีในการอ่านได้ถูกต้องและทำให้ประสบความสำเร็จในการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ Rubin (1993: 105-108) ได้กล่าวถึงกลวิธีเมตาคอกนิชันมีความสำคัญต่อการอ่าน โดยกลวิธีเมตาคอกนิชัน มีบทบาทสำคัญต่อผู้อ่านเป็นอย่างมาก ช่วยทำให้ผู้อ่านเกิดความสามารถในการเรียนรู้อย่างรู้ตัว ตลอดจนสามารถที่จะแก้ปัญหาในการเรียนของตน ทำให้เข้าใจบทอ่านได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่ การใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วย ดังนั้นจึงควรใช้ กลวิธีเมตาคอกนิชันมาช่วยในการอ่านของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคิด วิเคราะห์เพิ่มขึ้น และ Pintrich (2000) กล่าวว่า เมตาคอกนิชันเกี่ยวข้องกับการคิดและการรับรู้ ความรู้ในการคิดของตนเอง ผู้เรียนนำเมตาคอกนิชันมาใช้ได้โดยที่อาจไม่รู้ว่าจะได้ใช้ไปเองโดยไม่รู้ตัว ซึ่งหากผู้เรียนได้รับการพัฒนา สามารถใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมาช่วยในการอ่านจะส่งผลให้นักเรียน ประสบความสำเร็จในการอ่านได้มากขึ้น

กล่าวโดยสรุป เมตาคอกนิชันมีความสำคัญต่อการอ่าน เป็นกลวิธีที่นำมาใช้สนับสนุน ความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขอนำเสนอตารางการสังเคราะห์ ความสำคัญของเมตาคอกนิชันต่อการอ่านได้ ดังนี้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน

Baker (1984) และ Brown (1987) ได้กล่าวถึงการนำกลวิธีเมตาคอกนิชันมาใช้ในการจั ดการเรียนรู้อยู่ โดย 1) การตระหนักรู้ (awareness) เป็นการสอนให้รู้ถึงทักษะ กลวิธีและแหล่งข้อมูล ที่จำเป็นต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถรู้ได้ว่าจะต้องทำอะไร อย่างไร แล้วสามารถ ปรับเปลี่ยนวิธีการให้ได้ผลตามเป้าหมาย 2) ความสามารถในการกำกับตัวเอง (self – regulation) เป็นการสอนให้รู้จักคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบในการวางแผนการทำงานนั้น เช่น ทำอะไร มีการคิด เกี่ยววิธีตรวจสอบที่เหมาะสมอย่างไร พร้อมทั้งประเมินผลว่า สิ่งที่จะทำหรือแผนที่ได้รับการ ตรวจสอบแล้วสามารถนำไปใช้งานได้มากน้อยเพียงใด ส่วน Beyer (1987: 192-196) อธิบายว่า ครูผู้สอนสามารถนำกลวิธีเมตาคอกนิชันมาใช้จัดการเรียนการสอนได้ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน

การกำกับ และการประเมิน เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน (Planning) มีการกำหนดเป้าหมาย (Stating a goal) ที่ชัดเจน เหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งจะส่งผลให้งานมีโอกาสประสบความสำเร็จ จากนั้นให้เลือกวิธีการปฏิบัติ (Selecting operations to perform) เพื่อให้ได้ขั้นตอนที่เหมาะสมที่สุด มีการลำดับขั้นตอนให้ชัดเจน (Sequencing operations) นำขั้นที่ได้มาเรียงลำดับความสำคัญแล้วจึงลงมือปฏิบัติตามความสำคัญนั้น เพื่อความสะดวกในการที่ผู้เรียนจะนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ควรระบุข้อผิดพลาดหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงานให้ชัดเจนเพื่อที่จะได้ปรับปรุงงานของตนครั้งต่อไป (Identifying potential obstacles/errors) และควรมีการคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นข้างหน้า (Predicting results desired and/or anticipated)

2) การกำกับ การตรวจสอบ (Monitoring) เป็นการทบทวนว่าแผนที่วางไว้ได้ดำเนินผ่านมาได้ดีเพียงไร ในขณะที่เดียวกันก็ต้องตรวจสอบว่าจะดำเนินต่อไปได้หรือไม่ 3) การประเมิน (Assessing) เป็นการประเมินทั้งกระบวนการที่นำมาใช้เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และการประเมินผลที่จะได้รับ โดยประเมินจากความสำเร็จของเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Assessing goal achievement) พิจารณาจากผลที่ได้รับอย่างรอบคอบ (Judging accuracy and adequacy of the results) และประเมินปัญหา อุปสรรค และข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม (Evaluating appropriateness of obstacles/errors) สำหรับ Jacobowitz (1987: 258-259) เสนอวิธีการนำเมตาคอกนิชันมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน โดยกำหนดเป้าหมายของการอ่านให้เหมาะสมกับเวลา หรือสถานการณ์อื่น ๆ 2) การประเมิน เช่น ในขณะที่อ่าน ผู้อ่านอาจใช้วิธีการหยุดอ่านเพื่อประเมินความเข้าใจของตนก่อนที่จะอ่านเรื่องจนจบ สามารถแปลความถอดความ ตอบคำถามตนเองก่อนจะอ่านเรื่องต่อจนจบ และ 3) การควบคุมตนเอง ในการจัดการเรียนรู้ผู้อ่านมีความจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบ ติดตามความก้าวหน้าในการอ่านของตน และสามารถปรับเปลี่ยนกลวิธีในการปฏิบัติงานเพื่อให้การอ่านนั้นประสบความสำเร็จ ส่วน Cross and Paris (1998:131-142) กล่าวว่า กลวิธีเมตาคอกนิชันในการอ่านแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การประเมินตนเองเกี่ยวกับการรู้คิด (Self-appraisals of One's knowledge) หมายถึง การรู้ลักษณะและสภาพของกิจกรรมที่ทำ มีความรู้ในการใช้ทักษะใด หรือจะการประยุกต์ใช้ทักษะนั้นอย่างไรจึงจะสามารถไปสู่จุดประสงค์ที่ต้องการได้ และควรมีความรู้ ความเข้าใจถึงเงื่อนไขและข้อจำกัดเกี่ยวกับกลวิธีที่ตนเลือกใช้ เพื่อที่จะนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม และ 2) การจัดการเกี่ยวกับการคิดของตนเอง (Self-management of One's Thinking) ได้แก่ การวางแผน (Planning) โดยเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมในขณะที่ทำกิจกรรมการอ่าน มีการกำกับควบคุม (Regulation) เป็นการกำหนดทิศทางในกิจกรรมการอ่านของตน และการประเมิน (Evaluation) เพื่อเป็นการวิเคราะห์และประเมินความสามารถของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นต่อไป สำหรับ Flawell (1976: 234-243) กล่าวถึงกลวิธีเมตาคอกนิชันในการอ่าน โดยกลวิธีเมตาคอกนิชัน เป็นการตรวจสอบตนเองอย่างมีสติหรือรู้ตัว อยู่ตลอดเวลา และตรวจสอบเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทราบว่า เป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเองเป็น

อย่างไร มีความก้าวหน้าหรือบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ รวมถึงการเลือกใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) ในการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรม เป็นการเตรียมพร้อมในการทำงาน ผู้เรียนต้องมีเป้าหมายในการปฏิบัติ ซึ่งเป้าหมายนั้นอาจจะกำหนดขึ้นเองหรือผู้อื่นกำหนดก็ได้ 2) การตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring) ผู้เรียนต้องมีวิธีการตรวจสอบตนเองเพื่อเป็นการกำกับการปฏิบัติงานตามภาระงานของตน ส่งผลให้เกิดความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ (2545 : 160-161) เสนอแนวทางในการที่ครูผู้สอนจะนำเมตาคอกนิชันไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยสามารถฝึกผู้เรียนได้ ดังนี้ 1) ครูผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนระบุให้ชัดเจนว่า “อะไรที่เรียนรู้อแล้วและอะไรที่ผู้เรียนยังไม่รู้” 2) ครูผู้สอนต้องอธิบายพื้นความรู้ เทคนิควิธีการอ่าน เพื่อเป็นการทบทวนกระบวนการหรือวิธีการซึ่งนักเรียนเคยมีประสบการณ์มาแล้ว ควรมีการฝึกคิดและอภิปรายเกี่ยวกับวิธีคิดหรือกระบวนการคิดของผู้เรียนละคน 3) ครูผู้สอนควรฝึกให้นักเรียนมีการสะท้อนผล โดยการเขียนหรือบันทึกวิธีการคิดของตน บันทึกข้อควรระวัง ปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการสะท้อนความคิดของตนเอง 4) ครู ผู้สอนควรฝึกให้นักเรียนวางแผนและกำกับตนเองในการเรียนรู้ 5) ครูผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนสรุปกระบวนการคิดที่ตนใช้ในขณะปฏิบัติกิจกรรมการอ่าน และให้ผู้เรียนได้อภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการคิด เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้การคิด และควบคุมการคิดของตน

จากแนวคิดข้างต้น นำเสนอได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ประการ คือ 1) การวางแผน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดการตนเองเกี่ยวกับการคิดของผู้เรียน โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การประเมิน เป็นการตรวจสอบและสะท้อนผล ดังนั้นในการนำกลวิธีเมตาคอกนิชันมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ จึงสามารถสังเคราะห์เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม (Prepare : P) เป็นขั้นของการวางแผนดำเนินกิจกรรม ได้แก่

- กำหนดเป้าหมาย (Setting)
- กระตุ้นความสนใจ(Arouses interest)
- วางแผนการอ่าน (Planning)

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Process : P) เป็นขั้นที่ผู้เรียนกำกับตนเองในการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามกลวิธีที่ตนถนัดเพื่อนำไปสู่คำตอบที่ต้องการ

- การสังเกต (Observation)
- การจำแนก (Classification)
- การเชื่อมโยง (Connection)
- การตั้งคำถาม (Questioning)
- การคาดเดา (predicting)

ขั้นที่ 3 ขั้นผลผลิต (Product : P) เป็นขั้นที่ผู้เรียนตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจในการอ่านของตน มีการทบทวนวิธีการเรียนรู้ของตน การตรวจสอบคำตอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของตน และการสะท้อนผลป้อนกลับ

- การตรวจสอบ (Checking)
- การสะท้อนผลกลับ (Reflecting)

การสังเคราะห์ความสำคัญของเมตาคอกนิชันต่อการอ่าน

นักวิชาการ	ความสำคัญของเมตาคอกนิชันต่อการอ่าน	การสังเคราะห์
Brown (1994)	การที่บุคคลสามารถอ่านงานเขียนต่าง ๆ และรับรู้สาระต่าง ๆ จากบทอ่านนั้นได้ ผู้อ่านได้ใช้ทักษะในการอ่านแบบไม่รู้ตัว เป็นไปตามธรรมชาติของความสามารถที่ตนมี แต่จะพบว่าบางครั้งการอ่านเกิดความล้มเหลว ผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจบทอ่านนั้นได้ ผู้อ่านจะทบทวนการอ่านของตน พยายามหาวิธีการโดยการคิดหาวิธีการอ่านอย่างไรจึงจะตอบโจทย์ หรือบรรลุเป้าหมายได้ ทักษะในการควบคุมการคิดจึงเกิดขึ้น แสดงถึงความสามารถในการใช้เมตาคอกนิชันของบุคคลนั้น	เมตาคอกนิชันมีความสำคัญต่อการอ่าน เป็นกลวิธีที่นำมาใช้สนับสนุนความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
Baker (1999)	เมตาคอกนิชันเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเมตาคอกนิชันจะช่วยให้บุคคลสามารถควบคุม กำกับกระบวนการคิดของตนได้ ความรู้การคิดในเมตาคอกนิชัน มีการพัฒนามาตั้งแต่แรกเกิด โดยเป็นการพัฒนาอย่างช้า ๆ บุคคลในวัยผู้ใหญ่จะรู้คิดมากกว่าวัยเด็ก และมีความสามารถอธิบายเกี่ยวกับการคิดของตนได้ดีกว่าวัยเด็กและการเรียนรู้ที่ดีจะสามารถส่งผลต่อเมตาคอกนิชัน ซึ่งเกิดจากการสอนในสถานการณ์ที่เหมาะสม	หากผู้เรียนได้รับการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมาช่วยในการอ่าน จะส่งผลให้การอ่านประสบความสำเร็จ และยังสามารถถ่ายทอดการรู้คิดไปยังผู้อื่นได้
Osman and Hannafin (1992)	ในการนำเมตาคอกนิชันมาสนับสนุนการอ่านนั้นจะส่งผลต่อการอ่าน กลวิธีเมตาคอกนิชันจะส่งผลดีที่สุดเมื่อมีการสะท้อนผลกลับจากการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ใช้เมตาคอกนิชันเป็นประจำ จะมีผลการเรียนดีขึ้นและยังสามารถถ่ายทอดการรู้คิดของตนไปให้นักศึกษาคนอื่นเพื่อเป็นทางเลือกในการอ่านได้	ถ่ายทอดการรู้คิดไปยังผู้อื่นได้
Anderson (2002)	เมตาคอกนิชันมีประโยชน์และช่วยจุดประกายความคิดให้กับผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง และประสบความสำเร็จในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนที่กำลังประสบกับปัญหาในการเรียน	
Pintrich (2000)	เมตาคอกนิชันจะเกี่ยวข้องกับการคิดและการรับรู้ความรู้ในการคิดของตนเอง ผู้เรียนนำเมตาคอกนิชันมาใช้ในการอ่านได้โดยอาจไม่รู้ตัวตนใช้ไปแล้วโดยไม่รู้ตัว ซึ่งหากผู้เรียนได้รับการพัฒนา สามารถใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมาช่วยในการอ่านจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่านได้มากขึ้น	

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

การสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันในการสอนอ่านคิดวิเคราะห์

นักวิชาการ	องค์ประกอบของเมตาคอกนิชัน	การสังเคราะห์
Flawell (1976)	1. การวางแผน (Planning) เป็นการเตรียมพร้อม 2. การตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring) เป็นการกำกับตรวจสอบการคิด กระบวนการ ผลงาน	1. ชั้นเตรียม (Prepare: P) ประกอบด้วย:
Baker (1984) and Brown (1987)	1. การตระหนักรู้ (awareness) เป็นการสอนให้รู้ถึงทักษะ กลวิธี และแหล่งข้อมูลที่จำเป็น 2. ความสามารถในการกำกับตัวเอง (self – regulation) เป็นการสอนให้รู้จักคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบในการวางแผนการทำงานนั้น	กำหนดเป้าหมาย (Setting) กระตุ้นความสนใจ (Arouses interest) และวางแผนการอ่าน (Planning)
Beyer (1987)	1. การวางแผน (Planning) 2. การกำกับ การตรวจสอบ (Monitoring) 3. การประเมิน การประเมิน (Assessing)	2. ชั้นปฏิบัติการ (Process: P) ประกอบด้วย:
Jacobowitz (1987)	1. การวางแผน 2. การประเมิน 3. การกำกับตนเอง	การสังเกต (Observation) การจำแนก (Classification) การเชื่อมโยง (Connection) การตั้งคำถาม (Questioning) และการคาดเดา (Predicting)
Cross and Paris (1998)	1. การประเมินตนเองเกี่ยวกับการรู้คิด (Self-appraisals of One's knowledge) 2. การจัดการเกี่ยวกับการคิดของตนเอง (Self-management of One's Thinking)	3. ชั้นผลผลิต (Product: P) ประกอบด้วย:
พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545)	1. ใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้ 2. ทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิมในการอ่าน 3. วางแผนและกำกับการเรียนรู้ของตนเอง 4. อภิปรายสรุปการคิด และตรวจสอบวิธีการคิดของตน 5. สะท้อนผล	การตรวจสอบ (Checking) และการสะท้อนผลกลับ (Reflecting)
นำมาสังเคราะห์ร่วมกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ท 1.1 (3-6) โดยมีคำสำคัญ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้: วิเคราะห์ วิจารณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ จำแนกแยกแยะ บอกความสัมพันธ์ ประเมินค่า ตั้งคำถาม แสดงเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน โดยทำการสังเคราะห์อยู่ในชั้นปฏิบัติการ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนกำกับตนเองในการอ่าน ใช้คำถามกระตุ้นการคิดตามแนวคิดการใช้เมตาคอกนิชันของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และและสังเคราะห์กับแนวคิดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Herbert A. Simon (1960) และวิจารณ์ พานิช (2556) อยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มิใช่แต่เพียงการให้ความรู้หรือบอกความรู้ แต่ต้องเกิดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน		

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

3P Model

หลักการ

การเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นเองอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการอ่าน การปฏิบัติ และการตรวจสอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการชี้แนะจากครูและเพื่อนโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยในการเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม (Prepare : P)

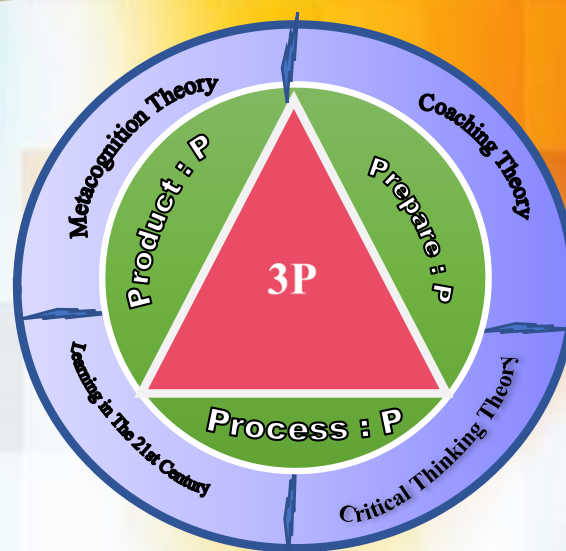
- กำหนดเป้าหมาย (Setting)
- กระตุ้นความสนใจ (Arouses interest)
- วางแผนการอ่าน (Planning)

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Process : P)

- การสังเกต (Observation)
- การจำแนก (Classification)
- การเชื่อมโยง (Connection)
- การตั้งคำถาม (Questioning)
- การคาดเดา (predicting)

ขั้นที่ 3 ขั้นผลผลิต (Product : P)

- การตรวจสอบ (Checking)
- การสะท้อนผลกลับ (Reflecting)

การวัดและประเมินผล

จำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม ด้านพุทธิพิสัย ออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน โดยเน้นการคิดในระดับ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน

เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ

1. ผู้เรียนมีทักษะการตั้งคำถาม มีพื้นฐานความสามารถในการคิดเชิงระบบ มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการอ่าน มีความรับผิดชอบ และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้
2. บทบาทของครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

ผลที่ได้

1. ครูมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (3P) เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยกลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับการโค้ช

3. ความรู้เกี่ยวกับการโค้ช

การโค้ช (Coaching) เป็นเทคนิคการนิเทศที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือสนับสนุนให้ครูนำความรู้ใหม่ หรือเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ ไปสู่การปฏิบัติจริง โดยความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญ ครูที่ทำหน้าที่นิเทศ หรือจากเพื่อนครูด้วยกัน ผลดีของการโค้ช (Coaching) คือ

1. ช่วยให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้
2. เปิดโอกาสให้คิด ได้สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น
3. เพิ่มพูนความรู้ความสามารถทางการสอน ทั้งของผู้รับการโค้ชและผู้โค้ช
4. ช่วยให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกัน
5. ช่วยให้ครูที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ทดลองแนวคิดใหม่ ๆ ในภาวะแวดล้อมที่ไม่มี

ความกดดัน

6. ช่วยเสริมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
7. ช่วยเสริมสร้างระบบการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน

ความหมายของการโค้ช

การโค้ช ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Coaching เป็นรูปแบบหนึ่งของการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมอาชีพ เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนด การโค้ชมีชื่อเรียกหลายอย่างแต่ใช้ในความหมายทำนองเดียวกัน เช่น การสอนงาน การนิเทศสอนงาน การโค้ชทางปัญญา (Cognitive coaching) การนิเทศแบบเน้นความรู้ (learning centered supervision) การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer Coaching) การโค้ชแบบร่วมมือกันระหว่างเพื่อนเพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (collaborative peer coaching) (Pellicer & Anderson, 1995, cited by Britton & Anderson, 2009: 1)

การโค้ช หมายถึง การเป็นคู่คิดของผู้ได้รับการโค้ชในกระบวนการพัฒนาที่สร้างสรรค์ และกระตุ้นให้ผู้ได้รับการโค้ชได้นำศักยภาพของตนเองออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ทั้งชีวิตส่วนตัวและอาชีพการโค้ชเน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงด้านดีที่เป็นรูปธรรม (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2557: 2) นักการศึกษาบางท่านให้ความเห็นในมุมมองของการนิเทศและการโค้ชไปในทำนองเดียวกัน คือหมายถึง กระบวนการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนระหว่างบุคคลทางการศึกษา แต่การโค้ชมีจุดเน้นที่เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของครูผู้สอนและเพื่อนร่วมงาน ร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างดีของทุกคน ทั้งฝ่ายที่ทำหน้าที่โค้ชและฝ่ายรับการโค้ช (Glatthorn, 1990: 193; Wiles & Bondi, 2004: 270; Sweeny, 2008: 8)

โดยสรุป การโค้ช หมายถึง กระบวนการที่บุคคลช่วยเหลือ สนับสนุน พัฒนาขีดความสามารถในการทำงานร่วมกัน

ความสำคัญของการโค้ช

การโค้ชเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาวิชาชีพโดยเฉพาะในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งกล่าวได้ว่า การโค้ชช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังที่ Neufelg and Roper (2003: 4-10) กล่าวไว้ว่า การโค้ชเป็นวิธีการที่สำคัญในการนำมาใช้พัฒนาวิชาชีพ ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาการศึกษาในที่สุด การโค้ชจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรในการขับเคลื่อนให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ นอกจากนี้ยังเป็นข้อดีในการสร้างวัฒนธรรมทางองค์กร ทำให้เกิดการเรียนรู้ภายในองค์กร ซึ่งข้อดีของการโค้ชที่ส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมในองค์กรนั้น มีหลายประการ ได้แก่ 1) ช่วยกระตุ้นและสร้างการตระหนักรู้ (Activation and Awareness) เนื่องจากบุคคลที่ทำหน้าที่โค้ชและผู้ที่ได้รับการโค้ชจะทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงพัฒนา เป็นการสร้างการรับรู้ของบุคลากร ทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการตระหนักรู้และนำไปพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 2) เป็นการให้อำนาจและสร้างความมีส่วนร่วม (Empowers and engagement) การโค้ชเป็นวิธีการที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น สามารถเสนอความคิดที่มีประโยชน์ และนำไปดำเนินการได้ตามวิธีการที่คิด เป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมของบุคลากร ให้กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก นำเสนอสิ่งใหม่ ๆ 3) ช่วยเพิ่มขีดความสามารถและพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล (performance improvement and high potential employees development) การโค้ชเป็นเครื่องมืออีกอย่างหนึ่งในการช่วยพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้น รวมทั้งเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลด้วย เนื่องจากมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิด มีการสื่อสาร มีการฟังกันมากขึ้น ตลอดจนการให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งก่อให้เกิดการร่วมมือการทำงานอย่างเป็นทีมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ 4) แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นขององค์กรในการพัฒนาบุคลากร (Demonstrates organizational commitment to human resource development) ปัจจุบันการโค้ชเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่สถานศึกษานำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในองค์กร เนื่องจากบุคลากรมีโอกาสช่วยเหลือ แบ่งปันความรู้ เทคนิค วิธีการ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนได้

จึงกล่าวได้ว่า การโค้ช (Coaching) มีความสำคัญ เป็นวิธีการหรือเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพครูในที่สุด

การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching)

การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการนิเทศอย่างหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยครูสองคนหรือเป็นกลุ่มเล็กร่วมมือกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยมีหลักการที่สำคัญคือ ครูสามารถเลือกคู่เพื่อโค้ชกันได้ และทั้งสองคนหรือในกลุ่มจะต้องผลัดกันทำบทบาทเดียวกัน คือ เป็นทั้งผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช โดยมีกิจกรรมที่เป็นหลักคือ การสังเกตการสอน กระบวนการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีขั้นตอนที่มีความหลากหลาย ภายใต้องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ เพื่อนสังเกตเพื่อน (Peer Watching) เพื่อนให้ข้อมูลย้อนกลับ (Peer Feedback) และการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Peer Coaching) การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพครู หากครูมีความพึงพอใจที่จะร่วมมือกันแก้ปัญหา พัฒนาการเรียนการสอน ยอมรับในศักยภาพซึ่งกันและกันพร้อมที่จะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความยั่งยืนของการโค้ชเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูก็จะเกิดขึ้น

รูปแบบและลักษณะการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีรูปแบบการโค้ชที่หลากหลายตามวัตถุประสงค์ของการโค้ช ทั้งนี้ต่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู โดยเน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และความคิดซึ่งกัน ซึ่งในที่นี้ขอนำเสนอการโค้ชรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจในขั้นตอนของรูปแบบพัฒนาขึ้น โดยมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1. การโค้ชด้านเทคนิคเพื่อการด้านพัฒนาเทคนิคการสอน (Technical Coaching)

เป็นการช่วยเหลือและส่งเสริมการถ่ายโยงความรู้ โดยนำความรู้และวิธีการสู่การปฏิบัติจริง ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดภายหลังการให้การฝึกอบรมด้านเทคนิค วิธีการใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งการใช้รูปแบบการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับโครงการฝึกอบรม โดยครูจับคู่กับครูผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่ผ่านการอบรมมาแล้ว ให้จับคู่กัน ผลัดกันสังเกตการสอนและให้ข้อมูลย้อนกลับหลาย ๆ ครั้ง ซึ่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจ สรุปผลได้ คือ 1) ครูจะใช้วิธีการ ทักษะ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ มากขึ้น 2) ครูสามารถใช้ทักษะ วิธีการ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างเหมาะสม 3) ครูจะจำทักษะใหม่ ๆ เหล่านี้ได้ยาวนาน 4) ครูใช้ทักษะวิธีการและนวัตกรรมใหม่ ๆ เหล่านั้นในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ 5) ครูจะมีความเข้าใจในทักษะ วิธีการ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. การโค้ชแบบเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Collegial Coaching) เป็นการช่วยให้ครูได้พัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองในการทดลองใช้แนวคิด ทฤษฎีและนวัตกรรมใหม่ เป็นการปฏิบัติงานพร้อมกันระหว่างผู้โค้ชกับครู หรือครูกับเพื่อนครู หรือครูกับบุคลากรอื่นในโรงเรียน โดยที่ครูสามารถแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนของตนเอง

ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการโค้ชเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีมแบบง่าย ๆ คือการจับคู่กันระหว่างครูที่สอนในสายวิชาเดียวกันหรือต่างสาขากัน เน้นการสังเกตการสอนของกันและกัน โดยเฉพาะในจุดที่เป็นประเด็นที่ต้องการเรียนรู้มากที่สุด เน้นเฉพาะจุดที่บกพร่องที่ต้องการแก้ไขปรับปรุง โดยที่ผู้สังเกตการสอนจะร่วมมือกันกับผู้ถูกสังเกตคิดและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งวิธีการการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในรูปแบบเพื่อร่วมงานเพื่อพัฒนาการทำงานกันเป็นทีม จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาพัฒนาครูเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน

3. การโค้ชเพื่อพัฒนาด้านการแก้ปัญหาที่ท้าทาย (Challenge Coaching) เป็นการช่วยเหลือกันและให้ความร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและยังไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งเป็นงานที่ท้าทายความสามารถในการแก้ปัญหาของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยคณะครูเป็นผู้ดำเนินการเอง ช่วยให้มีการแก้ไข ปรับปรุง หาวิธีการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีกระบวนการด้านการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 1) การร่วมกันวิเคราะห์ พิจารณาปัญหา การจัดการเรียนการสอนหรือปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียนที่เกิดขึ้นอยู่เสมอหรือโดยร่วมกันกำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย ที่ต้องการพัฒนาและวิธีการปรับปรุงแก้ไข 2) การดำเนินการตามรูปแบบการโค้ชด้านการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่ท้าทาย มีการดำเนินงานในกลุ่มหรือเป็นคณะตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และสามารถใช้วิธีการโค้ชด้านเทคนิคเพื่อการด้านพัฒนาเทคนิคการสอนและการโค้ชแบบเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีมคู่กันไปได้ 3) บุคลากรในสายงานอื่นที่ไม่ใช่สายผู้สอนแต่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้าร่วมกลุ่มคณะทำงานได้ โดยเฉพาะบุคคลที่มีความสามารถด้านการแก้ปัญหา หรือความชำนาญเฉพาะด้านอื่น ๆ เช่น บรรณารักษ์ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

ในขั้นตอนกระบวนการโค้ช จึงประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) วางแผน 2) สังเกตการสอน และ 3) การให้ข้อมูลป้อนกลับ

บทบาทของโค้ช

ผู้โค้ชควรทราบถึงบทบาทในการทำหน้าที่โค้ช เพื่อให้การโค้ชมีประสิทธิภาพ วัชรากล่าวใน (2556: 292) กล่าวถึงบทบาทของโค้ช โดยทั่วไปโค้ชจะทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ส่งเสริมการคิด ร่วมสะท้อนปัญหาในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียน และร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยสรุปผู้โค้ชมีบทบาท คือ เป็นผู้ให้ข้อมูล ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล และใช้ข้อมูลในการออกแบบพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (Data Source) ให้การดูแล แนะนำ ชี้แนะแก่ครูที่รับการโค้ช (Mentor) ช่วยเหลือสนับสนุน สำหรับครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และกลวิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Robbins (1991: 13-14)

กล่าวถึงบทบาทสำคัญของผู้โค้ช ซึ่งจะส่งผลให้กระบวนการโค้ชประสบความสำเร็จ คือ การโค้ชต้องมาจากการยอมรับและให้ความร่วมมืออย่างจริงจังใจของทั้งสองฝ่าย เต็มใจที่จะปฏิบัติเรื่องเดียวกันเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน เต็มใจที่จะเป็นทั้งโค้ชและผู้รับการโค้ชเต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคน มีความใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานในการเปลี่ยนแปลงเทคนิคการสอน พัฒนาความรู้ ทักษะของตนเอง พร้อมทั้งช่วยเพื่อให้พัฒนาทำงานเป็นทีมกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อร่วมกันเรียนรู้ และพัฒนาในด้านยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2557: 34) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้โค้ชไว้ สรุปได้คือ ผู้โค้ชควรสื่อสารให้ชัดเจน ตรงประเด็น ไม่อ้อมค้อม ใช้ภาษากระชับ ไม่ขยายรายละเอียด กระตุ้นให้เกิดตื่นตัว กระตุ้นให้กระฉับกระเฉง สร้างความสนุกสนานและท้าทาย ควรอธิบายโดยให้เหตุผล ยกตัวอย่างสนับสนุน แสดงตัวอย่างประกอบให้เห็นจริง มีลักษณะเป็นการชี้แนะให้ปฏิบัติ ชี้ให้เห็นประโยชน์ แนะนำแหล่งความรู้ ชี้แนะให้ลองปฏิบัติ ตั้งคำถามให้คิด ให้กำลังใจ เสริมแรงทางบวก ชมเชย กระตุ้นให้ตัดสินใจ และส่งเสริมให้ใช้เหตุผล

ดังนั้น บทบาทของผู้โค้ชจึงมีความสำคัญ นอกจากจำเป็นต้องมีกระบวนการโค้ชที่ชัดเจนแล้ว ผู้โค้ชยังควรทราบบทบาทในการปฏิบัติงานของตน อันจะส่งผลต่อความสำเร็จ ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนได้ในที่สุด

จากแนวคิดของการโค้ช ซึ่งมีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการโค้ช จึงนำมาสังเคราะห์ได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) วางแผน 2) สังเกตการสอน และ 3) การให้ข้อมูลป้อนกลับ ดังนี้

สังเคราะห์ขั้นตอนกระบวนการโค้ช

แนวคิด	กระบวนการโค้ช		
	วางแผน	สังเกตการสอน	ให้ข้อมูลป้อนกลับ
Shower and Joyce (1987)	✓	✓	✓
Garmston (1990)	✓	✓	✓
Shulman (1991)	✓	✓	✓
Gottesman and Jennings (1994)	✓	✓	✓
Tuckman, B. W. (1976)	✓	✓	✓
วิชรา เล่าเรียนดี (2553)	✓	✓	✓
วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2557)	✓	✓	✓

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา ภาษาไทย (ท 31102)
เรื่อง เปิบข้าว

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

บทประพันธ์ เปิบข้าว สะท้อนให้เห็นภาพความทุกข์ในการดำเนินชีวิตของชาวนาในบทกวี ซึ่งปรากฏการใช้คำกระทบความรู้สึกผู้อ่าน การใช้คำที่ให้ภาพพจน์ การใช้คำเปรียบเทียบ มีการใช้คำภาษาถิ่น เป็นต้น

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

ตัวชี้วัด

- ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล
ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. ถอดความคำประพันธ์จากบทอ่านได้
2. สรุปสาระสำคัญของบทอ่านได้
3. อธิบายความหมายของคำหรือข้อความที่ปรากฏในบทอ่านได้
4. บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง และการนำข้อคิดไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

1. ทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเป็นขั้นตอน
2. บันทึกสรุปความรู้จากบทอ่านที่เรียนได้ถูกต้อง

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (A)

1. ตั้งใจทำงาน มีความซื่อสัตย์
2. ให้ความร่วมมือในการทำงาน
3. ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิก

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. กวีนิพนธ์ เรื่อง เปิบข้าว

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - 2) ทักษะการตีความ
 - 3) ทักษะการสรุปความ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

กระบวนการทำงานกลุ่ม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. ซื่อสัตย์สุจริต
4. มุ่งมั่นในการทำงาน

ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

การคิดวิเคราะห์เรื่องจากการศึกษาค้นคว้า หาคำตอบเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและการนำเสนอ
ความรู้

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบก่อนเรียน	ร้อยละ 50 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงาน (K)	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน (P)	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงาน (A)	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-2

ขั้นเตรียม (prepare)

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จากนั้นครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้
2. นักเรียนสังเกตบัตรคำ คำว่า "เปิบข้าว" บนกระดาน แล้วสนทนาถึงที่มาและความหมายของคำนี้ โดยครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจของนักเรียน เช่น ใครรู้บ้างว่า คำนี้หมายความว่าอย่างไร นักเรียนพบการใช้คำว่า เปิบ จากที่ใดบ้าง นักเรียนทำอาหาร “เปิบ” ให้เพื่อนดู 2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน เพื่อร่วมกันสำรวจเนื้อหาของบทอ่านเรื่อง เปิบข้าว โดยขณะศึกษา นักเรียนแต่ละคนสามารถใช้เทคนิคส่วนตัวของตนเองเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการอ่านได้ เช่น มองหาคำสำคัญ ขีดเส้นใต้ คำสำคัญ เขียนคำที่คิดว่าสำคัญ น่าสนใจลงในสมุด หรือใช้วิธีกวาดสายตาอ่านเร็ว ๆ ในรอบแรก แล้ววนกลับมาอ่านอีกครั้ง โดยนักเรียนเขียนวิธีการเตรียมการอ่านของตนเองไว้

ขั้นปฏิบัติการอ่าน (process)

3. นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่าน คนละ ๒ คำถาม โดยเป็นคำถามที่นักเรียนต้องการรู้หรือถามเกี่ยวกับสิ่งที่ยังไม่เข้าใจจากบทอ่านที่ได้อ่านสำรวจไป
4. นักเรียนอ่านเรื่อง เปิบข้าว อย่างละเอียดอีกครั้ง จากนั้นบันทึกคำศัพท์ยาก คำที่ต้องตีความ หรือคำที่มีความหมายโดยนัยแฝงอยู่ สังเกตลักษณะเด่นของงานเขียน เช่น การใช้คำซ้ำ การใช้คำกระทบความรู้สึกผู้อ่าน การใช้คำที่ให้ภาพพจน์ การใช้คำเปรียบเทียบ เป็นต้น
5. นักเรียนเขียนคำตอบจากการบันทึกใน ข้อ ๔ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่ม โดยพิจารณาว่า คำตอบใดที่เหมือนกัน และคำตอบใดที่แตกต่าง จากนั้นจึงร่วมกันอภิปรายความคิดของคำตอบที่แตกต่างกัน
6. นักเรียนร่วมกันค้นคว้าหาคำตอบที่ถูกต้องจากหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต และจากใบความรู้ที่ครูแจกให้ และร่วมกันคาดเดาคำตอบ
7. นักเรียนร่วมกันสรุปความที่ได้จากบทอ่าน แล้วบันทึกสาระของบทอ่าน ข้อคิดที่ได้ และการนำข้อคิดไปปรับใช้ ลงในแบบบันทึกการอ่าน แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเติมเต็มความสมบูรณ์ในการอ่าน ครูร่วมอภิปรายคำตอบ
8. นักเรียนตั้งคำถาม ถามตนเองว่า อยากรู้อะไรเพิ่มเติมจากการอ่านเกี่ยวกับบทประพันธ์นี้ และจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร แล้วปฏิบัติตามที่วางแผนไว้

ขั้นผลผลิต (product)

9. นักเรียนตรวจสอบความรู้ของตน โดยนำมาแลกเปลี่ยนคำตอบกับเพื่อนในกลุ่ม สังเกตคำตอบว่า เหมือนหรือแตกต่างกัน อภิปรายสรุปคำตอบที่ถูกต้อง ครูคอยชี้แนะ เติมเต็มให้สมบูรณ์ (ถ้ามี)

10. นักเรียนร่วมกันอภิปรายวิธีการคิดที่ทำให้ได้คำตอบของตน และบันทึกวิธีการคิดของตนไว้ รวมถึงวิธีการเรียนรู้ในชั่วโมงนี้ โดยบันทึกในใบงานที่ครูแจกให้ ครูให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่นักเรียน ในส่วนของคำตอบที่ถูกต้อง และร่วมอภิปรายวิธีการอ่านคิดวิเคราะห์ที่หลากหลายของนักเรียน

11. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินความรู้ของตน แล้วร่วมกันเฉลยครุคอยชี้แนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

สื่อและแหล่งเรียนรู้

- บัตรคำ
- สื่ออินเทอร์เน็ต

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. การประเมินผล

การวัดผลประเมินผล	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
1. ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) 1.1 สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้ 1.2 อธิบายความหมายของคำหรือข้อความที่ปรากฏในเรื่องได้ 1.3 บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องและการนำข้อคิดไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ 1.4 วิเคราะห์เรื่องได้	- ตรวจสอบผลงานนักเรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม - สังเกตการตอบคำถามและการอภิปรายของนักเรียน - ทดสอบหลังเรียน	- แบบประเมินปฏิบัติกิจกรรม - ประเด็นคำถาม - แบบทดสอบหลังเรียน
2. ด้านทักษะกระบวนการ (P) 2.1 ทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายได้ถูกต้อง 2.2 บันทึกสรุปความรู้จากเรื่องที่เรียนได้ถูกต้อง	ประเมินจากพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน	- แบบประเมินพฤติกรรมการทำงาน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (ต่อ)

การวัดผลประเมินผล	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
3. ด้านคุณลักษณะ (A) 3.1 มีความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่น อดทน 3.2 ตั้งใจทำงาน มีความซื่อสัตย์ 3.3 ยอมรับฟังความคิดเห็น เห็นของเพื่อนสมาชิก 3.4 ความละเอียด รอบคอบใน การทำงาน 3.5 มีความสนใจ ใฝ่รู้	- สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	- แบบสังเกต พฤติกรรมรายบุคคล

2. เกณฑ์การประเมิน

- 2.1 การประเมินการปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน ต้องผ่านร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป
- 2.2 การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล การปฏิบัติงานกลุ่ม การนำเสนองานใช้เกณฑ์ที่ระบุในแบบประเมิน
- 2.3 การประเมินการคิดวิเคราะห์จากการปฏิบัติกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์ที่ระบุในแบบประเมิน

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

1. นักเรียนรวบรวมการใช้คำ โวหารที่ปรากฏในบทอ่าน หรือในบทที่นักเรียนชื่นชอบ พร้อมบอกแนวคิด หรือมุมมองที่มีต่อบทประพันธ์นั้น นำมาจัดป้ายนิเทศ

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน (P)

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เปิบข้าว

คำชี้แจง ให้หัวหน้ากลุ่ม ครูเป็นผู้ประเมินโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมจริงของนักเรียนตาม

เกณฑ์การให้คะแนน	3	คะแนน	หมายถึง	ดี
	2	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
	1	คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง
เกณฑ์การประเมิน	11 - 15	คะแนน	ระดับคุณภาพ	ดี
	6 - 10	คะแนน	ระดับคุณภาพ	พอใช้
	1 - 5	คะแนน	ระดับคุณภาพ	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน 6 คะแนนขึ้นไปถือว่าผ่าน

ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน															ระดับ คุณภาพ			
	มีการแสดง ความคิดเห็น			ยอมรับฟังความ คิดเห็นของสมาชิก			ให้ความร่วมมือ ในการทำงาน			มีความตั้งใจ ในการทำงาน			รวม	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1					15	3	2

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบบันทึกการอ่านคิดวิเคราะห์หลังเรียนด้วยกลวิธี Metacognition

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

เรื่อง.....

ก่อนการอ่าน

1. ความรู้เดิมที่ช่วยให้ฉันเข้าใจเรื่องนี้.....

2. ก่อนอ่าน สิ่งแรกที่ทำคือ.....

ขณะอ่าน

1. วิธีอ่านของฉันคือ.....

2. ข้อมูลสำคัญในเรื่องนี้คือ.....

3. ฉันใช้กลยุทธ์การอ่าน ดังนี้.....

5. ฉันยังต้องการข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่ คืออะไร.....

หลังอ่าน

1. ฉันรู้เรื่องและเข้าใจบทอ่านนี้ อย่างไร (ดี ปานกลาง ไม่เข้าใจ).....

2. ฉันอ่านคิดวิเคราะห์ถูกหรือไม่ อย่างไร.....

3. ถ้าไม่เข้าใจ ฉันต้องอ่านซ้ำหรือไม่ หรือต้องทำอะไร.....

4. ฉันได้เรียนรู้อะไรจากการอ่านนี้.....

5. ฉันเข้าใจสาระที่ซ่อนในบทอ่าน หรือสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้บอกตรง ๆ อย่างไร (ดี/ปานกลาง/ไม่เข้าใจ).....

6. สาระที่ได้จากการอ่าน คือ.....

บทอ่าน เรื่องเปิบข้าว

เปิบข้าวทุกคราวคำ	จงสูจำเป็นอาจิดน
เหงื่อที่สู้กิน	จึงก่อเกิดมาเป็นคน
ข้าวนี้จะมีรส	ให้ชนชิมทุกชั้นชน
เบื้องหลังสิทุกข์ทน	และขมชื่นจนเขียวควา
จากแรงมาเป็นรวง	ระยะทางนั้นเหยียดยาว
จากรวงเป็นเม็ดพราว	ล้วนทุกข์ยากลำเค็ญเข็ญ
เหงื่อหยดสักก็หยาด	ทุกหยดหยาดล้วนยากเย็น
ปูดโปนก็เส้นเอ็น	จึงแปรรวมมาเปิบกัน
น้ำเหงื่อที่เรื่อแดง	และนำแรงอันหลังริน
สายเลือดกู่ทั้งสิ้น	ที่สุซุดกำซาบฟัน
	(จิตร ภูมิศักดิ์)

ใบงาน
 คติวิเคราะห์ศัพท์น่ารู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำศัพท์ และความหมายของคำศัพท์ ทั้งคำที่นักเรียนรู้จัก และคำที่นักเรียนยังไม่รู้ความหมาย จากเรื่องเปิดข่าว

คำศัพท์ที่รู้จัก	ความหมาย
คำศัพท์ที่ยังไม่รู้ความหมาย	

- นักเรียนใช้วิธีใด ในการค้นคว้าคำตอบ

.....

.....

แบบฝึกหัดส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์

คำชี้แจง ตอบคำถามให้ถูกต้อง ชัดเจน

1. บทประพันธ์เรื่อง เปิบข้าว ต้องการสื่อสิ่งใดแก่ผู้อ่าน

.....

.....

2. คำว่า เปิบ หมายความว่าอะไร นักเรียนทราบคำตอบด้วยวิธีการใด

.....

.....

3. จากบทอ่านนี้ ให้นักเรียนจัดหมวดหมู่คำที่มีความหมายเหมือนกัน และตรงข้ามกัน

คำที่มีความหมายเหมือนกัน	คำที่มีความหมายตรงข้ามกัน

4. สาระสำคัญ หรือข้อคิดที่ได้จากบทอ่านนี้ คือ อะไร

.....

.....

แบบประเมินการนำเสนอ

ลำดับที่	รายการประเมิน	คุณภาพการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
1	นำเสนอเนื้อหาได้ถูกต้อง				
2	แสดงออกถึงลำดับความคิดในการทำงาน				
3	การนำเสนอมีความน่าสนใจ				
4	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม				
5	การยอมรับฟัง				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้ 4 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมค่อนข้างสมบูรณ์	ให้ 3 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นบางส่วน	ให้ 2 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	ดี
10-15	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

สังเกตการสอน

สังเกตการสอน

อบรมครู

สนทนากลุ่มขยายผล

สนทนากลุ่มทดลอง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางพัชรินทร์ รอดสิน
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2533 สำเร็จการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) วิชาเอกภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2536 สำเร็จการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการสอนภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2557 ศึกษาต่อปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน กลุ่มวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2535 อาจารย์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี พ.ศ. 2556 ครู วิทยาลัยนวัตกรรมการพิเศษ โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	43 หมู่ที่ 1 ตำบลหัวสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

